

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2007

OKO Pankki Oyj

SISÄLTÖ

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2007	2
Konsernin tulos	2
Liiketoimintojen tulokset	2
Toimintaympäristö	3
Vakavaraisuus	4
Riskiasema	6
Luottokelpoisuusluokitukset	15
Yhdentyminen	15
Konsernin rakennejärjestelyt	16
Henkilöstö	16
Ympäristö	16
Investoinnit	17
Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä	17
Ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksiä	17
Johto ja hallinnointi	18
Osakepääoma ja omistajat	18
Ulkomaiset sivukonttorit ja edustustot	19
Yhteisvastuu	19
Talletus- ja sijoittajasuoja	19
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	20
Vuoden 2008 näkymät	20
Liiketoiminta	21
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	22
Vahinkovakuutustoiminta	25
Muu toiminta	27
OKO Pankki Oyj:n hallituksen esitys yhtiön jakokelpoisten varojen käsitlemisestä	28
Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut	30
Tunnuslukujen laskentakaavat	31
Konsernin tilinpäätös IFRS	34
Konsernin tuloslaskelma	34
Konsernitase	35
Konsernin rahavirtalaskelma	36
Konsernin oman pääoman muutoslaskelma	38
Segmenttikohtaiset tiedot	39
Konsernitiilinpäätöksen liitetiedot	47
Konsernitiilinpäätöksen laatimisperiaatteet	49
Riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet	64
Tilikauden aikana hankitut ja myydyt liiketoiminnot	88
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	91
Tasetta koskevat liitetiedot	98
Riskienhallinnan liitetiedot	129
Muut tasetta koskevat liitetiedot	151
Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot	154
Muut liitetiedot	161
Emoyhtiön tilinpäätös, FAS	165
Tuloslaskelma	165
Tase	166
Rahavirtalaskelma	168
Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	170
Tilinpäätöksen liitetiedot	179
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	180
Tasetta koskevat liitetiedot	183
Muut liitetiedot	196
Tilintarkastuskertomus	205

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Taloudellinen informaatio vuonna 2008: Pohjola Pankki Oyj julkaisee vuonna 2008 kolme osavuositarkastusta: tammi-maaliskuulta 8.5.2008, huhti-kesäkuulta 7.8.2008 ja heinä-syyskuulta 6.11.2008.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2007

Vuotta 2007 leimasi heinäkuussa alkanut kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden turbulenssi, joka vaikutti myös OKO Pankki Oyj -konsernin (OKO) tulokseen. Merkittävin vaikutus tällä oli Varainhallinnan arvostustulokseen. Samanaikaisesti OKOn operatiivinen toiminta oli kannattavaa ja vahvassa kasvussa. Yrityspankin tulos ylitti ensimmäistä kertaa 100 miljoonan euron tuloksen, samoin Pääomamarkkinat ja Varainhoito saavuttivat kautta aikain parhaat tuloksensa. Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen kate oli historian paras ja konserni nousi ennakkotietojen mukaan maksutulolla mitattuna Suomen johtavaksi vahinkovakuuttajaksi.

KONSERNIN TULOS

OKOn tulos ennen veroja oli 288 miljoonaa euroa (223). Konsernin tulosta ennen veroja ja tulosta ennen veroja käyvin arvo in paransi 29 miljoonalla eurolla vuoden viimeisellä neljänneksellä toteutettu diskonttokoron nosto 3,3 %:sta 3,5 %:iin. Konsernin nettotuotot kasvoivat 15 % 728 miljoonaan euroon (632) ja kulut 8 % 440 miljoonaan euroon (409).

Osakekohtainen tulos oli 1,04 euroa (0,89).

Oman pääoman tuotto oli 9,3 % (9,5).

LIIKETOIMINTOJEN TULOKSET

Tulos ennen veroja, milj.€	1-12/2007	1-12/2006
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	141	163
Vahinkovakuutustoiminta	181	78
Muu toiminta	-34	-19
Konserni yhteensä	288	223

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 141 miljoonaa euroa (163). Yhdysvaltain asuntorahoitusmarkkinoiden ongelmien aiheuttama epävarmuus levensi luottoriskimarginaaleja tilikauden jälkimmäisellä vuosipuoliskolla, mikä vaikutti erityisesti Varainhallintaan, jonka tulos ennen veroja muodostui 35 miljoonaa euroa tappiolliseksi (32). Muiden liiketoiminta-alueiden tulos kehittyi ennakoitua tai ennakoitua paremmin. Yrityspankki-, Pääomamarkkinat- ja Varainhoito-liiketoiminta-alueet saavuttivat kautta aikain parhaat tuloksensa. Yrityspankin luottokanta kasvoi 19 % ja oli joulukuun lopussa 9,4 miljardia euroa. Joulukuun lopussa OKOn markkinaosuus yritysluotoista nousi 17,3 %:iin, jossa oli kasvua vuodenvaihteesta 0,1 prosenttiyksikköä. Riskiasema säilyi hyvänä. Yritysluottokannan keskimääräinen marginaalitaso oli 0,81 % (0,87).

Vahinkovakuutustoiminnan tulos ennen veroja oli 181 miljoonaa euroa (78). Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 8 % 850 miljoonaan euroon (788). Yhdistetty kulusuhde oli 92,9 % (98,7) Laskuperustemuutokset, sisältäen mm. diskonttokoron noston, purkivat aikaisempien vuosien varauksia nettomääräisesti yhteensä 32 miljoonaa euroa (1) ja paransivat vakuutusteknistä katetta. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, joka ei sisällä laskuperustemuutoksia eikä poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä, oli 93,8 % (95,5). Tuloslaskelmaan kirjattavat sijoitustoiminnan tuotot olivat 160 miljoonaa euroa (115). Rahoitusmarkkinoiden epävarmuudesta huolimatta sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvo in olivat 121 miljoonaa euroa (132). Tulokseen ennen veroja sisältyi kertaluonteisena eränä alusvakuutuskannan 6 miljoonan euron myyntivoitto.

Muun toiminnan tulos ennen veroja oli 34 miljoonaa euroa tappiollinen (-19).

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Finanssimarkkinoiden toimintaympäristö oli vuonna 2007 kaksijakoinen. Syksyyn asti jatkunut talouden korkeasuhdanne sai pankki- ja vakuutuspalveluiden kysynnän säilymään vilkkaana. Korkeasuhdanne alkoi loppuvuonna taittua, samalla kun Yhdysvaltain asuntomarkkinoiden kärjistyneet ongelmat toivat epävarmuutta kansainväliseen talouteen. Epävarmuuden arvioidaan jatkuvan myös vuonna 2008, mutta Suomen talouskasvun odotetaan silti pysyvän kohtuullisena.

Kansainvälisen talouden suhdanteet heikkenivät vuonna 2007. Euroopan unionin maissa kasvu jatkui silti lähes edellisvuoden suuruisena. Sen sijaan Yhdysvalloissa kasvu hidastui selvästi, ja alamäkeä jyrkensi loppukesällä puhjennut asuntomarkkinoiden kriisi. Yhdysvaltain talousnäkymien heikkeneminen varjostaa jatkossa myös nopeasti kasvaneiden Aasian maiden suhdanteita.

Yhdysvaltain asuntomarkkinoiden kriisi kiristi luotonantoa kansainvälisillä markkinoilla. Myös luotonannon marginaalit levenivät. Monissa maissa rahoituslaitoksille aiheutui amerikkalaisista asuntolainoista tuntuvia tappioita, joita arvioidaan syntyvän vielä lisää vuonna 2008.

Pienentääkseen luottolaman uhkaa keskuspankit lisäsivät useaan otteeseen likviditeettiä rahoitusmarkkinoilla. Yhdysvalloissa keskuspankki myös alensi ohjauskorkoaan. Euroopan keskuspankki piti ohjauskorkonsa loppuvuonna ennallaan nostettuaan sitä vuoden 2007 alkupuoliskolla kahdesti päättyen 4,0 %:iin.

Suomen talouskasvun odotetaan hidastuvan 2008

Suomessa korkeasuhdanne jatkui vuonna 2007 odotettua pidempään. Loppusyksyllä talouskasvu alkoi kuitenkin lievästi hidastua. Kokonaistuotanto kasvoi noin 4 %. Edellisvuoden tapaan kasvua tuki vienti, joka voimistui etenkin Suomen päämarkkina-alueelle Länsi-Eurooppaan. Asuinrakentaminen kääntyi laskuun, mutta muut talonrakennusinvestoinnit vilkastuivat tuntuvasti. Yksityisen kulutuksen verraten tasainen kasvu jatkui. Kotitalouksien ostovoimaa paransi palkkasumman nousu ja työttömyyden väheneminen.

Yritystiedustelujen mukaan suhdannetilanne pysyi tavanomaista parempana kaikilla päätoimialoilla. Teollisuudessa tuotannon kasvu hieman hidastui loppuvuonna, vaikka tilauskanta olikin edelleen korkea. Myös rakennusyritysten tilauskanta oli tavanomaista suurempi, mutta odotukset kääntyivät laskuun. Palveluyritysten myynnin kasvu on hidastunut, joskin myyntiodotukset pysyivät hyvinä.

Vuonna 2008 talouskasvun odotetaan hidastuvan, mutta yltävän kuitenkin pitkän ajan keskimääräiselle tasolle. Kasvu vaimenee, koska vienti ja yksityinen kulutus lisääntyvät vähemmän kuin vuonna 2007.

Kuluttajien luottamus oman taloutensa myönteiseen kehitykseen pysyi vahvana vuonna 2007. Odotukset vuodelle 2008 ovat kuitenkin muuttuneet aiempaa varovaisemmiksi.

Kuluttajahintojen nousu kiihtyi 2,5 %:iin vuonna 2007. Vuonna 2008 inflaation ennakoidaan nopeutuvan yli 3 %:iin.

Rahoitusmarkkinoiden epävarmuus lisääntynyt

Vuoden 2007 alkupuoliskolla euribor-korot nousivat Euroopan keskuspankin kiristettyä rahapolitiikkaa kahdella ohjauskoron nostolla. Syksyllä Yhdysvaltain asuntorahoituskriisi lisäsi lyhyiden markkinakorkojen volatiliteettia. Lyhyet markkinakorot nousivatkin pitkiä markkinakorkoja enemmän. Vuoden 2007 lopussa 3 kuukauden euribor oli 4,69 % ja 12 kuukauden euribor oli 4,75 %. Euroalueen noususuhdanteen taittuminen puoltaa euribor-korkojen laskua vuonna 2008.

Pankkimarkkinoiden kasvu jatkui vuonna 2007 jo viidettä perättäistä vuotta ripeänä. Vuonna 2008 kasvun pysyminen lähellä edellisvuosien lukemia edellyttää osakemarkkinoiden epävarmuuden hälvenemistä ja kuluttajien kohtuullista rohkeutta luotonotossa.

Yritysluottojen kasvu nopeutui 12,9 %:iin vuonna 2007. Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden lisääntyminen ei juuri haitannut Suomen yrityslainamarkkinoita. Yrityskauppoja ja

sukupolvenvaihdoksia tehtiin edelleen runsaasti. Talletusten kasvu kiihtyi 13,9 %:iin, sillä nousseet talletuskorot tarjosivat suojaa arvopaperimarkkinoiden heilahteluilta.

Pääomamarkkinoilla kehitys jatkui myönteisenä, vaikka Yhdysvaltain rahoituskriisi varjostikin loppuvuonna etenkin osakemarkkinoita. Suomessa pörssiosakkeiden hintoja kuvaava OMX Helsinki Cap -indeksi nousi 3,9 % vuonna 2007. Sijoitusrahastojen pääomien kasvu hidastui 8,3 %:iin kansainvälisiltä markkinoilta tulleen epävarmuuden lisääntyttyä loppuvuonna. Myös henkivakuutuksen maksutulo väheni edellisvuodesta 8,8 %, joskin vakuutussäästöt lisääntyivät 3,6 %.

Vahinkovakuutuksen kassaperusteinen ja vertailukelpoinen maksutulo kasvoi vuonna 2007 noin 5 %.

VAKAVARAISSUUS

Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde säilyi vahvana voimakkaasta luottokannan kasvusta huolimatta. Vakavaraisuussuhde oli 12,2 % (12,9), kun lakisääteinen minimivaade on 8 %. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 7,5 % (8,2). Riskipainotetut erät kasvoivat 11 627 miljoonasta eurosta 13 374 miljoonaan euroon eli 15 %. Riskipainotettujen erien kasvu muodostui pääasiassa luotto- ja takauksen kasvusta.

Omat varat kasvoivat 1 504 miljoonasta eurosta 1 629 miljoonaan euroon oman pääoman kasvun sekä ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavien joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskun seurauksena. Ensisijaiset omat varat olivat 1 002 miljoonaa euroa (948). Pääomalainojen osuus ensisijaisista omista varoista oli 224 miljoonaa euroa eli 22,4 % (23,6). Markkinariskin kattamista koskeva omien varojen vaatimus oli 49 miljoonaa euroa (81). Käyvän arvon rahaston määrä vuoden lopussa oli 7 miljoonaa euroa (47).

Vuoden 2008 alusta lukien OKOn vakavaraisuus lasketaan uuden vakavaraisuussäännösten mukaan, mikä vaikuttaa omien varojen sekä niiden vähimmäismäärän laskentaan. Vuoden 2008 alusta lukien omien varojen laskennassa vähennetään vakuutusyhtiösijoitusten koko kirjanpitoarvo omista varoista siten, että puolet vähennetään ensisijaisista omista varoista ja puolet toissijaisista omista varoista. Vuoden 2007 loppuun saakka vakuutusyhtiösijoituksista syntynyt liikearvo ja aineettomat hyödykkeet on vähennetty ensisijaisista omista varoista ja vakuutusyhtiöiden toimintapääoman vähimmäismäärä on vähennetty omien varojen yhteismäärästä.

Uuden vakavaraisuuslaskennan myötä ensisijaisten omien varojen määrä kasvaa noin 180 miljoonalla eurolla, mikä nostaa ensisijaisilla omilla varoilla laskettua vakavaraisuutta noin 1,5 prosenttiyksikköä ja omien varojen kokonaismäärä pienenee noin 190 miljoonalla eurolla, mikä pienentää kokonaisvakavaraisuutta noin 1,3 prosenttiyksikköä vuoden 2007 lopussa käytettyyn laskentatapaan verrattuna. Uuden vakavaraisuuslaskennan käyttöönoton myötä päivitettiin vakavaraisuustavoite siten, että ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin pyritään pitämään vähintään 8,5 %:ssa, kun se vuoden 2007 loppuun saakka oli vähintään 8,0 % (vastaa uudella omien varojen laskentatavalla noin 9,5 %:a).

Omien varojen vähimmäismäärä (pilari I) lasketaan luottoriskin osalta vuoden 2008 alusta lukien standardimenetelmällä. OKOn tavoitteena on siirtyä luottoriskien osalta vaiheittain sisäisten luokitusten menetelmään siten, että ensimmäisten vastuuryhmien, kuten yritysastuiden osalta omien varojen vähimmäismäärä lasketaan jälkimmäisestä vuosipuoliskosta 2008 lukien sisäisten luokitusten menetelmällä. Vuoden 2008 alusta lukien omien varojen vähimmäismäärä lasketaan operatiivisten riskien osalta perusmenetelmän mukaan ja markkinariskien osalta standardimenetelmän mukaan.

Omien varojen vähimmäismäärävaatimuksen arvioidaan pienenevän nykyisestä luottoriskin sisäisten luokitusten menetelmän käyttöönoton sekä OP-Pohjola-ryhmän sisäisten erien nollariskipainon myötä. Siirtymäsäännösten takia omien varojen vähimmäismäärä voi laskea vuonna 2008 enintään 10 % ja vuonna 2009 enintään 20 % nykyiseen laskentaan verrattuna.

Oheisessa taulukossa on esitetty omat varat ja vakavaraisuus 31.12.2007 voimassa olleiden laskentaperiaatteiden mukaan sekä omat varat 1.1.2008 käyttöön otettavan laskentaperiaatteen mukaan, jossa vakuutusyhtiösjoitusten koko kirjanpitoarvo vähennetään omista varoista (uusi tapa).

Omat varat ja vakavaraisuus

Milj. e	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2007 Uusi tapa	31.12.2006 Uusi tapa
Omat varat				
Oma pääoma	1 869	1 828	1 869	1 828
Vähemmistön osuus	0	1	0	1
Pääomalainat	224	224	224	224
Aineettomat hyödykkeet	-847	-859	-129	-127
Käyvän arvon rahasto, eläkevastuun ylikate, tasoitusmäärän muutos ja sijoituskiinteistöjen arvonmuutos	-114	-115	-114	-115
Hallituksen esittämä voitonjako	-131	-131	-131	-131
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin * 50 %	-	-	-535	-552
Ensisijaiset omat varat	1 002	948	1 185	1128
Käyvän arvon rahasto	7	47	7	47
Ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	299	200	299	200
Alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	488	474	488	497
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin * 50 %			-535	-552
Toissijaiset omat varat	793	721	258	192
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin	-164	-157		
Muut vähennyserät	-1	-8		
Vähennyserät yhteensä	165	-165		
Omat varat yhteensä	1 629	1 504	1 443	1 319
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luotto- ja takauskanta pl. OP-Pohjola-ryhmän sisäiset erät	9 851	7 635	9 851	7 635
Sitovat limiitit ja nostamattomat luotot	1 424	1 408	1 424	1 408
OP-Pohjola-ryhmän sisäiset erät	1 075	1 169	1 075	1 169
Markkinariski	611	1 007	611	1 007
Muut erät (osakkeet ml. vakuutus-tytäryhtiöt, kiinteistöt, muut varat jne.)	413	407	215	179
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	13 374	11 627	13 176	11 399
Vakavaraisuussuhde, %	12,2	12,9	10,9	11,6
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	7,5	8,2	9,0	9,9
RAVA-lain mukainen vakavaraisuussuhde	1,09	1,13	1,09	1,13

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuussuhde oli 13,8 % (14,3) ja ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 12,6 % (12,7). Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen konsolidointimenetelmällä laskettu OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuussuhdeluku oli 1,52 (1,56).

RISKIASEMA

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

OKO-konsernin toiminnan merkittävimmät riskit ovat pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan luottoriski, korko-, valuutta-, osake- ja likviditeettiriskit sekä vakuutustoiminnan vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit. Strategiset ja operatiiviset riskit, kuten muutokset taloudellisessa tilanteessa, kilpailutilanteessa tai asiakaskäyttäytymisessä, liittyvät olennaisesti sekä pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan että vakuutustoimintaan.

Riskienhallinnan periaatteita on seikkaperäisesti kuvattu tilinpäätöksen liitetiedossa 'Riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet'.

Compliance -riskiasema

Vuoden 2007 aikana laadittiin konsernille compliance-politiikka ja toimintasuunnitelma sekä muodostettiin konsernin kattava compliance-verkosto. Compliance-verkoston tavoitteena on varmistaa, että konsernin kaikessa toiminnassa (ml. ulkoistetut toiminnot) noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyyn liittyviä ohjeita sekä OPK:n ja OKO-konsernin sisäisiä toimintaperiaatteita ja ohjeita. Keskeisin lainsäädäntömuutos vuonna 2007 oli rahoitusvälineiden markkinat -direktiiviin liittyvät laki- ja sääntelymuutokset, joiden noudattaminen varmistettiin onnistuneesti lain astuessa voimaan 1.11.2007. Uuden sääntelyn tavoitteena on mm. kilpailun lisääminen eri markkinapaikkojen välillä, menettelytapasääntöjen ja toiminnan järjestämistä koskevien sääntöjen harmonisointi EU:n sisällä sekä asiakkaansuojan kehittäminen.

PANKKI- JA SIOITUSPALVELUTOIMINNAN RISKIASEMA

Luottoriskiasema

Luottoriskitarkastelussa seurataan kokonaisvastuiden määrän ja asiakkaiden luottokelpoisuuden kehitystä. Kokonaisvastuu tarkoittaa luottoriskille alttiiden saamisten ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää. Kokonaisvastuu sisältää sekä koron että pääoman, josta on vähennetty saamiskohtaiset arvonalentumiset.

Kokonaisvastuiden 7 % kasvusta huolimatta luottoriskiasema on pysynyt edelleen vakaana. Vakavaraisuuslaskennassa käytettävien riskipainotettujen erien osuus kokonaisvastuista oli 47 % (44).

Kokonaisvastuiden rating-jakauma perustuu ensisijaisen velallisen tai vastapuolen luottokelpoisuuteen, jota määritettäessä ei ole otettu huomioon vakuuksia tai takauksia.

Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli rating-luokkien 1–4 osuus kokonaisvastuista, pois lukien yksityisasiakkaat, oli 76 % (75), luokkien 11–12 osuus oli 0,3 % (0,3) ja luokittelemattomia vastuita oli 2 % (3).

Kokonaisvastuut rating-luokittain*, mrd. €

Rating luokka	31.12.2007	31.12.2006	Muutos, mrd. €
1 – 2	13,7	13,6	0,1
3 – 4	7,2	5,7	1,5
5 – 6	3,1	2,9	0,2
7 – 8	2,9	2,6	0,3
9 – 10	0,1	0,3	-0,2
11 – 12	0,1	0,1	0,0
Luokittelematon	0,6	0,8	-0,2
Yhteensä	27,7	25,9	1,8

*) pl. yksityisasiakkaat

Kokonaisvastuut

Kokonaisvastuut olivat vuoden 2007 lopussa 28,2 miljardia euroa. Saamiset asiakkailta muodostivat noin kolmanneksen kokonaisvastuista.

Kokonaisvastuut eriteltyinä, mrd. €

	31.12.2007	31.12.2006	Muutos, %
Saamiset asiakkailta	9,2	7,6	21
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	6,0	6,9	-13
Saamistodistukset	5,3	4,8	10
Nostamattomat luotot ja käyttämättömät limiitit	4,1	4,0	2
Takaukset ja remburssit	2,2	2,0	6
Johdannaissopimukset	1,1	0,6	76
Muut taseen ulkopuoliset erät	0,3	0,3	0
Yhteensä	28,2	26,3	7

Kokonaisvastuut vastapuolittain, mrd. €

	31.12.2007	31.12.2006	Muutos, %
Yritykset	12,3	10,6	16
Luottolaitokset	6,8	6,7	1
Osuuspankit ja OP-keskus	5,8	6,0	-3
Voittoa tavoittelemattomat	1,8	1,7	8
Julkisyhteisöt	0,9	0,8	12
Yksityisasiakkaat	0,5	0,5	14
Yhteensä	28,2	26,3	7

Vastapuolitarkastelussa kokonaisvastuut on jaettu kuuteen asiakasryhmään. Suurin asiakasryhmä oli yritysasiakkaat, joiden osuus kokonaisvastuista oli 44 % (40).

Yritysvastuut kasvoivat vuoden aikana 1,7 miljardia euroa eli 16 %. Yritysvastuista luottojen ja takausten osuus oli 54 %, saatava- ja kohdevakuudellisen rahoituksen osuus oli 17 % sekä käyttämättömien limiittien ja nostamattomien luottojen osuus oli 24 %. Yritysvastuiden rating- ja toimialajakaumia on tarkemmin analysoitu kohdassa yritysvastuut.

Luottolaitokset olivat toiseksi suurin asiakasryhmä. Niiden osuus kokonaisvastuista oli 24 % (26). Luottolaitosten vastuut koostuvat pääosin saamistodistuksista ja saamisista keskuspankeilta. Investointitason eli rating-luokkiin 1–4 luokiteltujen vastuiden osuus luottolaitosten 6,8 miljardin euron vastuista oli runsaat 90 %.

OP-Pohjola-ryhmän keskusrahallaitoksena toimivalle OKOLle osuuspankit ja OPK tytäryhtiöineen ovat merkittävä asiakasryhmä. Osuuspankkien ja OPK:n vastuut laskivat vuoden aikana 0,2 miljardia euroa eli 3 %, mikä johtui OP-Asuntoluottopankin asuntovakuudellisesta emissiosta sekä yleisötalletusten kasvusta osuuspankeissa. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OPK:n vastuut ovat investointitasoa.

Suuret asiakasvastuut

Suuriksi asiakasvastuiksi lasketaan ne yritysasiakkaat ja voittoa tavoittelemattomat asiakkaat, joiden suorien vastuiden määrä ylittää 10 % konsernin omista varoista. Konsernin omat varat kasvoivat 1 504 miljoonasta eurosta 1 629 miljoonaan euroon eli 8 %.

Suurten asiakasvastuiden määrä oli vuoden lopussa 3,6 miljardia euroa eli 0,6 miljardia euroa suurempi kuin vuotta aiemmin. Suuret asiakasvastuut muodostuivat 15 asiakaskonsernista (15) ja niiden vastuiden osuus omista varoista oli 221 % (197). Suurista asiakasvastuista yli 90 % (79) oli investointitason vastuita.

Yritysvastuut

Yritysasiakkaiden luottokelpoisuusluokitukset ja yritysvastuiden rating-jakauma paranivat selvästi vuoden aikana. Investointitason yritysten vastuiden osuus yritysvastuista oli 56 % (51) eli viisi prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Rating-jakauma on esitetty vastapuolten rating-luokkien perusteella. Jakaumassa ei ole otettu huomioon vastuille saatuja vakuuksia tai takauksia.

Yritysvastuut rating-luokittain, milj. €

Rating-luokka	31.12.2007	31.12.2006	Muutos, milj. €
1-2	635	511	124
3-4	6 228	4 929	1 299
5-6	2 552	2 320	232
7-8	2 457	2 213	244
9-10	95	221	-126
11-12	70	64	6
Luokittelematon	263	364	101
Yhteensä	12 300	10 622	1 678

Yritysvastuiden kasvu keskittyi investointitason rating-luokkiin 3–4.

Neljän heikoimman rating-luokan vastuut laskivat yhteensä 120 miljoonaa euroa vastuiden poismaksujen sekä luottokelpoisuusluokkien nousun seurauksena. Kahden heikoimman rating-luokan vastuut olivat 70 miljoonaa euroa eli 0,6 % yritysvastuista. Luokittelemattomia yritysvastuita oli 0,3 miljardia euroa eli 2 % yritysvastuista.

Kaksi suurinta toimialaa olivat metalliteollisuus ja kauppa, joiden kummankin osuus yritysvastuista oli noin 15 %. Kaupan ja metalliteollisuuden lisäksi ainoastaan rakentamisen vastuut ylittivät 10 % yritysvastuista. Euromääräisesti eniten kasvoivat kauppa, kiinteistösi joitus sekä kuljetus ja liikenne. Yritysvastuiden kasvu kohdistui useille eri toimialoille, mikä lisäsi entisestään yritysvastuiden laajaa hajautuneisuutta toimialoittain.

Maariski

Ulkomaisten saamisten osuus kokonaisvastuista oli 19 % (15). Toissijaisen maariskin määrä, pois lukien Suomi, oli vuoden lopussa 5,3 miljardia euroa eli 1,2 miljardia euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Suurin osa maariskin kasvusta kohdistui joukkovelkakirjalainoihin. Sijoituksia ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin lisättiin OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiusreservin ylläpitämiseksi.

Alueittain tarkasteltuna pääosa maariskistä kohdistui EU-maihin. EU:n ulkopuolisten maiden osuus maariskistä oli 22 % (22).

Erääntyneet maksuerät ja ongelmasaamiset

Erääntyneiden maksuerien määrä kasvoi 3 miljoonaa euroa 14 miljoonaan euroon, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli alhainen eli 0,1 % (0,1).

Ongelmasaamiset eli järjestämättömät, nollakorkoiset ja alihintaiset saamiset laskivat 4 miljoonaa euroa 16 miljoonaan euroon. Ongelmasaamisten osuus luotto- ja takauskannasta oli alhainen eli 0,1 % (0,2).

Saamia pientäviä arvonalentumisia oli vuoden lopussa 21 miljoonaa euroa (21). Arvonalentumisista 5 miljoonaa euroa (4) oli saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentumisista 10 miljoonaa euroa (12) kohdistui järjestämättömiin saamisiin.

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 11 miljoonaa euroa (7). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 10 miljoonaa euroa (6). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli 1 miljoonaa euroa (1).

Arvio luottoriskiaseman kehityksestä

Kuluvana vuonna luottotappioiden ja arvonalentumisten määrän ennakoidaan edelleen pysyvän vähäisenä suhteessa luotto- ja takauskantaan, mikäli toimintaympäristö ja asiakkaiden taloudellinen tilanne eivät merkittävästi heikkene rahoitusmarkkinoiden pitkittyvän epävarmuuden seurauksena. Arvio perustuu ongelmasaamisten vähäiseen määrään sekä kokonaisvastuiden maltilliseen luottoriskitasoon.

Markkinariskiasema

Yhdysvaltojen asuntorahoitusmarkkinoista kolmannella vuosineljänneksellä liikkeelle lähtenyt rahoitusmarkkinoiden epävarmuus levensi nopeasti luottoriskimarginaaleja ja lisäsi rahoitusmarkkinoiden volatiliteettia. Luottoriskimarginaalien nopean levenemisen seurauksena maksuvalmiusreserveihin sisältyvien saamistodistusten markkina-arvot laskivat kautta linjan. Saamistodistuksista 2 219 miljoonaa euroa on luettu kaupankäynnin rahoitusvaroihin, 2 481 miljoonaa euroa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja 603 miljoonaa euroa myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Kaikki rahoitusvarat on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintoihin. Kaupankäynnin rahoitusvaroihin ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen osalta arvomuutokset on kirjattu tuloslaskelmaan, ja myytävissä olevien rahoitusvarojen osalta käyvän arvon rahastoon omaan pääomaan.

Maksuvalmiusreserviin luettavat rahoitusvarat tase-erittäin, milj. €

Milj.e	31.12.2007	31.12.2006
Talletukset Suomen Pankissa (netto)	446	505
Kaupankäynnin rahoitusvarat		
Lyhytaikaiset saamistodistukset	1 581	1 668
Pitkäaikaiset saamistodistukset:	638	801
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	2 481	2 325
Myytavissä olevat rahoitusvarat	603	85
Maksuvalmiusreservit yhteensä	5 749	5 384

Maksuvalmiusreserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 31.12.2007, milj. €

Vuotta	0 - 1	1 - 3	3 - 5	5 - 7	7 - 10	10 -	yhteensä	%
AAA	833	451	569	362	376	0	2 591	45 %
AA	1 398	239	294	216	26	0	2 173	38 %
A	74	203	126	34	57	0	494	9 %
BBB	14	31	71	22	0	0	138	2 %
BB+ tai alempi	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Sisäisesti luokiteltu	35	133	157	15	12	0	353	6 %
	2 355	1 059	1 217	648	471	0	5 749	100 %

Maksuvalmiusreservien keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika oli 2,7 vuotta. Sisäisesti luokitellut rahoitusvarat muodostuvat lähinnä suomalaisten yritysten ja yhteisöjen liikkeeseen laskemista joukkovelkakirjalainoista.

Luottoriskimarginaalien nopea leveneminen aiheutti Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa 63 miljoonan euron negatiivisen arvonmuutoksen maksuvalmiusreserveihin luettavien käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien sekä myytävissä olevien saamistodistusten markkinahinta-arvostuksen kautta. Tästä 57 miljoonaa euroa kohdistui tulokseen ja 6 miljoonaa euroa käyvän arvon rahastoon. Negatiiviset arvonmuutokset palautuvat saamistodistusten jäljellä olevana juoksuaikana, mikäli niitä ei myydä ennen eräpäivää eikä saamistodistusten liikkeeseenlaskija ajaudu maksukyvyttömäksi. Negatiivisten arvonmuutosten realisoitumisen todennäköisyyttä pienentää saamistodistusten korkea luottokelpoisuusluokitus sekä OKOn vahva likvideettiasema, joka mahdollistaa saamistodistusten pitämisen eräpäivään asti. Rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden mahdollinen pitkittyminen lisää negatiivisten arvonmuutosten realisoitumisriskiä. OKOlla ei ole suoria sijoituksia Yhdysvaltalaisiin subprime-asuntoluottoihin ja välillisten sijoitusten määrä AAA-luokitettujen, arvopaperistettujen sijoitusten kautta on vain noin 2,5 miljoonaa euroa.

Korkoriski pidettiin vuonna 2007 maltillisella tasolla ja strukturoituja lainoja liikkeeseen laskettaessa syntyneet markkinariskit katettiin lainojen tuottorakenteita vastaavilla johdannaissopimuksilla. Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo vuoden lopussa oli 44 miljoonaa euroa (52), josta pääomasijoitusrahastot sijoituslupauksineen muodostivat 30 miljoonaa euroa (29). Yön yli -valuuttapositio sekä sen riski olivat alhaisella tasolla koko vuoden. Vuoden vaihteessa nettovaluuttapositio oli -15 miljoonaa euroa (-12). Valuuttakaupankäynti keskittyi pääasiassa päivänsäiseen kaupankäyntiin.

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2007 lopussa 27 miljoonaa euroa (38), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 3 (3) miljoonaa euroa. Tämän lisäksi kiinteistöomistuksiin oli 10 miljoonaa euroa (14).

Markkinariskin herkkyyshanalyysi, milj. €

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus tulokseen / omaan pääomaan	
			31.12.2007	31.12.2006
Korkoriski	Korko	1 %-yksikkö	18	12
Valuutariski	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	1	3
Volatiliteettiriski				
Korkovolatiliteetti	Volatiliteetti	20 %-yksikköä	2	4
Valuuttavolatiliteetti	Volatiliteetti	10 %-yksikköä	1	0
Luottoriskipreemio *)	Luottoriskimarginaali	0,1 %-yksikköä	11	10
Hintariski				
Osakesalkku	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	3	3
Pääomarahastot	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	6	8
Kiinteistörisi	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	3	4

Herkkyyshluvut on laskettu valuuttojen itseisarvojen summana.

*) Luottoriskipreemio on laskettu maksuvalmiusreserviin sisältyvistä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista ja myytävissä olevista saamistodistuksista.

Rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden jatkumista ja sen vaikutuksia korkoihin, osake- ja valuuttakursseihin, luottoriskimarginaaleihin sekä talouteen yleisemmin on vaikea arvioida. Oheisen markkinariskien herkkyyshanalyysin perusteella merkittävimmät markkinariskit pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa ovat koko taseen korkoriski ja luottoriskimarginaalien kehitys. Luottoriskimarginaalien yleinen 0,1 prosenttiyksikön nousu laskisi saamistodistusten markkina-arvoja 11 miljoonalla eurolla, josta 9 miljoonaa euroa kirjautuisi tuloslaskelmaan ja 2 miljoonaa euroa oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Luottoriskimarginaalien yleinen nousu vaikuttaa toisaalta pidemmällä aikavälillä positiivisesti saamistodistusten ja luottokannan keskimarginaaliin, mutta vastaavasti negatiivisesti varainhankintakustannukseen. Osakkeet ja pääomarahastot on luokiteltu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, joten niiden arvonmuutokset kirjautuvat tuloslaskelman sijasta omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Rahoitusriski ja varainhankinnan rakenne

Tilinpäätöksen liitetiedoissa FAS 35 ja IFRS 51 on esitetty keskeisten tase-erien maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan perusteella.

OKOssa viime vuosien aikana päivitetty maksuvalmius- ja rahoitusriskipolitiikat sekä niiden perusteella toteutetut varainhankintasuunnitelmat ovat pitäneet pankin likviditeettitilanteen vakaana rahoitusmarkkinoiden turbulenssista huolimatta. OKOn vahvaan likviditeettiasemaan vaikutti myös OP-Pohjola-ryhmässä kesäkuussa käyttöön otettu uusi varainhankintakanava, kun OP-Asuntoluottopankki toteutti 1 miljardin euron AAA-luokitellun asuntoluottovakuudellisen (covered bond) emission. OP-Asuntoluottopankin kautta toteutettu varainhankinta pienentää OKOn kautta tapahtuvaa varainhankintaa OP-Pohjola-ryhmään. Rahoitusmarkkinoiden turbulenssin ja Pohjola-kaupan seurauksena laajentuneen asiakaskunnan myötä kasvaneet yleisön talletukset OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeissa ovat myös vähentäneet OKOn kautta tapahtuvaa varainhankintaa.

Maksuvalmiusreserviin luettavia rahoitusvaroja oli vuoden 2007 lopussa 5 749 miljoonaa euroa (5 384). Maksuvalmiusreserveistä merkittävän osan muodostavat korkean luottokelpoisuusluokituksen omaavat saamistodistukset, joita voidaan käyttää keskuspankkivielan vakuutena.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tase kasvoi 1,7 miljardilla eurolla 22,1 miljardiin euroon, josta merkittävä osa rahoitettiin asiakasvarainhankinnan kasvulla. Pitkäaikaisen varainhankinnan osuus on noin 40 % varainhankinnasta. Pääasiallinen rahoitusvaluutta on euro ja valuuttamääräisten lainojen valuuttakurssiriski on suojattu koron- ja valuutanvaihtosopimuksilla.

Huonommalla etuoikeudella oleva 100 miljoonan Englannin punnan (noin 148 miljoonaa euroa) ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettava laina laskettiin liikkeeseen kesäkuussa ja samalla lunastettiin ennenaikaisesti takaisin ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettava 50 miljoonan euron laina.

Rahoitusmarkkinoiden epävarmuus nosti koko pankkisektorin varainhankintakustannuksia, mutta OKOn vahva luottoluokitus ja hyvä likviditeettiasema ovat rajoittaneet varainhankintakustannusten nousua ja sen vaikutuksia OKOon.

Johdannaissiiketoiminta

Tilinpäätöksen liitetiedoissa FAS 21 ja IFRS 74 on esitetty johdannaissopimukset käyttötarkoituksen mukaan eriteltynä.

Johdannaissiiketoiminta kasvoi vuoden 2007 aikana merkittävästi lähinnä koronvaihtosopimusten ja korko-optioiden lisääntyneen asiakaskysynnän seurauksena. Myös suojaamistarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten sekä koron- ja valuutanvaihtosopimusten määrät kasvoivat vuoden 2007 aikana. Liiketoiminnan kasvun seurauksena johdannaissopimusten luottovasta-arvot kasvoivat 639 miljoonasta eurosta 1 034 miljoonaan euroon.

Johdannaissiiketoiminnan markkinariskipositiot pidettiin koko vuoden maltillisella tasolla. OTC-johdannaiskaupankäynnin vastapuoliriskin pienentämiseksi on allekirjoitettu CSA-vakuussopimukset (Credit Support Annex -sopimus) merkittävimpien vastapuolten kanssa.

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien hallinnassa keskityttiin riskikartoitusten yhteydessä tunnistettujen merkittävimpien riskien pienentämiseen. Riskien toteutumista seurataan tilastoimalla toteutuneet operatiiviset riskit ja niistä aiheutuneet kustannukset, joiden tulosta heikentävä vaikutus vuonna 2007 oli 1,1 miljoonaa euroa (0,6).

VAHINKOVAKUUTUSTOIMINNAN RISKIASEMA

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2007 lopussa oli 613 miljoonaa euroa (592) eli suhteessa maksutuottoihin 72 % (75). Vahinkovakuutustoiminnan pääomitus tuotiin vuoden lopulla tehtyjen osingonjakopäätösten sekä Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan pääomalainan takaisinmaksun myötä lähemmäs 70 % tavoitetasoa. Hallitus on vahvistanut vahinkovakuutuksen tavoitteeksi A luottoluokituksen. Standard & Poors'in antama luottokelpoisuusluokitus Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolalle on A+ (12/2007).

Vakuutusriskiasema

Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus on hoidettu keskitetysti. Riskikohtaisten jälleenvakuutusten omalla vastuulla oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa ja katastrofijälleenvakuutuksen 5 miljoonaa euroa. Kumulaatiosuojaa antavan katastrofijälleenvakuutuksen kapasiteetti on 80 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan normaali vaihtelu aiheuttaa tuloksen ja oman pääoman vaihtelua. Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta omaan pääomaan.

<i>Riskimuuttuja</i>	<i>Kokonaismäärä 31.12.2007, milj. €</i>	<i>Muutos riskimuuttujassa</i>	<i>Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen</i>	<i>Vaikutus omaan pääomaan, milj. €</i>
Vakuutuskanta tai maksutuotto	850	kasvaa 1 %	paranee 1 %-yksikköä	+9
Korvauskulujen kasvaminen	583	kasvaa 1 %	heikkenee 1 %-yksikköä	-6
Suurvahinko yli 5 M€		1 kappale	heikkenee 1 %-yksikköä	-5
Henkilöstökulut	101	kasvaa 8 %	heikkenee 1 %-yksikköä	-8
Toimintokohtaiset kulut *)	254	kasvaa 4 %	heikkenee 1 %-yksikköä	-10

*) Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus vaihtelevat vuosittain. Vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta suurvahinkojen korvausmeno selittää merkittävän osuuden. Vuoden 2007 aikana kirjattiin 9 (11) omalla vastuulla olevaa yli 2 miljoonan euron suurvahinkoa, joiden nettokorvausmeno oli yhteensä 27 miljoonaa euroa (35). Vuonna 2007 suurten ja keskisuurten yli 0,1 miljoonan euron vahinkojen omalla vastuulla oleva korvausmeno oli 97 miljoonaa euroa (85).

Vahinkovakuutuksen vastuuvclasta suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa arvioitu kuolevuus, inflaatio sekä käytetty diskonttauskorko. Oheisessa taulukossa on esitetty vastuuvclan herkkyyden arvioitavien suureiden suhteen.

<i>Riskimuuttuja</i>	<i>Muutos riskimuuttujassa</i>	<i>Vaikutus Brutto vastuuvclkaan, milj. €</i>	<i>Vaikutus omaan pääomaan, milj. €</i>
Inflaatio	+ 0,25 %-yksikköä	+2	-2
Elinikä	+ 1 vuotta	+29	-29
Diskonttokorko	- 0,1 %-yksikköä	15	-15

Diskontattu vastuuvclka oli 1 244 miljoonaa euroa (1 205). Se on diskontattu käyttäen 3,5 % (3,3) korkoa ja sen duraatio on 11,7 vuotta (12). Muu osa vastuuvclasta 773 miljoonaa euroa (764) on diskonttaamatonta ja sen duraatio on 2,2 vuotta (2,0).

Sijoitusriskiasema

Vahinkovakuutuksen sijoituskanta oli vuoden 2007 lopussa 2 511 (2 490) miljoonaa euroa eli hieman suurempi kuin vuotta aiemmin. Sijoituskanta sisältää sekä vastuuvclan että vakavaraisuuspääoman katteena olevat sijoitukset. Suurin omaisuuslaji oli joukkolainat, joiden osuus vahinkovakuutuksen sijoitussakusta oli 69 % (72) ja osakkeiden osuus 16 % (17).

Vahinkovakuutuksen sijoituskannan allokaatiojakauma, milj. €

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus S&P:n luokituksen mukaan oli AA- eli lähes vastaava kuin vuotta aiemmin (AA). Korkosalkkuun ei sisälly lainkaan subprime-asuntoluottoihin liittyviä välittömiä tai välillisiä sijoituksia. Salkut on arvostettu markkinahintoihin. Rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden lisääntyminen toisella vuosipuoliskolla levensi luottoriskimarginaaleja, mikä alensi korkosalkun käypää arvoa ja tuottoa. Rahoitusmarkkinoiden turbulenssista huolimatta korkosalkun riskiasema on edelleen hyvä. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 5,4 vuotta ja duraatio oli 3,8 vuotta (4,8). Korkosalkun juokseva korko vuodenvaihteessa oli 4,8 % (4,2).

Vahinkovakuutuksen korkosalkun maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 31.12.2007, milj. €

Vuotta	0 - 1	1 - 3	3 - 5	5 - 7	7 - 10	10 -	yhteensä	%
AAA	54	185	128	43	116	86	613	35 %
AA	46	60	93	17	34	20	270	15 %
A	20	103	287	107	30	54	600	34 %
BBB	5	31	84	29	8	14	170	10 %
BB+ tai alempi	16	21	13	3	16	29	98	6 %
Sisäisesti luokiteltu	3	2	12	0	2	0	19	1 %
	144	403	616	198	205	203	1 769	100 %

Vahinkovakuutuksen avoin valuuttapositio oli 101 miljoonaa euroa (94) eli runsaan prosentin sijoituskannasta. Suurin avoin valuuttapositio oli Yhdysvaltain dollareissa 42 miljoonaa euroa.

Rahoitusmarkkinoiden voimakkaasta volatiliiteetin lisääntymisestä huolimatta sijoitussalkun tuotto oli 4,8 % (5,2) eli lähellä pitkän aikavälin tuotto-odotusta.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu sijoitusriskien herkkyyttä ja niiden vaikutusta omaan pääomaan:

Vahinkovakuutus	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, milj. €	
			31.12.2007	31.12.2006
Joukkolainat ja korkorahastot 1)	korko	1 %-yksikköä	69	90
Osakkeet 2)	markkina-arvo	20 %-yksikköä	78	65
Pääomarahastot ja noteeraamattomat osakkeet	markkina-arvo	20 %-yksikköä	23	27
Raaka-aineet	markkina-arvo	20 %-yksikköä	5	4
Kiinteistöt	markkina-arvo	10 %-yksikköä	14	11
Valuutta	valuutan arvo	20 %-yksikköä	20	19
Luottoriskipreemio 3)	riskimarginaali	0,1 %-yksikköä	4	2
Johdannaiset	volatiliiteetti	20%-yksikköä	0	0

1) Sisältää rahamarkkinasijoitukset, vaihtovelkakirjalainat ja korkojohdannaiset

2) Sisältää hedge fund -rahastot ja osakejohdannaiset

3) Sisältää jvk-lainat ja rahamarkkinasijoitukset pois lukien kehittyneiden valtioiden liikkeellelaskemat jvk-lainat

LUOTTOKELPOISUUSLUOKITUKSET

OKOn luottoluokitukset ovat seuraavat:

Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta
Standard & Poor's	A-1+	AA-
Moody's	P-1	Aa1
Fitch	F1+	AA-

Luottokelpoisuuden näymät ovat vakaat kaikilta luokituslaitoksilta.

YHDENTYMINEN

OKOn ja Pohjolan toimintojen yhdistäminen etenee suunnitellusti. Tähänastiset tulokset tukevat aiempia arvioita tuotto- ja kulusynergioista, joiden vuotuisen määrän on arvioitu nousevan runsaaseen 50 miljoonaan euroon ennen veroja vuoteen 2010 mennessä.

Tähän mennessä toteutettujen päätösten säästövaikutukset ovat vuositasolla 33 miljoonaa euroa, josta 8 miljoonaa euroa liittyy vuonna 2007 tehtyihin päätöksiin. Uudet kustannussäästöt kohdistuivat pääsääntöisesti Vahinkovakuutusliiketoiminnan tietohallintoon. Kustannussäästöistä 13 miljoonaa toteutui vuonna 2006, 29 miljoonaa vuonna 2007 ja vuodesta 2008 eteenpäin arvioidaan toteutuvan 33 miljoonaa euroa.

Syyskuun 2005 ja joulukuun 2007 välisenä aikana Pohjola-kauppaan liittyvät integraatiokustannukset olivat yhteensä 23 miljoonaa euroa.

Pohjolan liiketoimintamallin muututtua OKO-Pohjola-kaupan myötä Pohjolan tuotetarjonnasta ovat poistuneet henkivakuutus- ja rahastosäästämistuotteet. Marraskuussa strategian tarkennuksen yhteydessä etuasiakastalouden määritelmää päätettiin tarkentaa uuden liiketoimintamallin mukaiseksi siten, että henkivakuutus- ja rahastosäästämistuotteita ei lueta mukaan etuasiakastalouksia määriteltäessä. Etuasiakastalouksiksi luetaan vain ne kotitaloudet, joilla on vakuutusturvaa vähintään kolmesta Pohjolan vahinkovakuutusryhmästä. Muutoksen myötä etuasiakastalouksien määrä pieneni 45 000:lla 347 000:een (30.9.2007), mutta keskimääräinen vakuutusmaksutulo etuasiakastaloutta kohden nousi yli 700 euroon. Etuasiakastavoitetta on muutettu vastaavasti, joten etuasiakkaina olevien kotitalouksien määrää pyritään kasvattamaan 450 000:een (aiemmalla määritelmällä 500 000) vuoden 2010 loppuun mennessä.

Vahinkovakuutuksessa etuasiakastalouksien määrä lisääntyi tilikaudella 34 000 taloudella, josta yli 90 % oli OP-Pohjola-ryhmän sisäisen yhteistyön ansiota. Joulukuun lopussa etuasiakastalouksien määrä oli 355 000.

Asiakaspalvelussa otettiin merkittävä askel marraskuussa, kun OP-Pohjola-ryhmä laajensi yhdentymiseen liittyviä keskittämisetujaan asiakkailleen. Pankkiasioinnista kertyneitä OP-bonuksia voi käyttää nyt myös Pohjolan vakuutusten maksamiseen. Kyseessä on merkittävä etu pankki- ja vakuutusasiansa OP-Pohjolaan keskittäneille asiakkaille, joita on yli 898 000. Heistä noin 580 000 voi nyt maksaa vakuutusmaksujaan OP-bonuksilla. Arviolta yli kymmenen prosenttia heistä saa vakuutuksensa kokonaan maksettua bonuksilla.

OKOn ylimääräinen yhtiökokous 9.10.2007 päätti muuttaa yhtiön toiminimen Pohjola Pankki Oyj:ksi. Yhtiöjärjestyksen muutos on tarkoitus merkitä kaupparekisteriin ja uusi toiminimi ottaa käyttöön virallisesti 1.3.2008. Myös pääosa konserniyhtiöiden nimistä muutetaan Pohjola-alkuisiksi. Nimenmuutoksella yhtiölle saadaan yksi toiminnan yhteen kokoava nimi ja brändi. Koko OP-ryhmän nimi muutettiin jo 12.9.2007 OP-Pohjola-ryhmäksi.

KONSERNIN RAKENNEJÄRJESTELYT

OKO Pankki Oyj ilmoitti ostavansa Kesko Oyj:n tytäryhtiön K-Rahoitus Oy:n osakekannan. Yhtiöt allekirjoittivat kauppasopimuksen asiasta 21.12.2007. K-Rahoituksen kauppahinta on noin 30 miljoonaa euroa, josta goodwillin osuus on noin 12 miljoonaa euroa. Lopullinen kauppahinta määräytyy kaupan toteutuspäivän mukaisen oman pääoman ja kiinteän liikearvon perusteella. K-Rahoitus tarjoaa rahoituspalveluja yritysasiakkaille, pääasiassa Maatalouskeskon ja Konekeskon sekä maatalouskauppiaiden ammattiasiakkaille Suomessa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Yhtiön luottokanta oli syyskuun 2007 lopussa noin 260 miljoonaa euroa. K-Rahoituksessa työskentelee 22 henkeä, joista 15 Baltiassa. Henkilökunta siirtyy kokonaisuudessaan OKO-konsernin palvelukseen. Yhtiöt sopivat samalla yhteistyöstä, jonka mukaan K-Rahoitus jatkaa rahoituspalvelujen tarjoamista Maatalouskeskon ja Konekeskon asiakkaille.

OKO Pankki Oyj ilmoitti 21.12.2007 myyvänsä tytäryhtiönsä ZAO OKO Capital Vostokin ruotsalaiselle Swedbankille. Myyty yhtiö on harjoittanut investointipankkitoimintaa Moskovassa ja Pietarissa. Yhtiöllä on 7 työntekijää. Kauppa edellyttää viranomaishyväksyntää Venäjällä. Kaupalla ei ole olennaista vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

OKO Pankki Oyj:n tytäryhtiö Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola myi alusvakuutuskantansa Codan Forsikring A/S:lle. Kaupasta sovittiin 21.3.2007 ja se toteutettiin toisella vuosineljänneksellä. Kaupasta syntyi 6 miljoonan euron myyntivoitto. Pohjolan alusvakuuttamisen maksutulo oli 18 miljoonaa euroa vuonna 2006.

Nooa Säästöpankki Oy:n osake-enemmistön omistavat 24 säästöpankkia hankkivat 19.4.2007 OKOn omistamat yhtiön osakkeet noin 6,3 miljoonan euron lunastushinnasta. OKOn omistus Nooa Säästöpankista oli 25 %. OKO sai Nooa Säästöpankin osakkeet omistukseensa vuoden 2006 lopussa osakkeet aikaisemmin omistaneen Pohjola-Yhtymä Oyj:n sulaututtua OKOon. Nooa Säästöpankin yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön muille osakkeenomistajille syntyi tällöin oikeus lunastaa OKO:lle siirtyneet osakkeet. Lunastuksella ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

Keskuskauppakamarin nimeämä välimiesoikeus päätti 2.5.2007 Pohjola Yhtymä Oyj:n osakkeiden lunastushinnaksi 14,35 euroa osakkeelta. OKO on sopinut joulukuun 2007 loppuun mennessä noin 1 200 Pohjola-Yhtymä Oyj:n (Pohjola) entisen vähemmistöomistajan kanssa, että välitystuomion mukainen lunastushinta 14,35 euroa jää pysyväksi. Mainitut osakkeenomistajat edustavat yhteensä noin 11,8 miljoonaa osaketta eli noin 77,5 % kaikista Pohjolan riidanalaisista vähemmistöosakkeista. Muilta osin Pohjolan osakkeiden lunastushintaa koskeva riita jatkuu Helsingin käräjäoikeudessa. Riidan kohteena on noin 3,5 miljoonalle Pohjolan osakkeelle määrättävä lunastushinta. Välimiesoikeuden päätöksen mukainen lunastushinta kirjattiin osakkeiden hankintamenon lisäykseksi toisella vuosineljänneksellä.

HENKILÖSTÖ

Konsernin palveluksessa oli joulukuun lopussa 3 058 henkilöä (2 927). Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa työskenteli 758 (727) henkilöä, Vahinkovakuutustoiminnassa kotimaassa 2 023 (1 974) ja ulkomailla 224 (180) henkilöä ja Muussa toiminnassa 53 henkilöä (46).

YMPÄRISTÖ

OKOn ympäristövastuu käsittää ympäristönäkökohtien huomioon ottamisen omissa työskentelytavoissa ja palveluissa sekä yhteistyökumppanien valinnassa. Ympäristövastuukysymykset liittyvät suurimmalta osin välilliseen vastuuseen asiakkaiden toiminnan ympäristövaikutuksista ja mahdollisuuteen vaikuttaa niihin. OKOn rahoituspäätösten ympäristövastuukysymyksissä korostuvat yritysasiakkaiden investointihankkeet. Pohjolan vakuutustoiminnassa huomioidaan asiakkaan toiminnan ympäristövaikutuksia – ennaltaehkäisevin toimenpitein ja viime kädessä taloudellisen riskin kantona asiakkaille sattuneiden ympäristövahinkojen jälkihoidossa.

OP-Pohjola-ryhmässä on päätetty työsuhdeautojen hiilidioksidipäästöjen ylärajoista.

INVESTOINNIT

Kokonaisinvestoinnit olivat tilikaudella 19 miljoonaa euroa. Tästä 8 miljoonaa euroa tehtiin Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa ja 9 miljoonaa euroa Vahinkovakuutustoiminnassa. Investoinnit olivat IT-investointeja, joilla kehitettiin verkkopalveluita ja tehostettiin sisäisiä prosesseja.

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSIÄ

OKO Pankki Oyj:n varsinainen yhtiökokous 27.3.2007 vahvisti vuoden 2006 tilinpäätöksen, myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden ja päätti jakaa osinkoa 0,65 euroa A-sarjan osakkeelta ja 0,62 euroa K-sarjan osakkeelta. Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin kymmenen. Tämän lisäksi yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen yhtiöjärjestyksen muutokseksi.

Yhtiökokous valtuutti yhtiön hallituksen kahden vuoden ajaksi 27.3.2007 lukien päättämään yhdestä tai useammasta osakeannista tai optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien antamisesta. Näin merkittävien uusien A-osakkeiden yhteenlaskettu lukumäärä saa olla yhteensä enintään 30 000 000 kappaletta. Hallitus ei ole käyttänyt valtuutusta.

Tilintarkastajiksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab, ilmoittamanaaan päävastuullisena tilintarkastajana Sixten Nyman, KHT, ja Raimo Saarikivi, KHT.

YLIMÄÄRÄISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSIÄ

OKOn ylimääräinen yhtiökokous 9.10.2007 päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti yhtiön toiminimen ja yhtiöjärjestyksen 1 ja 2 §:n muuttamisesta. Yhtiön uusi toiminimi on suomeksi Pohjola Pankki Oyj, ruotsiksi Pohjola Bank Abp ja englanniksi Pohjola Bank plc. Yhtiöjärjestyksen muutos on tarkoitus merkitä kaupparekisteriin ja uusi toiminimi ottaa käyttöön virallisesti 1.3.2008.

JOHTO JA HALLINNOINTI

OKOn yhtiöjärjestyksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajana toimi OKOn emoyhteisön Osuuspankkikeskus Osk:n johtokunnan puheenjohtaja, pääjohtaja Reijo Karhinen ja varapuheenjohtajana Osuuspankkikeskuksen johtokunnan varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen. Yhtiön hallituksen jäseninä toimivat toimitusjohtaja Merja Auvinen, varatoimitusjohtaja Erkki Böös, toimitusjohtaja Eino Halonen, pankinjohtaja Pekka Jaakkola (27.3.2007 asti), varatoimitusjohtaja Simo Kauppi, professori Satu Lähteenmäki, pankinjohtaja Harri Nummela (27.3.2007 lähtien), varatoimitusjohtaja Heikki Vitie ja diplomi-insinööri Tom von Weymarn.

OKOn varsinaiseen yhtiökokoukseen 27.3.2007 saakka valiokuntien jäsenet olivat seuraavat.

Tarkastusvaliokunnan jäsenet: varatoimitusjohtaja Heikki Vitie (puheenjohtaja), varatoimitusjohtaja Erkki Böös, toimitusjohtaja Merja Auvinen ja diplomi-insinööri Tom von Weymarn

Riskienhallintavaliokunnan jäsenet: pääjohtaja Reijo Karhinen (puheenjohtaja), toimitusjohtaja Eino Halonen, pankinjohtaja Pekka Jaakkola ja varatoimitusjohtaja Simo Kauppi.

Palkitsemisvaliokunnan jäsenet: pääjohtaja Reijo Karhinen (puheenjohtaja), toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen ja professori Satu Lähteenmäki.

OKOn varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen 27.3.2007 pidetyn hallituksen järjestäytymiskokouksen jälkeen hallituksen valiokuntiin jäsenet ovat olleet seuraavat.

Tarkastusvaliokuntaan jäsenet: diplomi-insinööri Tom von Weymarn (puheenjohtaja), toimitusjohtaja Merja Auvinen, varatoimitusjohtaja Erkki Böös ja pankinjohtaja Harri Nummela.

Riskienhallintavaliokunnan jäsenet ovat: toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen (puheenjohtaja), toimitusjohtaja Eino Halonen, varatoimitusjohtaja Simo Kauppi ja varatoimitusjohtaja Heikki Vitie.

Palkitsemisvaliokunnan jäsenet ovat: pääjohtaja Reijo Karhinen (puheenjohtaja), toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen ja professori Satu Lähteenmäki.

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden ja todennut, että Satu Lähteenmäki ja Tom von Weymarn ovat riippumattomia sekä yhtiöstä että sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi Mikael Silvennoinen.

OSAKEPÄÄOMA JA OMISTAJAT

Osakkeet ja osakepääoma

OKOn osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin. A-osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. K-osakkeita voivat sen sijaan omistaa vain OP-Pohjola-ryhmään kuuluvat yhteisöt. Osake-sarjoilla on muitakin eroja: Yhtiökokouksessa A-osake oikeuttaa äänestämään yhdellä ja K-osake viidellä äänellä. Lisäksi A-osakkeet oikeuttavat vuotuiseseen voitonjakoon, joka on vähintään yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin K-osakkeille maksettava osinko. Vuoden lopussa osakkeita oli yhteensä runsaat 203 miljoonaa kappaletta eli sama määrä kuin vuotta aikaisemmin. A-osakkeiden osuus kaikista osakkeista oli 78,5 % eli 159,6 miljoonaa kappaletta.

OKOn yhtiöjärjestykseen sisältyvän muuntolausekkeen perusteella osuuspankit muunsivat kertomusvuonna 194 580 K-osaketta samaksi määräksi A-osakkeita. Osakemuunnoilla ei ollut vaikutusta osakepääomaan.

OKOlla ei ollut vuoden lopussa omia osakkeita, eikä yhtiökokous ole antanut valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

Osakkeenomistajat, kurssi ja vaihto

OKOlla oli vuoden lopussa 30 272 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Määrä oli 1 946 pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Vuoden lopussa 28 781 yksityishenkilöä omisti OKOn osakkeita.

Suurin yksittäinen osakkeenomistaja oli OKOn emoyhteisö Osuuspankkikeskus Osk (OPK), jonka osuus kaikista osakkeista oli 29,9 % ja äänistä 57,0 %. Hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus A-osakkeista laski edellisen vuoden lopun 19,7 %:sta 18,0 %:iin.

OKOn osakekurssi vahvistui vuodessa 3 %, samalla kun Helsingin Pörssin painorajoitettu indeksi (OMX Helsinki CAP) nousi vajaat 4 %. Vuoden lopussa osakkeen hinta oli 13,07 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 12,70 euroa. Vuoden ylin kurssi oli 15,28 euroa ja alin 11,93 euroa. Osakkeiden kappalemääräinen vaihto kasvoi tuntuvasti. Noin 147 miljoonaa osaketta vaihtoi omistajaa vuoden aikana. Edellisenä vuonna vastaava määrä oli 104 miljoonaa.

Osakeomistusten jakautumista koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 37. Osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat on esitetty sivulla 30. Osakeomistusten jakautumista samoin kuin A-osakkeen kurssikehitystä ja vaihtoa on lisäksi selvitetty vuosikertomuksessa.

ULKOMAISET SIVUKONTTORIT JA EDUSTUSTOT

OKO Pankki Oyj:llä on edustustot Pietarissa ja Tallinnassa. Ulkomaisia sivukonttoreita ei ole. Lisäksi OKO Pankki Oyj:llä on vahinkovakuutusliiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Lisäksi OKO Pankki Oyj:llä oli vuoden päättyessä corporate finance -toimintaa harjoittava yhtiö Venäjällä.

YHTEISVASTUU

OKO on OP-Pohjola-ryhmän yhteistyömalliin perustuvan OPK:n tytäryhtiö. OPK tytäryhtiöineen ja sen 229 jäsenosuuspankkia muodostavat yhteenliittymän. Yhteistyömallissa OP-Pohjola-ryhmän voimavarat turvaavat kaikkien jäsenpankkien toiminnan, sillä osuuspankkilain (Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista) mukaisesti OPK ja sen jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä toistensa veloista ja sitoumuksista, joita ei saada suoritetuksi OPK:n tai jäsenluottolaitoksen varoista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden johdosta siten, ettei sen toimintaa voida saada turvatuksi, yhteenliittymän keskusyhteisöllä OPK:lla on oikeus periä jäsenluottolaitoksilta ylimääräisiä maksuja niiden viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

OPK:lla on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi. Lisäksi OPK:lla on velvollisuus antaa ohjeita noudatettavista laskentaperiaatteista ja valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa. Valvontatehtävää tukevat sisäisen tarkastuksen jatkuvat tarkastukset.

TALLETUS- JA SIOITTAJASUOJA

Talletussuojarahastolain mukaan talletuspankkien on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP-Pohjola-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina, ja talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP-Pohjola-ryhmän jäsenpankeilta enintään 25 000 euroon asti. OP-Pohjola-ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit, OKO Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj ja OP-Kotipankki Oyj.

OKO kuuluu sijoittajien korvausrahastoon. Korvausrahasto turvaa sijoittajien riidattomien ja eräänlyneiden saamisten suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan

kuluessa. Sijoittajalle maksetaan 90 % hänen saamisistaan kuitenkin enintään 20 000 euroon saakka. Rahasto ei korvaa osakekurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

K-rahoitus Oy:n osakekanta siirtyi 31.1.2008 OKO-konsernin omistukseen. Kaupan toteutuksessa maksettu kauppahinta oli noin 30 miljoonaa euroa, josta goodwillin osuus on noin 12 miljoonaa euroa.

VUODEN 2008 NÄKYMÄT

Vuonna 2008 talouskasvun odotetaan hidastuvan, mutta yltävän kuitenkin pitkän ajan keskimääräiselle tasolle. Yritysluottomarkkinan kasvun arvioidaan jatkuvan, mutta hitaampana kuin vuonna 2007. Luottomarginaalien ennakoitaan säilyvän vakaina.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan vuoden 2008 tuloksen ennen veroja arvioidaan olevan parempi kuin vuonna 2007. Arvio perustuu siihen, että maksuvalmiusreservin arvostustuloksen ennakoitaan muodostuvan vuoden 2007 tulosta paremmaksi. Riskiaseman ennakoitaan säilyvän hyvänä.

Markkinakasvun lisäksi Vahinkovakuutusliiketoiminnan maksutuottojen kasvuun vaikuttavat tiivis yhteistyö OP-Pohjola-ryhmän jäsenpankkien kanssa sekä yhteisille pankki- ja vakuutusasiakkaille tarjottavan bonusedun käyttöönotto, joiden arvioidaan vahvistavan markkina-asemaa erityisesti henkilöasiakkaiden keskuudessa.

Vahinkovakuutuksen operatiivisen yhdistetyn kulusuhteen arvioidaan olevan 91-95 %, mikäli suurvahinkoja ole poikkeuksellisen paljon. Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tuotto-odotus on 5,4 %.

Muun toiminnan vuoden 2007 tulokseen sisältyi kertaluonteisia kulueriä 11 miljoonaa euroa. Näitä ei arvioida tulevan vuonna 2008, joten tuloksen arvioidaan olevan parempi kuin vuonna 2007.

Lähiajan tulevaisuudennäkymien toteutumisen merkittävimmät riskit liittyvät luottoriskimarginaalien, korkojen ja osakekurssien kehitykseen sekä liiketoiminnan yleiseen toimintaympäristöön. Konsernin johdolla ei ole vaikutusmahdollisuuksia liiketoiminnan yleiseen toimintaympäristöön. Korkomuutosten ja osakemarkkinoiden vaikutuksiin sijoitus- ja kaupankäyntitoiminnassa johto voi kuitenkin vaikuttaa sijoittamalla varat turvallisesti ja hajauttamalla riskit sekä huolehtimalla henkilöstön ammattitaidosta ja tehokkaasta riskienhallinnasta. Lisäksi johto voi vaikuttaa asiakaskohtaisen riskin hinnoitteluun ja sen seurauksena konsernin tulokseen.

Kaikki tässä katsauksessa esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen konsernin ja sen eri toimintojen talouden kehityksestä ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

LIKETOIMINTA

Alla olevassa taulukossa esitetään liiketoimintojen toteutuneet tulokset ennen veroja sekä strategiset tavoitteet ja niiden toteumat. Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivuilla 31-33.

	1-12/2007	1-12/2006	Tavoite 2010
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta			
Tulos ennen veroja, milj.€	141	163	
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	12,1	18,2	> 19
Operatiivisten kulujen suhde tuottoihin, %	46,3	41,5	< 40
Vahinkovakuutustoiminta			
Tulos ennen veroja, milj.€	181	78	
Operatiivinen oman pääoman tuotto, %	25,2	20,9	> 20
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	93,8	95,5	92
Operatiivinen liikekulusuhde, %	21,2	21,9	< 20
Solvenssisuhde, %	72	75	70
Muu toiminta			
Tulos ennen veroja, milj.€	-34	-19	

PANKKI- JA SIIJOITUSPALVELUTOIMINTA

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta kattaa seuraavat liiketoiminta-alueet:

- Yrityspankki
- Pääomamarkkinat
- Keskuspankki ja Varainhallinta
- Varainhoito

	2007	2006
	1-12	1-12
Tuloslaskelma, milj.€		
Korkokate	131	113
Saamisten arvonalentumiset	1	1
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	130	112
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	115	99
Kaupankäynnin nettotuotot	-34	19
Sijoitustoiminnan nettotuotot	24	29
Liiketoiminnan muut tuotot	35	24
Nettotuotot yhteensä	269	284
Liikekulut yhteensä	125	118
Poistot yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	3	3
Tulos ennen veroja	141	163
Käyvän arvon rahaston muutos	-16	-7
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	126	156
Avainlukuja, %		
Operatiivinen oman pääoman tuotto p.a.	12,1	18,2
Operatiivinen kulujen osuus tuotoista	46,3	41,5
Ongelmasaamisten osuus saamisista asiakkailta ja takauksista, %	0,1	0,2
	31.12	31.12.
Volyymitietoja, mrd.€		
Saamiset asiakkailta	9,3	7,9
Käyttämättömät luottojärjestelyt	3,5	3,6
Takaukset	2,1	1,9
Hallinnoitavat asiakasvarat	31,3	31,3
Saamistodistukset	2,8	4,9
Saamiset OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeilta	3,9	4,7
Velat OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeille	1,6	1,3
Riskipainotetut sitoumukset	13,0	11,1
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	12,9	13,9
Henkilömäärä	758	718
Hintatietoja, %		
Yritysluottokannan keskimarginaali	0,81	0,87
Yhteisöluottokannan keskimarginaali	0,23	0,24
OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeille myönnettyjen luottojen keskimarginaali	0,12	0,12
OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankkien tekemien talletusten keskimarginaali	0,11	0,11

Tulos

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 141 miljoonaa euroa (163).

Korkokate ennen saamisten arvonalentumisia oli 131 miljoonaa euroa (113). Saamisten arvonalentumiset rasittivat tulosta nettomääräisesti 1 miljoonaa euroa (1).

Nettopalkkiotuotot olivat 115 miljoonaa euroa (99).

Luottoriskimarginaalien leveneminen aiheutti 57 miljoonan euron negatiivisen tulosvaikutuksen maksuvalmiusreservien markkinahinta-arvostuksen kautta, jonka seurauksena kaupankäynnin nettotuotot olivat 34 miljoonaa euroa tappiolliset (19).

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 24 miljoonaa euroa (29).

Operatiivinen oman pääoman tuotto oli 12,1 % (18,2) ja kulujen suhde tuottoihin 46,3 % (41,5).

Yrityspankki

Yrityspankin luottokanta kasvoi 19 % 9,4 miljardiin euroon (7,9). Joulukuun lopussa OKOn markkinaosuus yritysluotoista nousi 17,3 %:iin, jossa oli kasvua vuodenvaihteesta 0,1 prosenttiyksikköä.

Yrityspankin korkokate kasvoi 22 % 106 miljoonaan euroon (86).

Yritysluottokannan marginaalitaso oli joulukuun lopussa 0,81 % (0,87). Yhteisöluottojen marginaalit pysyivät lähes ennallaan.

Luottokannan pitkään jatkuneesta ripeästä kasvusta huolimatta riskiasema arvioidaan edelleen hyväksi. Saamisten arvonalentumisia kirjattiin nettomääräisesti 1 miljoonaa euroa (1).

Yrityspankin tulos ennen veroja ylitti 100 miljoonan rajan ja oli 103 miljoonaa euroa (80).

Pääomamarkkinat

Pääomamarkkinoiden tulos ennen veroja kasvoi 33 miljoonaan euroon (18), mikä selittyi markkinatilanteeseen nähden hyvin onnistuneella position hoidolla, yritysten lisääntyneellä suojaustarpeella johdannaistuotteita hyödyntäen sekä välitystoiminnan nettopalkkiotuottojen kasvulla. Lisäksi pääomaturvattujen strukturoitujen jvk-lainojen kysyntä oli vilkasta. Tammi-joulukuun aikana strukturoituja jvk-lainoja laskettiin liikkeeseen yhteensä 187 miljoonaa euroa (91).

Keskuspankki

Keskuspankin tulos ennen veroja oli edellisvuotta suurempi eli 20 miljoonaa euroa (18).

OP-Asuntoluottopankki laski kesäkuussa liikkeeseen miljardin euron kiinteistövakuudellisen jvk-lainan, jonka seurauksena OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankkien rahoitustarve OKOsta väheni.

Vuoden 2007 aikana OKOn nettosaamiset OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeilta pienenevät 2,3 miljardiin euroon (3,3). Saamisten määrä pieneni 3,9 miljardiin euroon (4,7), mutta velkojen määrä kasvoi 1,6 miljardiin euroon (1,3).

Varainhallinta

Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla Varainhallinnan tulosta rasitti rahoitusmarkkinoiden epävakaus ja siitä aiheutunut luottoriskimarginaalien leventyminen. Tämän vaikutus maksuvalmiusreservien ja korkosijoitussalkun markkinahinta-arvostukseen oli 63 miljoonaa euroa negatiivinen, josta 57 miljoonaa euroa kirjattiin tulokseen ja 6 miljoonaa euroa käyvän arvon rahaston muutoksena.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat yhteensä 23 miljoonaa euroa (29). Näin ollen Varainhallinnan tappio ennen veroja oli tilikaudelta 35 miljoonaa euroa (32).

Varainhoito

Varainhoidon tulos kasvoi 21 miljoonaan euroon (14) liiketoiminnan positiivisen kehityksen ja vahvistuneen markkina-aseman ansiosta.

Varainhoidon hallinnoimat asiakasvarat olivat tarkastelukauden lopussa 31,3 miljardia euroa (31,3). Hallinnoituista asiakasvaroista instituutioasiakkaiden osuus oli 17,3 miljardia euroa (18,2), Pohjola Privaten osuus 0,9 miljardia euroa (0,7) ja OP-rahastojen osuus 13,1 miljardia euroa (12,4).

VAHINKOVAKUUTUSTOIMINTA

Vahinkovakuutustoiminta kattaa seuraavat liiketoiminta-alueet:

- Yritysassiakkaat
- Henkilöasiakkaat
- Baltia

	2007	2006
	1-12	1-12
Tuloslaskelma, milj. €		
Vakuutusmaksutuotot	850	788
Korvauskulut	536	536
Korvausten hoitokulut	46	44
Liikekulut	182	172
Poistot / oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	26	25
Vakuutustekninen kate	60	10
Sijoitustoiminnan nettotuotot	160	115
Muut tuotot ja kulut	8	-2
Liikevoitto	228	124
Diskonttauksen purkautuminen	39	36
Rahoituskulut	9	8
Tulos ennen veroja	181	78
Käyvän arvon rahaston muutos	-39	17
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	142	96
Avainlukuja, %		
Operatiivinen oman pääoman tuotto	25,2	20,9
Operatiivinen vahinkosuhde	72,6	73,7
Operatiivinen liikekulusuhde	21,2	21,9
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	93,8	95,5
Vahinkosuhde	68,6	73,5
Liikekulusuhde	24,4	25,1
Yhdistetty kulusuhde	92,9	98,7
Sijoitustoiminnan tuotto	4,8	5,2
	31.12.	31.12.
Volyymitietoja, milj.€		
Velat vakuutus sopimuksista		
Diskontattu vastuovelka	1 244	1 205
Muu vastuovelka	773	764
Sijoituskanta		
Joukkolainat ja korkorahastot	1 722	1 798
Rahamarkkinasijoitukset	51	69
Osakkeet	413	430
Kiinteistöt	138	107
Vaihtoehtoiset sijoitukset	188	87
Yhteensä	2 511	2 490
Henkilömäärä	2 247	2 154

Tulos

Vakuutustekninen kate kasvoi 60 miljoonaan euroon (10). Laskuperustemuutokset, sisältäen mm. diskonttokoron noston 3,3 %:sta 3,5 %:iin, purkivat aikaisempien vuosien varauksia nettomääräisesti yhteensä 32 miljoonaa euroa (1) ja paransivat vakuutusteknistä katetta vastaavasti

Tulos ennen veroja oli 181 miljoonaa euroa (78).

Vakuutusmaksutuotot

Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 8 % 850 miljoonaan euroon (788).

Voimakkainta kasvu oli Henkilöasiakkaat-liiketoiminta-alueella, jossa maksutuotot kasvoivat OP-Pohjola-yhteistyön ja uudistetun palvelutarjonnan ansiosta 12 % 345 miljoonaan euroon (308). Yritysassiakas-liiketoiminta-alueella vakuutusmaksutuotot kasvoivat 3 % 449 miljoonaan euroon (434). Aluskaskon myynti pienensi maksutuottoa 4 miljoonaa euroa. Baltian maksutuotot kasvoivat 19 % 56 miljoonaan euroon (47).

Korvauskulut ja liikekulut

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 93,8 % (95,5), josta vahinkojen osuus oli 67,1 prosenttiyksikköä (68,2). Liikekulujen sekä korvausten hoitokulujen osuus (toimintakulusuhde) laski 26,7 prosenttiyksikköön (27,3).

Korvauskulut (pl. korvausten hoitokulut) olivat 536 miljoonaa euroa (536). Suurvahinkojen osalta vuosi oli vuoden 2006 toisinto. Jälkimmäinen vuosipuolisko oli suurten ja keski suurten vahinkojen (yli 0,1 miljoonan euron vahingot)osalta epäsuotuisa. Näiden osuus korvauskuluista oli 64 miljoonaa euroa (54). Koko vuoden osalta suurten ja keski suurten vahinkojen osuus korvauskuluista oli 97 miljoonaa euroa (85). Omalla vastuulla olevien yli 2 miljoonan euron suurvahinkojen määrä oli 9 (11). Vaikka liikenne- ja autovakuutuksessa epäsuotuisa vahinkokehitys tasaantui vuoden viimeisellä neljänneksellä, koko vuoden osalta tieliikenneonnettomuuksien määrä kasvoi vuoteen 2006 verrattuna. Talouden suhdannetilanne näkyi myös matkustajavakuutusten voimakkaasti kasvaneissa korvausmenoissa.

Liikekulut ja korvausten hoitokulut kasvoivat 228 miljoonaan euroon (216). Liikekulut olivat 182 miljoonaa euroa (172) ja korvausten hoitokulut 46 miljoonaa euroa (44). Kustannusten nousu selittyi pääosin vakuutusmyynnin ja uusien tietojärjestelmien aiheuttamista kuluista.

Sijoitustoiminta

Vahinkovakuutuksen sijoitusten käypä arvo oli joulukuun lopussa 2,5 miljardia euroa (2,5). Tästä osakkeiden osuus oli 16 % (17) ja rahamarkkinainstrumenttien osuus 2 % (3).

Rahoitusmarkkinoiden epävarmuudesta huolimatta sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 4,8 % (5,2). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 160 miljoonaa euroa (115). Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin olivat 121 miljoonaa euroa (132).

MUU TOIMINTA

Muun toiminnan tulos koostuu konsernihallinnon kuluista ja Pohjolan osakkeiden rahoituskuluista.

	2007	2006
	1-12	1-12
<i>Tuloslaskelma, milj. €</i>		
Korkokate	-12	-13
Muut nettotuotot	21	48
Nettotuotot	9	35
Kulut	43	54
Tulos ennen veroja	-34	-19

Tulos ennen veroja oli 34 miljoonaa euroa tappiollinen (-19).

Ensimmäisen vuosineljänneksen tulosta rasitti Pohjola-Yhtymä Oyj:n ja säästöpankkien yhteistyösopimuksen purkamiseen liittyvä 10 miljoonan euron sopimussakko. Toisella neljänneksellä tulokseen kirjattiin 1 miljoonaa euroa korkokulua liittyen Pohjolan vähemmistöosakkeiden lunastukseen. Vertailukauden tulokseen sisältyi 2 miljoonan euron myyntivoitto Eurocardin osakkeista. Vuoden 2007 nettotuottoja ja kuluja alensi Pohjola-Yhtymä Oyj:n fuusio OKO Pankki Oyj:hin 31.12.2006.

OKO PANKKI OYJ:N HALLITUKSEN ESITYS YHTIÖN JAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄSITTELEMISESTÄ

OKO Pankki Oyj:n oma pääoma 31.12.2007 oli 1 314 993 768,51 euroa, josta jakokelpoinen oma pääoma oli 202 292 991,71 euroa.

Yhtiökokouksen käytettävissä on

	Euroa
tilivuoden 2007 voitto	79 106 258,66
edellisten tilikausien voitto	99 737 260,74
ja vapaat rahastot	23 449 472,31
eli yhteensä	202 292 991,71

Yhtiön voitonjakokelpoisia varoja ehdotetaan jaettavaksi osinkona yhtiön osakkeenomistajille

A-sarjan 159 564 128 osakkeelle 0,65 euroa eli 103 716 683,20 euroa ja K-sarjan 43 786 772 osakkeelle 0,62 euroa eli 27 147 798,64 euroa, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 130 864 481,84 euroa.

Osingonjakoon ehdotetaan käytettäväksi tilivuoden 2007 voitto 79 106 258,66 euroa kokonaisuudessaan ja edellisten tilikausien voitosta 51 758 223,18 euroa. Yhtiön jakokelpoiseen omaan pääomaan jää tällöin 71 428 509,87 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päätyksen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan osakkeenomistajille, jotka täsmäytyspäivänä 1.4.2008 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön omistajaluetteloon ja että osinko maksetaan arvo-osuusjärjestelmässä 10.4.2008.

Helsingissä 14. päivänä helmikuuta 2008

Hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset:

Reijo Karhinen

Merja Auvinen

Erkki Böös

Eino Halonen

Simo Kauppi

Satu Lähteenmäki

Harri Nummela

Tony Vepsäläinen

Heikki Vitie

Tom von Weymarn

Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut

	2003	2004	2004	2005	2006	2007
	FAS	FAS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS
Oman pääoman tuotto (ROE), %	18,5	13,9	13,9	19,8	9,5	11,5
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (ROE), %				22,3	9,5	9,3
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,92	0,66	0,69	1,40	0,78	0,85
Omavaraisuusaste, %	5,0	4,5	4,7	8,8	7,6	7,2
Henkilöstö keskimäärin	1 138	1 246	1 246	1 668	3 030	3 006
Kulujen osuus tuotoista, %	45	56	51	58	65	60
OKO-konsernin osakekohtaiset tunnusluvut						
	2003	2004	2004	2005	2006	2007
	FAS	FAS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS
Tulos/osake (EPS), euro	1,03	0,81				
A-osake			0,86	1,96	0,90	1,04
K-osake			0,85	1,95	0,89	1,03
Tulos/osake (EPS) laimennettu, euro	1,00	0,79				
A-osake			0,84	1,95	0,90	1,04
K-osake			0,83	1,93	0,89	1,03
Tulos/osake (EPS) käyvin arvoin				2,22	0,89	0,85
Oma pääoma/osake, euro	5,93	5,84	6,15	8,76	8,99	9,19
Osinko/osake, euro	0,85	0,40	0,41	0,59	0,64	0,64*
Osinko/tulos, %	82,4	50	47,5	30,3	72,0	61,7*
Efektiivinen osinkotuotto, % (OKO A)	12,2	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0*
Hinta/voitto -suhde (P/E)	6,8	9,9	9,5	6,1	14,2	12,5
Osakkeen kurssikehitys (OKO A)						
keskikurssi, euro	5,95	7,31	7,31	10,19	12,84	13,71
alin kurssi, euro	4,96	6,21	6,21	8,09	11,10	11,93
ylin kurssi, euro	7,20	8,39	8,39	12,34	14,91	15,28
vuoden lopun kurssi, euro	7,04	8,11	8,11	11,86	12,70	13,07
Osakekannan markkina-arvo (OKO A), milj.€	670,7	791,4	791,4	1 864,0	2 024,0	2 085,5
Osakkeiden vaihto (OKO A), 1 000 kpl	22 539,5	55 304,5	55 304,5	79 279,4	103 972,5	147 303,2
% osakekannasta	24,1	57,5	57,5	74,8	65,8	92,3
Osakkeiden lukumäärä (kaikki)						
keskimäärin tilikaudella, kpl	122 020	124 552	124 552	136 048	202 043 534	203 350 900
	971	885	885	529		
tilikauden lopussa, kpl	123 745	126 009	126 009	201 176	203 350 900	203 350 900
	174	771	771	960		

OKOn osakeannin ja 23.11.2005 kaupparekisteriin merkityn osakepääoman korotuksen johdosta osakekohtaiset tunnusluvut on oikaistu takautuvasti osakeantikertoimella. Lisäksi pankin liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä kaksinkertaistettiin osakepääomaa muuttamatta 31.3.2004 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Muutos merkittiin kaupparekisteriin 30.4.2004. Osakekohtaiset tunnusluvut on myös tältä osin oikaistu takautuvasti.

* Hallituksen ehdotus: 0,65 euroa A-sarjan osakkeelle ja 0,62 euroa K-sarjan osakkeelle.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto (ROE) %

Tilikauden voitto/Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Oman pääoman tuotto (ROE) käyvin arvoin %

Tilikauden voitto + käyvän arvon rahaston muutos verojen jälkeen /Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Koko pääoman tuotto (ROA) %

Tilikauden voitto/Taseen loppusumma keskimäärin (tilikauden alun ja lopun keskiarvo) x100

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma/Taseen loppusumma x 100

Kulujen osuus tuotoista, %

Henkilöstökulut + muut hallintokulut + liiketoiminnan muut kulut /
(Korkokate + vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot + palkkiotuottojen ja -kulujen netto + kaupankäynnin nettotuotot + sijoitustoiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot) x 100

Tulos / osake (EPS)

Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

Tulos/osake (EPS) laimennettu

Nimittäjä on osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana plus se määrä osakkeita, joka saadaan, mikäli kaikki optiot vaihdetaan osakkeiksi. Summasta vähennetään kaikkien optioiden vaihdolla saatavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen merkintähinnalla ja jaettuna osakkeen tilikauden keskikurssilla.

Tulos / osake (EPS) käyvin arvoin

(Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta + käyvän arvon rahaston muutos) /Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana

Oma pääoma / osake

Oma pääoma /Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osinko/osake

Tilikaudelta jaettava osinko/Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osinko/tulos, %

Osakekohtainen osinko/Osakekohtainen tulos x 100

Efektiiivinen osinkotuotto, %

(Osinko/osake)/Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi x 100

Hinta/voitto -suhde (P/E)

Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi/Tulos/osake

Keskikurssi

Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto/Osakkeiden vaihto, kpl

Osakekannan markkina-arvo

Osakkeiden lukumäärä x tilinpäätöspäivän viimeinen kaupantekokurssi

Vakavaraisuus, %

Omat varat / Riskipainotetut erät x 100

Tier 1 vakavaraisuus, %

Ensisijaiset omat varat /Riskipainotetut erät x 100

VAHINKOVAKUUTUKSEN TUNNUSLUVUT

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu Vakuutusvalvontaviraston määräysten mukaisesti käyttäen pohjana soveltuvin osin vastaavia IFRS-tietoja. Tunnuslukujen laskennassa käytetään Vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset ja korvausten hoitokulut /Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Liikekulusuhde

Liikekulut + poistot/oikaisu yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä / Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Riskisuhde (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut /Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Toimintakulusuhde

Liikekulut ja korvausten selvittelykulut /Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

Vahinkosuhte + liikekulusuhde
Riskisuhde + toimintakulusuhde

OPERATIIVISET TUNNUSLUVUT**Operatiivinen oman pääoman tuotto, %**

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta:

(+ Tilikauden voitto

+ Pohjola Omaisuudenhoidon hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot ja alaskirjaukset ja niiden verovaikutus

+ Käyvän arvon rahaston muutos verojen jälkeen) /

(+ 7 % riskipainotetuista sitoumuksista

+ OKO varainhoidon ja Pohjola Kiinteistösijoituksen Oma pääoma

- liiketoiminnolle allokoituidet pääomalainat (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x 100

Vahinkovakuutustoiminta:

(+ Tilikauden voitto

+ Vahinkovakuutustoiminnan hankinnassa syntyneiden

aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot ja alaskirjaukset ja niiden verovaikutus

+ Käyvän arvon rahaston muutos verojen jälkeen) /

(+ 70 %:n solvenssisuhde

- liiketoiminnolle allokoituidet pääomalainat (kauden alun ja lopun keskiarvo) tai viranomaisten asettama minimipääomavaade, jos se on suurempi) x100

Operatiivinen kulu/tuotto -suhde

(+ Henkilöstökulut

+ Muut hallintokulut

+ Liiketoiminnan Muut kulut pl. Pohjolan hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon poistot) /

(+ Korkokate

+ Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

+ Palkkiotuottojen ja -kulujen netto

+ Kaupankäynnin nettotuotot

+ Sijoitustoiminnan nettotuotot

+ Liiketoiminnan muut tuotot) x 100

Operatiivinen vahinkosuhde

Korvaukset ja korvausten hoitokulut pl. laskuperustemuutokset/

Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto) x 100

Operatiivinen liikekulusuhde

Liikekulut /

Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset(netto) x 100

Operatiivinen yhdistetty kulusuhde

Operatiivinen vahinkosuhde + operatiivinen liikekulusuhde

KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Konsernin tuloslaskelma

Milj. e	Viite	2007	2006
		Yhteensä	Yhteensä
Korkotuotot	4	2 234	1 270
Korkokulut	4	2 119	1 175
Korkokate ennen arvonalentumisia		115	96
Saamisten arvonalentumiset	5	1	1
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		114	94
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	6	433	328
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	7	115	102
Kaupankäynnin nettotuotot	8	-34	20
Sijoitustoiminnan nettotuotot	9	28	37
Liiketoiminnan muut tuotot	10	71	50
Tuotot yhteensä		728	632
Henkilöstökulut	11	166	165
Muut hallintokulut	12	145	133
Liiketoiminnan muut kulut	13	129	111
Kulut yhteensä		440	409
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta			
Tulos ennen veroja		288	223
Tuloverot	14	76	42
Tilikauden voitto		212	180
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta		212	181
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta			
Yhteensä		212	180
Tulos / osake (EPS) laimentamaton, eur			
A-osake	15	1,04	0,90
K-osake	15	1,03	0,89
Tulos / osake (EPS) laimennusvaikutuksella oikaistu, eur			
A-osake	15	1,04	0,90
K-osake	15	1,03	0,89

Konsernitase

Milj. e	Viite	31.12.2007	31.12.2006
Käteiset varat	16	448	907
Saamiset luottolaitoksilta	17	5 217	5 546
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	18		
Kaupankäynnin rahoitusvarat		2 220	2 476
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat		2 481	2 325
Johdannaissopimukset	19	528	320
Saamiset asiakkailta	20	9 288	7 864
Vahinkovakuutustoiminnan varat	21	2 809	2 766
Sijoitusomaisuus	22	725	225
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	23	2	8
Aineettomat hyödykkeet	24	999	1 020
Aineelliset hyödykkeet	25	97	95
Muut varat	26	1 090	633
Verosaamiset	27	18	12
Varat yhteensä		25 922	24 196
Velat luottolaitoksille	28	2 739	2 390
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	29		
Kaupankäynnin rahoitusvelat		52	0
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvelat		0	0
Johdannaissopimukset	30	548	331
Velat asiakkaille	31	2 738	1 994
Vahinkovakuutustoiminnan velat	32	2 140	2 099
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	33	12 856	13 263
Varaukset ja muut velat	34	1 659	1 010
Verovelat	35	371	355
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	36	950	924
Velat yhteensä		24 053	22 368
Oma pääoma	37		
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma		428	428
Osakeanti			
Rahastot		757	793
Kertyneet voittovarot		685	607
Vähemmistön osuus			
Oma pääoma yhteensä		1 869	1 828
Velat ja oma pääoma yhteensä		25 922	24 196

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. e	2007	2006
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden voitto	212	181
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	111	155
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 100	-3 203
Saamiset luottolaitoksilta	384	-810
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	81	-1 102
Johdannaissopimukset	-62	-31
Saamiset asiakkailta	-1 430	-1 125
Vahinkokuutustoiminnan varat	-79	-68
Sijoitusomaisuus	-506	102
Muut varat	-488	-169
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1 860	-899
Velat luottolaitoksille	348	-1 173
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	52	-4
Johdannaissopimukset	66	25
Velat asiakkaille	745	-64
Vahinkovakuutustoiminnan velat	0	101
Varaukset ja muut velat	650	215
Maksetut tuloverot	-55	-49
Saadut osingot	70	37
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	98	-3 780
Investointien rahavirta		
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-10	-303
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	12	219
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-19	-21
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	20	5
B. Investointien rahavirta yhteensä	2	-101
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	153	407
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-126	-177
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	29 383	30 435
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-29 777	-26 180
Osakepääoma, lisäykset	0	4
Osakepääoman vähennykset		
Maksetut osingot	-131	-120
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0	5
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-498	4 374
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-397	493

Rahavarat tilikauden alussa	1 107	614
Rahavarat tilikauden lopussa	710	1 107
Saadut korot	2 040	1 117
Maksetut korot	-1 919	-1 041

Milj. e

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut

Saamisten arvonalentumiset	4	2
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	48	107
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	55	22
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-46	-36
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	-13	-1
Suunnitelman mukaiset poistot	61	57
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		
Muut	7	7

Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-4	-3
Myyntitappiot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-1	1
Oikaisut yhteensä	111	155

Konsernin oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	OKO-konsernin omistajille kuuluva oma pääoma							Oma pääoma yhteensä
	Osakepääoma	Muuntoerot	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitot	Yhteensä	Vähemmistön osuus	
Oma pääoma 1.1.2006	423	-1	48	744	549	1 762	199	1 961
IAS 39 ja 32 standardien käyttöönotto								
Oikaistu oma pääoma 1.1.	423	-1	48	744	549	1 762	199	1 961
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Arvostusvoitot ja -tappiot Tuloslaskelmaan siirretty osuus			16			16		16
			-17			-17		-17
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä		1				1		1
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot		1	-1		-1			
Kauden voitto					181	181		181
Kauden tuotot ja kulut yhteensä					180	180		180
Osakeantikulut				-1		-1		-1
Käytetyt osakeoptiot	5			4		8		8
Maksetut osingot					-121	-121		-121
A-osakkeelle					-95	-95		-95
K-osakkeelle					-25	-25		-25
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet								
Tytäryritysten hankinnat*							-198	-198
Oma pääoma 31.12.2006	428		47	747	607	1 828		1 828

Milj. e	OKO-konsernin omistajille kuuluva oma pääoma							Oma pääoma yhteensä
	Osakepääoma	Muuntoerot	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitot	Yhteensä	Vähemmistön osuus	
Oma pääoma 1.1.2007	428		47	747	607	1 828		1 828
IAS 39 ja 32 standardien käyttöönotto								
Oikaistu oma pääoma 1.1.	428		47	747	607	1 828		1 828
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Arvostusvoitot ja -tappiot Tuloslaskelmaan siirretty osuus			-48			-48		-48
			-6			-6		-6
Laskennalliset verot			14			14		14
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä								
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot			-40			-40		-40
Kauden voitto					212	212		212
Kauden tuotot ja kulut yhteensä			-40		212	172		172
Osakeantikulut								
Käytetyt osakeoptiot								
Maksetut osingot					-131	-131		
A-osakkeelle					-104	-104		-104
K-osakkeelle					-27	-27		-27
Rahastosiirot				4	-4			
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet								
Tytäryritysten hankinnat*								
Oma pääoma 31.12.2007	428		7	750	685	1 869		1 869

SEGMENTTIKOHTAISET TIEDOT

Ensisijainen segmenttiraportointi perustuu liiketoimintasegmentteihin, joiden mukaan konsernin sisäinen raportointi tapahtuu. Liiketoimintasegmentit ovat Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta ja Vahinkovakuutus. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta sisältää seuraavat liiketoiminta-alueet: Yrityspankki, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta sekä Varainhoito. Vahinkovakuutustoiminnasta esitetään erikseen Yritysiasiakkaat, Henkilöasiakkaat sekä Baltia, joiden tulosta seurataan vakuutustekniseen katteeseen asti.

Segmenttiraportoinnin laadintaperiaatteet

Segmenttiraportointi noudattaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmenteille on kohdistettu ne tuotot, kulut, varat ja velat, joiden katsotaan välittömästi kuuluvan tai olevan järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu segmentteihin, esitetään Muussa toiminnassa.

Segmenttien väliset eliminoinnit on esitetty eliminointi -sarakeessa.

Konsernin sisäiset siirtohinnat perustuvat markkinahintoihin. Investointeina on esitetty aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenot.

Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan kohdistetaan pääomaa 7 % riskipainotetuista sitoumuksista lisättyä Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon määrällä. Vahinkovakuutustoimintaan kohdistetaan pääomaa 70 % vakuutusmaksutuotoista lisättyä liiketoiminnan hankinnassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon määrällä kuitenkin vähintään viranomaisten asettama minimipääomavaade.

Kun lasketaan liiketoimintojen operatiivista oman pääoman tuottoa, tuloksessa ei huomioida Pohjola-kaupassa syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistoja. Operatiivista omaa pääomaa laskettaessa liiketoiminnoille kohdistetusta pääomasta vähennetään Pohjolan hankinnassa syntyneet aineettomat hyödykkeet ja liikearvot sekä liiketoiminnoille näiden sitoman pääoman mukaisessa suhteessa kohdistettavat emoyhtiön pääomalainat.

Konsernissa ei ole maantieteellisiä segmenttejä.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

Yrityspankki

Yrityspankki tarjoaa yritys- ja yhteisöasiakkaille rahoitus- ja kassanhallintapalveluja. Se myöntää luottoja, takauksia sekä saatava- ja kohdevakuudellista rahoitusta ja harjoittaa pääomasijoitustoimintaa. Tuotot muodostuvat pääosin luotonannon marginaaleista sekä rahoituksen järjestämisestä ja maksuliikkeen hoitamisesta saaduista palkkiotuotoista. Luotonannon korkokate ei ole herkkä korkotason muutoksille, koska luotonanto rahoitetaan markkinaehtoisesti.

Pääomamarkkinat

Pääomamarkkinat -liiketoiminta-alue muodostuu OKOn arvopaperinvälityksestä, sijoitustutkimuksesta ja Corporate Finance -toiminnasta sekä OKOn raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkina-palveluista. Corporate Finance -toimintaa harjoittavat OKOn tytäryhtiöt OKO Corporate Finance Oy ja ZAO OKO Capital Vostok. Viimeksi mainittu yhtiö on tarjonnut suomalaisille yrityksille yritysjärjestelyihin ja strukturoituun rahoitukseen liittyviä palveluja Venäjällä. OKO on myynyt omistamansa ZAO OKO Capital Vostokin osakkeet Swedbankille ja samalla OKO Corporate Finance Oy on sopinut Swedbankin kanssa corporate finance -yhteistyöstä muun muassa Venäjällä ja Baltiassa.

Pääomamarkkinoiden palvelutarjontaan kuuluvat velkaemissioiden järjestäminen, corporate finance -palvelut, osake-, valuutta-, rahamarkkina- ja johdannaistuotteet, sekä tutkimus. Asiakkaat ovat suomalaisia ja kansainvälisiä yrityksiä ja yhteisöjä. Toiminnan tuotot muodostuvat nettopalkkiotuotoista sekä trading-toiminnan tuotoista.

Keskuspankki ja varainhallinta

Keskuspankki ja varainhallinta liiketoiminta-alueelle on keskitetty OKOn keskusrahallitustehtävät OP-Pohjola-ryhmässä sekä pankin oma varainhallinta.

Keskusrahallitoksena OKO vastaa OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankkien maksuvalmiuden ylläpidosta ja talletusten vastaanottamisesta. OKO huolehtii myös maksuliikejärjestelmän edellyttämien vakuuksien hankinnasta sekä raha-, valuutta- ja pääomamarkkinapalveluiden tarjoamisesta OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeille. Keskuspankin tuotot kertyvät OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiuden ja rahoituksen hoitamisesta.

Varainhallinta harjoittaa korko-, osake- ja kiinteistösijoitustoimintaa. Lisäksi se vastaa konsernin pitkäaikaisesta varainhankinnasta sekä pankki- ja velkasijoittajasuhteiden hoidosta. Sijoitustoiminnan tarkoituksena on hyötyä korkojen ja kurssien tuottamasta arvonnoususta sekä osinko- ja muista tuotoista pitkällä aikavälillä. Varat sijoitetaan turvallisesti tavoitteena hyvä tuotto. Sijoitussalkut pyritään hajauttamaan mahdollisimman hyvin instrumenteittain, maittain ja toimialoittain. Markkinariskeiltä suojaudutaan johdannaissopimuksilla.

Keskuspankissa segmenttien välisenä tuottona on esitetty OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankkien marginaalituotto. Varainhallinnassa segmenttien välisenä tuottona on esitetty tytäryhtiöiden rahoituksen marginaalituotto.

Varainhoito

Varainhoito -liiketoiminta-alueen muodostavat Pohjola Varainhoito Oy, Pohjola Private Equity Funds Oy ja Pohjola Kiinteistösijoitus Oy.

Varainhoito tarjoaa suomalaisille instituutioille ja varakkaille yksityishenkilöille täyden valtakirjan salkunhoitoon ja konsultatiiviseen salkunhoitoon perustuvia varainhoitopalveluja. Lisäksi OP-Rahastoyhtiö Oy:n rahastojen salkunhoito on pääosin keskitetty Varainhoitoon. Laajan oman salkunhoidon lisäksi Varainhoidolla on 19 kansainvälistä yhteistyökumppania, joiden rahastoalikoimasta löytyy rahastoja sekä instituutio- että private-asiakkaiden tarpeisiin.

Pohjola Private Equity Funds Oy perustettiin alkuvuonna 2007 tarjoamaan pääomasijoitusrahastopalveluja kotimaisille ja ulkomaisille instituutioasiakkaille. Yhtiön tuotteita ovat yksilöidyt pääomarahastopalvelut sekä rahastojen rahastot.

Pohjola Kiinteistösijoitus Oy on keskittynyt kiinteistösijoittamiseen Suomessa sekä kiinteistöpääomarahastojen valintaan kansainvälisillä markkinoilla.

Liiketoiminta-alueen tuotot muodostuivat pääosin omaisuudenhoitopalkkioista. Segmenttien välisenä tuottona on esitetty vahinkovakuutustoiminnalta ja muulta toiminnalta perityt omaisuudenhoitopalkkiot.

Vahinkovakuutustoiminta

Vahinkovakuutustoimintaa harjoitetaan Suomessa kolmessa yhtiössä. Vahinko-Pohjola on yleisvahinkovakuutusyhtiö, A-Vakuutus on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen ja Eurooppalainen matkavakuuttamiseen. Baltiassa vahinkovakuutustoiminta on paikallisissa Seesam-tytäryhtiöissä.

Vahinkovakuutustoiminnan tuotteisiin kuuluvat yritys- ja henkilöasiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Kotimaan palveluverkosto myy lisäksi yrityksille OP-Pohjola-ryhmän henki- ja eläkevakuutuksia ja Ilmarisen työeläkevakuutuksia sekä hoitaa Suomi-yhtiön ja Ilmarisen

asiakaspalvelua. Lisäksi palkkiotuottoja kertyy eräiden lakisääteisten maksujen hoidosta ja riskienhallintapalveluista.

Vahinkovakuutuksen liikevoitto muodostuu vakuutusteknisestä katteesta ja sijoitustoiminnan tuotoista. Vakuutustekninen kate syntyy, kun vakuutusmaksutuotosta vähennetään korvaus- ja liikekulut. Kannattavuuden tärkein mittari on yhdistetty kulusuhde, joka kertoo korvaus- ja liikekulujen suhteen vakuutusmaksutuottoihin.

Muu toiminta

Muussa toiminnassa esitetään ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu liiketoimintasegmenteille. Muun toiminnan tulos muodostuu Pohjola It-Hankinnan ja Conventum Venture Financen tuloksista sekä Muulle toiminnalle kohdistetuista osinkotuotoista ja konsernihallinnon kuluista. Muun toiminnan varoihin ja velkoihin on kohdistettu verosaamiset ja -velat. Pohjola-Yhtymä Oyj, joka yhdisteltiin vuonna 2006 Muuhun toimintaan, fuusioitiin OKOon vuoden 2007 alusta ja Nooa Säästöpankki myytiin huhtikuussa 2007.

Segmenttien välisenä tuottona on esitetty muille segmenteille tuotetuista palveluista saadut tuotot.

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos tammi-joulukuu Milj. e	Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta											
	Yrityspankki		Pääoma- markkinat		Keskuspankki		Varainhallinta		Varainhoito		Yhteensä	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Korkokate	106	86	18	12	13	12	-3	5	-3	-2	131	113
Saamisten arvonalentumiset	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	105	85	18	12	13	12	-3	5	-3	-2	130	112
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot												
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	42	35	24	22	0	0	0	-1	49	43	115	99
Kaupankäynnin nettotuotot	-3	2	21	13	2	1	-54	3			-34	19
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1	0	0	0	0	0	23	29	0		24	29
Liiketoiminnan muut tuotot	20	14	0	0	10	9	4	1	1	1	35	24
Tuotot yhteensä	165	136	63	47	24	23	-30	37	48	41	269	284
josta liiketoiminta-alueiden väliset					2	2	0	0	1	2	3	4
Henkilöstökulut	-23	-22	-16	-15	-2	-2	-1	-2	-15	-15	-57	-56
IT-kulut	-8	-6	-6	-5	-1	-1	-2	-1	-3	-2	-20	-15
<i>Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä</i>									-3	-3	-3	-3
Muut poistot	-15	-13	-1	-1	0	0	0	0	0	0	-17	-15
Muut kulut	-15	-16	-6	-7	-2	-2	-2	-2	-5	-7	-30	-33
Kulut yhteensä	-62	-56	-29	-28	-5	-5	-5	-5	-27	-27	-128	-121
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta												
Tulos ennen veroja	103	80	33	18	20	18	-35	32	21	14	141	163
Verot												
Kauden voitto												

Avainluvut, %												
Operatiivinen kulujen suhde tuottoihin									50	65	46	41
Operatiivinen oman pääoman tuotto											12,1	18,2
Oman pääoman tuotto käyvin arvo					16,2	15,0						

Tulos tammi-joulukuu Milj. e	Vahinko- vakuutus- toiminta		Muu toiminta		Eliminoinnit		Konserni	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Korkokate	-7	-8	-12	-13	3	3	115	96
Saamisten arvonalentumiset							1	1
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	-7	-8	-12	-13	3	3	114	94
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	435	332			1	-3	433	328
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	6	6	0	-1	-5	-2	115	102
Kaupankäynnin nettotuotot			0	0	0	0	-34	20
Sijoitustoiminnan nettotuotot		-1	4	9	-	0	28	37
Liiketoiminnan muut tuotot	30	18	20	40	-14	-33	71	50
Tuotot yhteensä	464	347	9	35	-15	-34	728	632
josta liiketoiminta-alueiden väliset		0	11	28	-13	-31		
Henkilöstökulut	-103	-99	-5	-11			-166	-165
IT-kulut	-10	-13	-14	-15	1	0	-43	-42
<i>Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä</i>	-33	-33					-36	-36
Muut poistot	-3	-2	-4	-4			-25	-21
Muut kulut	-133	-122	-20	-24	14	34	-170	-144
Kulut yhteensä	-284	-268	-43	-54	15	34	-440	-409
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0	0	0	0			0	0
Tulos ennen veroja	181	78	-34	-19	0	0	288	223
Verot							-76	-42
Kauden voitto							212	180

Avainluvut, %								
Operatiivinen kulujen suhde tuottoihin								
Operatiivinen oman pääoman tuotto								
Oman pääoman tuotto käyvin arvo							9,3	9,5

Vahinkovakuutustoiminta liiketoiminta-alueittain	Henkilöasiakkaat		Yritysiasiakkaat		Baltia		Yhteensä	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Vakuutustekninen kate, milj. e								
Vakuutusmaksutuotot	345	308	449	434	56	47	850	788
Korvauskulut	214	194	331	358	37	27	583	580
Poistot yrityskauppojen yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä	11	11	13	13	1	1	25	26
Liikekulut	97	84	71	75	14	13	182	172
Kulut yhteensä	322	289	415	446	52	41	790	778
Vakuutustekninen kate	23	18	34	-13	4	5	60	10
Avainlukuja, %								
Operatiivinen oman pääoman tuotto							25,2	20,9
Vahinkosuhte	66,8	67,7	77,7	79,8	66,8	58,2	72,6	73,7
Operatiivinen liikekulusuhde	27,7	27,3	15,7	17,3	25,6	28,5	21,2	21,9
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	94,6	95,0	93,3	97,1	92,4	86,7	93,8	95,5
Yhdistetty kulusuhde	93,4	94,2	92,4	103,1	94,6	89,2	92,9	98,7

Tase 31.12.2007 Milj. e	Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta					Pankki- ja sijoituspalvelut yhteensä	Vahinkovakuutus-toiminta yhteensä	Muu toiminta yhteensä	Eliminoinnit	OKO-konserni
	Yritys-pankki	Pää-oma-markkinat	Keskus-pankki	Varainhallinta	Varainhoito					
Saamiset asiakkailta	9 238	15	34	2		9 289		13	-13	9 288
Saamiset luottolaitoksilta	182	87	5 244	153	4	5 671		11	-17	5 665
Vahinkovakuutus-toiminnan varat							2 842		-33	2 809
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat ja sijoitusomaisuuden varat	365	1 012	2 512	1 480	23	5 392	0	203	-169	5 426
Sijoitukset osakkuusyrityksissä							2			2
Muut varat	384	1 101	52	124	134	1 796	875	122	-61	2 732
Varat yhteensä	10 170	2 215	7 842	1 760	161	22 148	3 719	349	-294	25 922
Velat asiakkaille	427	35	1 333	975		2 770		17	-48	2 738
Velat luottolaitoksille	2	257	2 141	339		2 738	0	1	0	2 739
Vahinkovakuutus-toiminnan velat							2 140			2 140
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				12 879		12 879			-24	12 856
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla				950		950				950
Muut velat	509	1 070	17	593	17	2 206	100	387	-63	2 630
Velat yhteensä	937	1 363	3 490	15 736	17	21 543	2 241	404	-135	24 053
Oma pääoma										1 869
Velat ja oma pääoma yhteensä										25 922
Investoinnit	4	0	0	1	2	8	9	3		19

Tase 31.12.2006 Milj. €	Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta					Pankki- ja sijoituspalvelut yhteensä	Vahinkovakuutus-toiminta yhteensä	Muu toiminta yhteensä	Eliminoinnit	OKO-konserni
	Yritys-pankki	Pääoma-markkinat	Keskus-pankki	Varan-hallinta	Varain-hoito					
Saamiset asiakkailta	7 788	12	58	9		7 868			-4	7 864
Saamiset luottolaitoksilta	300	58	5 785	463	1	6 607		66	-220	6 453
Vahinkovakuutustoiminnan varat							2 824		-58	2 766
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat ja sijoitusomaisuuden varat	336	851	2 284	1 512	23	5 006	0	687	-666	5 026
Sijoitukset osakkuusyrittäksissä							2	7		8
Muut varat	177	563	51	75	128	994	901	298	-113	2 079
Varat yhteensä	8 602	1 484	8 177	2 059	152	20 475	3 726	1 058	-1 061	24 196
Velat asiakkaille	358	5	981	839		2 184		140	-330	1 994
Velat luottolaitoksille		259	1 752	381		2 391			-1	2 390
Vahinkovakuutustoiminnan velat							2 099			2 099
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				13 898		13 898			-635	13 263
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla				924		924	40		-40	924
Muut velat	406	475	35	284	14	1 214	156	384	-57	1 697
Velat yhteensä	764	740	2 767	16 327	14	20 611	2 295	523	-1 062	22 368
Oma pääoma										1 828
Velat ja oma pääoma yhteensä										24 196
Investoinnit	5	1	0	2	1	9	10	3		21

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Sisällysluettelo

1. Konsernitilin päätöksen laatimisperiaatteet
2. Riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet
3. Tilikauden aikana hankitut ja myydyt liiketoiminnot

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

4. Korkotuotot ja -kulut
5. Saamisten arvonalentumiset
6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot
7. Palkkiotuotot ja -kulut
8. Kaupankäynnin nettotuotot
9. Sijoitustoiminnan nettotuotot
10. Liiketoiminnan muut tuotot
11. Henkilöstökulut
12. Muut hallintokulut
13. Liiketoiminnan muut kulut
14. Tuloverot
15. Osakekohtainen tulos

Tasetta koskevat liitetiedot

16. Käteiset varat
17. Saamiset luottolaitoksilta
18. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
19. Johdannaissopimukset
20. Saamiset asiakkailta
21. Vahinkovakuutustoiminnan varat
22. Sijoitusomaisuus
23. Sijoitukset osakkuusyhtymyksissä
24. Aineettomat hyödykkeet
25. Aineelliset hyödykkeet
26. Muut varat
27. Verosaamiset
28. Velat luottolaitoksille
29. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat
30. Johdannaissopimukset
31. Velat asiakkaille
32. Vahinkovakuutustoiminnan velat
33. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
34. Varaukset ja muut velat
35. Verovelat
36. Velat, joilla on huonompi etuoikeus
37. Oma pääoma

Riskienhallinnan liitetiedot

38. Varat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot
39. Arvonalentumisten jakauma riskilajeittain
40. Pääoman hallinta, omat varat ja riskipainotettu tase
41. Vastuut
42. Vastuut sektoreittain
43. Luotto- ja takaussaamiset sekä ongelmasaamiset
44. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys
45. Yritysvastuut toimialoittain
46. Yritysvastuut rating-luokittain
47. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan
48. Rahoitus- ja vakuutuslaitosvastuut rating-luokittain

49. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin
50. Saadut vakuudet vakuuslajeittain
51. Varainhankinnan rakenne
52. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
53. Maksuvalmiusreservit
54. Varojen ja velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan
55. Markkinariskin herkkyyshanalyysi
56. Osakeriski
57. Kiinteistöriski
58. Riskinkantokyky
59. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys
60. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia
61. Suurvahinkojen kehitys
62. Vakuutusliikkeen kannattavuus
63. Vastuuvelan herkkyyshanalyysi ja vastuuvelan luonnetta kuvaavia tietoja
64. Vastuuvelan arvioitu maturiteettijakauma
65. Sijoitustoiminnan riskiasema
66. Sijoitusriskien herkkyyshanalyysi
67. Korkoriski
68. Valuuttariski
69. Vastapuoliriski

Muut tasetta koskevat liitetiedot

70. Varojen ja velkojen käyvät arvot
71. Annetut vakuudet
72. Saadut rahoitusvakuudet

Vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot

73. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
74. Johdannaissopimukset
75. Ehdolliset velat ja varat
76. Muut vuokrasopimukset
77. Varainhoito
78. Omistuksia muissa yrityksissä koskevat liitetiedot

Muut liitetiedot

79. Lähipiiritapahtumat
80. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät
81. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

LIITE 1. OKO-KONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

YLEISTÄ

OKO Pankki Oyj (jäljempänä OKO) on suomalainen luottolaitos, jonka liiketoiminnot ovat Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta ja Vahinkovakuutus. Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan kuuluvat liiketoiminta-alueet ovat Yrityspankki, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta sekä Varainhoito. OKOn pankki- ja sijoituspalvelutoiminta keskittyy kotimaisiin asiakkaisiin, mutta tarjoaa ulkomaisille asiakkaille pankkipalvelut näiden Suomeen ja lähialueisiin liittyvän liiketoiminnan tarpeisiin. Vahinkovakuutustoimintaa harjoitetaan Suomessa ja Baltiassa.

OKOn kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL308, 00101 Helsinki.

OKOn hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 14.2.2008.

LAATIMISPERUSTA

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2007. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti. IFRS-standardien lisäksi OKO-konsernin tilinpäätöksen laadintaan sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun 146 pykälän 6 momenttia.

OKO otti vuonna 2007 käyttöön seuraavat IFRS-standardit ja tulkinnat:

- IFRS 7 "Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot"
- IAS 1 standardimuutos: pääomaa koskevat liitetiedot
- IFRIC 8 IFRS 2:n soveltamisala
- IFRIC 9 Reassessment of embedded derivatives
- IFRIC 10 Interim Financial Reporting and Impairment
- IFRIC 11 Group and Treasury Share Transactions

Käyttöön otetut standardit laajensivat rahoitusinstrumenteista, riskienhallinnasta ja pääomasta esitettyjä liitetietoja. Uusien IFRIC-tulkintojen soveltaminen ei olennaisesti muuttanut tilinpäätöksen sisältöä.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisemmin kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset, osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiuden turvaamiseksi hankitut saamistodistukset on siirretty kaupankäynnin rahoitusvaroista alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi. Vertailutiedot vuodelta 2006 on muutettu vastaavasti. Esittämistavan muutoksella on pyritty selkeyttämään tilinpäätösinformaatiota. Muutoksella ei ole vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

YHDISTELYPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön, OKO Pankki Oyj:n sekä tytäryhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tytäryhtiöiden osakekannan äänimäärästä tai joissa emoyhtiöllä on muutoin määräysvalta.

Osakkuusyhtiöt, joissa OKOlla on 20–50 % osakekannan äänimäärästä ja joissa OKO käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa, mutta ei määräysvaltaa, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt yhdistellään IAS 31 -standardin mukaisen yhteisessä määräysvallassa olevan omaisuuserän tavoin.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyhtiön tai yhteisyrityksen välillä on eliminoitu konsernin omistusosuuden mukaisesti. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Tilikauden aikana hankitut yhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien ja myydyt myyntihetkeen saakka. Hankitut yhtiöt yhdistellään hankintamenomenetelmää käyttäen. IFRS-siirtymispäivästä 1.1.2004 lähtien liikearvona esitetään määrä, jolla hankintameno ylittää hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvän arvon. Mikäli hankintameno on pienempi kuin nettovarojen käypä arvo, erotus tuloutetaan välittömästi.

IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti ennen IFRS-siirtymispäivää 1.1.2004 yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmia ei ole muutettu IFRS:n mukaisiksi, vaan ne ovat suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia, joita on käytetty siirtymishetkellä oletushankintamenoa. Ennen IFRS-siirtymispäivää hankittujen, mutta aikaisemmin yhdistelemättömien ja siirtymisajankohdan jälkeen yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmat on laadittu IFRS-siirtymisajankohdasta.

Tulos ja oma pääoma jaetaan emoyhtiön omistajien ja vähemmistön osuuteen. Vähemmistön osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään omassa pääomassa. IFRS-siirtymisajankohdasta lähtien hankituista yhtiöistä vähemmistön osuus lasketaan hankintamenolaskelmalla yhdisteltävän yhtiön varojen ja velkojen käyvistä arvoista ja esitetään omana eränään taseessa.

Vähemmistöosuudet, joihin liittyy OKOn ehdoton velvollisuus vähemmistöosakkaiden sijoitusten takaisinlunastukseen, on käsitelty velkainstrumenttina.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin tilinpäätöksen esittämisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina tai -tappioina tuloslaskelman erään Kaupankäynnin nettotuotot.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroksi. Ulkomaisten tytäryritysten hankintameno eliminoinnista ja hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien syntyvät muuntoerot kirjataan omaan pääomaan. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Käyvän arvon määräytyminen

Rahoitusinstrumenttien markkina-arvostus perustuu ensisijaisesti markkinoilla havaittuihin hintoihin.

Mikäli markkinahintaa ei saada suoraan markkinoilta, käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja markkinanoteerauksiin. Arvostusmenetelminä käytetään diskontattujen rahavirtojen menetelmää, nykyarvon laskentaa sekä vertailua samanlaisiin, aktiivisilla markkinoilla noteerattaviin instrumentteihin. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin, markkinanoteerauksiin ja niissä sovelletaan harkinnan mukaisesti käytettäviä parametreja.

Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

Luokittelu ja kirjaaminen sekä sijainti konsernin taseessa

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden arvostuskäytännön mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä eli päivänä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai velkoihin kuuluva erä. Lainat ja saamiset kirjataan taseeseen sinä päivänä, jolloin asiakas nostaa lainan.

Rahoitusvaroja ja -velkoja ei netoteta, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden veloitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat sekä johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset, osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntivelat ovat velvoitteita toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka konserni on myynyt, mutta joita sillä ei ole (lyhyeksi-myynnit). Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaissopimukset, muut kuin tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt ja takaussopimus -johdannaiset.

Kaupankäynnin varat ja -velat sekä johdannaissopimukset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos samoin kuin myyntivoitot ja -tappiot, korkotuotot ja -kulut sekä osinkotuotot kirjataan tuloslaskelmaan.

Epälikvideille tuotteille on tyypillistä, että hinnoittelumallilla laskettu hinta poikkeaa toteutuneesta kauppahinnasta. Toteutunut kauppahinta on kuitenkin paras osoitus tuotteen käyvästä arvosta. Toteutuneen kauppahinnan ja hinnoittelumallilla lasketun hinnan erotuksena saatu tulos, Day 1 profit/loss, jaksotetaan tuloslaskelmaan. Jaksottamatta oleva osuus tuloutetaan kuitenkin heti, mikäli tuotteelle on saatavilla aito markkinahinta tai markkinoille muodostuu vakiintunut hinnoittelukäytäntö.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat

Konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti sijoituksia hallinnoidaan ja niiden tuloksellisuutta arvioidaan käyvin arvoin mahdollisimman oikean ja ajantasaisen kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Raportointi konsernin johdolle tehdään käyvin arvoin. Liiketoiminnan luonne on pidemmän aikavälin sijoitustoimintaa, joten rahoitusvarat esitetään erillään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritellään sellaisiksi. Tällaiset rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos samoin kuin myyntivoitot ja -tappiot, korkotuotot ja kulut sekä osingot kirjataan tuloslaskelmaan.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi määritetyt rahoitusvarat ovat maksuvalmiuden hallinnassa käytettyjä joukkovelkakirjalainoja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen ryhmään luokitellaan myös sellaiset yhdistetyt instrumentit, joissa kytketyn johdannaisen käypää arvoa ei pystytä määrittämään erikseen sekä vakuutustoiminnassa sellaiset sijoitukset osakkuusyhtiöihin, joiden tekijöinä ovat venture capital-sijoittajat, sekä run-off -yhtiöiden salkuissa olevat valuuttamääräiset rahoitusvälineet.

Konsernin taseessa tällaiset rahoitusvarat esitetään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusvaroina tai vahinkovakuutustoiminnan varoina.

Lainat ja saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaissvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on aikaansaatu luovuttamalla rahaa tai palveluita. Lainoja ja saamisia ei noteerata aktiivisilla markkinoilla ja ne käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä. Vakuutus sopimukseen, korvaustenhoidosopimukseen sekä sijoitusten myyntiin liittyvät saamiset esitetään tässä ryhmässä. Konsernin taseessa tällaiset rahoitusvarat esitetään saamisina asiakkailta tai vahinkovakuutustoiminnan varoina.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on

merkittävä. Muilta osin arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Saamisen arvo on alentunut, jos siitä tulevat rahavirrat -vakuuden käypä arvo huomioon - ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevan rahavirran erotus.

Saamisryhmäkohtaista arvonalentumistarkastelua varten saamiset jaetaan luottoriskiltään samanlaisiin ryhmiin. Ryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, jos on saatu objektiivista näyttöä siitä, että ryhmään kuuluvien saamisten takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Kirjattava arvonalentuminen perustuu kokemukseräiseen keskimääräiseen arvioon tulevien tappioiden määrästä.

Sen jälkeen, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai muutoin johdon päätöksellä, laina kirjataan pois taseesta. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi. Mikäli asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta saadaan objektiivista näyttöä, aiemmin kirjattujen arvonalentumisten määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuvat muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin, mutta jotka saatetaan myydä ennen eräpäivää. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista, osakkeista ja osuuksista. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenon määräisinä, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättynä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon, josta ne yhdessä myyntivoiton tai -tappion kanssa kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai sen arvon on todettu alentuneen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitetun, arvonalentuneen saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Jos arvonalentuneen osakkeen käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan omaan pääomaan.

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä lainan juoksuajalle.

Konsernin taseessa tällaiset rahoitusvarat esitetään sijoitusomaisuutena tai vahinkovakuutustoiminnan varoina.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokitellut rahoitusvelat. Muita rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotetun hankintamenon määräisinä.

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä lainan juoksuajalle.

Avainhenkilöiden osakeomistus tytäryhtiöissä on osakassopimuksissa määriteltyjen ehtojen perusteella luokiteltu konsernitilinpäätöksessä IAS 32:n mukaiseksi rahoitusvelaksi. Rahoitusvelkaa vastaava osuus osingoista on käsitelty korkokuluina.

Johdannaissopimukset

Johdannainen on rahoitusinstrumentti tai muu sopimus, jonka arvo muuttuu tietyn koron, rahoitusinstrumentin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindeksin, luottoluokituksen tai luottoindeksin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosijoitusta, ja sopimus selvitetään tiettyinä päivinä tulevaisuudessa.

Johdannaissopimuksiksi luokitellaan korkojohdannaiset, valuuttajohdannaiset, osakejohdannaiset, hyödykejohdannaiset ja luottojohdannaiset. Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon. Ei-suojaavista koronvaihtosopimuksista saatujen ja niistä maksettujen korkojen erotus merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Ei-suojaavien johdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot" tai "Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot". Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään "Johdannaissopimukset, varat" tai "Vahinkovakuutustoiminnan varat" ja negatiiviset erään "Johdannaissopimukset, velat" tai "Vahinkovakuutustoiminnan velat".

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja korkokatollisiin luottoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseessa käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan korkoihin.

Suojauslaskenta

Konsernin riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi. Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Sopimuksia ei voi käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei täytä standardin kriteerejä. Konsernin emoyhtiössä OKO Pankki Oyj:ssä tehdään johdannaissopimuksia, joilla tosiasiaassa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä.

Tällä hetkellä suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen käyvän arvon menetelmällä. Korkoriskin suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. Suojausinstrumentteina käytetään koron- sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia.

Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tehokkuudella ja sen aikana vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi kun käypien arvojen muutokset kumoavat toisensa vaihteluvälillä 80–125 prosenttia.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan Sijoitustoiminnan nettotuottoihin (myytävissä oleviin rahavaroihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat) ja Korkokatteeseen (luotot ja omat emissiot).

Vakuutustoiminnassa ei ole käytetty johdannaisia suojauslaskennan tarkoituksessa.

SIJOITUSKIINTEISTÖT

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä luetaan sijoituskiinteistöiksi. Omassa tai henkilökunnan käytössä olevaa osuutta ei kuitenkaan lueta sijoituskiinteistöksi silloin, kun tämä osa on myytävissä erikseen. Konsernin taseessa sijoituskiinteistöt esitetään sijoitusomaisuutena tai vahinkovakuutustoiminnan varoina.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon ja alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan joko vahinkovakuutuksen- tai sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu pääosin niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena käytetään riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko riippumattoman asiantuntijan arvioon, markkinatietojen pohjalta laskettuihin tuottoarvoihin tai johdon omiin arvioihin kohteen markkina-arvosta. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Tuottoarvon määrittämisen pohjana on laskentamalli, joka perustuu markkinoiden tuottovaatimuksiin. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppaa-arvomenetelmällä.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankittujen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Tätä aiempien liiketoimintojen yhdistämisen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty oletushankintamenoa IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti. Tytäryritysten liikearvo esitetään aineettomissa hyödykkeissä ja osakkuusyritysten liikearvo osakkuusyrityssijoituksissa.

Liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta ja arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Arvonalentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin kuuluvia yrityksiä.

Vakuutus sopimusten aktivoidut hankintamenot

OKO-konsernin eräissä tytäryrityksissä jatketaan osittain aiemman tilinpäätösnormiston noudattamista ja aktivoidaan osa sellaisista palkkio- ym. menoista, jotka liittyvät uusien vakuutus sopimusten hankintaan tai olemassa olevien sopimusten uudistamiseen. Syntyvä aineeton hyödyke poistetaan tasapoistoin sopimusten vaikutusaikana. Vahinkovakuutuksessa poisto aika on vakuutuskausi. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutus sopimukseen liittyvän velan riittävyystestin yhteydessä.

Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat asiakassuhteet arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Asiakassuhteista muodostuva aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. OKO-konsernissa hankittujen asiakassuhteiden taloudelliseksi vaikutusajaksi on arvioitu 10–13 vuotta. Asiakassuhteiden arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Tuotemerkit

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat tuotemerkit arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Liiketoimintojen yhdistymisissä hankittujen tuotemerkkien taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Tuotemerkkien arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2-5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5-10 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa hyödykkeiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

Sisäisesti aikaansaatuisten aineettomien hyödykkeiden (tuotteet ja palvelut) kehittämisestä johtuvat menot aktivoidaan siitä lähtien, kun on todettu, että tuotteesta tai palvelusta saadaan tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Poistoaika on pääosin 3-5 vuotta. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

IFRS1-siirtymästandardin salliman menettelytavan mukaisesti suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia maa-alueisiin ja omassa käytössä oleviin kiinteistöihin kohdistuvia arvonkorotuksia ei ole IFRS-siirtymässä 1.1.2004 purettu, vaan ne on sisällytetty kyseisten omaisuuserien oletushankintamenuon.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30-50 vuotta
Koneet ja kalusto	4-10 vuotta
Atk-laitteistot	3-5 vuotta
Autot	5-6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5-10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi "IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot"-standardin mukaisesti.

Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja niistä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (tuotemerkit). Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä, ylitys kirjataan kuluksi.

Kerryttävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerryttävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohtaisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Edellä mainittujen vuosittain testattavien omaisuuserien arvonalentumistarve määritellään aina käyttöarvon laskennan kautta.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerryttävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerryttävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään taseessa saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitusleasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo, tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatuista varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Myynti- ja takaisinvuokraustilanteissa myyntivoitot jaksetaan vuokrasopimusajalle.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vuokratuotot kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläke-etuudet

OKOn konserniyhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan joko OP-Eläkekassassa tai vakuutusyhtiöiltä otetuin vakuutuksin. Eräät OKO-konsernin yritykset ovat järjestäneet työntekijöille lisäeläketurvan joko OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

Konsernissa on sekä etuus pohjaisia että maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. OP-Eläkekassassa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoiduilta osin katsotaan etuus pohjaisiksi järjestelyiksi. Vakuutusyhtiöissä hoidetut järjestelyt voivat olla joko etuus- tai maksupohjaisia. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaan etuus pohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut". Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä muita maksuvelvoitteita ei ole.

Etuuspohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä, Op-Eläkekassassa ja Op-Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla tilinpäätöspäivänä. Lisäksi otetaan huomioon vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu käyttäen ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (project unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona Saksan tai Ranskan valtioiden liikkeeseen laskemia maturiteetiltaan pisimpien joukkovelkakirjalainojen korkoa.

Siirtymähetkellä 1.1.2004 on sovellettu IFRS 1 -standardin sallimaa helpotusta, jonka mukaisesti tällöin ei ollut etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyviä kirjaamattomia vakuutusmatemaattisia voittoja tai tappioita. Tämän jälkeen syntyneet vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 prosenttia eläkevelvoitteesta tai 10 prosenttia varojen käyvästä arvosta.

Osakeperusteiset työsuhde-etuudet

Konsernissa on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella siihen kuuluva henkilö voi saada osittain OKO Pankki Oyj:n osakkeina ja osittain rahana selvitettävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamistaan palveluista.

Omana pääomana maksettavat osakeperusteiset työsuhde-etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan tasaerinä kuluksi ja oman pääoman lisäykseksi ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Rahana maksettavat osakeperusteiset palkkiot ja niitä vastaava velka arvostetaan käypään arvoon kunkin kauden päättyessä velan suorittamiseen saakka. Sekä omana pääomana että rahana maksettavien palkkioiden tulosvaikutus kirjataan henkilöstökuluihin.

VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu on esitetty Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen sekä sijainti konsernin taseessa -kohdassa

Vakuutus sopimusten luokittelu

Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään merkittävä vakuutusriski. Vakuutus sopimukset luokitellaan sopimuksittain tai sopimustyypeittäin. Jos useampi sopimus tehdään samanaikaisesti saman vastapuolen kanssa tai sopimukset riippuvat toisistaan, arvioidaan nämä sopimukset kuitenkin yhdessä. Takaussopimukset käsitellään pääsääntöisesti vakuutus sopimuksina tai jos vakuutusriskin siirtyminen ei ole merkittävä, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusinstrumentteina.

Konserniyritysten väliset vakuutus sopimukset eliminoidaan, sillä ne eivät täytä vakuutus sopimuksen määritelmää.

Vakuutus sopimusten ryhmittely

Vakuutus sopimukset jaetaan pääryhmiin. Ryhmittelyn perustana ovat eroavuudet joko vakuutetun kohteen laadussa tai sopimusehdoissa. Näillä on olennainen merkitys riskin luonteeseen. Lisäksi ryhmittelyssä otetaan huomioon eroavuudet vakuutus sopimuskausien pituuksissa tai siinä kuinka

kauan keskimäärin kuluu vakuutustapahtuman sattumisesta siihen, että se on kokonaan korvattu (vahingon selviämisenopeus).

Vakuutus sopimusten kuvaukset on esitetty riskienhallinnan periaatteiden vakuutustoiminnan osuudessa.

Vahinkovakuutus sopimukset

Lyhytkestoiset vahinkovakuutus sopimukset

Lyhytkestoisten vakuutus sopimusten voimassaoloaika on yleensä 12 kuukautta tai vähemmän, hyvin harvoin yli kaksi vuotta. Etenkin yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvovakuutukset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset ovat yleensä jatkuvia vuosivakuutuksia.

Pitkäkestoiset vahinkovakuutus sopimukset

Pitkäkestoisiksi vakuutus sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta.

Vakuutus sopimusten arvostaminen ja kirjaaminen

Vahinkovakuutus sopimukset

Vakuutus maksut tuloutetaan vakuutus sopimuksen voimassaoloaikana pääsääntöisesti ajan kulumisen suhteessa. Rakennusvirhevakuutuksissa ja ainaisvakuutuksissa tuloutus tapahtuu kuitenkin vakuutus riskin jakautumisen suhteessa. Tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutus maksutulosta merkitään taseeseen vakuutus maksuvastuuna. Jos vakuutus maksuvastuu ei riitä voimassa olevista vakuutus sopimuksista johtuviin tuleviin korvauksiin ja kuluihin, varataan erotuksen suuruinen täydennyserä vakuutus maksuvastuuseen. Vakuutus maksutulosta vähennetään vakuutus maksuvero ja ulkopuolisten puolesta perityt julkiset maksut, mutta ei palkkioita eikä vakuutus maksusaamisten luottotappioita.

Asiakkaalle maksettavat korvaukset ja konsernille vahingon selvittelystä aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset kirjataan kuluksi vahingon sattumishetken perusteella. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös konsernille vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvaus vastuuseen. Korvaus vastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista vahingoista. Korvaus vastuuseen sisältyvä varaus jo sattuneiden vahinkojen vielä toteutumattomia vahingon selvittelykuluja varten perustuu korvauskäsittelyn arvioituihin kustannuksiin.

Lakisääteisen rakennusvirhevakuutuksen ja ainaisvakuutusten vakuutus maksuvastuu sekä eläkeuotoisiin korvauksiin liittyvä korvaus vastuu lasketaan diskonttausta käyttäen. Konsernin soveltama diskonttokorko on luonteeltaan kiinteä. Sen määrittämisessä otetaan huomioon yleinen korkokehitys. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-odotusta eikä viranomais määräyksillä säädettyä tasoa. Ajan kulumisesta johtuva vastuuvelan lisäys (diskonttauksen purkautuminen) esitetään tuloslaskelmassa omana eränään vahinkovakuutuksen nettotuotoissa muissa vahinkovakuutuksen erissä.

Vakuutus sopimukseen liittyvän velan riittävyystesti

Konserni arvioi tilinpäätöspäivänä, onko taseeseen merkitty vastuuvelka riittävä. Testauksessa käytetään tarkasteluhetken arvioita vakuutus sopimusten tulevista rahavirroista. Jos arviointi osoittaa, että vakuutus sopimuksista aiheutuvan velan kirjanpitoarvo vähennettynä vakuutus sopimusten aktivoituihin hankintamenoihin liittyvillä aineettomilla hyödykkeillä ei ole riittävä, vajeus kirjataan tulokseen ensisijaisesti tekemällä lisäpoisto aineettomista hyödykkeistä ja toissijaisesti kasvattamalla vastuuvelan määrää.

Jälleenvakuutus sopimukset

Konsernin ottamalla jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sopimusta, joka täyttää vakuutus sopimuksen määritelmän ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli konserni joutuu itse muiden vakuutus sopimusten perusteella korvausvelvolliseksi.

Jälleenvakuutus sopimusten perusteella saatavat suoritukset merkitään taseessa joko Vahinkovakuutuksen varoihin joko "Lainoihin ja muihin saamisiin" tai "Saamisiin jälleenvakuutus sopimuksista". Viimeksi mainitut saamiset vastaavat jälleenvakuuttajien osuutta konsernin jälleenvakuuttamien vakuutus sopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. "Lainoihin ja muihin saamisiin" merkityt erät ovat lyhyempiaikaisia saamisia. Jälleenvakuuttajille maksamatta olevat vakuutusmaksut kirjataan Vahinkovakuutustoiminnan velkoihin -erään "Velat jälleenvakuutustoiminnasta".

Jälleenvakuutus sopimukseen perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että konserni ei saa mahdollisesti kaikkia rahamääriä, joihin sillä on oikeus sopimuksen ehtojen mukaan, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavalle tasolle

Vakuutus sopimukseen liittyvät saamiset ja velat

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan vakuutuskauden alkaessa, kun oikeus saamiseen syntyy. Saamiset ovat pääasiassa saamisia vakuutusnottajilta ja vain vähäisessä määrin vakuutusedustajilta. Etukäteen maksetut vakuutusmaksut merkitään Vahinkovakuutustoiminnan velkoihin erään 'Velat ensivakuutustoiminnasta'.

Vahinkovakuutuksen vakuutus sopimukseen perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä saamisen arvonalentumisesta, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti. Saamisista vähennetään sekä lopullisiksi todetut arvonalentumiset (luottotappiot) että veloituksen perimisvaiheen perusteella tilastollisesti todetut arvonalentumiset.

Vahinkotavara ja regressisaamiset

Yhtiön omistukseen siirtynyt vahinkotavara kirjataan käyvästä arvostaan korvauskulujen vähennyseräksi ja taseen "Vahinkovakuutustoiminnan varoihin". Regressisaamiset otetaan huomioon sattuneiden vahinkojen korvausvastuuta vähentävänä eränä. Kun korvaus suoritetaan, merkitään saaminen tase-erään "Vahinkovakuutustoiminnan varat". Takausvakuutuksen vastavakuus arvostetaan käypään arvoon ja siitä korvausvastuuta tai maksettua korvausta vastaava osuus merkitään tase-erään "Vahinkovakuutustoiminnan varat". Saaminen vahingon aiheuttajalta kirjataan vasta, kun suoritus saadaan tai sen saaminen on muutoin käytännössä varmaa.

Rinnakkaisvakuutus ja poolit

Konserni osallistuu joihinkin rinnakkaisvakuutusjärjestelyihin yhdessä muiden vakuutusnantajien kanssa. Rinnakkaisvakuutus sopimuksista konserni käsittelee vakuutus sopimuksena vain sopimuksessa tarkoitetun konsernin oman osuuden. Konsernin vastuu rajoittuu tähän osuuteen.

Konserni merkitsee osuuksia vakuutus sopimuksista myös poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimukseen, jotka vahvistetaan vuosittain. Konserni käsittelee vakuutus sopimuksina oman suhteellisen osuutensa poolien hoitamasta ensivakuutusliikkeestä ja poolilta jäsenille tulevasta jälleenvakuutusliikkeestä. Poolin osuus näistä vakuutus sopimuksista käsitellään menevänä jälleenvakuutuksena. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Konserni kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Mahdolliset transaktiomenot sisällytetään rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Erotus kirjataan tulosvaikutteisesti velan juoksuaikana. Rahoitusvelat voivat olla korollisia tai korottomia.

Johdannaissopimukset arvostetaan tulosvaikutteisesti käypään arvoon

Yhteistakuuerä

Yhteistakuuerä kirjataan varauksen tavoin. Tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa ja potilasvahinkolaissa säädetään yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt vastaavat yhdessä niistä korvauksista, jotka jäävät asiakkaalle maksamatta jonkun em. vakuutusyhtiön selvitystilin tai konkurssin seurauksena. Vakuutusyhtiöt varaavat etukäteen lakisääteisesti taseisiinsa yhteistakuuerän. Varattua yhteistakuuerää ei voi purkaa muutoin kuin käyttämällä sitä em. tarkoitukseen tai siirtämällä sen toiseen vakuutusyhtiöön vakuutuskannan luovutuksen yhteydessä.

VARAUKSET

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisaikajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

TULOVEROT

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OKOn konserniyhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei netoteta. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, myöskään laskennallisen veron muutosta ei kirjata tuloslaskelmaan vaan omaan pääomaan.

TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen. Saamisen hankintamenuon ja sen

nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Segmentit on määritelty siten, että eri segmenttien riskit ja tuloksen muodostuminen poikkeavat muista segmenteistä. OKO-konsernissa ei ole maantieteellisiä segmenttejä.

OKO-konserni raportoi segmenttikohtaiset tuloslaskelmat ja taseet Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan sisältyvistä liiketoiminta-alueista: Yrityspankki, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta, Varainhoito sekä Vahinkovakuutus toiminnasta. Vahinkovakuutuksen liiketoiminta-alueista: Yritysassiakkaat, Yksityisasiakkaat ja Baltia esitetään erikseen tulos vakuutus tekniseen katteeseen asti. Varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat on kohdistettu Muuhun toimintaan.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Vakuutus sopimuksista johtuvan velan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja epävarmuustekijöitä. Vahinkovakuutuksen osalta ulkoista toimintaympäristöä koskevien oletusten lisäksi arviointi pohjautuu pääosin omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattiseen analysointiin. Tulevaisuutta koskevien olettamien asianmukaisuutta tarkkaillaan jatkuvasti. Vakuutus sopimukseen liittyvien arvioiden epävarmuustekijöistä ja niiden vaikutuksista on kerrottu liitetiedossa 32.

Yritysten yhteenliittymissä hankittujen vakuutus sopimusten, asiakassuhteiden ja tuotemerkkien arvot perustuvat arvioihin muun muassa tulevista rahavirroista sekä käytettävästä diskonttokorosta. Näiden oletusten ja arvioiden vaikutukset on kerrottu liitetiedossa 24.

Liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja käytettävän diskonttokoron suhteen. Näiden oletusten ja arvioiden vaikutukset on kerrottu liitetiedossa 24.

Saamisten arvonalentumistestaus perustuu arvioihin saamisesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään tulevaisuudessa. Kertyvät rahavirrat arvioidaan saamiskohtaisessa arvonalentumistestauksessa lainakohtaisesti. Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiskirjaukset perustuvat historiatietoon pohjautuvaan arvioon tulevista tappioista.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvillä arvoilla ja kirjaamattomilla vakuutusmatemaattisilla voitoilla ja tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Laskennassa on käytetty tulevaisuutta koskevia vakuutusmatemaattisia oletamia muun muassa diskonttauskorkoa, varojen tuotto-odotusta, tulevia palkkojen ja eläkkeiden korotuksia, työvoiman vaihtuvuutta ja inflaatiota koskien.

UUDET STANDARDIT JA TULKINNAT

OKO-konserni ottaa käyttöön vuonna 2008 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 8 Toiminnalliset segmentit
- IFRIC 13 Customer Loyalty Programmes
- IFRIC 14 IAS 19 - The Limit on a Defined Benefit Asset, Minimum Funding Requirements and their Interaction

OKO-konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- Muutos IAS 1 -standardiin - Tilinpäätöksen esittäminen
- Muutos IAS 23 -standardiin - Vieraan pääoman menot
- IFRIC 12 Service Concession Arrangements

IFRS 8 käyttöönotto muuttaa segmenttiraportoinnin sisällön vastaamaan raportointia yhtiön johdolle. Uusien IFRIC-tulkintojen soveltaminen ei olennaisesti muuta nykyisen tilinpäätöksen sisältöä. IAS 1 tulee muuttamaan tilinpäätöksen esittämistapaa.

LIITE 2. RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN PERIAATTEET

Arvot sekä strategiset ja taloudelliset tavoitteet muodostavat riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan perustan.

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkatekijät ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

OKO-konsernin toiminnan merkittävimmät riskit ovat pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan luottoriski, korko-, valuutta-, osake- ja likviditeettiriskit sekä vakuutustoiminnan vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit. Strategiset ja operatiiviset riskit, kuten muutokset taloudellisessa tilanteessa, kilpailutilanteessa tai asiakaskäyttäytymisessä, liittyvät olennaisesti sekä pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan että vakuutustoimintaan.

Riskienhallinnan organisointi

OKOn hallitus on ylin päätöksentekoeelin riskienhallintaan ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvissä asioissa. Se päättää riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan tavoitteista ja organisoinnista, vahvistaa vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikat, sijoitussuunnitelman sekä merkittävimmät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet. Lisäksi hallitus valvoo ja seuraa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteuttamista. Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävydestä, vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, arvioi konsernin ja yhtiökohtaisten pääomapuskurien tarpeen, vahvistaa pääomasuunnitelmat, omien varojen ennakoivan varautumissuunnitelman ja päättää compliance-toiminnan toteuttamistavasta ja järjestämisestä. Lisäksi hallitus päättää raportoinnista, jolla ylin johto seuraa konsernin ja tytäryhtiöiden liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskitilannetta. Hallitus arvioi vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta OKO-konsernissa laajempana kokonaisuutena vähintään kerran vuodessa. Hallitus hyväksyy myös päätöksentekojärjestelmän ja nimittää OKOn riskienhallintajohdon ja rahoitusjohdon jäsenet.

Hallitus on asettanut hallituksen vastuulle kuuluvien riskienhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa koskevien tehtävien valmistelua varten riskienhallintavaliokunnan. Riskienhallintavaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta varmistumaan, että yhtiöllä ja sen konsernilla on sen koko toiminnan kattava riittävä riskienhallintajärjestelmä sekä huolehtimaan siitä, että yhtiö ja sen konserni eivät toiminnassaan ota niin suuria riskejä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa yhtiön vakavaraisuudelle tai konsolidoidulle vakavaraisuudelle tai yhtiön maksuvalmiudelle.

Tehtävänsä toteuttamiseksi riskienhallintavaliokunnan tehtävänä on muun muassa valvoa yhtiön ja sen konsernin riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden ja muiden riskienhallintaa koskevien yleisohjeiden valmistelua ja noudattamista sekä yhtiön ja sen konsernin riskejä ja riskikeskittymiä sekä riskienhallinnan laatua ja kattavuutta ja seurata riskinotto-politiikkojen toteutumista, limiittien käyttöä ja tuloksen kehittymistä. Riskienhallintavaliokunta raportoi hallitukselle.

Hallitus vahvistaa OKO-konsernin riskienhallintajohdon tehtävänkuvauksen ja nimittää riskienhallintajohdon jäsenet. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja toimintalinjoja kokonaisuutena sekä nimittää Rating-komitean jäsenet. Riskienhallintajohto käsittelee hallituksen vahvistettavaksi esitettävän OKO-konsernin vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, riskipolitiikat, sijoitussuunnitelman sekä merkittävät riskienhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa koskevat toimintaperiaatteet. Lisäksi riskienhallintajohto hyväksyy riskenseurannassa käytettävät menetelmät ja mittarit sekä uudet liiketoimintamallit ja tuotteet.

OKO-konsernin riskienhallintajohto vahvistaa Vakuutustoiminnan riskienhallintatoimikunnan ja Pohjola Varainhoidon riskienhallintatoimikunnan tehtävänkuvaukset. Riskienhallintatoimikunnat koordinoivat ja ohjaavat konsernin riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteita ja

toimintalinjoja omissa liiketoiminnoissaan. Riskienhallintatoimikunnat seuraavat vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden ja riskipolitiikkojen sekä ohjeistuksen noudattamista liiketoiminnassa sekä liiketoiminnan riskiasemaa suhteessa riskinkantokykyyn ja asetettuihin tavoitteisiin. Riskienhallintatoimikunnat raportoivat Riskienhallintajohdolle ja liiketoimintansa toimitusjohtajalle.

Rating-komitean tehtävänä on määrittää luottokelpoisuusluokat yritysasiakkaille. Rahoitusjohto tekee hallituksen vahvistamien valtuuksien puitteissa asiakas-, pankki- ja maariskiä koskevia vastuuraja-, limiitti- ja luottopäätöksiä. Rahoitusjohdon puheenjohtajana toimii OKOn varatoimitusjohtaja. Luottokomitea, limiittitoimikunta sekä osasto- ja yksikötason päätöksentekokoelimet tekevät luottoriskiä koskevia päätöksiä vahvistettujen valtuuksien puitteissa.

Konsernitason riskienhallintaperiaatteita noudatetaan sekä pankki- ja sijoituspalvelutoiminnossa että vahinkovakuutustoiminnossa, jotka ovat ensisijaisessa vastuussa riskinotosta, tuloksesta ja sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteiden noudattamisesta. Liiketoiminnoissa on oikeus tehdä riskin ottamista koskevia päätöksiä hyväksytyjen päätöksentekovaltuuksien ja limiittien puitteissa konsernin riskipolitiikkoja ja ohjeita noudattaen.

Tytäryhtiöiden hallitukset ovat ensisijaisessa vastuussa siitä, että tytäryhtiöissä noudatetaan soveltuvin osin OKO-konsernin riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteita ja että yhtiöillä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Liiketoiminnasta riippumattoman riskienhallintaosaston tehtävänä on kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista riskien- ja vakavaraisuudenhallintaa OKO-konsernissa. Riskienhallintaosasto avustaa hallitusta, riskienhallintavaliokuntaa, tarkastusvaliokuntaa ja riskienhallintajohtoa konsernin vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden (ml pääomasuunnittelu) laadinnassa ja kehittämisessä, sekä konsernin kokonaisriskipolitiikan, riskilajikohtaisten riskipolitiikkojen ja sijoitussuunnitelmien laadinnassa. Lisäksi osaston tehtäviin kuuluu konsernin riskinkantokyvyn ja riskipolitiikkojen toteutumisen seuranta ja raportointi sekä riskien ottamista koskevien päätöksentekovaltuuksien ja -ohjeiden valmistelu ja ylläpito.

Luottopäätösprosessissa osasto toimii päätöksenteon tukena ja laadunvalvojana. Riskienhallintaosasto koordinoi compliance-toimintaa ja tukee liiketoimintoja compliance-riskien hallinnassa. Strategisten riskien, liiketoimintariskien ja operatiivisten riskien tunnistamisen ja arvioinnin koordinointi, seuranta ja raportointi toteutetaan riskienhallintaosastolla. Osasto arvioi myös uusien tuotteiden ja liiketoimintamallien käyttöönottoon liittyvät riskit. Riskienhallintaosaston tehtäviin kuuluu myös prosessien kehittämisen koordinointi sekä käytettävien menetelmien luominen, ylläpito ja kehittäminen.

OKO-konserni noudattaa osana OPK-konsernia ja OP-Pohjola-ryhmää riskien- ja vakavaraisuudenhallinnassaan OP-Pohjola-ryhmätason vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja raportoi riskiasemastaan OPK:lle säännöllisesti. OPK:n riskienhallinta ja sisäinen tarkastus arvioivat OKO-konsernin riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan toimivuutta säännöllisesti.

Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet

OKOn hallitus hyväksyy vuosittain tarkistettavan OKO-konsernin vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, jossa määritellään riskinkantokyky, suhtautuminen riskinottoon, kokonaisvaltaisen riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet sekä suunnitelma vakavaraisuuden ylläpitämiseksi.

Vakavaraisuuden hallinnan periaatteissa määritellään konsernin liiketoimintaan liittyvät riskit ja riskienhallinnan organisointi sekä kuvataan eri päätöksentekotasojen ja riskienhallintaan osallistuvien organisaatioyksiköiden tehtävät ja niiden keskinäinen vastuunjako. Lisäksi vakavaraisuuden hallinnan periaatteet sisältävät vakavaraisuuden hallintaprosessin kuvauksen, riskienhallinnan menetelmien ja mittareiden kuvauksen sekä riskien seurantaan ja raportointiin liittyvät periaatteet.

Riskinkantokyky ja vakavaraisuuden hallinta

OKO-konsernin riskinkantokyky muodostuu omista varoista, kannattavuudesta ja laadullisista tekijöistä, joihin kuuluvat muun muassa luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä vakavaraisuuden hallinta. OKO-konsernin lakisääteinen vakavaraisuus määräytyy luottolaitoslain perusteella. OKO-konsernin vakavaraisuustavoite ensisijaisilla omilla varoilla laskettuna on vähintään 8,5 prosenttia, mikä on kaksinkertainen lakisääteiseen minimitasoon verrattuna.

Vahinkovakuutustoiminnan lakisääteinen vakavaraisuus määräytyy vakuutusyhtiölain perusteella ja siihen vaikuttaa vakavaraisuuspääomalle asetetut vähimmäisvaatimukset, toimintapääoman minimi ja tasoitusmäärä. Vahinkovakuutustoiminnan pääomitustavoite on 70 prosenttia vakuutusmaksutuotoista.

Vakavaraisuuden hallinnassa painotetaan voimakkaasti kannattavuutta ja pääomien tehokasta käyttöä. Pääomien hallinta hoidetaan keskitetysti emoyhtiön toimesta. Tytäryhtiöistä jaetaan vuosittain osinkona emoyhtiölle ylimääräinen pääoma ja tarvittaessa emoyhtiö pääomittaa tytäryhtiöitä pääomalainoilla tai oman pääoman sijoituksin.

Liiketoimintaa ohjataan ja seurataan liiketoiminnoittain ja pääomat allokoidaan riskien perusteella liiketoiminnoille. Liiketoimintojen tulosta verrataan liiketoiminnoille allokoituun pääomaan ja liiketoimintojen operatiivisia oman pääoman tuottoja seurataan asetettuja tavoitteita vasten.

Vakavaraisuuden hallinta on osa kokonaisvaltaista riskienhallintaa ja sen tavoitteena on varmistaa pääomien tehokas käyttö ja pääomien riittävä määrä ja laatu turvaamaan häiriötön toiminta myös odottamattomien tappioiden varalta. Vakavaraisuuden hallinta perustuu ennakoivaan lähestymistapaan ja sen lähtökohtana on konsernin liiketoimintastrategia ja -suunnitelmat. Vakavaraisuuden hallintaprosessissa laaditaan vakavaraisuustavoitteen lisäksi pääomitustavoitteet liiketoiminnoittain, vakavaraisuusennusteet ja herkkyyksianalyysit sekä varautumissuunnitelma vakavaraisuustavoitteen ylläpitämiseksi kaikki liiketoiminnasta ja ulkoisen toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat olennaiset riskit huomioon ottaen.

Oikein mitoitettu riskinotto ja pääomarakenne sekä vahva tulokunto ja ennakoiva riskienhallinta turvaavat OKO-konsernin riskinkantokyvyn.

Riskinottohalukkuus

Suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Liiketoiminta perustuu harkittuun riski-tuotto-ajatteluun, jonka mukaisesti hyödynnetään luottoriskiä, markkinariskejä, rahoitusriskiä sekä vakuutus- ja sijoitustoiminnan riskiä. Liiketoiminnan harjoittamiseen liittyy myös strategiset, liiketoiminta-, compliance- ja operatiiviset riskit.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa tavoitteena on, ettei luottotappioiden ja arvonalentumisten määrä suhdannekierron aikana keskimäärin ylitä 0,30 prosenttia luotto- ja takauksikannasta.

Vahinkovakuutustoiminnassa tavoitteena on, että korvauskulujen (pl. korvausten hoitokulut) ja vakuutusmaksutuottojen välinen riskisuhde ei ylitä 70 prosenttia.

Konsernin riskinottohalukkuus tarkistetaan vuosittain ja tarkennetaan riskilajeittain asettamalla tavoitearvot riskilajikohtaisille mittareille suhdannetilanne ja markkinanäkymät huomioon ottaen.

Riskipolitiikat

Riskinottoa ohjataan riskipolitiikoilla, jotka laaditaan vuosittain. OKOn hallitus hyväksyy OKO-konsernin kokonaisriskipolitiikan sekä sen alla olevat konsernia, pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa sekä vahinkovakuutustoimintaa ohjaavat riskipolitiikat ja periaatteet.

Kokonaisriskipolitiikassa riskinottohalu kohdennetaan riskilajeille siten, että konsernin liiketoiminnalliset tavoitteet ovat saavutettavissa riskinkantokykyä ja vakavaraisuustavoitteita vaarantamatta. Kokonaisriskipolitiikan avulla rajoitetaan myös riskikeskittymien syntymistä.

Kokonaisriskipolitiikkaa täydentävät pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan osalta riskilajeittain laaditut riskipolitiikat sekä vahinkovakuutustoimintaa ohjaavat jälleenvakuutus- ja underwritingperiaatteet sekä vahinkovakuutuksen sijoitustoimintaa ohjaavat sijoitussuunnitelmat.

Compliance-riskin hallinta

Compliance-toiminta on osa luotettavan hallinnon järjestämistä. Compliance-riskin hallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaikessa konsernin toiminnassa noudatetaan ulkoista sääntelyä ja sisäisiä menettelytapoja ja että asiakassuhteissa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja.

OKO-konsernin compliance-toiminta tukee liiketoimintoja compliance-riskien hallinnassa mm. pitämällä liiketoimintavastuulliset tietoisina säännöksissä tapahtuvista olennaisista muutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista liiketoiminnoille, laatimalla säännösten soveltamista tukevaa ohjeistusta sekä tunnistamalla ja arvioimalla ennakoivasti säännösten noudattamattomuuteen liittyviä olennaisia haitallisia seurauksia. Lisäksi compliance-toiminnassa valvotaan ja varmistetaan säännösten noudattamista mm. arvioimalla säännösten noudattamista varmistavia sisäisiä prosesseja ja menettelytapoja ja tekemällä tarpeellisia parannusehdotuksia.

OKOn tytäryhtiöiden compliance-toiminnasta vastaavat henkilöt varmistavat, että konsernitasoisia linjauksia, toimintaohjeita, säännöksiä jne. noudatetaan myös tytäryhtiöissä.

Strategisten, liiketoiminta- ja operatiivisten riskien hallinta

Strategisten, liiketoiminta- ja operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on luoda riskejä ennalta ehkäisevä kulttuuri. Riskienhallinta perustuu liiketoiminnan kaikilla osa-alueilla noudatettavaan suunnitelmallisuuteen, huolellisuuteen ja jatkuvuuteen. Riskien toteutumista pyritään ehkäisemään kehittämällä prosesseja, joiden avulla kyetään tunnistamaan ja arvioimaan potentiaalisia riskejä entistä paremmin ja johtamaan riskien hallitsemiseksi käynnistettyjä toimenpiteitä tehokkaammin.

Strateginen riski

Strategiset riskit ja liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, sisäisestä paineesta tai markkinavoimista, jotka aiheuttavat volyymien, katteiden tai kulujen odottamattomia heilahteluja ja siten vaikuttavat tuloksen volatiliiteettiin ja pitkän tähtäimen liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseen. Strategiset riskit ja liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta sekä puutteellisesta johtamisesta ja seurannasta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Strategisten ja liiketoimintariskien hallinnan menetelmät ja mittaus

Strategiset riskit pyritään hallitsemaan jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyyseihin ja ennusteisiin markkina-alueiden kehityksestä, kilpailutilanteesta sekä asiakkaiden tulevista tarpeista. OKO-konsernin strategia liiketoiminnoittain tarkennetaan vuosittain. Strategisia riskejä seurataan liiketoiminnoittain ja liiketoimintariskejä liiketoiminta-alueittain.

Riskejä ja niiden merkittävyyttä seurataan ja arvioidaan vuosittain liiketoimintastrategioiden ja -suunnitelmien päivitysten yhteydessä. Samassa yhteydessä arvioidaan myös toimintaympäristössä ja kilpailutilanteessa tapahtuneita muutoksia ja niiden vaikutusta strategian toteuttamiseen sekä yhdistetään tunnistetut riskitekijät suunniteltuihin strategisiin hankkeisiin.

Operatiivinen riski

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan riskiä siitä, että puutteellisesti toimivista sisäisistä prosesseista, henkilöistä, järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista aiheutuu suoria tai epäsuoria menetyksiä. Määritelmä sisältää oikeudellisen riskin, mutta ei strategista riskiä. Operatiivinen riski voi ilmetä myös maineen menetyksenä.

Operatiivisten riskien hallinnan menetelmät ja mittaus

Operatiivisten riskien hallinta perustuu riskien ja niiden toteutumiseen johtavien syiden tunnistamiseen ja analysointiin. Riskejä kartoitetaan liiketoimintojen ja riskienhallinnan yhteistyönä useilla toiminnan eri tasoilla. Riskien toteutumista pyritään ehkäisemään niiden mahdolliseen toteutumiseen johtavien tekijöiden mukaisesti mm. kehittämällä toimintatapoja, järjestelmiä ja osaamista sekä lisäämällä riskien hallintaa tukevia kontrolloja.

Uusien tuotteiden käyttöönottoa edeltää tuotteiden kuvaus, toimintaprosessin suunnittelu ja ohjeistus sekä tuotteen hyväksyntä. Yllättäviin tilanteisiin on varauduttu keskeisten liiketoimintojen jatkuvuussuunnitelmilla, joita päivitetään säännöllisesti. Tieto- ja pankkiturvallisuuden hallinnassa sekä rahoitusjärjestelmän lainvastaisen hyväksikäytön (mm. rahanpesu ja terrorismin rahoittaminen) estämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä OP-Pohjola-ryhmässä. Operatiivisista riskeistä aiheutuvilta menetyksiltä on osittain suojauduttu myös esine-, rikos- ja vastuuvakuutuksin. Tärkeä osa operatiivisten riskien hallintaa ovat myös sisäisen tarkastuksen tekemät selvitykset sekä viestinnän ja tiedonkulun hoitaminen sovitulla tavalla.

Operatiivisilta riskeiltä ei voida koskaan täysin suojautua ja niitä toteutuu satunnaisesti. Operatiivisia riskejä mitataan arvioimalla riskien toteutumistodennäköisyyttä ja mahdollista tulosvaikutusta samaan tapaan kuin strategisia ja liiketoimintariskejä. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa seurataan operatiivisten riskien lisäksi riskien toteutumisesta aiheutuneita vahinkoja. Riskiarvioita hyödynnetään myös vakuutusturvan riittävyyden arvioinnissa.

Strategisten, liiketoiminta- ja operatiivisten riskien seuranta ja raportointi

Strategisia, liiketoiminta- ja operatiivisia riskejä ja niihin liittyviä riskienhallintatoimenpiteitä seurataan käyttäen riskikarttoja ja riskirekistereitä, joihin tunnistetut ja arvioidut riskit on rekisteröity.

Strategisista ja liiketoimintariskeistä laaditaan katsaukset kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi raportoidaan liiketoimintojen ja liiketoiminta-alueiden strategisista ja liiketoimintariskeistä sekä niihin liittyvistä riskienhallintatoimenpiteistä säännöllisesti.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan toteutuneista operatiivisista riskeistä kerätään vahinkotilastoa, jonka tavoitteena on tapahtumiin johtaneiden syiden ymmärtäminen ja toiminnan kehittäminen. Toteutuneet vahingot raportoidaan johdolle säännöllisesti. Normaalin riskiraportoinnin lisäksi raportoidaan johdolle merkittävistä muutoksista riskiprofiilissa, kontrollien toimivuudessa tai riskin realisoitumisesta heti, kun muutokset on havaittu.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskienhallinta

Luottoriskien hallinta

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, etteivät pankin sopimusosapuolet kykene suoriutumaan sovitusta veloitteistaan eivätkä saadut vakuudet turvaa saatavia. Luottoriski sisältää myös maa- ja selvitysrisikit. Maariski on maittain kohdistettuihin ulkomaisiin saamisiin liittyvä luottoriski. Selvitysrisiki on selvitysprosessiin liittyvä, selvityksen kohteena olevan saamisen menettämisen riski.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien luottoriskien negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle ja pyrkiä samalla optimoimaan riski-tuotto-suhdetta. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa ovat luottopäätöksenteko ja luottoprosessin laatu. Prosessia ohjaavat vahvistetut luottoriskipolitiikat, päätöksentekovaltuudet ja toimintaohjeet.

Selvitysrisikin hallinnassa korostuu vastapuolten luotettavuuden varmistaminen. Selvitysrisiä pyritään vähentämään vakiomuotoisin sopimuksin sekä keskittämällä selvitykset luotettaviin clearing-keskuksiin.

Luottoriskejä pyritään vähentämään hajauttamalla luottosalkkua sekä määrittelemällä asiakaskohtaiset vakuus- ja kovenanttipolitiikat. Luottoriskinottoa rajoittavat myös omien varojen perusteella määritellyt suurimmat mahdolliset asiakasvastuut ja käytössä oleva limiittijärjestelmä. Luottoriskien hallinnassa on myös käytetty luottoriskijohdannaisopimuksia. Luottoja ei ole arvopaperistettu.

Luottoriskipolitiikka

Luottoriskipolitiikoissa määritellään kokonaisvastuiden koostumusta, hajautusta, asiakasvalintaa sekä vakuuksien ja kovenanttien käyttöä koskevat periaatteet. Tarkoituksena on varmistaa luottosalkun riittävä hajautuminen, jotta ei synny liiallisia riskikeskittymiä maittain, asiakasryhmittäin, toimialoittain, luottokelpoisuusluokittain, asiakaskonserneittain tai ajallisesti.

Portfoliotarkastelussa asiakkaat on jaettu kuuteen ryhmään, jotka ovat yritykset, luottolaitokset, yksityisasiakkaat, osuuspankit ja OP-keskus, julkisyhteisöt sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt. Yrityisasiakkaille, luottolaitosasiakkaille sekä yksityisasiakkaille on laadittu omat luottoriskipolitiikat. Näiden lisäksi on tehty maariskipolitiikka.

Yrityisasiakkaiden luottoriskipolitiikassa yritys vastuulle on asetettu tavoitearvot rating-luokittain ja suhteelliset enimmäismäärät toimialoittain.

Luottolaitosasiakkaiden riskiä on hajautettu luottokelpoisuusluokittain, liikkeeseenlaskijoittain ja tuotteittain. Lisäksi jälkimarkkinakelpoisten saamistodistussijoitusten likviditeetin varmistamiseksi on määritelty minimikoot emissioille, joihin voidaan sijoittaa.

Maariskipolitiikassa riskiä on hajautettu asettamalla enimmäismäärät maaryhmäkohtaisille vastuille.

Luottoriskien limitointi

Limiitti on asiakas- tai maakohtaisesti asetettu vastuiden tai avoimen position enimmäismäärä. Limiittipäätöksessä voidaan lisäksi asettaa ajallisia ja tuotekohtaisia rajoitteita, esimerkiksi enimmäismäärät lyhytaikaisille ja pitkäaikaisille vastuille. Useimmille yritys- ja yhteisöasiakkaille vahvistetaan myös asiakaskohtainen riskinotto-politiikka eli vakuuksien vähimmäismäärä ja käytettävät kovenantit.

Vastuuraja on euromääräinen asiakaskohtaisten vastuiden enimmäismäärä. Vastuuraja vahvistetaan vuosittain niille yritysasiakkaille ja rahoituslaitosasiakkaille, joiden vastuut tai suunnitellut vastuut ylittävät 5 miljoonaa euroa.

Luottolaitoslimiitti on ajallisesti määritelty, euromääräinen vastapuolilimiitti, jonka rajoissa luottolaitosten kanssa liiketoimintaa harjoitetaan. Limiitin myöntäminen edellyttää, että luottolaitos sijaitsee maassa, jolle on hyväksytty maalimiitti. Luottolaitoslimiitti tarkistetaan vuosittain.

Maalimiitti on euromääräinen enimmäismäärä saamisille tietystä maasta. Kunkin maan limiitin määrä ja siihen mahdollisesti liittyvä aikarajoitus määritellään maan luottokelpoisuuden ja OKOn riskinkantokyvyn mukaisesti niin, että se tukee hyväksytyjä liiketoimintaperiaatteita. Maalimiitti tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Luottoprosessi

Päivittäinen luottoprosessi on ratkaisevassa asemassa luottoriskien hallinnassa. Riskienhallinnan näkökulmasta luottoprosessin keskeisimmät vaiheet ovat luottokelpoisuuden arviointi,

päätöksenteko ja toimeenpano, jotka on eriytetty toisistaan. Luottoprosessin toimivuutta ja laatua valvoo riskienhallintaosasto.

Luottokelpoisuuden arviointi

Yritysassiakkaiden luottokelpoisuus arvioidaan OP-Pohjola-ryhmän sisäisellä 20-portaisella luokituksella. Luokitukseen vaikuttaa yrityksen tilinpäätösinformaation kertoma taloudellinen asema, jossa keskeisiä ovat vakavaraisuus, kannattavuus ja maksuvalmius. Lisäksi huomioidaan yrityksen johto, taloudellinen suunnittelu ja raportointi, markkina-asema, kilpailukyky, tuotteiden laatu, toimialan tilanne, aikaisempi maksukäyttäytyminen ja tulevaisuuden näkymät. Jos yrityksellä on julkinen luottokelpoisuusluokitus, sitä käytetään yhtenä tekijänä luottokelpoisuutta arvioitaessa.

Luottokelpoisuusluokittelussa ei oteta huomioon asiakkaan vastuulle saatuja vakuuksia tai takauksia. Vastuukohtainen riskiarviointi tehdään asiakkaan luottokelpoisuuden, esitettävän vastuun sekä vastuulle saatavien vakuuksien ja takauksien perusteella päätöksentekovaiheessa, jolloin vahvistetaan myös vastuiden hinnoittelu.

Luokittelun tavoitteena on jakaa yritysasiakkaat maksukyvyyn perusteella luottokelpoisuusluokkiin siten, että luokittelu täyttää riskienhallinnan tarpeet sekä uuden vakavaraisuuskehikon (Basel II) sisäisille luokittelumalleille asettamat kriteerit. Kahteen heikoimpaan luokkaan kuuluvat ne asiakkaat, joilla on joko vakavia maksuhäiriöitä tai jotka ovat joko yrityssaneerauksessa tai konkurssissa.

Sisäistä luottokelpoisuusluokitusta hyödynnetään vastuiden hinnoittelussa ja luottopäätöksenteossa sekä riskisopeutetun pääomavaateen laskennassa.

Luottokelpoisuuden määrittely asiakasryhmittäin

<i>Asiakasryhmä</i>	<i>Luottokelpoisuuden määrittely</i>
Keskisuuret ja suuret yritykset	Rating-komitean antama luottokelpoisuusluokitus
Pienet yritykset	Tilinpäätös- ja maksukäyttämistietoihin perustuva luottokelpoisuusluokitus
Luottolaitokset	Ulkopuolisen luokituslaitoksen luottokelpoisuusluokitus
Osuuspankit ja OP-keskus	Rating-komitean antama luottokelpoisuusluokitus
Maat	Ulkopuolisen luokituslaitoksen luottokelpoisuusluokitus
Yksityisasiakkaat	Maksukäyttämistietoihin ja credit scoringiin perustuva luottokelpoisuusluokitus

Maat on jaettu Moody'sin luottokelpoisuusluokituksen perusteella viiteen maariskiryhmään. Alin sijoitustason luokitus (Investment Grade) on Baa3 eli maariskiryhmään 3 kuuluvat maat.

Maariskiryhmien vastaavuus Moody'sin luottokelpoisuusluokkien kanssa

<i>Maariskiryhmä</i>	<i>Moody's-vastaavuus</i>
Ryhmä 1	Aaa
Ryhmä 2	Aa1–A3
Ryhmä 3	Baa1–Baa3
Ryhmä 4	Ba1–B3
Ryhmä 5	Caa1–C sekä luokittelemattomat

Päätöksenteko

Luottopäätösesityksen perustan muodostaa luottokelpoisuusarvio. Asiakasvastaavat valmistelevat vastuuraja-, limiitti- sekä rahoitusesitykset ja esittelevät ne päätöksentekoeleimille.

Luottopäätösesitys sisältää selvityksen luoton hakijasta ja asiakkaalle aikaisemmin myönnettyistä vastuista sekä niiden vakuuksista ja avoimesta positiosta. Yritysassiakkaiden luottopäätösesitys sisältää luottokelpoisuusarvion lisäksi vakuus- ja kovenanttipolitiikan lyhyille ja pitkille vastuille sekä ennusteen asiakkaan taloudellisen tilan kehittymisestä. Yritysassiakkaiden vastuurajaesitykseen liitetään aina tilinpäätösanalyysi ja uusista yritysasiakkaista usein myös yritystutkimus. Useimmiten yritys- ja rahoituslaitosasiakkaiden luottopäätösesityksiin sisältyy riskienhallintaosaston kannanotto esitettävästä luottoriskistä.

Päätöksentekoeleimet tekevät riskinottopäätöksiä valtuuksiensa puitteissa noudattaen vahvistettuja luottoriskipolitiikkoja, limiittejä ja linjauksia. Päätöksentekoeleinten päätösvaltuudet on porrastettu asiakkaan luottokelpoisuusluokan sekä vastuun ja avoimen position määrän perusteella.

Yksityisasiakkaiden luottopäätöksiä tehdään OP-Pohjola-ryhmän sisäisen yksityisasiakkaiden luottoluokituksen perusteella ja pieniä luottopäätöksiä tehdään myös credit scoringiin perustuvalla automaattisella luottopäätösjärjestelmällä.

Toimeenpano

Toimeenpanovaiheessa laaditaan hyväksytyjen päätösten perusteella tarjous- ja sopimusasiakirjat. Nostoehtojen täytyminen tarkistetaan vielä ennen rahojen siirtoa asiakkaan käyttöön. Lisäksi valvotaan sopimusehtojen täyttymistä sopimuksen voimassaoloaikana.

Luottoriskin mittaus, seuranta ja raportointi

Luottoriskiä mitataan asiakaskohtaisesti vastuiden ja avoimen position määrällä. Vastuu tarkoittaa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää, joka pankilla on tietyltä asiakkaalta. Avoin positio lasketaan vähentämällä vastuista vakuudet vakuusarvon määräisenä. Luottoriskiä mitataan myös painotetulla avoimella positiolla, joka saadaan kertomalla asiakaskohtainen avoin positio asiakkaan luottokelpoisuuden mukaisella maksuhäiriötodennäköisyydellä. Lisäksi luottoriskin mittareina käytetään ongelmaluottojen ja erääntyneiden maksuerien osuutta luotto- ja takauskannasta sekä luottotappioiden osuutta luotto- ja takauskannasta. Luottosalkun luottoriskiä mitataan myös odotetun ja odottamattoman tappion määrällä ja niiden kehityksellä suhteessa luotto- ja takauskantaan. Odotetun ja odottamattoman tappion määrälle tehdään myös erilaisia stressitestejä.

Asiakasseuranta jakaantuu vuosittaiseen tilinpäätösten ja osavuositarkastusten analysointiin sekä jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaan toiminnan seurantaan.

Asiakkaiden maksukäyttäytymistä, erääntyneitä maksueriä ja ongelmaluottoja seurataan jatkuvasti sekä OP-Pohjola-ryhmän sisäisestä että ulkoisesta valvontapalvelusta saatavien tietojen perusteella.

Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskien määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan. Samassa yhteydessä arvioidaan myös asiakkaan luottokelpoisuusluokituksen muutostarve, luottotappion todennäköisyys sekä arvonalennuksen tarpeellisuus. Tämä merkitsee usein myös sitä, että luottopäätös tehdään ylemmässä päätöksentekoaikavälissä.

Yritysassiakkaiden vastuurajojen käyttöä ja rahoituslaitoskonsernien limiittejä seurataan luottopäätösprosessissa. Lisäksi luottopäätöksiä valvotaan myös päätöksentekoaikavälissä, jotka toimittavat päätöspöytäkirjat aina tiedoksi seuraavalle päätöksentekotasolle.

Luottoriskien raportointi on keskitetty riskienhallintaosastolle. Luottoriskipolitiikan noudattamista tarkastellaan hallituksen riskienhallintavaliokunnalle laadittavassa riskianalyyseissä, jossa raportoidaan lisäksi muun muassa kokonaisvastuiden määrän, jakauman ja laadun sekä ongelmaluottojen kehitystä.

Limiittien käyttö ja niiden mahdolliset ylitykset raportoidaan säännöllisesti. Lisäksi riskienhallintaosasto laatii salkkuanalyysejä.

Markkinariskien hallinta

Markkinariskejä ovat markkinahintojen (korkojen sekä valuutta- ja osakekurssien) ja volatiliteettien vaikutukset pankin tulokseen. Markkinoiden likviditeettiriski on osa markkinariskiä. Riski syntyy, jos markkinoilla ei ole riittävästi syvyyttä tai markkinat eivät toimi häiriön takia, minkä vuoksi pankki ei kykene realisoimaan tai kattamaan riskejään vallitseviin markkinahintoihin.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa taseen ja taseen ulkopuolisten erien hintamuutoksista aiheutuvat riskit hyväksyttävälle tasolle sekä edistää tuloksentelemahdollisuuksia optimoimalla riski-tuotto -suhdetta.

Markkinariskejä sisältyy sekä kaupankäyntitoimintaan että varainhallintaan. Trading-toiminta perustuu aktiiviseen lyhyen aikavälin kaupankäyntiin ja markkinariskien hallintaan.

Varainhallinnan tehtävänä on turvata pankin kotimainen ja ulkomainen varainhankinta ja hallita pankin sijoitustoiminnan osake-, luotto- ja korkoriskiä sekä rakenteellista korkoriskiä, joka syntyy luotto- ja talletuskannasta sekä muusta taseesta (esimerkiksi osakkeet, kiinteistöt ja omat pääomat). Tavoitteena on myös suojata konsernin rahoituskatetta korkotason muutoksilta sekä ylläpitää OP-Pohjola-ryhmän likviditeettireservejä mahdollisimman tuottavasti. Varainhallinnassa ei oteta valuuttakurssiriskiä.

Markkinariskien hallinnan periaatteet ja riskipolitiikat vahvistaa OKOn hallitus. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa markkinariskien hallinnan periaatteita sekä valvoo limiittien käyttöä. Markkinariskit keskitetään ao. riskiin oikeutetuille liiketoimintayksiköille, jotka vastaavat positioidensa riskeistä ja tuloksesta asetettujen limiittien puitteissa. Riskienhallintaosasto seuraa ja raportoi markkinariskit ja niistä syntyvät tulokset sekä liiketoiminnalle että johdolle. Periaatteet ja mittarit ovat yhteneväiset sekä kaupankäyntitoiminnan että varainhallinnan markkinariskien hallinnassa.

Korko-, volatiliteetti-, valuutta-, osake- ja kiinteistöriskeille on laadittu riskipolitiikat, joissa on määritelty position rakennetta ja hajauttamista koskevat periaatteet ja limiitit. Tarkoituksena on varmistaa, ettei synny riskikantokykyyn nähden liian suuria markkinariskejä. Riskilimiitit on edelleen allokoitu kaupankäyntitoimintaan (korko-, valuutta- ja volatiliteettiriski) ja varainhallintaan (korko-, volatiliteetti- ja osakeriski).

Korkoriskiä hajautetaan valuutoittain, tuotteittain ja periodeittain. Valuutariski suojataan valuutoittain. Osake- ja pääomasijoitusten riskiä hajautetaan markkina-alueittain, toimialoittain ja

liikkeeseenlaskijoittain. Pääomarahastosijoituksissa riskin hajautus hoidetaan rahaston sääntöjen mukaisesti. Optioliiketoiminnalle on määritelty omat limiitit.

Markkinariskien hallinnassa keskeisessä asemassa on jatkuva riskipositioden rakenteiden ja markkinoiden analysointi sekä muutosten vaikutusten ennakointi pankin riskiasemaan ja tulokseen. Tehokas markkinariskien hallinta edellyttää ajantasaista ja oikeaa tietoa positioista ja markkinoista sekä nopeaa reagointia muutoksiin. Markkinariskejä hallitaan muokkaamalla riskipositioita sekä tase- että johdannaisinstrumentein kulloisenkin markkinanäkemyksen perusteella riskilimiittien puitteissa. Markkinariskipositioita tai yksittäisiä sopimuksia voidaan myös suojata johdannaisinstrumentein niiden markkina-arvojen muutoksilta tai position rahoituskatteen turvaamiseksi.

Markkinariskien mittaaminen, seuranta ja raportointi

OKOssa markkinariskejä seurataan seuraavassa taulukossa kuvattuja mittareita käyttäen:

Riskilaji	Riskimittari	Tulosmittari	Frekvenssi
korkoriski/ kaupankäynti- salkut	1 %-yksikön koronmuutoksen vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon	markkina-arvon- muutos	päivittäin
korkoriski/ varainhallinta	1 %-yksikön koronmuutoksen vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon	markkina-arvon- muutos, rahoituskate	päivittäin
valuuttariski	kokonaisnetto- positio, valuuttaparipositiot	markkina-arvon- muutos	päivittäin
osakeriski	20 %-yksikön markkina-arvon- muutos	markkina-arvon- muutos	viikoittain
volatiliteettiriski	1 %-yksikön volatiliteetin muutoksen vaikutus position nykyarvoon deltapositio	markkina-arvon- muutos	päivittäin
kiinteistöriski	vuokrattavissa oleviin kohteisiin sitoutunut pääoma sekä kiinteistöjen vajaakäyttöaste	nettotuotto	neljännes- vuosittain

Riskienhallintaosasto seuraa OKOn korko-, volatiliteetti- ja valuuttariskilimiittejä päivittäin ja raportoi niistä liiketoiminnalle ja johdolle.

Korkoriski

Korkoriski syntyy, kun taseen tai taseen ulkopuolisten erien maturiteetit, korontarkistusajankohdat tai korkoperusteet poikkeavat toisistaan. Kaupankäyntitoiminnassa korkoriski toteutuu markkinakorkojen muuttuessa arvopapereiden ja johdannaissopimusten markkina-arvojen muutoksena. Varainhallinnan korkoriskin osalta riski toteutuu muutoksena rahoituskatteessa ja likviditeettireserviin luettavien käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien saamistodistusten osalta markkina-arvojen muutoksena tuloslaskelmassa ja myytävissä olevien saamistodistusten osalta omassa pääomassa käyvän arvon rahaston muutoksena.

Korkoriskiä saavat ottaa annettujen limiittien puitteissa vain erikseen määritellyt yksiköt.

Kaupankäyntitoiminnan korkoriski syntyy tasetuotteiden lisäksi johdannaissopimuksista, joiden avulla otetaan näkemystä markkinamuutoksista.

Muusta kuin kaupankäyntitoiminnasta aiheutuva korkoriski keskitetään varainhallintaan. Varainhallinnan korkoriski syntyy korkotason muutoksesta ja korontarkistusten eriaikaisuudesta taseen saatavia ja velkoja uudelleen hinnoiteltaessa. Taseeseen sisältyy myös rakenteellista korkoriskiä, joka syntyy pääosin vähittäisotolainauksesta ja korottomista tase-eristä. Korkoriskiinkin vaikuttavat myös asiakassopimusten mahdolliset ennenaikaiset takaisinmaksut.

Kaupankäyntitoiminnan ja varainhallinnan korkoriski mitataan ja raportoidaan päivittäin käyttäen samoja mittareita ja limitointiperiaatteita. Näiden avulla arvioidaan myös kertyvän rahoituskatteen herkkyyttä korkojen muutoksille.

Valuuttariski

Valuuttariski syntyy, kun samassa valuutassa olevien saatavien ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan.

Valuuttakurssiriskin hoito on keskitetty kaupankäyntitoimintaan. Position riskiä rajoitetaan kokonaisnettovaluuttapositionille, päävaluuttojen (USD, GBP, SEK) valuuttapositioneille ja yksittäisille valuutoille asetettujen limiittien avulla. Riskiä rajoitetaan myös stop/loss -limiitein.

Valuuttapositionit raportoidaan päivittäin.

Osakeriski

Osakeriskiä syntyy osake- ja pääomasijoitustoiminnasta. Osakesijoitukset sisältävät sekä kaupankäyntitarkoitukseen että pitempiaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita.

Osakeriskipolitiikassa määritellään osakesalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet.

Myytävissä oleviin kirjattun osakesalkun hoito on keskitetty varainhallintaan. Osakesijoitusten riskiä mitataan 20 % kurssimuutoksen vaikutuksena osakeposition markkina-arvoon. Osakeriski raportoidaan viikoittain.

Volatiliteettiriski

Volatiliteettiriskiä syntyy avoimesta optiopositionista. Volatiliteettiriskiä otetaan korko- ja valuuttaoptioissa sekä vähäisesti liikkeeseen laskettujen indeksilainojen takaisinostoissa.

Korko- ja valuuttavolatiliteettiriskit raportoidaan päivittäin.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomistuksiin liittyviä arvonmuutos- ja tuottoriskejä.

Kiinteistöriskipolitiikassa määritellään kiinteistösijoitussalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet. Kiinteistöomistuksista laaditaan vuosittain kohdekohtaiset arviot ja toimenpidesuunnitelmat. Kiinteistöriskit raportoidaan neljännesvuosittain konsernin riskianalyyseissä.

Rahoitusriskin hallinta

Rahoitusriski tarkoittaa jälleenrahoituksen saatavuuteen liittyvää riskiä ja pankin luottokelpoisuuden kehityksen vaikutusta rahoituksen hintaan. Riski syntyy, jos saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriski syntyy myös, jos joko velat tai saatavat tai molemmat ovat keskittyneet vastapuolten, instrumenttien tai markkinasegmenttien suhteen. Rahoitusriskiä voi syntyä myös asiakaskäyttötymisen, taloudellisen toimintaympäristön tai markkinalikviditeetin muutosten seurauksena.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä rahoituksen saatavuudesta velkojen tai muiden maksujen erääntyessä. Riskin toteutuminen voi johtua esimerkiksi markkinoiden likviditeetin vähenemisestä tai luotonantajan luottokelpoisuuden heikkenemisestä. Maksuvalmiusriskin varaudutaan ylläpitämällä likvideistä saamistodistuksista koostuvaa reservisalkkua.

Likviditeetin hallintaa säätelevät Euroopan Keskuspankin vähimmäisvaranto- ja maksuvalmiusluottojärjestelmät.

OKO on OP-Pohjola-ryhmän keskusrahallaitoksena vastuussa koko OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiudesta ja maksuvalmiusreservien riittävyydestä. OKO ylläpitää OP-Pohjola-ryhmän pankkiliiketoiminnan taseesta laskettuna noin 8 prosenttiyksikön suuruista maksuvalmiusreserviä. Maksuvalmiusreservistä merkittävimmän osan muodostaa korkean luottokelpoisuusluokituksen omaavat saamistodistukset, joita voidaan käyttää keskuspankkivielan vakuutena tai myydä joustavasti markkinoille.

Rahoitusriskin hallinnan tarkoituksena on varmistaa riskinkantokyvyn kannalta oikein mitoitettu pääomarakenne ja rajoittaa taserakenteesta aiheutuvaa rahoitus- ja maksuvalmiusriskiä. Maksuvalmiusriskin hallinnan tavoitteena on varmistaa maksuvalmiuden säilyminen myös yllättävissä, äkillisissä likviditeetin kiristymistilanteissa. Maksuvalmiusriskin hallinnan painopiste on maksuvalmiutta tukevien järjestelyiden luomisessa ja ylläpitämisessä sekä varautumistoimenpiteiden suunnittelussa.

Rahoitusriskiä hallitaan maksuvalmiuden ja taseen rakenteen suunnittelulla, ylläpitämällä riittävää maksuvalmiusreserviä ja hajauttamalla varainhankintaa maturiteettiluokittain, vastapuolittain, tuotteittain ja markkina-alueittain. Rahoitus- ja maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi laaditaan skenaarioanalyyskejä, joissa on kuvattu maksuvalmiuden kannalta merkittävimmät uhat ja niiden vaikutukset rahoitukseen ja maksuvalmiuteen sekä keinot maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnan periaatteet ja riskipolitiikan vahvistaa vuosittain OKOn hallitus. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa periaatteita sekä valvoo limiittien käyttöä. OKOn rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hoito ja pitkäaikainen varainhankinta sekä reservisalkkujen ylläpito on keskitetty varainhallintaan. Riskienhallintaosasto seuraa ja raportoi rahoitusriskit sekä liiketoiminnalle että johdolle.

Keskeiset rahoituslähteet ovat sijoitustodistus- ja joukkovelkakirjaemissiot, muilta pankeilta ja osuuspankeilta otetut talletukset, yleisötalletukset sekä oma pääoma. Kansainvälisillä raha- ja pääomamarkkinoilla rahoituksen saatavuuteen ja hintaan vaikuttaa OKOn luottokelpoisuusluokitus.

Rahoitusriskipolitiikassa määritellään tukkuvarainhankintaan ja sen hajauttamiseen liittyvät periaatteet ja limiitit sekä maksuvalmiusreservien määrälle ja sisällölle asetetut vaatimukset ja tavoitteet. Lisäksi rahoitusriskipolitiikkaan sisältyy varainhankintasuunnitelma sekä suunnitelma OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiuden turvaamisesta erilaisten maksuvalmiutta uhkaavien skenaarioiden uhatessa.

Rahoitusriskin mittaaminen, seuranta ja raportointi

Rahoitusriskiä seurataan taseen rakenteen sekä saatavien ja velkojen erääntymisjakauman perusteella. Taseen kasvusta merkittävä osa rahoitetaan tukkuvarainhankintana ja se pyritään hajauttamaan maturiteettiluokittain siten, että tukkuvarainhankinnan uusiminen ja lisähankinta kyetään toteuttamaan joustavasti markkinatilanteesta riippumatta. Tukkuvarainhankinnan riittävän hajautumisen varmistamiseksi tukkuvarainhankinnan maturiteettijakauma on rajoitettu neljään vuoteen saakka. Lyhin maturiteettiluokka on alle yhden kuukauden kuluessa erääntyvä tukkuvarainhankinta, jonka määrä ei saa ylittää maksuvalmiusreservien määrää. Tämän lisäksi maksuvalmiusreservien määrälle on asetettu OP-Pohjola-ryhmän pankkiliiketoiminnan taseeseen suhteutettu limiitti.

Päivittäistä likviditeettiä seurataan laskelmin ja ennustein 30 päivää eteenpäin. Ne sisältävät sekä omien liiketapahtumien vaikutukset että ennusteet pankkien välisessä maksuliikenteessä kulkevista rahavirroista.

Riskienhallintaosasto raportoi rahoitusriskit kuukausittain sekä liiketoiminnalle että johdolle. Päivittäin laaditaan kassavirtalaskelmat valuutoittain ja arviolaskelma maksuvalmiusreservien riittävydestä.

Johdannaisliiketoiminta

OKO käyttää aktiivisesti korko- ja valuuttajohdannaisia sekä vähäisemmässä määrin osake-, osakeindeksi- ja luottojohdannaisia. Näiden kohde-etuksien ja luottovasta-arvojen määrät on esitetty liitetiedossa 74. Johdannaisia käytetään sekä kaupankäynti- että suojaustarkoitukseen osana ao. kokonaisposition hoitoa. Johdannaisien riskiä seurataan osana kaupankäyntitoiminnan ja varainhallinnan kokonaispositioiden riskejä käyttäen samoja mittareita kuin tasepositioissakin. Poikkeuksen muodostavat optiot, joiden riskiä mitataan erikseen edellä kohdassa volatiliiteettiriski kuvatulla tavalla.

Johdannaisliiketoiminnan vastapuoliriskiä seurataan käyttäen luottovasta-arvoja, jotka on määritelty sopimusten jälleenhankintakustannusten (markkina-arvo) ja tuotekohtaisten tulevaisuuden luottoriskikertoimien perusteella.

Luottojen ja liikkeeseen laskettujen velkaemissioiden korkoriskiltä suojauksen tarkoituksena on suojaavan ja suojaavan erän välisen korkoeron eli marginaalin lukitseminen. Suojauksen tehokkuuden todentaminen tehdään suojaavien erien ja suojeiden korkoriskilukujen ja markkina-arvojen suhdetta käyttäen.

Liikkeeseen laskettujen indeksilainojen lisätuotokomponentit on suojattu johdannaisrakenteilla. Suojaavat johdannaiset ovat osake-, osakeindeksi-, valuutta-, korko-, hyödyke- sekä luottojohdannaisia.

Vakuutustoiminnan riskienhallinta

Vakuutustoiminnan riskit

Vakuutustoiminta perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutussuojan hankkimiseen ja vastuuvelan riittävyteen. Vahinkovakuutuksessa vastuuvälkariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Vakuutusriskien lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski muodostuu vastuuvelkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä.

Vakuutusriskit

Vakuutussopimuksella vakuutuksenottaja siirtää vakuutusriskinsä vakuutuksenantajalle. Vahinkovakuutuksessa yksittäisen vakuutussopimuksen vakuutusriski muodostuu kahdesta elementistä. Näistä ensimmäinen on riski, että sattuu yksi tai useampi vakuutussopimuksen perusteella korvattava vahinko. Toiseksi, jokaiseen sattuvaan vahinkoon liittyy riski korvattavan

vahingon suuruudesta. Sekä korvattavien vahinkojen lukumäärä että kunkin yksittäisen vahingon suuruus ovat sattumanvaraisia. Jo yhtiön vakuutusehdot edellyttävät, että korvattavan vahingon sattuminen on ennalta arvaamaton tapahtuma. Toisaalta vakuutetulle kohteelle sattuvan vahingon suuruus riippuu yleensä voimakkaasti esimerkiksi vahingon syystä ja sattumishetken olosuhteista sekä tapahtumien kulun yksityiskohdista. Lisäksi yhdellä vakuutussopimuksella voi olla katettuna useita laadultaan tai arvoltaan poikkeavia kohteita.

Vakuutuskanta muodostuu hyvin suuresta määrästä myönnettyjä vahinkovakuutussopimuksia. Vakuutuskannan suuruudesta johtuen myös sattuvien vahinkojen odotettavissa oleva lukumäärä on suuri. Jos sattuvat vahingot ovat toisistaan täysin riippumattomia, niin todennäköisyslaskennan suurten lukujen lain mukaan havaitun vahinkomenon suhteellinen vaihtelu tulee sitä pienemmäksi mitä enemmän vakuutuskannassa on vakuutusriskejä.

Koska vakuutusriskien keskinäinen riippumattomuus ei todellisuudessa kuitenkaan toteudu täydellisesti, niin vakuutusyhtiön vahinkoriski suhteutettuna vakuutuskannan suuruuteen ei kokonaan katoa, olipa vakuutuskanta kuinka suuri hyvänsä. Tätä vakuutusriskien keskinäisestä riippuvuudesta aiheutuvaa jäännösriskiä kutsutaan ei-hajautettavissa olevaksi riskiksi. Ei-hajautettavissa olevat riskit liittyvät yleensä sellaisiin ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin, kuten esimerkiksi taloussuhdannevaihtelut, jotka vaikuttavat systemaattisesti tietyn vakuutussopimusten ryhmän vahinkotiheyteen tai vahinkojen suuruuksiin. Esimerkiksi inflaatio voi vaikuttaa vahingon suuruutta lisäävästi samanaikaisesti suuressa osassa yhtiön vakuutuskantaa. Väestön yleisessä kuolevuuskehityksessä tapahtuvat muutokset taas heijastuisivat yhtiön koko lakisääteisten vakuutusten eläkekantaan. Toisaalta ei-hajautettavissa oleva riski voi joskus liittyä myös vielä tunnistamattomaan, piilevään vahinkorisktiin, joka koskee suurta määrää vakuutussopimuksia, josta tunnetuin esimerkki lähihistoriasta on asbestivahingot.

Oman riskityyppinsä muodostavat luonnonkatastrofien tai ihmisen toiminnasta aiheutuneiden suurkatastrofien synnyttämä vahinkokumulaatio. Tällöin yksi ja sama katastrofitapahtuma aiheuttaa käytännössä samanaikaisesti korvattavia vahinkoja suureen määrään vakuutettuja riskejä, jolloin katastrofista aiheutuva kokonaiskorvausmeno voi nousta erittäin suureksi. Tämä riski on kuitenkin hajautettavissa, sillä yhtiö toimii alueella jossa luonnonkatastrofiriskiä pidetään suhteellisen alhaisena ja näin ollen yhtiö voi suojautua katastrofiriskiltään jälleenvakuutuksella.

Vakuutusriskin hallinta

Vakuutusriskin hallinnassa tärkeimmät tehtävät liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutusuojan hankkimiseen sekä korvausmenon kehittymisen seurantaan ja vastuuvelan arviointiin.

Riskinvalinta ja hinnoittelu

Riskinvalinnan ja hinnoittelun merkitystä korostetaan toimintamalleissa. Riskien suuruudelle ja laajuudelle on vakuutuslaji- ja riskikeskittymäkohtaisesti asetettu rajoitukset. Tätä tukeva tietovarasto ja analysointisovellukset on otettu käyttöön. Vakuutusehtojen merkitys riskin rajoittamisen keinona on olennainen, tämän lisäksi suoritetaan asiakas- tai lajikohtaisesti riskianalyseja riskien rajoittamiseksi.

Jälleenvakuutus

Jälleenvakuutusperiaatteet ja omalla vastuulla pidettävän riskin vahinkokohtainen enimmäismäärä hyväksytään vuosittain hallituksessa. Käytännössä omalla vastuulla olevaa riskiä pidetään hallituksen hyväksymää enimmäismäärää alempana, jos se on jälleenvakuutusuojan hintataso huomioon ottaen perusteltua. Riskikohtaisten jälleenvakuutusten omalla vastuulla oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa ja katastrofijälleenvakuutuksen 5 miljoonaa euroa. Lisäksi harvinaisista yli 20 miljoonan suurvahingoista voidaan joutua maksamaan jälleenvakuutusuojan voimaanpalautusmaksua enintään 3,6 miljoonaa euroa. Kumulaatiosuojaa antavan katastrofijälleenvakuutuksen kapasiteetti on 80 miljoonaa euroa.

Jälleenvakuutus vaikuttaa vakavaraisuuspääoman tarpeeseen. Jälleenvakuuttajaksi hyväksytään ainoastaan yhtiö, jonka luottokelpoisuusluokitus on riittävä. Jälleenvakuuttajittain on lisäksi vahvistettu ylärajat sille, kuinka paljon riskiä yhdelle jälleenvakuuttajalle voidaan antaa. Yläraja riippuu riskin luonteesta ja yhtiön vakavaraisuudesta. Jälleenvakuutukset on pääosin sijoitettu yhtiöihin, joiden luokitus on Standard & Poor'sin mukaan vähintään A.

Riskikeskittymät

Paikalliset riskikeskittymät pyritään ottamaan huomioon omaisuusriskien EML-arvioissa (Estimated Maximum Loss, suurin todennäköinen vahinko) ja jälleenvakuutussuojaan sisältyvällä EML-murtumasuojalla. Toiminta-alueellamme ei ole merkittävää maanjäristysriskiä. Muiden luonnonilmiöriskien, kuten myrskyjen ja tulvien, osalta Suomi on maantieteellisesti poikkeuksellisen rauhallista aluetta. Katastrofikumulaatiovahinkojen varalta on kuitenkin varauduttu kattavalla katastrofijälleenvakuutussuojalla, jonka kapasiteetti on 10-kertainen toteutuneisiin katastrofeihin verrattuna. Katastrofikumulaatiosuojat kattavat sekä omaisuus- että henkilövahingot.

Vastuuvelan arviointi

Vastuuvelan riittävyttä seurataan vuosittain. Vakuutussopimuksista aiheutuva vastuuvetka määritetään arvioitujen tulevien kassavirtojen perusteella. Kassavirrat muodostuvat maksetuista korvauksista ja korvausten käsittelykustannuksista.

Vastuuvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutussopimuksista aiheutuvien velvoitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vastuuvetalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Vakuutusmaksuvastuu on määritetty yritysten vakuutussopimuksissa vakuutuskohtaisesti pro rata parte temporis -säännöllä. Eläkemuotoinen korvausvastuu on jatkuvana eläkkeenä maksettavien ansionmenetykskorvausten kassavirran diskontattu nykyarvo. Käytetty diskonttauskorko päätetään ottaen huomioon vallitseva korkotaso, lain edellyttämä turvaavuus sekä viranomaisen asettama diskonttauskoron yläraja. Käytetty diskonttauskorko vuoden 2007 lopussa on 3,5 % (31.12.2006: 3,3 %). Kuolevuusmallina on käytetty Suomen väestötilastoon pohjautuvaa ikäkohortti-kuolevuusmallia, joka olettaa havaitun elinikien pitenemisen trendin jatkuvan.

Kollektiivisen korvausvastuun määrittämiseen on käytetty useita tilastollisia menetelmiä. Kollektiivisen korvausvastuun määrittämisessä suurimmat riskit liittyvät tulevan inflaation arvioimiseen (pl. ansionmenetykskorvaukset), korvauskäytäntöjen ja lakimuutosten aiheuttamien muutosten oikaisemiseen korvausten kehityskolmioissa (eli antaako historia oikean kuvan tulevaisuudesta) sekä historiatietojen oikeellisuuteen kymmenien vuosien ajalta.

Kollektiivisen korvausvastuun määrää arvioitaessa korvausten kehityskolmiot on inflaatiokorjattu. Inflaation tasoksi historiatietojen osalta on arvioitu 3 % ja tulevaisuudessa sairaskulukorvauksissa 4 % ja muissa 2 %. Kollektiivisesta korvausvastuusta ainoastaan eläkemuotoinen vastuu on diskontattu.

Lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokulu- ja kuntoutuskorvausten kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa on otettu huomioon se, että yli 10 vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat korvaukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla.

Vastuuvelan arviointiin liittyy aina epävarmuustekijöitä, jotka voivat johtua mm. vahinkokehityksen ennustamisesta, vahinkojen todentamisen viiveestä, kustannusinflaatiosta tai lainsäädöllisistä muutoksista sekä yleisestä taloudellisesta kehityksestä. Yhtiö teettää kolmen vuoden välein ulkopuolisella aktuaarilla selvityksen yhtiön vastuuvetelan laskentaperusteiden ja vastuuvetelan määrän asianmukaisuudesta. Vastuuvetka ja sen määrittäminen on kuvattu liitetiedossa 32.

Lakisääteiset vakuutukset

Lakisääteiset vakuutukset ovat lain mukaan vakuutuksenottajalle pakollisia. Toisaalta vakuutusyhtiöllä on vakuutuksen myöntämispakko. Korvausehdot ja korvauksen suuruuden määräytyminen on laissa tarkoin säädelty. Lisäksi lakisääteisissä vakuutuslajeissa on yhteiselimet, jotka valvovat korvausten yhdenmukaisuutta ja korvauksia koskevien normien noudattamista. Yksityishenkilöiden omistamien ajoneuvojen osuus konsernin liikennevakuutuskannasta on suurempi kuin yritysten. Muuten lakisääteiset vakuutukset ovat pääsääntöisesti yritysten tai muiden yhteisöjen ottamia.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa työnantaja ottaa vakuutuksen työntekijöidensä hyväksi työtapaturmien ja ammattitautien varalle. Liikennevakuutuksessa vakuutetaan kaikki moottoriajoneuvon käytöstä tieliikenteessä aiheutuneet henkilövahingot, tietyin rajoituksin myös vahingon aiheuttaneelle kuljettajalle itselleen aiheutuneet henkilövahingot, sekä kolmannelle osapuolelle aiheutetut esinevahingot. Potilasvakuutuksessa korvataan sairaanhoidossa potilaalle aiheutuneet henkilövahingot.

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Lakisääteisissä vakuutuslajeissa henkilövahinkojen korvauksista suurimman osan muodostavat ansionmenetykskorvaukset ja sairaanhoitokustannusten korvaukset. Nämä korvataan täysimääräisesti. Poikkeuksena tästä ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ansionmenetykskorvaukset, jotka korvataan ennen 65-vuoden ikää ainoastaan 85-prosenttisesti. Pysyvät ansionmenetykskorvaukset maksetaan elinaikaisina eläkkeinä. Vahingon johtaessa kuolemaan, maksetaan leskelle ja enintään 25 ikävuoteen asti lapsille perhe-eläkettä. Eläkkeille ei ole asetettu euromääräistä ylärajaa. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa vakuutusyhtiö ei kuitenkaan ole vastuussa ansionmenetykskorvausten indeksikorotuksista eikä sellaisista sairaanhoitokuluista, jotka maksetaan yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen. Nämä rahoitetaan ns. jakojärjestelmän kautta (ks. jakojärjestelmä).

Lakisääteisten vakuutuslajien perusteella korvattavien vahinkojen tapauksessa myös julkinen sektori laskuttaa sairaanhoidosta aiheutuneiden todellisten kustannusten mukaan niistä vahingoista, jotka ovat sattuneet vuoden 2004 jälkeen. Sairaanhoitokulukorvausten riskiä rajoittaa kuitenkin olennaisesti se, että sairaanhoitokulut vahingoista, joiden sattumisesta on kulunut yli 10 vuotta, eivät kuulu vakuutussopimuksella katettujen korvausten piiriin (ks. jakojärjestelmä). Lisäksi vakuutusyhtiö pyrkii aktiivisesti tekemään sopimuksia eri sairaanhoitoa toteuttavien tahojen kanssa kustannusten minimoimiseksi.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa on mahdollisuus suurvahinkoon, koska pienellä alueella saattaa työskennellä paljon vakuutettuja henkilöitä. Myös liikennevahingossa voi yhdessä vahingossa olla esinevahinkojen lisäksi useita loukkaantuneita ja kuolleita. Esinevahingon osalta yhdestä liikennevakuutuksesta maksettaville korvauksille on kuitenkin asetettu 3,3 miljoonan euron korvauskatto.

Lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta korvataan tapaturmien lisäksi ammattitautitapaukset. Ammattitaudeille on ominaista vahinkojen hidas syntyminen. Tämän vuoksi ammattitautien tapauksessa korvausmenon arviointiin sisältyy enemmän epävarmuutta kuin tapaturmissa. Ääriesimerkkinä tästä ovat latentit ammattitaudit, joissa altistumisesta sairauden ilmenemiseen saattaa kulua jopa kymmeniä vuosia. Asbestin aiheuttamat ammattisairaudet ovat tällaisia. Vakavimpiin asbestisairauksiin eli mesoteliomaan tai keuhkosityöpään sairastuneilla kuolleisuus on erittäin korkea.

Koska lakisääteisissä vakuutuslajeissa vakuutuksen ottaminen on pakollista, niin lainsäädäntö edellyttää, että vakuutuksenantajan tulee pyrkiä vakuutusten hinnoittelussa riskivastaavuuteen siten, että vakuutusmaksu on kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin. Liikennevakuutuksessa on käytössä bonusjärjestelmä, jossa vahingon sattuminen nostaa vakuutusmaksua. Suurempien yritysten lakisääteisissä tapaturmavakuutuksissa vakuutuksenottajan valittavana on erikoistariffijärjestelmiä, joissa vakuutusmaksut on sidottu vakuutuksenottajan omaan vahinkokehitykseen, sitä voimakkaammin mitä suurempi yritys on. Mitä

suurempi yritys sitä luotettavammin yhtiön todellinen riskitaso pystytään arvioimaan yrityksen oman vahinkokehityksen perusteella. Vastaavaa periaatetta sovelletaan myös suurimmissa, saman vakuutuksenottajan ajoneuvoista muodostuvien suurten ajoneuvoryhmien hinnoittelussa. Näin rajoitetaan hinnoitteluun liittyvää riskiä, koska vakuutetun riskin hinnoittelu seuraa automaattisesti, joskaan ei täysimääräisesti, vakuutuksenottajan omaa vahinkokehitystä.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen jälleenvakuutus on järjestetty kansallisen suurvahinkopoolin kautta. Yhtiön osuus poolissa määräytyy lajin markkinaosuuden mukaan. Pooli on hankkinut jälleenvakuutuksen 200 miljoonaa euroon saakka; omapidätys poolin jälkeen on 4 miljoonaa euroa. Liikennevakuutuksessa vahinkotapahtuma-kohtainen omapidätys on 2,5 miljoonaa euroa.

Eläkemuotoinen korvausvastuu muodostuu lähes kokonaan lakisääteisten lajien eläkkeistä. Eläkemuotoisen korvausvastuun laskennassa käytetään diskonttausta. Käytettävällä diskonttauskorolla on merkittävä vaikutus korvausvastuun määrään.

Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Lakisääteisissä lajeissa on ominaista että vahingon sattumisesta kuluu usein pitkä aika siihen, että vahinko on kokonaan maksettu. Tällaisesta vakuutusliikkeestä muodostuu pitkäaikainen kassavirta, jonka arviointiin vaikuttavat voimakkaimmin korvaustensaajien kuolevuus ja sairaanhoitokuluinflaatio.

Aleneva kuolevuustrendi kasvattaa vahingoista aiheutuvaa kassavirtaa, koska ansionmenetykskorvaukset maksetaan pääsääntöisesti elinaikaisina eläkkeinä. Kuolevuuden aleneminen on jatkunut Suomessa ja muissa kehittyneissä teollisuusmaissa useiden vuosikymmenien ajan. Vastasyntyneiden odotettavissa oleva elinaika on kasvanut Suomessa keskimäärin 1,5 vuotta kymmenessä vuodessa. Yhtiön vastuunlaskennassaan käyttämässä kuolevuusmallissa on oletettu, että tämä trendi jatkuu myös tulevaisuudessa. Sairaanhoitokuluinflaation arvioinnilla on myös merkittävä osa kassavirtojen arvioinnissa. Lääketieteen ja elinolojen kehittyminen ovat sekä alentaneet kuolevuutta että nostaneet sairaanhoitokuluja. Yhtiö on olettanut tulevien kassavirtojen arvioissa, että sairaanhoitokuluinflaatio on 2 % -yksikköä yleistä inflaatiota korkeampi.

Koska lakisääteisten vakuutuslajien eläkkeiden indeksikorotukset ja yli kymmenen vuotta vahingon sattumisvuoden jälkeen maksettavat sairaanhoidon kustannukset eivät ole vakuutussopimuksen piirissä (ks. jakojärjestelmä), ei korvausvastuuseen tältä osin sisälly käytännössä lainkaan inflaatoriskiä. Sen sijaan vahingon sattumisesta ensimmäisen kymmenen vuoden ajan lakisääteisten vakuutuslajien sairauskuluinflaatoriski koskee yhtiön vakuutussopimuksista aiheutuvaa vastuovelkaa.

Ammattitautena korjattavat, asbestipölylle altistumisesta aiheutuneet vahingot ovat lähes poikkeuksetta ammattitautitapauksia, jotka korvataan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen perusteella. Korvaukset ovat pääasiassa sairaanhoitokulu- ja ansionmenetykskorvauksia sekä leskeneläkkeitä. Asbestivahinkojen vastuun arvioinnin vaikeutena on se, että erilaisten asbestisairauksien latenssiaika eli oireeton vaihe asbestille altistumisesta ammattitaudin ilmenemiseen on pitkä, asbestisairaudesta riippuen keskimäärin 15 - 40 vuotta. Asbestin käyttö lopetettiin Suomessa pääosin 1980-luvulla ja kiellettiin kokonaan 1994. Käytön huippu ajoittui 1960- ja 1970-luvuille. Asbestivahinkojen vastuun arvio perustuu keskimääräisiin vahingon suuruuksiin sekä arvioituun vahinkojen lukumäärään ja nämä puolestaan perustuvat valtakunnalliseen tilastoon asbestin käytöstä raaka-aineena Suomessa vuodesta 1905 alkaen, eri asbestisairauksien oletettuihin latenssiaikajakamuiniin sekä jo tietoon tulleita asbestivahinkoja koskevaan tilastoaineistoon. Varauksen riittävyttä ja oletusten oikeellisuutta tarkastellaan vuosittain.

Lakisääteisten vakuutusten korvauspiiri on täysin määrätty lainsäädännössä. Tämän takia kaikilla on tiedossa mitä vahinkoja korvataan, ja mikä on kustakin vahingosta maksettavan korvauksen suuruus. Tämä parantaa tulevien kassavirtojen ennustettavuutta.

Jakojärjestelmä

Jakojärjestelmä on kunkin lakisääteisen vakuutuslajin erityislakeihin perustuva järjestely, jolla tiettyjen näissä laeissa määrättyjen korvausten, nk. jakojärjestelmäkorvausten, rahoittaminen on toteutettu. Jakojärjestelmä on lakiin perustuva järjestely, josta ei kerry vakuutusyhtiölle taloudellista hyötyä tai haittaa, joka johtaisi oman pääoman muutokseen.

Jakojärjestelmäkorvauksia ovat eläkeluottoisten korvausten indeksikorotukset, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoidon kulut sekä tietyt muut korvausten korotukset, siten kun vakuutuslajia koskevissa erityislaeissa määrätään.

Mainittujen lakien mukaisesti jakojärjestelmäkorvaukset rahoitetaan vakuutusyhtiöiden vakuutuksenottajiltaan kunakin vuonna vakuutusmaksun yhteydessä perittävällä maksuosuudella. Maksuosuuden suuruus määräytyy yhtiön saman vuoden kyseisen vakuutuslajin markkinaosuuden perusteella. Erityisesti vakuutusyhtiö, joka ei enää merkitse kyseistä vakuutuslajia, ei osallistu lainkaan jakojärjestelmäkorvausten rahoittamiseen. Tällä maksuosuudella kerätty määrä tilitetään vuosittain laissa määrätylle, kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle, joka huolehtii niiden jakamisesta edelleen siten, että jokainen kyseistä vakuutuslajia harjoittava tai aiemmin harjoittanut yhtiö, saa täsmälleen sen määrän, jonka verran se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmäkorvauksia.

Tulevaisuudessa maksettavien jakojärjestelmäkorvausten rahoituksen maksavat siis tulevat vakuutuksenottajasukupolvet. Kaikkia lakisääteisiä vakuutuslajeja koskeva vakuuttamispakko takaa järjestelmän rahoituspohjan. Esimerkiksi lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tapauksessa maksu tietynä vuonna maksettavien jakojärjestelmäkorvausten rahoittamiseksi peritään kaikilta niiltä työnantajilta, joilla on kyseisenä vuonna työntekijöitä Suomessa tai Suomesta ulkomaille lähetettyjä työntekijöitä. Lakisääteisen vakuutuslajin erityislakien mukaisen jakojärjestelmän rahoitus voisi siis pettää ainoastaan siinä tapauksessa, että työn tekeminen, moottoriajoneuvoliikenne tai sairaanhoito Suomessa lakkaisi kokonaan.

Muut tapaturma- ja sairausvakuutukset

Näistä vapaaehtoisista vakuutuksista korvataan tapaturmasta tai sairaudesta aiheutuneet sairaushoitokulut. Lisäksi maksetaan kertynyt tapaturman tai sairauden aiheuttamasta haitasta tai kuolemasta. Vakuutuksenottajana voi olla joko yksityishenkilö tai yritys. Varsinainen vakuutusriski ei olennaisesti poikkea näissä.

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Muussa tapaturma- ja sairausvakuutuksessa vahingot ovat yleensä pieniä. Suurimmat vahingot voivat aiheutua katastrofissa, joissa vahingoittuu suuri määrä ihmisiä. Nimetyillä kriisialueilla vakuutusurva ei ole voimassa.

Vakuutuksissa on pääsääntöisesti asetettu yläkärä vakuutetulle henkilölle. Tällä pyritään rajoittamaan vakuutuksesta maksettavien korvausten määrää. Lisäksi sairauskuluvakuutuksissa pyydetään vakuutetulta terveys selvitys, jonka perusteella rajataan vakuutetun oikeutta korvauksiin.

Yhtiöllä on mahdollisuus muuttaa vakuutuksen hintaa ja ehtoja vuosittain jatkuvia vuosivakuutuksia uudistettaessa. Vakuutuslainsäädännössä on kuitenkin rajoitettu vakuutusmaksun ja ehtojen muuttamisen syytä, ja lisäksi nämä syyt on lueteltava vakuutussopimuksessa. Vakuutussopimusta ei myöskään saa irtisanoa vahingon sattumisen vuoksi.

Uusissa vuoden 2004 jälkeen myönnettyissä sairauskuluvakuutuksissa yhtiö on asettanut vakuutuskohtaisen 50 000 euron ylärajan sairaanhoidokorvauksille.

Yhtiö on ottanut jälleenvakuutuksen luokan muut tapaturma- ja sairausvakuutukset katastrofikumulaation varalta. Jälleenvakuutuksen omapidätys on 2,5 miljoonaa euroa, ja

jälleenvakuutus kattaa vahingot 25 miljoonaan euroon saakka. Lisäksi omalle vastuulle jäävä osuus on jälleenvakuutettu yleisellä katastrofikumulaatiosuojalla. Jälleenvakuutus ei kata tartuntatauti-epidemian aiheuttamia vahinkoja.

Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Muun tapaturmavakuutuksen pitkäkestoisten sairaanhoitokustannusten kassavirtojen ennustamiseen liittyy kustannusinflaatiosta johtuvaa epävarmuutta. Mikäli verovaroin rahoitetut julkisen sairaanhoidon palvelut vähenevät, niin muuhun tapaturmaan kohdistuva sairauskustannusinflaatio voimistuu. Vakuutuslajin pitkäkestoisen vastuuvelan määrä on kuitenkin vain noin 15 % lajin tilivuoden vakuutusmaksutulosta.

Sairausvakuutuksen ehdot ovat sellaiset, että vakuutusmaksuja voidaan käytännössä korottaa vastaavasti, jos sairaanhoitokustannukset kohoavat. Sairauskuluvakuutukset ovat pääosin kuluvakuutuksia, joissa korvataan ainoastaan vakuutuskaudella toteutuneet sairaudenhoitokulut. Näin ollen sairaanhoitokustannusinflaation kehittyminen ei tuo sairausvakuutuslajien tuleviin kassavirtojen merkittävää epävarmuutta.

Sairaanhoitokuluinflaatiolla on merkittävä vaikutus sairauskuluvakuutuksen kassavirtojen ennustamiseen niissä sairauksissa, joissa korvauksia maksetaan pitkään. Sairaanhoitokuluinflaatiota kasvattaa lääketieteen nopea kehittyminen ja lääkkeiden kallistuminen.

Tuleviin kassavirtoihin vaikuttaa myös julkisen sairaanhoidon kehitys. Mikäli verovaroin rahoitetut julkisen sairaanhoidon palvelut vähenevät, alkavat vakuutetut kustantamaan sairaudenhoitoaan yhä enemmän sairauskuluvakuutuksilla.

Kasko- ja kuljetusvakuutukset

Kaskovakuutuksista korvataan vakuutetuille maa-ajoneuvoille ja raiteilla liikkuvalla kalustolle aiheutuneita vahinkoja. Kaskovakuutuskanta muodostuu pääasiassa yksityishenkilöiden ja yritysten autokaskovakuutuksista. Kuljetusvakuutus koskee pääasiassa yritysten kuljetusriskejä ja korvaa kuljetettavalle tavaralle aiheutuneet vahingot. Tähän ryhmään kuuluu lisäksi matkatavara- ja venevakuutuksia, joissa vakuutuksenottaja on useimmiten yksityishenkilö.

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Sääolojen vaihtelulla on suurin vaikutus sattuvien vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen. Tästä johtuen talvikautena korvausmeno on suurempi kuin kesä kautena.

Suurimpia riskejä ovat kuljetusvakuutuksessa merikuljetusten ja tavaravarastojen synnyttämät riskikeskittymät. Lisäksi sääoloista aiheutuva maantieteellisesti laaja-alainen kumulaatoriski, esim. myrskyt ja tulvat, sekä kaskovakuutuksissa myös lumi ja jääliukkaat talvikelit. Kaskovakuutuksessa junat ovat suurimpia yksittäisiä riskejä.

Maa-ajoneuvovakuutuksien hinnoittelussa on käytössä bonus-järjestelmä, jossa vahingon sattuminen nostaa vakuutusmaksua. Lisäksi vakuutusyhtiöllä on oikeus muuttaa vakuutusmaksua vuosittain. Kuitenkin vakuutuksenottajan ollessa yksityishenkilö, voidaan vakuutusmaksua muuttaa ainoastaan vakuutus sopimuksessa lueteltujen ehtojen täytyessä.

Yhtiö on ottanut erillisen jälleenvakuutuksen kuljetettaville tavaroille sattuvien suurvahinkojen varalle. Jälleenvakuutuksen omavastuu on 4 miljoonaa euroa. Yhtiön omaisuusjälleenvakuutus suojaa kattaa myös junat. Lisäksi omalle vastuulle jäävät vahingot on jälleenvakuutettu katastrofin varalta samassa jälleenvakuutuksessa kuin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset. Tämän katastrofikumulaatiosuojan omavastuu on 5 miljoonaa euroa vahinkotapahtumaa kohden.

Maa-ajoneuvojen vakuutuskannasta pääosa on yksityishenkilöiden vakuutuksia. Muilta osin vakuutusriski tässä luokassa muodostuu pääosin yritysten vakuutuksista.

Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Tulevien kassavirtojen ennustamiseen ei yksityishenkilöiden vakuutuksissa ja maa-ajoneuvovakuutuksissa sisälly merkittäviä epävarmuuksia. Lähes kaikki vahingot on maksettu 6 kuukauden kuluttua vahingon sattumisesta. Muiden vakuutusten osalta vahinkojen maksuaikataulu on jonkin verran pidempi.

Omaisuus- ja keskeytysvakuutukset

Omaisuusvakuutuksesta korvataan vakuutetulle omaisuudelle aiheutunut vahinko, pois lukien kasko- tai kuljetusvakuutuksen piiriin luokiteltava omaisuus. Yritysten ja muiden yhteisöjen osuus omaisuusvakuutuskannasta on yli puolet. Tähän ryhmään luetaan lisäksi yritysten keskeytysvakuutus, jossa yritykselle korvataan omaisuusvahingon aiheuttamasta toiminnan keskeytymisestä aiheutuvia varallisuusvahinkoja.

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa suurimmat yksittäiset riskit ovat yritysten tuotantolaitosten ja rakennusten palo-, luonnonilmiö- ja rikkoontumisvahinkoriskejä sekä näihin liittyviä keskeytysriskejä. Yksityistalouksien yksittäiset omaisuusriskit ovat pieniä, eikä niiden osalta yksittäisellä vahingolla ole olennaista vaikutusta yhtiön tulokseen. Yksityistalospuolella pääosa korvausmenosta aiheutuu vuoto-, palo- sekä murtovahingoista.

Suomessa ja Baltian alueella luonnonkatastrofien riskiä on pidetty vähäisenä. Ruotsin metsätuhot ovat johtaneet luonnonkatastrofiriskin uudelleen arviointiin. Pohjola on vakuuttanut myrskyn varalta arviolta 3 % kaikista Suomen talousmetsistä ja ne eivät ole keskittyneet maantieteellisesti. Suoritettujen selvitysten perusteella on nykytietämyksen mukaan edelleen epävarmaa, johtuvatko viimeaikaiset myrskyt ilmastomuutoksesta tai sääolojen luonnollisesta vaihteluvälistä. Selvityksessä on kuitenkin saatu indikaatiota luonnonolosuhteiden muuttumisesta toiminta-alueellamme ainakin pidemmällä aikavälillä. Ennustettu lämpötilan nousu näkyy todennäköisesti kesä- ja talviolosuhteiden muuttumisena ja mm sateiden lisääntymisenä, vaikka lämpötilan nousun myrskyjen voimakkuutta lisäävästä vaikutuksesta alueellamme ei ole selvää näyttöä. Katastrofijälleenvakuutuspuojojan kapasiteetti on 80 miljoonaa euroa. Suojojan kapasiteetti on 10-kertainen suurimpiin toteutuneisiin katastrofikumulaatioihin verrattuna.

Rakennuskannan omaisuusvakuutuksissa tulvavahingot on pääsääntöisesti ehdoissa poissuljettu.

Yhtiön omaisuus- ja keskeytysriskien valinnassa noudatetaan asiakassegmenttien erilaisiin vakuuttamistarpeisiin ja -ratkaisuihin perustuvia ohjeistettuja toimintatapoja. Suurasiakkaiden hinnoittelu tehdään sertifioidun laatujärjestelmän mukaisesti. Hinnoittelu tapahtuu porrastetusti riskin suuruuden ja vaikeuden mukaan resursseja ja esimiespäätöksiä suuruuden ja vaikeusasteen mukaan lisäten.

Yritys- ja yhteisöasiakkaiden hinnoittelua ohjaa asiakasvalintaohje ja alennusohje. Asiakasvalintaohjeessa määritellään asiakkaan yleiset edellytykset tulla asiakkaaksi esim. maksuhäiriöiden vuoksi ja tiukennetaan riskien valintaa suuririskisillä toimialoilla. Alennusohjeella säädellään myyjän, riskipäällikön, underwriterin sekä esimiesten alennusvaltuudet vakuutuslajeittain ja osin asiakassegmenteittäin. Pienyritysten hinnoittelua ohjataan lisäksi järjestelmävaltuuksin.

Omaisuus- ja keskeytysvakuutusten kannattavuutta seurataan vakuutus- ja vahinkotietovarastoon perustuvalla monipuolisella seuranta- ja analyysijärjestelmällä. Kannattavuusanalyysijä tehdään vakuutuslajeittain, asiakassegmenteittäin, toimialoittain ja asiakashoito-organisaatioittain.

Yhtiöllä on oikeus uudelleen hinnoitella vakuutus uudistuksen yhteydessä tai irtisanoa vakuutus. Kun asiakas on yksityishenkilö, voidaan vakuutusmaksua kuitenkin muuttaa ainoastaan vakuutussopimuksessa lueteltujen ehtojen täytyessä.

Vakuutuskanta on jälleenvakuutettu ei-suhteellisella jälleenvakuutuksella, jossa omavastuu on 5 miljoonaa euroa vakuutusriskiltä. Lisäksi on tehty jälleenvakuutus katastrofikumuuivahingon varalta. Tässä jälleenvakuutuksessa omavastuun määrä pienennettiin vuoden 2007 alussa 7,5 miljoonasta eurosta 5 miljoonaan euroon.

Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa tulevien kassavirtojen arvioinnissa ei ole merkittäviä vaikeuksia. Vahingot maksetaan pääsääntöisesti vuoden sisällä vahingon sattumisesta ja vahinkojen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Yleisesti ottaen suurinta epävarmuutta vahinkokohtaisissa arvioissa on uusissa keskeytys- ja kumulaatiovahingoissa.

Myrskyvahinkojen suuruuden seurannassa yhtiö seuraa erikseen kunkin myrskyn aiheuttamia vahinkoja. Jokaisen kuukauden raportoinnissa verrataan alun perin tehtyä kokonaisvahinkoarviota havaittuun vahinkomenoon ja tarkastetaan arviota tarvittaessa.

Vastuu- ja oikeusturvavakuutukset

Vastuuvakuutuselementtejä sisältäviä lakisääteisiä vakuutuksia ei sisällytetä tähän ryhmään. Varsinaisesta vastuuvakuutuksesta korvataan vahinko, jossa vakuutettu on korvausvelvollinen kolmannelle osapuolelle aiheutetusta vahingosta. Yritysten vakuutusten osuus muodostaa pääosan tämän ryhmän vakuutusriskistä. Oikeusturvavakuutuksesta korvataan asianajo- ja oikeudenkäyntikuluista aiheutunut varallisuusvahinko. Yksityishenkilöiden vakuutukset muodostavat pääosan tämän ryhmän vakuutusriskistä

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Vastuuvakuutuksen vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen vaikuttaa merkittävästi vahingonkorvausta säätelevä lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö.

Yksityishenkilöiden osalta vahingot ovat pieniä. Lisäksi yksityishenkilöiden osuus luokan kokonaisriskistä on vähäinen.

Yritysten vastuuvakuutuksista pääosa on tuote- ja toimintavastuuvakuutuksia. Vakuutusriskin valinnassa sovelletaan vastaavaa ohjeistusta kuin omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa. Samasta virheestä tai teosta aiheutuneiden ns. sarjavahinkojen riskiä on esimerkiksi tuotevastuuvakuutuksessa pienennetty siten, että yhdestä virheestä eri aikoina aiheutuneista vahingoista korvataan yhteensä enintään sen kauden vakuutusmäärä, jonka aikana ensimmäinen vahinko ilmenee.

Oikeusturvavakuutuksesta korvataan vakuutetulle aiheutuneet kulut oikeudenkäynneistä. Koska vakuutetulla on mahdollisuus vaikuttaa oikeudenkäynnistä aiheutuvaan kustannukseen esimerkiksi asianajajan valinnalla, on oikeusturvavakuutuksessa käytössä suhteellinen omavastuu, jossa asiakas maksaa aina tietyn prosenttiosuuden kokonaisvahingosta.

Yhtiön jälleenvakuutuksen omapidätys tämän luokan riskien osalta on 4 miljoonaa euroa vahingolta.

Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Vastuuvakuutuksen luonteeseen liittyy yleisesti vahinkojen hidas tietoon tuleminen. Kun vahinko on tullut tietoon, epävarmuutta voi edelleen liittyä sen suuruuteen. Merkittävin epävarmuus on kuitenkin tuntemattomien vahinkojen arviointi.

Vastuuvakuutuksessa voidaan vahingot kohdistaa joko vahingon sattumishetken mukaan (Occurance) tai vahinkoilmoituksen tekemisen mukaan (Claims made). Kassavirtojen arvioinnin kannalta tällä on olennainen vaikutus. Mikäli vakuutuksessa on sovittu vahingon kohdistamisesta vahinkoilmoituksen mukaan, ei vakuutuksenottajalla ole enää mahdollisuutta ilmoittaa uusista vahingoista sovitun määräajan jälkeen vakuutuksen päättymisestä.

Oikeusturvavakuutusten kassavirtoihin ei sisälly merkittävää epävarmuutta, koska vahingot tulevat aina nopeasti tietoon. Myöskään vahingon suuruudessa ei ole tällöin merkittävää epävarmuutta.

Pitkäaikaiset vakuutus sopimukset

Pitkäkestoisiksi vakuutus sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta. Näitä ovat takausvakuutukset, rakennusvirhevakuutukset ja ainaisvakuutukset.

Vahinkojen lukumäärä ja suuruus

Lainatakauksessa riski on velallisen maksukyvyttömyys ja toimitustakauksessa toimittajan suorituskyvyttömyys. Vakuutuksenottajat ovat pääasiassa yrityksiä. Takausvakuutuksen vahinkojen lukumäärään vaikuttaa merkittävästi talouden tila. Noususuhdanteen aikana takausvahinkoja on vähemmän ja laskusuhdanteessa vahinkoja on merkittävästi enemmän. Takausvakuutukset jakaantuvat lainatakauksiin ja sopimustakauksiin. Lainatakaukset ovat kestoaltaan keskimäärin 5-7 vuotta ja sopimustakaukset maksimissaan 2 vuotta. Takausvakuutuksessa yli puolet on sopimustakauksia.

Takausvakuutuksessa yhtiöllä ei pääsääntöisesti ole jälleenvakuutusta. Yhtiöllä on osalle takausvastuista turvaavat vakuudet. Tällöin vahingon sattuessa yhtiö voi realisoida vakuutena olevan omaisuuden, ja näin pienentää tappiota. Takausvakuutus on pitkäaikaista vakuuttamista, ja siksi yhtiön on säännöllisesti seurattava vakuutetun taloudellista tilaa, vastuiden määrän kehitymistä sekä vastavakuuksien turvaavuutta.

Rakennusvirhevakuutuksista suurin osa on lakisääteisiä rakennusvirhevakuutuksia. Näissä asuinrakennuksia koskeissa vakuutuksissa vakuutustapahtuma edellyttää sekä rakennusvirhettä että rakennuttajan maksukyvyttömyyttä. Koska vakuutuksen vastuu aika on 10 vuotta, niin vakuutukseen liittyy sarjavahingon mahdollisuus. Rakennuttajan, jolla on poikkeuksellisen paljon rakennusvirheitä, maksukyvyttömyysriski kasvaa olennaisesti.

Sarjavahinkojen varalta yhtiöllä on merkitsemisvuosittaisen kumulaation varalle stop loss - jälleenvakuutus, jossa omapidätys on kullekin merkitsemisvuodelle 300 - 400 prosenttia vakuutusmaksutulosta.

Ainaisvakuutusten myöntäminen on lopetettu 1970 -luvulla. Vakuutettuna kohteena voi olla joko rakennus tai metsä. Vakuutuksenottaja on maksanut kertasuorituksena vakuutusmaksun koko vakuutuskaudelle. Vakuutukset ovat voimassa rajoituksetta kunnes vakuutusmäärä on korvattu. Vakuutuksenhaltijalla on oikeus vakuutuksen takaisinostoon. Ainaisvakuutusten vakuutusmäärät ovat inflaatiosta johtuen pieniä. Vakuutuksenottajat ovat pääasiassa yksityishenkilöitä.

Epävarmuudet liittyen tuleviin kassavirtoihin

Pitkäaikaisien vakuutusten kassavirtojen ennustamisen suurin ongelma on se, että korvausmäärä riippuu olennaisesti tulevien vuosien taloussuhdanteista, joiden ennustaminen on vaikeaa.

Ainaisvakuutuksiin liittyviin kassavirtoihin liittyvä suurin epävarmuus on takaisinostojen määrä. Takaisinostoja on nykyisin erittäin vähän. Suurin riski on, että takaisinostojen määrä lisääntyy merkittävästi. Vuosittain takaisinostoja on ollut 0,2 miljoonan euron edestä. Jos kaikki vakuutukset ostettaisiin heti takaisin, olisi maksettava määrä 15 miljoonaa euroa.

Sijoitusriskit

Vakuutustoiminnan sijoitukset ovat vastuuvelan ja oman pääoman katteena olevaa varallisuutta. Hallitulla sijoitusriskin ottamisella pyritään sijoitussalkun tuoton kasvattamiseen hyväksytyllä riskitasolla ottaen huomioon vastuuvelan rakenne ja vakavaraisuustavoitteet.

Sijoitustoiminnan merkittävimmät riskit ovat markkina- luotto- ja likviditeettiriskit, jotka voivat toteutua sijoitusomaisuuden odotettua alhaisempina tuottona tai sijoitusten arvojen alentumisena. Sijoitustoiminnan riskejä pyritään rajoittamaan hajauttamalla sijoitukset mahdollisimman tehokkaasti omaisuusluokittain, vastapuolittain, sektoreittain ja maantieteellisesti sekä huolehtimalla sijoitussalkun riittävästä likvidisyydestä.

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminta perustuu hallituksen vuosittain vahvistamiin sijoitussuunnitelmiin ja sijoitustoiminnan valtuuksiin, joissa määritellään sijoitusten perusallokaatio ja vaihteluvälit omaisuusluokittain, sijoitustoiminnan organisointi, riskilimiitit sekä päätös- ja toimivaltuudet.

Sijoitustoiminnan tärkein ohjausväline on eri omaisuusluokkien perusallokaatio, jota määritettäessä otetaan huomioon toimintaympäristön tila ja kehitysnäkymät, sijoitustoimintaan sisältyvät riskit suhteessa oletettuun tuottoon, vakuutustoiminnan vastuuvelan asettamat vaatimukset, viranomaisvaatimukset, rating-tavoitteet ja riskinottohalu.

Vahinkovakuutuksessa on käytössä Asset/Liability Management -malli (ALM-malli), jota hyödynnetään perusallokaation määrittämisessä. Omaisuuden arvovaihtelun ja aktiivisen sijoitustoiminnan seurauksena perusallokaatiosta ajoittain poiketaan asetettujen rajojen puitteissa.

Sijoitustoiminnasta raportoidaan kuukausittain Riskienhallintajohdolle sekä vahinkovakuutusyhtiöiden hallituksille. Raportissa eritellään sijoitusten määrä, omaisuusluokittain toteutuneet tuotot ja vertailuindeksien tuotot sekä riskimittarit.

Riskienhallintaosasto seuraa päivittäin sijoitussuunnitelmassa asetettuja riskilimiittejä. Tärkeimpiä riskilimiittejä ovat allokaatiolimiitit, korko- ja valuuttariskilimiitit, vastapuolen luottokelpoisuuslimiitit sekä hajautuslimiitit.

Markkinariski

Markkinariski muodostuu hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden arvoon ja vuotuisen tuottoon. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskin ja vakavaraisuuspääoman suhdetta tarkastellaan sisäisellä ALM-mallilla ja markkinariskin herkkyysanalyysillä.

Hintariskiä sisältävien omaisuusluokkien, kuten osakkeiden, vaihtoehtoisten sijoitusten ja kiinteistöjen maksimiallokaatiolle on asetettu limiitit. Sijoitusriskiä hallitaan myös hajauttamalla sijoitukset eri sijoitusinstrumentteihin, maantieteellisesti ja toimialoittain.

Korkoriski

Korkosalkkujen korkoriskiä seurataan herkkyysanalyysin lisäksi modifioidulla duraatiolla. Korkosalkkujen modifioidulle duraatiolle on asetettu sijoitussuunnitelmassa vertailusalkun modifioituun duraatioon suhteutettu vaihteluväli. Korkoriskilimiittiä määrättäessä on huomioitu vastuuvelan diskonttauksesta syntyvän korkoriskin vaikutus.

Valuuttariski

Vahinkovakuutuksen valuuttariskin hallinnassa huomioidaan sekä sijoituksista että vakuutustoiminnasta aiheutuva valuuttariski. Vahinkovakuutuksen valuuttariskit muodostuvat lähinnä ulkomaisista osakesijoituksista. Sijoitussuunnitelmassa on asetettu valuuttariskille limiitti ja esitetty periaatteet, joiden mukaan omaisuusluokkien valuuttariskiä suojataan. Valuuttariskin suojausastetta muutetaan aktiivisesti markkinanäkemyksen mukaan riskilimiitin rajoissa.

Johdannaisten käyttö

Markkinariskin hallintaan käytetään myös johdannaisia. Johdannaisten käytön periaatteet määritellään vuosittain sijoitussuunnitelmassa. Korke- ja osakejohdannaisia voidaan käyttää sekä suojaukseen että salkun riskitason lisäämiseen asetettujen rajojen puitteissa. Valuuttajohdannaisia voidaan käyttää vain suojaamiseen. Luottoriskijohdannaisia ei käytetä. Johdannaisia voidaan tehdä säännellyillä markkinoilla tai vastapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottoluokitus on vähintään A3 (Moody's) tai A- (Standard & Poor's).

Luottoriski

Sijoitustoiminnan luottoriski muodostuu liikkeeseenlaskijan luottoriskistä ja johdannaissopimusten vastapuoliriskistä. Luottoriskiä hallinnoidaan hajauttamalla salkkua ja rajoittamalla heikomman luottoriskin osuutta salkusta. Sijoitussuunnitelmassa on määritelty luottoluokitusrajoitukset sekä enimmäissijoitusmäärät yksittäiseen vastapuoleen. Luottoluokittelemattomista liikkeeseenlaskijoista tehdään sisäinen luottoriskin arviointi, jonka perusteella voidaan tehdä sijoituspäätös.

Likviditeettiriski

Sijoitussuunnitelmassa arvioidaan likviditeettitilanne vuosittain ja sijoitussalkkua koostettaessa huomioidaan yhtiön likviditeetti vaatimukset. Aktiivinen vakuutustoiminta on likviditeetiltään ylijäämäistä, koska vakuutusmaksutulo kerätään ennen korvausten maksamista. Tarvittaessa likviditeettipuskurina toimii ensisijaisesti rahamarkkinasalkku. Sijoitukset osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin ovat pääosin noteerattuja ja likvidejä.

LIITE 3. Tilikauden aikana hankitut ja myydyt liiketoiminnot

OKO osti 12.9.2005 Keskinäinen Henkivakuutusosakeyhtiö Suomelta ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta niiden omistamat Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeet 1195 miljoonan euron kauppahinnalla. Kaupan jälkeen OKO omisti noin 58,5 prosenttia Pohjola-Yhtymän osakkeista ja äänimäärästä. Kauppa toteutui lopullisesti 18.10.2005, kun OKO sai kaupan ehtona olleet viranomaishyväksynnot. Kaupan toteuduttua Pohjola-Yhtymästä tuli OKOn tytäryhtiö. Vuoden loppuun mennessä OKO kasvatti omistussuutensa Pohjola-Yhtymän osakkeista 86,3 prosenttiin. Pohjola-Yhtymän ja sen konsernitilinpäätökseen sisällytetyt yhtiöt on yhdistelty OKO-konsernin yhdisteltyyn tilinpäätökseen ajankohdasta 30.10.2005 lähtien. Tammikuussa 2006 OKOn omistus- ja äänioikeus Pohjola-Yhtymässä ylitti 90 prosenttia, jolloin OKO aloitti osakeyhtiölain mukaisen välimiesmenettelyn Pohjola-Yhtymän osakkeiden lunastamiseksi. Pohjola-Yhtymä on yhdistetty vuoden 2006 alusta lukien OKO-konsernin tilinpäätökseen täysin omistettuna tytäryhtiönä.

Hankitut Pohjola-konsernin keskeiset liiketoiminnot ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus-, rahasto- ja omaisuudenhoitoliiketoiminta. Joulukuussa 2005 Pohjola myi OPK:lle täysin omistamansa Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n 73 miljoonalla eurolla ja Pohjolan Systeemipalvelut Oy:n 13 miljoonalla eurolla. Tammikuussa 2006 Pohjola myi OPK:lle Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan 281 miljoonan euron kokonaiskauppasummalla. Näillä kaupoilla ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

Tilinpäätösten konserniyhdistelyissä hankintamenoina on käytetty Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden hankintamenoa lisättyinä osakkeiden hankintaan liittyvillä välittömällä kustannuksilla.

Tilinpäätöksen 2006 konserniyhdistelyssä hankintameno yhteismäärä oli 2 074 miljoonaa euroa, josta osakkeiden hankintameno oli 2 062 miljoonaa euroa ja muiden hankintaan liittyvien välittömien kulujen osuus 12 miljoonaa euroa. Hankintameno on maksettu kokonaan rahana.

Keskuskauppakamarin nimeämä välimiesoikeus päätti 2.5.2007 Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden lunastushinnaksi 14,35 euroa osakkeelta. Välimiesoikeuden päättämä lunastushinta on euron korkeampi kuin OKOn tarjoama lunastushinta 13,35 euroa osakkeelta. Päätös kasvatti tilinpäätöksen 2007 konserniyhdistelyssä hankintameno yhteismäärän 2 087 miljoonaan euroon, josta muiden hankintaan liittyvien välittömien kulujen osuus on 25 miljoonaa euroa.

Yhdistelyn seurauksena syntynyt liikearvo muodostuu hankintameno ja hankittujen yksilöitävissä olevien varojen ja velkojen käypien arvojen erotuksena. Hankitut yksilöitävissä olevat varat ja velat muodostuvat Pohjolan käypään arvoon arvostetuista nettovaroista ja hankinnan yhteydessä tunnistetuista muista yksilöitävissä olevista omaisuuseristä. Liikearvo kuvaa hankinnan muita tulonodotuksia ja synergioita.

Milj. e	Yhdistämisessä käytetyt käyvät arvot	Kirjanpitoarvot ennen yhdistämistä
Aineelliset hyödykkeet	55	52
Sijoituskiinteistöt	66	58
Aineettomat hyödykkeet		
Tuotemerkit	179	
Asiakassuhteet	315	21
Vakuutus sopimukset	46	2
Ohjelmistot	75	40
Liikearvo		16
Rahoitusvarat	4 433	4 433
Muut varat	71	71
Rahavarat	100	100
Varat yhteensä	5 340	4 793
Vakuutus toiminnan velat	3 268	3 268
Rahoitusvelat	150	150
Laskennalliset verovelat	262	121
Varaukset	38	38
Eläkevelvoitteet	9	5
Osto- ja muut velat	155	155
Velat yhteensä	3 882	3 737
Nettovarat	1 458	1 057
Omistusosuus hankituista nettovaroista	100 %	1 458
Hankintameno		2 087
Liikearvo		630
Myytyjen yhtiöiden liikearvot		123
Aluskaskon myynti		4
Liikearvo 31.12.2007*		504
Rahana maksettu kauppahinta		2 083
Hankitun tytäryrityksen rahavarat	100	
Rahavirtavaikutus		1 984

*Tarkempi erittely liikearvosta on liitetiedossa 24.

Myydyt liiketoiminnot

Vuonna 2007 ei myyty liiketoimintoja.

Vuosi 2006

Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola myytiin OPK:lle 16.1.2006 281 miljoonan euron kokonaiskauppahinnalla. Yhtiö yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen lopetettuna toimintona 31.12.2005 saakka. Myynnillä ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

Pohjola-Yhtymä Oyj myi 22.12.2005 kokonaan omistamansa run off-yhtiöt Vakuutusosakeyhtiö Bothnia Internationalin 8 miljoonalla eurolla ja Moorgate Insurance Company Ltd:n 2 miljoonalla eurolla konsernin ulkopuoliselle ostajalle. Kauppa toteutui lopullisesti 1.6.2006. Myynneillä ei ollut merkittävää tulosvaikutusta OKO-konsernissa. Yhtiöt yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen 31.5.2006 saakka.

Luovutetut varat	Henki- Pohjola	Bothnia	Moorgate	Yhteensä
Vahinkovakuutustoiminnan varat		43	9	52
Henkivakuutustoiminnan varat	1 755			1 755
Aineettomat hyödykkeet	110			110
Aineelliset hyödykkeet				
Muut varat	6			6
Verosaamiset	3			3
Yhteensä	1 873	43	9	1 925
Luovutetut velat				
Vahinkovakuutustoiminnan velat		32	11	43
Henkivakuutustoiminnan velat	1 577			1 577
Korolliset velat	10			10
Muut velat	21	1	1	23
Yhteensä	1 609	33	12	1 654
Rahana saatu kauppahinta	236	8	2	246
Luovutetut rahavarat	23	2	7	32
Rahavirtavaikutus	213	6	-5	214

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 4. Korkotuotot ja -kulut	2007	2006
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	270	181
Saamisista asiakkailta	415	272
Lainoista	395	256
Rahoitusleasingsaamisista	20	15
Arvoltaan alentuneista lainoista ja muista sitoumuksista	1	
Saamistodistuksista	224	174
Kaupankäynnin eristä	90	151
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista	112	
Myytävissä olevista	21	23
Eräpäivään asti pidettävistä		
Johdannaissopimuksista	1 318	641
Suojauslaskennasta	9	16
Muista	1 309	625
Muista korkotuotoista	7	2
Yhteensä	2 234	1 270
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	94	106
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusveloista	0	1
Veloista asiakkaille	82	53
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	593	356
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	45	23
Pääomalainoista	8	
Muista	36	23
Johdannaissopimuksista	1 294	629
Suojauslaskennasta	6	22
Muista	1 288	606
Muista korkokuluista	12	6
Yhteensä	2 119	1 175
Korkokate ennen arvonalentumisia	115	96

Suojauslaskennan suojausinstrumenttien nettotulos on -1 miljoonaa euroa (-16) ja suojauskohteiden nettotulos on 1 miljoonaa euroa (16).

LIITE 5. Saamisten arvonalentumiset	2007	2006
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	5	5
Palautukset poistetuista saamisista	-3	-1
Arvonalentumisten lisäys	6	4
Arvonalentumisten peruutukset	-7	-8
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset		
Korkosaamisten arvonalentumiset		
Vakuutuskorvaukset		
Yhteensä	1	1

LIITE 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	2007	2006
Vakuutusmaksutuotoista		
Vakuutusmaksutulosta	944	877
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-43	-35
Vakuutusmaksutuotoista, brutto	901	842
Jälleenvakuuttajien osuus	-51	-53
Yhteensä	850	788
Sijoitustoiminnan nettotuotoista	159	112
Korvauskuluista		
Maksetuista korvauksista (pl. korvaustoiminnon kulut)	556	470
Korvausvastuun muutoksesta	-10	51
Korvauskuluista yhteensä, brutto	546	521
Jälleenvakuuttajien osuus	-10	15
Yhteensä	536	536
Muista vahinkovakuutustoiminnan eristä	39	36
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	433	328
Vakuutusmaksutuotot ja jälleenvakuuttajien osuus		
Lyhytaikaisista vakuutussopimuksista		
Vakuutusmaksutulosta	938	870
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-40	-33
Vakuutusmaksuvastuun täydennysvastuun muutoksesta	-2	1
Pitkäaikaisista vakuutussopimuksista		
Vakuutusmaksutulosta	5	7
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-1	-3
Vakuutusmaksutuotot, brutto	901	842
Jälleenvakuuttajien osuus lyhytaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	-48	-55
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-2	2
Jälleenvakuuttajien osuus pitkäaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	0	
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	0	
Jälleenvakuuttajien osuus yhteensä	-51	-53
Vakuutusmaksutuotot, netto	850	788
Vakuutusmaksutulo yhteensä	944	877
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä	-43	-35
Vakuutusmaksutuotot, yhteensä	901	842
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot		
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotoista	3	2
Korkokuluista	-1	
Myyntivoitoista ja -tappioista		
Arvonalentumisista		
Yhteensä	2	2

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Korkotuotoista		
Saamistodistuksista	0	0
Johdannaisista		
Muista	-2	-2
Myyntivoitoista ja -tappioista		
Saamistodistuksista		
Osakkeista ja osuuksista		0
Johdannaisista	13	10
Muista	0	-2
Arvostusvoitoista ja -tappioista		
Saamistodistuksista	0	-1
Osakkeista ja osuuksista	0	
Johdannaisista	0	-1
Muista		
Yhteensä	12	5

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Saamistodistuksista		
Korkotuotoista	69	72
Muista tuotoista ja kuluista	0	-4
Myyntivoitoista ja -tappioista	-12	-34
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	-27	10
Arvonalentumisista ja niiden peruutuksista		
Yhteensä	30	43
Osakkeista ja osuuksista		
Osingoista	61	22
Muista tuotoista ja kuluista	2	-3
Myyntivoitoista ja -tappioista	-10	-50
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	57	88
Arvonalentumisista ja niiden peruutuksista	-1	-1
Yhteensä	108	56
Yhteensä	138	99

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotoista	8	8
Myyntivoitoista ja -tappioista	3	1
Voitoista käypään arvoon arvostamisesta	2	2
Vastike- ja hoitokuluista	-6	-4
Muista	0	-1
Yhteensä	7	6

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä**159 112****Diskonttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset**

Ajan kulumisesta johtuva vahinkovakuutuksen diskonttatun vastuuvelan (liite 32) lisäys (diskonttauksen purkautuminen) on 39 miljoonaa euroa (37). Diskonttauksen purkautuminen lasketaan kuukausittain käyttäen edellisen kuukauden lopun diskonttauskorkoa ja kuukauden alun vastuovelkaa. Diskonttauskorko oli 3,7 % 31.12.2003-30.11.2004, 3,5 % 1.12.2004-30.11.2005, 3,3 % 1.12.2005-30.11.2007 ja 3,5 % 1.12.-31.12.2007.

LIITE 7. Palkkiotuotot ja -kulut	2007	2006
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	22	16
Talletuksista	0	
Maksuliikkeestä	12	12
Arvopapereiden välityksestä	26	21
Rahastoista	2	2
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	6	5
Omaisuuenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	56	53
Vakuutustoiminnasta	6	4
Takauksista	6	6
Muista	6	4
Yhteensä	142	123
Vuonna 2007 Muihin palkkiotuottoihin sisältyy jaksotettuja Day 1 profit -palkkiuottoja 2 miljoonaa euroa ja jaksottamatta on miljoonaa euroa. Vastaerä sisältyy taseen erään varaukset ja muut velat.		
Palkkiokulut		
Maksuliikkeestä	3	3
Arvopapereiden välityksestä	10	8
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	4	1
Omaisuuenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	9	8
Muista	2	2
Yhteensä	27	21
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	115	102

LIITE 8. Kaupankäynnin nettotuotot	2007	2006
Kaupankäynnin rahoitusvaroista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-8	-8
Osakkeista ja osuuksista	0	1
Johdannaisista	3	13
Muista		
Yhteensä	-5	6
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	2	-10
Osakkeista ja osuuksista	0	-1
Johdannaisista	23	32
Muista		
Yhteensä	25	21
Osinkotuotot	0	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista varoista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	0	-1
Osakkeista ja osuuksista		
Johdannaisista		
Muista		
Yhteensä	0	

Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-67	-17
Osakkeista ja osuuksista		
Johdannaisista		
Muista		
Yhteensä	-67	-17
Osinkotuotot		
Valuuttatoiminnan nettotuotot		
Valuutanvaihdosta	45	36
Muista	-32	-25
Yhteensä	-34	20

LIITE 9. Sijoitustoiminnan nettotuotot	2007	2006
---	-------------	-------------

Myytävissä olevista rahoitusvaroista

Saamistodistuksista ja ostetuista lainoista		
Myyntivoitoista ja -tappioista	0	
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	1	
Arvonalentumisista ja niiden peruutuksista		
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitoista ja -tappioista	3	4
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	14	17
Arvonalentumisista	-1	-1
Osinkotuotoista	9	14
Myytävissä olevista rahoitusvaroista yhteensä	26	35

Sijoituskiinteistöistä

Vuokratuotoista	3	4
Myyntivoitoista ja -tappioista	2	
Voitoista tai tappioista käypään arvoon arvostamisesta	-1	1
Vastike- ja hoitokuluista	-2	-2
Muista	0	0
Sijoituskiinteistöistä yhteensä	3	2

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä

28 37

LIITE 10. Liiketoiminnan muut tuotot	2007	2006
---	-------------	-------------

Vuokratuotoista oman käytön kiinteistöistä	1	
Myyntivoitoista oman käytön kiinteistöistä	2	1
Vakuutuskorvauksista		
Keskuspankkipalvelumaksuista	9	9
Haltuunotettujen kohteiden realisoinneista	1	2
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	14	12
Vahinkovakuutustoiminnan jälleenvakuutuspalkkioista	3	3
Muista*	41	24
Yhteensä	71	50

* Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy 18 miljoonaa euroa (13) Vahinkovakuutusyhtiö Pohjolan saamia tuottoja yhteistyökumppaneiden jakeluverkon ja vakuutuskantojen hoitamisesta.

LIITE 11. Henkilöstökulut	2007	2006
Palkoista ja palkkioista	135	135
Osakeperusteisista maksuista		
Eläkekuluista	21	19
Maksupohjaisista järjestelyistä	21	19
Etuuspohjaisista järjestelyistä	0	0
Muista henkilösivukuluista	10	11
Yhteensä	166	165

LIITE 12. Muut hallintokulut	2007	2006
Toimistokuluista	61	51
IT-kuluista	43	42
Yhteyskuluista	10	11
Markkinointikuluista	14	13
Muista hallinnon kuluista	17	15
Yhteensä	145	133

LIITE 13. Liiketoiminnan muut kulut	2007	2006
Vuokrakuluista	0	0
Oman käytön kiinteistöistä ja toimitiloista	25	22
Oman käytön kiinteistöjen myyntitappioista		
Haltuunotettujen kohteiden realisoinneista	2	2
Vahinkovakuutustoiminnan jälleenvakuutuspalkkioista	3	2
Vahinkovakuutustoiminnan luottotappioista	9	7
Vahinkovakuutuksen yhteistakuun muutoksesta	1	1
Poistoista		
Rakennuksista	1	1
Koneista ja kalustosta	5	6
Yrityskaupan yhteydessä muodostuneista aineettomista hyödykkeistä	36	36
Muista aineettomista hyödykkeistä	6	5
Muista	12	10
Yhteensä	60	57
Arvonalentumisista		
Oman käytön kiinteistöistä	1	0
Liikearvosta		
Muista		
Yhteensä	1	0
Muista *)	27	19
Yhteensä	129	111

*) Erään sisältyy OKOn välimiesoikeuden päätöksellä säästöpankeille maksama sopimussakko, korkoineen ja kuluineen 10 miljoonaa euroa. Sopimussakon syy oli Pohjolan ja säästöpankkien välisen yhteistyön päättyminen OP-ryhmän ja Pohjolan yhdentymisen seurauksena.

LIITE 14. Tuloverot

	2007	2006
--	------	------

Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta	50	53
Aikaisempien tilikausien veroista	3	-21
Laskennallisista veroista	23	10
Tuloslaskelman verot	76	42

Yhteisön tuloveroprosentti	26	26
----------------------------	----	----

Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

Tilikauden tulos	288	223
Verokannan mukainen osuus tilikauden tuloksesta	75	58
Edellisten tilikausien verot	3	-21
Verovapaiden tuottojen vaikutus	-2	-3
Vähennyskelvottomien kulujen vaikutus	2	2
Käyttämättömien tappioiden uudelleenarviointi	0	1
Veron oikaisut	-1	6
Muut erät	-1	
Tuloslaskelman verot	76	42

LIITE 15. Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana.

	2007	2006
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (milj. e)	212	181
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (1000)		
A-osakkeet	159 504	158 051
K-osakkeet	43 847	43 992
Yhteensä	203 351	202 044
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR/osake)		
A-osakkeet	1,04	0,90
K-osakkeet	1,03	0,89

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 16. Käteiset varat	31.12.2007	31.12.2006
Kassa	2	2
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa		
OKOn vähimmäisvarantotalletus	150	139
Muut	296	766
Käteiset varat yhteensä	448	907

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti luottolaitokset joutuvat pitämään vähimmäisvarantoja (varantotalletus) kansallisissa keskuspankeissa. Varantotalletus on Euroopan keskuspankin ilmoittaman velvoiteprosentin mukainen osuus varantopohjasta. Varantopohjaan luetaan talletukset (laaja), sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Talletuksia toisilta varantovelvollisilta ei lueta varantopohjaan. Varantotalletus on tällä hetkellä 2 prosenttia varantopohjasta. OP-Pohjola ryhmässä luottolaitokset tekevät varantotalletuksen OKO Pankki Oyj:öön. OKO huolehtii ryhmän luottolaitosten valtuuttamana välittäjänä koko ryhmän talletusvelvollisuudesta Suomen Pankkiin.

LIITE 17. Saamiset luottolaitoksilta	31.12.2007	31.12.2006
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	250	195
Muut	6	152
Yhteensä	256	347
josta alle 3 kuukauden saamiset luottolaitoksilta	256	347
Luotot ja muut saamiset		
Vaadittaessa maksettavat		
OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeilta		
Muilta luottolaitoksilta		0
Yhteensä		0
Muut		
OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeilta	3 764	3 340
Muilta luottolaitoksilta	1 197	1 862
Yhteensä	4 961	5 202
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	5 217	5 549
Arvonalentumiset		
Muilta luottolaitoksilta		-2
Yhteensä		-2
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	5 217	5 546
Saamisiin luottolaitoksilta sisältyy repo-saamisia		
Saamisiin luottolaitoksilta sisältyy huonommalla etuoikeudella olevia saamisia	42	30

LIITE 18. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat 31.12.2007 31.12.2006

Kaupankäynnin rahoitusvarat

Valtion saamistodistukset	242	231
Sijoitus- ja yritystodistukset	1 581	1 665
Debentuurit	8	5
Joukkovelkakirjalainat	383	563
Muut saamistodistukset	6	6
Osakkeet ja osuudet	0	6
Ostetut luotot ja muut saamiset		

Yhteensä 2 220 2 476

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat

Valtion saamistodistukset	56	57
Sijoitus- ja yritystodistukset		
Debentuurit	53	37
Joukkovelkakirjalainat	2 372	2 231
Muut saamistodistukset		
Osakkeet ja osuudet		
Ostetut luotot ja muut saamiset		

Yhteensä 2 481 2 325

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat yhteensä **4 701 4 801**

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

Kaupankäynnin rahoitusvarat

	31.12.2007		31.12.2006	
	Saamis-		Saamis-	
	todis-	Osakkeet	todis-	Osakkeet
	tukset	ja osuudet	tukset	ja osuudet

Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	430		231	
Muilta	1 764	0	402	6
Muut				
Julkisyhteisöiltä			101	
Muilta	26		1 736	
Yhteensä	2 220	0	2 470	6

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat

	31.12.2007		31.12.2006	
	Saamis-		Saamis-	
	todis-	Osakkeet	todis-	Osakkeet
	tukset	ja osuudet	tukset	ja osuudet

Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	56		57	
Muilta	2 425		2 268	
Muut				
Julkisyhteisöiltä				
Muilta				
Yhteensä	2 481		2 325	

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat yhteensä **4 701 4 795 6**

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin sisältyy keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia 3 572 miljoonaa euroa (3 873). Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin sisältyy huomommalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 61 miljoonaa euroa (42).

LIITE 19. Johdannaissopimukset	31.12.2007	31.12.2006
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	430	262
Valuuttajohdannaiset	6	3
Osakejohdannaiset	59	33
Luottojohdannaiset	0	0
Muut		
Yhteensä	496	299
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	25	16
Valuuttajohdannaiset	7	5
Osakejohdannaiset		
Luottojohdannaiset		
Muut		
Yhteensä	32	21
Johdannaissopimukset yhteensä	528	320

Johdannaissopimukset tase-erä sisältää positiiviset arvonmuutokset ja maksetut premiot.

LIITE 20. Saamiset asiakkailta	31.12.2007	31.12.2006
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	6 886	5 556
Rahoitusleasingsaamiset	452	414
Ostetut luotot ja muut saamiset		
Ostetut luotot	26	44
Muut	1 942	1 867
Arvonalentumistappiot luotoista		
Luottoriskiä perustuvat	-20	-18
Maariskiiin perustuvat		
Muut		
Saamiset asiakkailta yhteensä	9 288	7 864

Luottojen ja takausten arvonalentumisten muutokset

Milj. e	Luotot	Pankki-takaussaamiset	Korkosaamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2007	18	1	-1	19
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäykset	12		-2	10
Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten muutokset	1			1
Saamiskohtaisten arvonalentumisten peruutukset	-11	0	1	-10
Taseesta poistetut luotot ja takaussaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-1			-1
Arvonalentumiset 31.12.2007	20	1	-1	20

Milj. e	Luotot	Pankki- takaus- saamiset	Korko- saamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2006	20	3	-1	22
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäykset	5			5
Saamisryhmäkohtaisten arvonalentumisten muutokset				
Saamiskohtaisten arvonalentumisten peruutukset	-4	-2		-6
Taseesta poistetut luotot ja takausaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-3			-3
Arvonalentumiset 31.12.2006	18	1	-1	18

Rahoitusleasingsaamiset

OKO-konserni tarjoaa vuokralle pääasiassa kuljetuskalustoa, teollisuuden koneita ja laitteita rahoitusleasingsopimuksilla.

Milj. e	31.12.2007	31.12.2006
Rahoitusleasingsopimusten erääntymisajat		
Yhden vuoden kuluessa	171	159
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	253	224
Yli viiden vuoden kuluttua	133	109
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimukseen	558	491
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-106	-77
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	452	414
Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	151	143
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	218	199
Yli viiden vuoden kuluttua	83	72
Yhteensä	452	414
Bruttokasvu tilikauden aikana	206	165

LIITE 21. Vahinkovakuutustoiminnan varat	31.12.2007	31.12.2006
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	57	67
Osakkeet	444	447
Kiinteistöt	85	56
Saamistodistukset	1 447	1 541
Muut	451	320
Yhteensä	2 485	2 431
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	28	-2
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	210	241
Jälleenvakuutustoiminnasta	74	90
Rahat ja pankkisaamiset	12	5
Yhteensä	325	335
Vahinkovakuutustoiminnan varat yhteensä	2 809	2 766

Vahinkovakuutuksen sijoitukset	31.12.2007	31.12.2006
Lainat ja muut saamiset		
Lainat ja muut saamiset	57	67
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Yhteensä	58	68
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset		
Muut saamistodistukset	1	3
Osakkeet		
Johdannaissopimukset		
Valuuttajohdannaiset	0	
Korkojohdannaiset		
Osakejohdannaiset		
Yhteensä	2	3
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 445	1 538
Osakkeet ja osuudet	444	447
Muut osuudet	450	319
Yhteensä	2 340	2 304
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	11	6
Rakennukset	74	50
Yhteensä	85	56
Vahinkovakuutuksen sijoitukset yhteensä	2 485	2 431

Vahinkovakuutuksen käypään arvon tulosvaikutteisesti kirjattujen saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

Milj. e	31.12.2007		31.12.2006	
	Saamis- todistuk- set	Osakkeet ja osuudet	Saamis- todistuk- set	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä				
Muilta	1		2	
Muut				
Julkisyhteisöiltä				
Muilta			1	
Yhteensä	1		3	

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2007

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä*
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	577		577			
Muilta	799		799	775		775
Muut						
Julkisyhteisöiltä	1		1			
Muilta	69		69	120		120
Yhteensä	1 445		1 445	894		894
Arvon alentumistappiot				5		5

Vahinkovakuutuksen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pantattuja eriä miljoona euroa (4). Erät koostuvat pääosin ulkomaisen vakuutusliikkeen vakuutena olevista saamistodistuksista ja johdannaiskaupankäynnin vakuuksista.

* Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet sisältävät osakkeita ja osakeriskillisiä rahastoja 444 miljoonaa euroa (447) sekä muita osuuksia 450 miljoonaa euroa (319). Muut osuudet sisältävät pääasiassa korko-, rahamarkkina-, vaihtovelkakirjalaina-, raaka-aine- ja absoluuttisen tuoton rahastoja.

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2006

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotet- tuun hankinta- menoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä*
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	1 050		1 050			
Muilta	481		481	611		611
Muut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	7		7	154		154
Yhteensä	1 538		1 538	766		766
Arvon alentumistappiot				4		4

Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen muutokset	2007	2006
Hankintameno 1.1.	55	63
Lisäykset	27	5
Vähennykset	-5	-9
Siirrot erien välillä	6	-4
Hankintameno 31.12.	83	55
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.	1	
Tilikauden käyvän arvon muutokset	2	2
Vähennykset	-1	
Muut muutokset		
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	2	1
Kirjanpitoarvo 31.12.	85	56

Sijoituskiinteistöihin kohdistuvia rakentamis- ja korjausvelvoitteita ei ollut tilikaudella. Edellisellä tilikaudella niitä oli 14 miljoonaa euroa.

LIITE 22. Sijoitusomaisuus	31.12.2007	31.12.2006
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	618	94
Osakkeet ja osuudet	83	101
Ostetut luotot		
Yhteensä	701	194
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	0	
Rakennukset	23	29
Yhteensä	24	29
Sijoitusomaisuus yhteensä	725	225

Sijoituskiinteistöt eivät sisällä tällä tai edellisellä tilikaudella vakuudeksi saatuja kiinteistöjä.

Myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2007

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotettuun hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	603		603	19		19
Muut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	14		14	6	59	64
Yhteensä	618		618	24	59	83
Arvon alentumistappiot				1		

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyi huonommalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 35 miljoonaa euroa (16) sekä muita kuin julkisesti noteerattuja huonommalla etuoikeudella olevia saamistodistuksia muilta 0 miljoonaa euroa (33). Sijoituksista pääomarahastoihin, joita oli 16 miljoonaa euroa (21), on käypään arvoon arvostettu 6 miljoonaa euroa (0) ja 10 miljoonaa euroa (21) on arvostettu hankintameno. Ei noteerattuja hankintameno arvostettuja osakkeita salkussa oli 49 miljoonaa euroa (57), josta konsernitilinpäätökseen yhdistelemättömiä tytär- ja osakkuusyritysten osakkeita oli miljoona euroa (1). Hankintameno arvostetuille sijoituksille ei ollut mahdollista määritellä luotettavasti käypää arvoa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2006

Milj. e	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Jaksotet- tuun hankinta- menoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	52		52	23		23
Muut						
Julkisyhteisöiltä						
Muilta	42		42		78	78
Yhteensä	94		94	23	78	101
Arvon alentumistappiot				1		
Sijoituskiinteistöjen muutokset				2007	2006	
Hankintameno 1.1.				32	38	
Lisäykset				1	2	
Vähennykset				-8	-8	
Siirrot erien välillä						
Hankintameno 31.12.				26	32	
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.				-3	-4	
Tilikauden käyvän arvon muutokset				-1	1	
Vähennykset				1	1	
Muut muutokset						
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.				-2	-3	
Kirjanpitoarvo 31.12.				24	29	

Sijoituskiinteistöjen lisäykset sisältää hankinnan jälkeen toteutuneita aktivoituja menoja miljoona euroa (2).

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut sijoituskiinteistöt on eritelty liitessä 76.

LIITE 23. Sijoitukset osakkuusyriyksissä	31.12.2007	31.12.2006
---	-------------------	-------------------

Sijoitukset 1.1.	8	8
Liiketoiminnan hankinnat		
Myyntit	6	
Osuus kauden tuloksesta		
Osingot		
Arvonlennukset		
Konsernirakenteen muutokset		
Sijoitukset 31.12.	2	8

Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä osakkuusyriyksissä 2007

Nimi	Koti- paikka	Varat	Velat	Liike- vaihto	Voitto/ Tappio	Omistus- osuus %
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	6	2	4		27,8
Vahinkopalvelu Oy	Loppi	1	0	3		46,7

Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä osakkuusyriyksissä 2006

Nimi	Koti- paikka	Varat	Velat	Liike- vaihto	Voitto/ Tappio	Omistus- osuus %
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	82	76	3		25,0
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	2	1	1		27,8
Vahinkopalvelu Oy	Loppi	1	1	1		46,7

LIITE 24. Aineettomat hyödykkeet

31.12.2007					
Vakuutus- sopimuk- siin liit- tyvät asia- kassuh- teet ja vakuutus- ten					
Muut aineet- tomat hyödykkeet					
Aineettomien hyödykkeiden muutokset	Liikearvo	Tuote- merkit	hankinta- menot	hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	494	179	301	121	1 095
Lisäykset	13			16	29
Vähennykset	-4			-8	-12
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	504	179	301	129	1 112
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.			-28	-47	-75
Tilikauden poistot			-24	-18	-42
Tilikauden arvonalentumiset					
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset					
Vähennykset				4	4
Muut muutokset					
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.			-51	-61	-113
Kirjanpitoarvo 31.12.	504	179	250	66	999

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 53 miljoonaa euroa ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 11 miljoonaa euroa.

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

31.12.2006					
Vakuutus- sopimuk- siin liittyvät asiakas- suhteet ja vakuu- tusten					
Muut aineet- tomat hyödyk- keet					
Aineettomien hyödykkeiden muutokset	Liikearvo	Tuote- merkit	hankinta- menot	hyödyk- keet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	392	179	301	103	975
Lisäykset*	102			14	116
Vähennykset					
Siirrot erien välillä				4	4
Hankintameno 31.12.	494	179	301	121	1 095
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.			-4	-29	-33
Tilikauden poistot			-24	-16	-40
Vähennykset				-2	-2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.			-28	-47	-75
Kirjanpitoarvo 31.12.	494	179	274	74	1 020

* Sisäisen kehittämistyön osuus miljoona euroa.

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 65 miljoonaa euroa ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 6 miljoonaa euroa.

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Aineettomat hyödykkeet, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton

Milj. e	31.12.2007	31.12.2006
Liikearvo	504	494
Tuotemerkit	179	179
Yhteensä	683	673

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen liikearvojen ja tuotemerkkien vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, sillä ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

Muut olennaisimmat aineettomat hyödykkeet

	31.12.2007		31.12.2006	
	Kirjanpi- toarvo, oleva pois- milj. e	Jäljellä oleva pois- toaika	Kirjanpi- toarvo, oleva pois- milj. e	Jäljellä oleva pois- toaika
Asiakassuhteet	250	9-12v.	274	10-13 v.
Tietokoneohjelmat	53	2-5v.	65	2-5 v.
Kehitettävänä olevat tietokoneohjelmat	11		6	

Liikearvot, tuotemerkit, asiakassuhteet ja merkittävä osa tietokoneohjelmista hankittiin vuonna 2005 osana Pohjola-konsernin liiketoimintojen hankintaa. Liikearvo kasvoi vuonna 2006 OKOn omistussuuden nousua 100 %:iin. Keskuskauppakamarin nimeämän välimiesoikeuden päätös 2.5.2007 puolestaan lisäsi liikearvoa vuonna 2007. Hankintaa on kuvattu tarkemmin liitetiedossa 3.

Liikearvon arvonalentumistesti

	2007	2006
Vahinkovakuutustoiminta	407	398
Pohjola Varainhoito Oy	97	96
Yhteensä	504	494

OKO-konsernin liikearvot ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Liikearvo määräytyi kauppahinnan kohdistamisprosessissa eli ns. PPA (Purchase Price Allocation)-selvityksessä. Syntynyt liikearvo kohdistettiin kassavirtaa tuottaville yksiköille (CGU:t), jotka olivat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin sisältyviä yrityksiä. Liikearvon arvonalentumistestaus suoritettiin IAS 36:n mukaisesti vastaaville kassavirtaa tuottaville liiketoiminnoille kuin mille PPA-selvityksen hankintamenolaskelmat laadittiin: vahinkovakuutus- ja varainhoitoliiketoiminnalle.

OKO-konsernin kassavirtayksikköjen arvo on liikearvojen testausta varten määritelty käyttämällä yli-/alijäämän nykyarvomenetelmää ("Excess Returns" -menetelmä). Menetelmässä kuluvan tilikauden ja tulevien tilikausien voitosta vähennetään oman pääoman tuottovaatimus. Mahdollinen ylijäävä tuotto diskontataan oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttorolla rahavirtojen nykyarvon määrittämiseksi.

Testausperiodin pituudeksi määritettiin koko PPA-poistojen vaikutusaika lisättynä yhdellä PPA-poistoista vapaalla vuodella.

Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vuosien 2008–2010 strategialukuihin ja niistä johdettuihin strategiakauden jälkeisiin odotuksiin liiketoimintojen kehittymisestä. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvu vaihteli 2-4 % välillä.

Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty markkinaehtoista oman pääoman kustannusta, joka on linjassa sovellettujen arvonnäytymismetodien kanssa (ts. kassavirtojen kautta on määritetty vain oman pääoman sijoittajille kuuluvaa arvoa, joka on diskontattu oman pääoman tuottovaatimuksella). Laskelmissa käytetty diskonttokorko ennen veroja (ts. IFRS WACC) vaihteli 11–12 % välillä.

Liikearvojen arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

Herkkyyssanalyysi suoritettiin kullekin kassavirtayksikölle erikseen ja perustuen kunkin kassavirtayksikön keskeisiin muuttujiin. Keskeisinä muuttujina kassavirtayksiköittäin olivat:

Vahinkovakuutusliiketoiminta

- Diskonttokorko, yhdistetty kulusuhde ja sijoitustoiminnan nettotuotto-%
- 3 %-yksikön kasvu yhdistetyssä kulusuhteessa koko testauskaudella, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, aiheuttaisi arvonalentumisriskin
- 20 % pienempi sijoitustoiminnan nettotuotto% koko testauskaudella, muiden muuttujien (ml. vastuuvelan diskonttokoron) pysyessä muuttumattomina, aiheuttaisi arvonalentumisriskin
- Käytetyt muuttujat olivat samat kuin edellisvuonna eivätkä herkkyyksianalyysin tulokset muuttuneet merkittävästi.

Varainhoitoliiketoiminta

- Diskonttokorko, hallinnoitavien varojen ja kulujen kasvu
- Hallinnoitavien varojen nolla-kasvu testauskaudella ja kulujen n. 100%:n kasvu, muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, aiheuttaisi arvonalentumisriskin
- Käytetyt muuttujat olivat samat kuin edellisvuonna eivätkä herkkyyksianalyysin tulokset muuttuneet merkittävästi.

Tuotemerkkien arvonalentumistestaus

OKO-konsernin tuotemerkit ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Arvonalentumistestaus on suoritettu erikseen IAS 36:n mukaisesti Pohjola-, Eurooppalainen-, A-vakuutus- sekä Seesam-tuotemerkeille.

Tuotemerkkien arvo on määritetty soveltaen "relief from royalty" menetelmää, jossa tuotemerkkien arvoksi määriteltiin tuotemerkin omistamisesta tulevaisuudessa kertyvät nykyhetkeen diskontatut rojaltiläästöt. Diskonttokorkona laskelmissa on käytetty vahinkovakuutusliiketoiminnalle määritettyä markkinaehtoista oman pääoman kustannusta lisättynä hyödykekohtaisella riskipreemiolla. Testauksessa on käytetty samaa riskipreemiota ja vastaavia rojaltilä-% kuin vuoden 2006 testauksessa ja vuoden 2005 PPA-selvityksessä.

Tuotemerkkien osalta testausperiodin pituudeksi määritettiin IAS 36-standardin mukainen 5 vuotta lukuunottamatta Seesam tuotemerkkiä, jonka testausperiodina käytettiin 7 vuotta Baltian markkinoiden erilaisen luonteen vuoksi.

Kassavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat vuosien 2008–2010 strategialukuihin ja niistä johdettuihin strategiakauden jälkeisiin odotuksiin liiketoiminnan kehittymisestä. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvuna käytettiin 2 % inflaatio-odotusta.

Tuotemerkkien arvonalentumistestaukset eivät ole johtaneet arvonalentumiskirjauksiin.

Muiden olennaisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus

OKO-konsernin asiakassuhteet ja merkittävä osa tietokoneohjelmista on hankittu osana Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankintaa. Asiakassuhteista ja tietokoneohjelmista muodostuneet aineettomat hyödykkeet kirjataan tasapoistoin kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa eikä niissä ole havaittu viitteitä arvonalentumiskirjaustarpeesta.

LIITE 25. Aineelliset hyödykkeet

31.12.2007 31.12.2006

Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	3	6
Rakennukset	14	23
Yhteensä	17	28
Koneet ja kalusto	11	14
Muut aineelliset hyödykkeet	6	6
Vuokralle annettu omaisuus	63	47
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	97	95
josta keskeneräiset hankinnat	0	0

Aineellisten hyödykkeiden muutokset

	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödyk- keet yhteensä
31.12.2007					
Hankintameno 1.1.	30	86	6	59	181
Lisäykset	2	3		37	43
Vähennykset	-6	-13		-15	-34
Siirrot erien välillä	-6				-6
Hankintameno 31.12.	20	77	6	81	184
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-2	-72	0	-12	-86
Tilikauden poistot	-1	-5	0	-12	-18
Tilikauden arvonalentumiset	-1				-1
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset					0
Vähennykset	0	11		6	17
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-3	-66	0	-18	-87
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.					
Tilikauden käyvän arvon muutokset					
Vähennykset					
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.					
Kirjanpitoarvo 31.12.	17	11	6	63	97

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin.

OKO-konserni tarjoaa vuokralle pääasiassa henkilöautoja muulla vuokrasopimuksella. OKO-konserni on vuokrannut sille tarpeettomat toimitilat ja tällaiset toimitilat on luokiteltu tilinpäätöksessä sijoituskiinteistöiksi.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut aineelliset hyödykkeet on eritelty liitessä 76.

	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödyk- keet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödyk- keet yhteensä
31.12.2006					
Hankintameno 1.1.	28	83	7	46	163
Lisäykset	8	4		21	33
Vähennykset	-2	-2	-1	-8	-11
Siirrot erien välillä	-4	2			-2
Hankintameno 31.12.	30	86	6	59	183
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-1	-67		-7	-75
Tilikauden poistot	-1	-6		-11	-17
Vähennykset	1			6	5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-2	-72		-12	-88
Kertyneet käyvän arvon muutokset 1.1.					
Tilikauden käyvän arvon muutokset					
Vähennykset					
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.					
Kirjanpitoarvo 31.12.	28	14	6	47	95

LIITE 26. Muut varat	31.12.2007	31.12.2006
Maksujenvälityssaamiset	88	7
Eläkevarat	34	33
Siirtosaamiset		
Korot	554	360
Muut siirtosaamiset	20	11
Muut	394	223
Yhteensä	1 090	633

Muut -erä sisältää mm. arvopapereiden myyntisaamisia 233 miljoonaa euroa (46). Vuonna 2006 muut -erä sisälsi välimiesoikeuden päätöksen perusteella asetetun vakuuden mahdollisesta Pohjola-osakkeiden lisäkauppahinnasta ja korosta vähemmistöosakkaille 127 miljoonaa euroa.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OKO-konsernin eläkejärjestelyt on hoidettu OP-Eläkekassassa, OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä. Lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiössä samoin kuin eläkekassassa hoidettu TEL:n rahastoitu vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläkejärjestelyt on käsitelty etuuspohjaisina järjestelyinä. TEL:n jakojärjestelmään suoritettavat maksut on käsitelty maksupohjaisina järjestelyinä.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot	31.12.2007	31.12.2006
Varojen käypä arvo	129	130
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo (-)	-110	-100
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	-4	-5
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	10	-2
Nettosaaminen (+)/-velka (-) taseessa	24	23
Taseeseen kirjatut varat ja velvoitteet		
Varat	34	32
Velvoitteet	10	-9
Nettovarot	24	23

Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy

OKO Pankki Oyj:n osakkeita	4	4
OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita	1	1
Muita saamia OP-Pohjola-ryhmään kuuluvilta yrityksiltä	2	2
OPK-konsernin käytössä olevat kiinteistöt		
Yhteensä	7	7

Etuus pohjaiset eläkekulut tuloslaskelmassa

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	3	3
Korkomenot	5	4
Varojen odotettu tuotto	-7	-6
Vakutusmatemaattiset voitot ja tappiot		
Siirto tasausjärjestelmästä		
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot		-1
Järjestelyn supistamisen tai veloitteen täyttämisen vaikutus		
Yhteensä tulo (-)/kulu(+) sisältyy henkilöstökuluihin	0	0

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto **3** **8**

Eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen pitkän aikavälin odotettu tuotto perustuu suunnitelman laatimisaikajankohdan 5 vuoden valtion joukkovelkakirjalainan markkinakorkoon, jota käytetään myös valtion joukkovelkakirjalainojen tuotto-odotuksena. Muiden omaisuusluokkien tuotto-odotukset saadaan lisäämällä eri riskipreemioita joukkovelkakirjalainan tuotto-odotukselle.

Veloitteen nykyarvon muutokset

	31.12.2007	31.12.2006
Veloitteen nykyarvo 1.1.	104	91
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	3	3
Korkomenot	5	4
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	7	5
Maksetut etuudet	-3	-3
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot		-1
Järjestelyn supistaminen		
Veloitteen täyttäminen		
Jakosuhteen muutos	-4	5
TyEL:n korkoeron tuotto, maksu tasaukseen	-2	
Vanhuuseläkkeiden vastuun kasvu, saaminen tasauksesta	3	
Veloitteen nykyarvo 31.12.	114	104

Varojen käypien arvojen muutokset

	31.12.2007	31.12.2006
Varojen käypä arvo 1.1.	130	119
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	7	6
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-4	2
Työnantajan suorittamat maksut	2	-2
Maksetut etuudet	-3	-3
Veloitteen täyttäminen		
Jakosuhteen muutos	-5	8
Siirto tasausjärjestelmään		
TyEL:n korkoeron tuotto, maksu tasaukseen	-2	
Vanhuuseläkkeiden vastuun kasvu, saaminen tasauksesta	3	
Varojen käypä arvo 31.12.	129	130

Vuonna 2007 suoritettavien maksujen määrä etuus pohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 2 miljoonaa euroa.

Merkittävimpien varojen ryhmien osuus järjestelyyn kuuluvien varojen koko käyvästä arvosta, %

	31.12.2007	31.12.2006
Osakkeet ja osuudet	32	25
Saamistodistukset	39	43
Kiinteistöt	20	22
Muut varat	10	10

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset olettamukset

	2007	2006
Diskonttaus korko %	5,00	4,50-4,75
Varojen pitkäaikainen odotettu tuotto %	6,19-6,72	5,89 - 6,50
Tuleva palkankorotusolettama %	3,50-4,00	3,00 - 3,50
Tulevat eläkkeiden korotukset %	2,00-2,70	1,90 - 2,10
Vaihtuvuus %	0,50-3,00	0,50 - 3,00
Inflaatio %	2,00	2,00
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika vuosina	1-16	2 - 16

Etuspohjaisten eläkejärjestelyiden ylikate ja kokemusperäiset tarkistukset

	31.12.2007	31.12.2006
Velvoitteen nykyarvo	114	104
Varojen käypä arvo	-129	-130
Yli- tai alikate	-15	-26
Velkojen kokemusperäiset tarkistukset	3	3
Varojen kokemusperäiset tarkistukset	-4	2

LIITE 27. Verosaamiset

	31.12.2007	31.12.2006
Tuloverosaamiset	8	8
Laskennalliset verosaamiset	10	4
Verosaamiset yhteensä	18	12

Verosaamisten ja -velkojen erittely

	31.12.2007	31.12.2006
Laskennalliset verosaamiset		
Myytävissä olevista rahoitusvaroista	1	
Aineellisten hyödykkeiden poistoista ja arvonalennuksista	3	2
Varauksista ja luottojen arvonalentumisista	2	3
Rahavirran suojauksesta		
Verotuksellisista purkutappioista		
Takaisinmaksuturvavakuutuspalkkioiden jaksotuksesta		
Konsernieliminoinneista	2	2
Verotuksellisista tappioista		
Muista eristä	3	2
Netotettu laskennallisista verovelosta		-5
Yhteensä	10	4

Laskennalliset verovelat		
Verotuksellisista varauksista	117	99
Myytävissä olevista rahoitusvaroista	12	34
Rahavirran suojauksesta		
Tasotusmäärän eliminoinnista	83	73
Eläkevastuun jaksotuksesta	8	8
Sijoitusten käypään arvoon arvostamisesta	19	8
Yritysostojen kauppahinnan kohdistuksesta	116	121
Konsernieliminoinneista		3
Muista eristä	2	1
Netotettu laskennallisista verosaamisista		-5
Yhteensä	357	342

Laskennallisten verojen muutokset	31.12.2007	31.12.2006
Laskennalliset verosaamiset/-velat 1.1.	-338	-326
Laskentaperiaatteiden muutosten vaikutus yhteensä		
Laskennalliset verosaamiset/-velat 1.1.	-338	-326
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Ostettujen yritysten myyntivoittojen eliminointi	10	20
Sisäiset myyntivoitot		
Tappioiden vaikutus		
Varaukset ja saamisten arvonalenemiset	-1	-1
Verotukselliset varaukset	-18	-21
Poistot ja arvonalentumiset	7	
Tasotusmäärän eliminointi	-11	-4
Muut	-9	-4
Kirjattu taseeseen		
Yritysostojen ja -myyntien vaikutus		
Kauppahinnan allokointi		
Kirjattu omaan pääomaa		
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Käyvän arvon muutokset	3	-4
Siirrot tuloslaskelmaan	12	4
Muut		-3
Laskennalliset verovelat/-saamiset yhteensä 31.12.	-347	-338
Tuloverosaamiset/-velat	-6	-5
Verosaamiset/-velat yhteensä	-353	-343

Sellaiset verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista olivat vuoden 2007 lopussa miljoona euroa (1). Tappiot vanhenevat ennen vuotta 2017.

Baltian tytäryritysten jakamattomista voittovaroista 17 miljoonaa euroa (15) ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varat on sijoitettu kyseisiin maihin pysyvästi.

LIITE 28. Velat luottolaitoksille	31.12.2007	31.12.2006
Velat keskuspankeille	110	445
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	534	368
Muut velat		
Erääntyneet ja perinnässä olevat muilta pankeilta		
Yhteensä	534	368
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	2 095	1 577
Muut velat	0	
Repovelat		
Muut velat	0	
Yhteensä	2095	1 578
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille yhteensä	2 739	2 390

LIITE 29. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	31.12.2007	31.12.2006
Kaupankäynnin rahoitusvelat		
Arvopapereiden lyhyksimyyneistä	52	
Muista		
Yhteensä	52	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat yhteensä	52	

LIITE 30. Johdannaissopimukset	31.12.2007	31.12.2006
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	480	285
Valuuttajohdannaiset	7	3
Osake- ja indeksijohdannaiset	6	
Luottojohdannaiset	1	1
Muut		
Yhteensä	494	290
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	41	31
Valuuttajohdannaiset	13	11
Osake- ja indeksijohdannaiset		
Luottojohdannaiset		
Muut		
Yhteensä	54	41
Johdannaissopimukset yhteensä	548	331

Johdannaissopimukset tase-erä sisältää negatiiviset arvonmuutokset ja saadut preemiot.

LIITE 31. Velat asiakkaille	31.12.2007	31.12.2006
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	2	12
Yritykset ja julkisyhteisöt	890	637
Yhteensä	892	650
Muut		
Yksityiset	9	1
Yritykset ja julkisyhteisöt	0	3
Yhteensä	9	3
Muut rahoitusvelat		
Muut		
Yksityiset		
Yritykset ja julkisyhteisöt	1 836	1 341
Repovelat		
Yhteensä	1 836	1 341
Muut rahoitusvelat yhteensä	1 836	1 341
Velat asiakkaille yhteensä	2 738	1 994

LIITE 32. Vahinkovakuutustoiminnan velat	31.12.2007	31.12.2006
Vastuuelka	2 017	1 969
Yhteistakuuerä	38	36
Velat ensivakuutustoiminnasta	71	69
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	15	25
Johdannaissopimukset	0	1
Vahinkovakuutustoiminnan velat yhteensä	2 140	2 099

Velat vahinkovakuutus sopimuksista ja jälleenvakuuttajien osuus

Milj. e	31.12.2007			31.12.2006		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Eläkemutoinen korvausvastuu	1 010		1 010	989		989
Muut tapauskohtaiset varaukset	136	-34	102	137	-45	92
Ammattitautien erillisvaraus	41		41	43		43
Kollektiivinen korvausvastuu	463	-5	458	464	-6	458
Varatut korvaustenhoitokulut	50		50	50		50
Vakuutusmaksuvastuu	315	-22	293	285	-31	254
Vakuutusmaksuvastuun täydennyserä	2		2			
Vahinkovakuutuksen vastuuelka yhteensä	2 017	-61	1 956	1 969	-82	1 887

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan ja jälleenvakuutus sopimuksista aiheutuvien saamisten muutokset

Milj. e	2007			2006		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
Tunnettu korvausvastuu	1 219	-45	1 174	1 199	-36	1 163
Kollektiivinen korvausvastuu	464	-6	458	435	-7	428
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1.	1 683	-51	1 632	1 634	-43	1 591
Maksetut korvaukset tilikaudella	-603	14	-588	-554	11	-544
Velan/saamisen muutos	593	-10	583	606	-26	579
Tilikaudella sattuneet vahingot	665	-3	661	641	-30	610
Lisäys(vähennys) edellisiin tilikausiin	-27	-6	-33	-50	4	-46
Diskonttokoron muutos	-28		-28			
Muu laskuperustemuutos	-17		-17	15		15
Diskonttauksen purkautuminen	38		38	36		36
Myytyihin omaisuuseriin liittyneet velat	-12	7	-5	-38	9	-29
Kurssivoitot (tappiot)					-1	-1
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	1 699	-39	1 660	1 683	-51	1 632
Tapauskohtainen korvausvastuu	1 236	-34	1 202	1 219	-45	1 174
Kollektiivinen korvausvastuu	463	-5	458	464	-6	458
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	1 699	-39	1 660	1 683	-51	1 632
Vakuutusmaksuvastuu						
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1.	285	-31	254	248	-29	219
Lisäys	264	-9	255	306	-21	285
Vähennys	-226	11	-215	-276	19	-257
Diskonttokoron muutos	-1		-1			
Muu laskuperustemuutos	4		4	6		6
Myytyihin omaisuuseriin liittyneet velat	-12	7	-5			
Diskonttauksen purkautuminen	1		1	1		1
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	315	-22	293	285	-31	254
Vakuutusmaksuvastuun täydennysvastuu						
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 1.1.	0		0	1		1
Lisäys	2		2			
Vähennys				-1		-1
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	2		2	0		0
Vahinkovakuutuksen vastuvelka yhteensä	2 017	-61	1 956	1 969	-82	1 886

Vakuutusmaksuvastuu edustaa veloitteita, jotka liittyvät vuoden lopussa vielä luovuttamatta olevaan vakuutusturvaan. Sen täydennysvastuu liittyy kodinkoneiden jatkettuna takuuna toimiviin ns. Affinity-vakuutuksiin, jotka ilman täydennysvastuuta jäisivät alimitoitetuiksi.

Vahinkovakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrittäminen

a) Käytetyt menetelmät ja oletukset

Vastuuvelan määrä on arvioitu siten, että se riittää kohtuullisen suurella todennäköisyydellä vakuutus sopimuksista aiheutuvien veloitteiden suorittamiseen. Tämä on toteutettu siten, että vastuuvelalle on ensin arvioitu odotusarvo ja sen jälkeen on määritetty sen epävarmuudesta johtuva varmuuslisä.

Vakuutusmaksuvastuu on määritetty yritysten vakuutus sopimuksissa vakuutuskohtaisesti pro rata parte temporis säännöllä. Myös yksityistalouksien vakuutus sopimuksista aiheutuvaan vakuutusmaksuvastuuseen on sovellettu pro rata parte temporis -sääntöä, mutta tekninen toteutus on tehty vakuutusmaksutuottoihin sidotuilla, konsernin omasta vakuutus tilastosta tilastollisesti johdetuilla kertoimilla.

Eläke muotoinen korvaus vastuu on jatkuvana eläkkeenä maksettavien ansionmenetys korvausten kassavirran diskontattu nykyarvo. Käytetty diskonttauskorko päätetään ottaen huomioon vallitseva korkotaso, lain edellyttämä turvaavuus sekä viranomaisen asettama diskonttauskoron yläraja. Käytetty diskonttauskorko vuoden 2007 lopussa on 3,5 % (31.12.2006: 3,3 %). Kuolevuusmallina on käytetty Suomen väestö tilastoon pohjautuvaa ikä kohortti kuolevuus mallia, joka olettaa havaitun elinikien pitenemisen trendin jatkuvan.

Korvaus vastuuseen sisältyy asbestivastuita, jotka ovat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ammattitautitapauksia. Näiden korvausten kassavirtaennuste perustuu vuonna 2001 tehtyyn selvitykseen, jossa on otettu huomioon se, kuinka paljon asbestia on vuosittain käytetty raaka-aineena Suomessa, sekä se, miten eri asbestisairauksien latenssijat ovat jakautuneet. Asbestikorvausten kehittymistä seurataan vuosittain, ja toteutuma on noudattanut ennustetta hyvin.

Kollektiivisen korvaus vastuun määrittämiseen on käytetty useita tilastollisia menetelmiä: Bornhuetter-Ferguson, Chain Ladder, Hovinen, PPCI ja keskimääräisen maksun menetelmä. Näitä sovellettaessa joudutaan menetelmän valinnan lisäksi tekemään myös muita valintoja kuten esimerkiksi päättämään, kuinka monen sattumisvuoden tilastoaineistoon niitä sovelletaan.

Bornhuetter-Ferguson

Bornhuetter-Ferguson (BF) menetelmä perustuu oletukselle, että kunakin kehitysvuonna maksetaan korvauksia tietty osuus sattumisvuoden riskimitasta. Tämä riskimitta voi olla esimerkiksi vakuutus vuosien lukumäärä tai vahinkosuhteolettamalla korjattu vakuutus maksutuotto. BF reagoi hitaasti korvausten kehityskolmiossa tapahtuviin muutoksiin ja lisäksi BF on herkkä riskimitan valinnalle.

Chain Ladder

Chain Ladder (CL) menetelmässä vuosittaisten kehityskertoimien avulla määritetään jokaisen sattumisvuoden kokonaiskorvausmeno. Kehityskerroin kuvaa kumulatiivisten korvausten kehityskolmion peräkkäisten kehitysvuosien välistä suhdetta. CL on herkkä ensimmäisten kehitysvuosien havainnoille.

Hovinen

Hovisen menetelmässä kollektiivinen korvaus vastuu perustuu BF- ja CL-menetelmien antamien arvioiden painotettuun keskiarvoon. Hovisen menetelmä ottaa huomioon sen, kuinka paljon informaatiota sattumisvuodesta on kertynyt tähän päivään mennessä, ja painottaa tämän mukaan vastuun arviota BF:n ja CL:n välillä.

PPCI

PPCI-menetelmä (PPCI = Payments per Claims Incurred) on vastaava kuin BF, mutta riskimitta on sattuneiden vahinkojen lukumäärä. Jotta PPCI:tä voitaisiin käyttää, täytyy vahinkojen lukumäärien arviot sattumisvuosittain olla tiedossa.

Keskimääräinen maksu

Keskimääräisen maksun menetelmä (KM) on vastaava kuin BF, mutta kehitysvuonna maksettujen korvausten oletetaan olevan verrannollisia kyseisenä kehitysvuonna havaittujen vahinkojen lukumäärään. Jotta KM:ää voitaisiin käyttää, täytyy aikaisemmilta kehitysvuosilta havaitut vahinkojen lukumäärät olla tiedossa ja lisäksi täytyy olla arviot tulevaisuudessa havaituista vahinkojen lukumääristä. KM toimii hyvin lajeissa, joissa maksettujen korvausten kassavirralla on pitkä maturiteetti, koska tällöin voidaan stabiloida keskimääräinen maksu ja keskittyä maksettujen vahinkojen lukumäärien kehittymiseen.

Kollektiivisen korvaus vastuun määrittämisessä suurimmat riskit liittyvät

- tulevan inflaation arvioimiseen (pl. lakisääteisten vakuutusten perusteella maksettavat ansionmenetys korvaukset)
- korvauskäytäntöjen ja lakimuutosten aiheuttamien muutosten oikaisemiseen korvausten kehityskolmioissa (eli antaako historia oikean kuvan tulevaisuudesta)
- historiatietojen oikeellisuuden kymmenien vuosien ajalta.

Kollektiivisen korvaus vastuun määrää arvioitaessa korvausten kehityskolmiot on inflaatiokorjattu. Inflaation tasoksi historiatietojen osalta on arvioitu 3 % ja tulevaisuudessa sairaskulukorvauksissa 4 % ja muissa 2 %. Kollektiivisesta korvaus vastuusta ainoastaan eläke muotoinen vastuu on diskontattu.

Kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa konsernin vahinkovakuutus sopimuskanta on jaettu moneen luokkaan riskin ja muun muassa maksettujen korvausten kassavirran maturiteetin perusteella. Jokaisessa luokassa kollektiivinen korvausvastuu lasketaan ensin kullakin yllä mainitulla tilastollisella menetelmällä. Näistä on valittu se, mikä sopii parhaiten tarkasteltavaan luokkaan. Valinnan kriteereinä on käytetty sitä, kuinka hyvin malli olisi ennustanut aikaisempien sattumisvuosien kehittymisen, sekä menetelmän antaman arvion herkkyyttä käytettävien tilastovuosien lukumäärälle. Valitun menetelmän antamaan odotusarvoon on lisätty varmuuslisä 2-10 %. Koko konsernin tasolla varmuuslisä on 6,4 %:a kollektiivisen korvausvastuun määrästä. Varmuuslisän määrään vaikuttaa historiatietojen laatu, arvion herkkyyden historiovuosien lukumäärälle ja eri menetelmien antamien arvioiden keskinäinen hajonta.

Kollektiivisen korvausvastuun määrää arvioitaessa on otettu huomioon se, että historiatiedot eivät kaikissa tapauksissa anna lainkaan informaatiota pitkälle tulevaisuuteen. Tällöin on pyritty turvaavasti arvioimaan maksettujen korvausten kassavirtajakautaman käyttäytyminen alueella, mistä ei ole havaintoja ja mikä on kaukana tulevaisuudessa (yli 15 vuotta).

Lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutuksen sairaanhoitokulu- ja kuntoutuskorvausten kollektiivista korvausvastuuta arvioitaessa on otettu huomioon se, että yli 10 vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat korvaukset rahoitetaan jakojärjestelmän avulla.

b) Oletusten ja menetelmien muutokset

Diskonnttauskorko muutettiin vuoden 2007 lopussa 3,3 %:sta 3,5 %:iin.

Sairaskuluvakuutuksen kollektiivisen korvausvastuun laskentaperiaatetta muutettiin vuonna 2007. Korvausvastuuksi varataan vain voimassa olevien kausien vastuut. Aiemmin korvausvastuuseen varattiin myös tuleville kausille kuuluvia korvauksia vähennettynä tulevista vakuutusmaksuista vanhoille sairauksille allokoidulla osuudella.

Vakuutusmaksuvastuun laskentaa tarkennettiin vuonna 2007.

Menetelmien ja oletusten muutosten vaikutus velan määrään	2007	2006
Milj. e (velan kasvu +/-pieneminen -)		
Diskonnttauskoron muutos	-29	
Kollektiivisen korvausvastuun perustemuutos	-17	15
Vakuutusmaksuvastuun laskennan tarkentaminen	4	6
Yhteensä	-42	21

Korvauskäsittelytilanne on parantunut aikaisempiin vuosiin verrattuna. Korvausten nopeutunut maksaminen merkitsee korvauskulujen kasvamista, ellei korvausvastuun kollektiivivarausta korjata vastaavasti muuttuneen kassavirran johdosta. Tästä syystä korvausvastuun laskentaan on lisätty korvauskäsittelytilanteesta riippuva vakuutuslajikohtainen käsittelyviivekorjausermi. Tämän tarkoituksena on korjata korvauskäsittelytilanteen muutoksista aiheutuvia heilahteluja. Vaikutus vaihtelee kulloisenkin korvauskäsittelytilanteen mukaan. Hyvästä korvauskäsittelytilanteesta johtuen korvauskäsittelyviivekorjaus pienensi korvausvastuuta 3,4 miljoonalla eurolla vuoden 2007 tilinpäätöksessä.

c) Korvausten kehitys

Korvauskolmioissa on verrattu toteutuneita korvauskuluja aikaisempiin arvioihin. Korvauskehitystä kuvaavat kolmiot on laadittu vahinkojen sattumisvuosittain.

Bruttoliikkeen osalta korvauskehitys on esitetty viideltä vuodelta pitkäaikaisia vastuuta lukuun ottamatta. Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden pääoma-arvot on käsitelty, kuten ne olisi maksettu lopulliseksi vahvistamisen yhteydessä pääoma-arvon suuruusina. Pitkäaikaisten vastuiden eli lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden ja asbestivahinkojen osalta on esitetty vastuuvelan riittävyttä koskevat tiedot. Nettoliikkeen osalta tiedot on annettu vuosilta 2004-2007.

Korvauskolmiot, bruttoliike (milj. e)

Sattumisvuosi	2003	2004	2005	2006	2007	Yhteensä
Arvio kokonaiskorvausmenosta						
Sattumisvuoden lopussa	520	523	540	603	638	2 823
Vuotta myöhemmin	493	528	540	611		
2 vuotta myöhemmin	471	521	535			
3 vuotta myöhemmin	471	515				
4 vuotta myöhemmin	469					
Nykyinen arvio kertyneestä korvausmenosta	469	515	535	611	638	2 767
Kertyneet maksetut korvaukset	-430	-458	-448	-453	-325	-2 113
Korvausvastuu vuosilta 2003-2007	39	57	87	158	313	654
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta						270
Korvausvastuu vahvistetuista eläkkeistä						747
Kollektiivinen korvausvastuu asbestivahingoista						28
Korvausvastuu, brutto 31.12.2007						1 699

Asbestivahinkojen korvauskehitys (milj. e)

Tilivuosi	Kollektiivinen korvausvastuu	Tunnetut eläkevastuut	Maksetut korvaukset	Korvauskulut	Perustemuutokset*	Riittävyys
2003	42	27	-3			
2004	39	32	-3	-4	2	-3
2005	35	32	-3	1	1	2
2006	32	33	-3	-1		-1
2007	28	33	-4	0	-1	-1

* Kuolevuusperusteen ja diskonttauskoron muutokset vuosina 2004-2007.

Lopullisiksi vahvistettujen eläkkeiden kehitys (milj. e)

Tilivuosi	Vuoden alussa	Vuoden lopussa	Uudet eläkepääomat	Maksetut eläkkeet	Perustemuutokset*	Riittävyys
2005	664	711	64	27	14	4
2006	711	761	77	26		1
2007	761	775	60	28	-15	3

* Diskonttauskoron (2005 ja 2007) muutosten vaikutus lopullisiin eläkepääomiin.

Korvauskolmiot, nettoliike (milj. e)

	Sattumisvuosi				Yhteensä
	2004	2005	2006	2007	
Arvio kokonaiskorvausmenosta					
Sattumisvuoden lopussa	504	525	575	629	2 233
Vuotta myöhemmin	509	522	579		
2 vuotta myöhemmin	503	520			
3 vuotta myöhemmin	495				
Nykyinen arvio kertyneestä korvausmenosta	495	520	579	629	2 223
Kertyneet maksetut korvaukset	-441	-435	-445	-322	-1 642
Korvausvastuu vuosilta 2004-2007	55	85	135	307	581
Korvausvastuu aiemmilta vuosilta					304
Korvausvastuu vahvistetuista eläkkeistä					747
Kollektiivinen korvausvastuu asbestivahingoista					28
Korvausvastuu, netto 31.12.2007					1 660

Yhteistakuuerä

Lakisääteisiä vakuutuslajeja koskevissa erityislaeissa säädetään yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti niistä korvauksista, jotka jäävät turvaamatta jonkin vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin johdosta. Turvaamatta jäävä osuus rahoitetaan perimällä vuosittain yhteistakuumaksu niiltä vakuutusyhtiöiltä, jotka myöntävät kyseisiä vakuutuksia. Yhteistakuumaksu peritään yhtiöiltä kyseisen vakuutuslajin vakuutusmaksutulojen määräämässä suhteessa. Yhtiöt voivat puolestaan kerätä yhteistakuumaksusta aiheutuvan menojen lisäyksen vakuutusmaksujensa yhteydessä siten kuin viranomaisen tarkemmin määrää, kuitenkin enintään 2 % vuosittaisesta vakuutusmaksutulosta.

Kun yhteistakuujärjestelmä aikoinaan otettiin käyttöön, yhtiöt keräsivät yhteistakuuta koskevan lainsäädännön ja viranomaismääräysten mukaisesti vakuutusmaksuina taseisiinsa yhteistakuuerän. Tämä erä on etukäteen kerättyä yhteistakuumaksua, ja sen tarkoituksena on poistaa yhtiön likviditeettiriski sellaisessa tapauksessa, jossa toisen yhtiön selvitystilassa tai konkurssissa turvaamatta jääneet korvaukset erääntyvät maksettavaksi nopeammin kuin niitä varten perittävä yhteistakuumaksu ehdittäisiin kerätä vakuutusmaksujen yhteydessä.

Yhteistakuuerän määrää kartutetaan vuosittain neljän prosentin korolla kuitenkin siten, että yhteistakuuerä ei koron vaikutuksesta kasva suuremmaksi kuin kolme prosenttia kyseisen lajin bruttomääräisestä vastuuvälästä. Yhteistakuuerää ei voi purkaa muuten kuin käyttämällä sitä yhteistakuumaksun rahoittamiseen. Yhteistakuujärjestelmän osalta varauksiin on sisällytetty yhteistakuuerä mutta ei muuta varausta, sillä näköpiirissä ei ole tilannetta, jossa joku yhteistakuun piirissä oleva yhtiö olisi ajautumassa tai ajautunut selvitystilaan tai konkurssiin.

Korvaustenhoitosopimukset

Korvaustenhoitosopimuksiin liittyvät velat 31.12.2007 olivat 48 miljoonaa euroa (46).

Korvaustenhoitosopimukset ovat sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole vakuutussopimuksia, mutta joiden perusteella suoritetaan toisen osapuolen puolesta korvauksia. Näistä merkittävimpiä ovat sellaiset captive-järjestelyt, joissa vakuutettu riski on jälleenvakuutettu kokonaan asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluvassa captive-yhtiössä, sekä lakisääteisten tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten eläkemuotoisten korvausten indeksikorotukset ja eräät muut korvausten korotukset sekä yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen sektorin potilasvakuutus.

LIITE 33. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	Keski- korko %	31.12.2007	Keski- korko %	31.12.2006
Joukkovelkakirjalainat	4,6	7 249	3,7	7 704
Muut				
Sijoitustodistukset	4,7	2 987	3,5	3 617
Yritystodistukset	4,6	2 653	4,1	1 901
Muut	1,2	109	1,2	115
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)		-143		-74
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä		12 856		13 263

Pitkäaikaiset lainat ja korkosidonnaisuudet	Nimellis- määrä	Korko- prosentti	Eräpäivä
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 I	11,1	2,80 %	25.1.2008
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 II	4,6	2,85 %	8.3.2008
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 III	8,4	3,40 %	14.6.2008
OP-joukkovelkakirjalaina 2006 VI	8,8	3,60 %	20.9.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue of AUD 80,000,000 Floating Rate Instruments Due 22 December 2008	47,7	3kk BBSW LIBOR + 0.08 %	22.12.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue of AUD 22,000,000 Floating Rate Instrumets Due 18 February 2009	13,1	3kk BBSW LIBOR + 0.17 %	18.2.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj("OKO Bank") Issue of CHF 50,000,000 1.50 per.cent. Instruments 2005-2008	30,2	1,50 %	23.6.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue of EUR 1,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 2008	892,9	3kk Euribor + 0.03 %	18.3.2008
OKO Bank Plc ("OKO Bank" or The "Issuer") Issue of EUR 125,000,000 Frn Due May 2009	125,0	3kk Euribor %	25.5.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue of EUR 600,000,000 Floating Rate Instruments Due March 2009	600,0	3kk Euribor + 0.10%	18.3.2009
OKO Bank Plc ("OKO Bank" or The "Issuer") Issue of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Notes Due 8 December 2008	30,3	6kk JPY LIBOR	8.12.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj "OKO Bank") Issue of NOK 400,000,000 5.2 % Fixed Rate Notes Due June 2014	50,3	5,20 %	16.6.2014
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue of SEK 150,000,000 4.11 % Notes Due 22 October 2009	15,9	4,11 %	22.10.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue of EUR 500,000,000 Floating Rate Instruments Due December 2010	495,0	3kk Euribor + 0.075 %	2.12.2010
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue of U.S.\$ 500,000,000 Floating Rate Instruments Due November 2009	339,1	3kk US dollar LIBOR + 0.075 %	18.11.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 100,000,000 Senior Floating Rate Instruments Due 8 February 2008	100,0	EUB3M +0.01	8.2.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of NOK 1,000,000,000 Fixed Rate Notes Due 15 February 2016	125,7	Kiinteä 4,185 %	15.2.2016
OKO Bank Plc ("OKO Bank") Issue of NOK 800,000,000 Fixed Rate Notes Due 24 November 2008	100,5	Kiinteä 5,195 %	24.11.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 30,000,000 Floating Rate Notes Due 2008	30,0	EUB3M +0.01	13.2.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of HKD 300,000,000 4.59% Fixed Rate Notes due 21 February 2008	26,1	Kiinteä 4,59 %	21.2.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 1,000,000,000 Floating Rate Instruments Due March 2010	979,6	EUB3M +0.,05	8.3.2010

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 50,000,000 5 Year Floating Rate Instruments Due March 2011	50,0	EUB3M +0.07	8.3.2011
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of HKD 150,000,000 4.500 Per Cent. Fixed Rate Instruments Due 2008	13,1	Kiinteä 4,5 %	10.3.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 40,000,000 Floating Rate Notes Due 10 March 2008	40,0	EUB3M +0	10.3.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Instruments Due 17 March 2008	50,0	EUB3M +0.02	17.3.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 100,000,000 Floating Rate Instruments Due 3 April 2009	100,0	EUB3M +0.04	3.4.2009
OKO Bank Plc ("OKO Bank") Issue of EUR 100,000,000 Floating Rate Notes Due January 2009	100,0	EUB6M +0.02	15.1.2009
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Notes Due April 2008	50,0	EUB3M +0.02	4.4.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of JPY 5,450,000,000 Floating Rate Notes Due 21 April 2008	33,0	3 kk JPY libor	21.4.2008
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO BANK") Issue of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 2008	30,3	6mth Yen libor+0.01	19.6.2008
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of EUR 750,000,000 Floating Rate Instruments Due June 2011	749,8	EUB3m +0.08	21.6.2011
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of EUR 75,000,000 Floating Rate Instruments Due September 2008	75,0	EUB12M flat	30.9.2008
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of EUR 75,000,000 Floating Rate Notes Due March 2009	75,0	EUB3m +0.02	6.3.2009
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Notes Due 25 February 2008	30,3	3mth Yen Libor flat	25.2.2008
OKO Bank plc issue of EUR 173.000.000 Floating Rate Instrument under the EUR 12.000.000.000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	173,0	EUB1M +0.02	11.9.2008
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of EUR 32,000,000 Extendible Floating Rate Instruments November 2011	32,0	EUB1M +0.02	11.10.2008
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of EUR 300,000,000 Extendible Floating Rate Instruments November 2011	195,0	EUB1M +0.02	11.11.2011
OKO Bank Plc ("OKO BANK") Issue of CHF 250,000,000 Floating Rate Notes Due November 2009	151,1	CHL3M +0.0000	2.11.2009
OKO Bank Plc ("OKO Bank" Or The "Issuer") Issue of 2.995% Fixed Rate CHF 50,000,000 Due March 2009	30,2	Kiinteä 2,995 %	20.3.2009
OKO Bank Plc ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of GBP 250,000,000 Floating Rate Notes Due 21 November 2011	477,3	3kk GBP libor +0.05	21.11.2011
OKO Bank Plc ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of GBP 50,000,000 Floating Rate Notes Due 21 November 2011	74,5	3kk GBP libor +0.05	21.11.2011
OKO BANK PLC ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of EUR 50,000,000 Floating Rate Notes Due November 2008	50,0	3kk euribor +0.02	24.11.2008
OKO BANK PLC ("OKO BANK" or The "ISSUER") Issue of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 27 November 2008	30,3	3kk JPY libor	27.11.2008
OKO Bank Plc ("OKO Bank" or The "Issuer") Issue of JPY 10,000,000,000 Fixed Rate Instruments Due 20 January 2009	60,6	Kiinteä 0,05%	20.1.2009
OKO Bank Plc ("OKO Bank" or The "ISSUER") Issue of EUR 100,000,000 Floating Rate Notes Due December 2008	100,0	euribor +0.02	22.12.2008
JPY 8,000,000,000 Term Loan Facility	48,5	0,85 %	9.7.2012
JPY 2,000,000,000 Term Loan Facility	12,1	1,706 %	30.11.2015
JPY 5,000,000,000 Term Loan Facility	30,3	1,41 %	7.9.2012
JPY 3,000,000,000 Term Loan Facility	18,2	1,645 %	17.11.2014

Korkoprosentti on liikkeeseenlaskuvaluutan mukainen korko. Eurovasta-arvot laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän EKP:n keskiprosenttia. Lisäksi OKOn liikkeeseen laskemien strukturoitujen joukkovelkakirjalainojen nimellismäärä oli 465 miljoonaa euroa (317). Lainojen korko määräytyy korko-, osake-, osakeindeksi tms. kohde-etuuksien perusteella. Lainojen mahdollinen lisätuotto sijoittajalle on suojattu vastaavanlaisella johdannaisrakenteella.

LIITE 34. Varaukset ja muut velat	31.12.2007	31.12.2006
Varaukset	1	4
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	481	421
Siirtovelat		
Korkovelat	521	321
Muut siirtovelat	61	118
Muut	595	147
Yhteensä	1 659	1 006
Varaukset ja muut velat yhteensä	1 659	1 010

Muiden velkojen Muut -erä sisältää mm. arvopapereiden ostovelkoja 288 miljoonaa euroa (25), osake- ja johdannaisvelkoja 228 miljoonaa euroa (68) ja eläkevelkoja 10 miljoonaa euroa (9).

Varausten muutokset

	Tappiolliset sopimukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2007	3	2	4
Varausten lisäykset	1		1
Käytetyt varaukset	-2	-2	-4
Käyttämättömien varausten peruutukset	0		0
31.12.2007	1	0	1

Tappiolliset sopimukset

Konsernilla on useampia ei-purettavissa olevia vuokrasopimuksia tiloihin, joita konserni ei pysty enää hyödyntämään toiminnassaan. Konserni on pystynyt vuokraamaan osan tiloista edelleen, mutta sopimuksista saatava vuokratuotto ei kata konsernin maksamia vuokratuloja. Tappiollisia sopimuksia koskeva varaus kattaa näiden sopimusten nettotappion ja muiden sopimusten vuokravastuun täysimääräisesti.

LIITE 35. Verovelat	31.12.2007	31.12.2006
Tuloverovelat	14	13
Laskennalliset verovelat	357	342
Verovelat yhteensä	371	355

Laskennallisten verovelkojen erittely liitetiedossa 27.

LIITE 36. Velat, joilla on huonompi etuoikeus

	Keski- korko %	31.12.2007	Keski- korko %	31.12.2006
Pääomalainat	4,8	193	4,4	198
Muut				
Ikuiset lainat (Perpetuaalit)	5,1	286	4,4	199
Debentuurit	4,7	471	4,6	527
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä		950		924

Pääomalainat

Ensijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1) Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 60,6 miljoonaa)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 60 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor +1,65 % (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 30.10. 2010 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1 ja 3.

Lainojen korko- ja valuuttakurssiriski on suojattu johdannaisilla. Tilinpäätöksessä suojauksesta on kirjattu arvomuutosta -17,8 miljoonaa euroa (-16,1).

Perpetuaalit ja debentuurit

1. Perpetuaali 100 miljoonaa GBP, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 28.12.2007. Lainasta maksetaan puolivuositain kiinteää 6,5 prosentin korkoa.
2. Perpetuaali 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2012. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,875 prosentin korkoa.
3. Debentuurilaina 70 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2010. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,5 prosentin korkoa.
4. Debentuurilaina 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 21.3.2011. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 17,5 bps.
5. Debentuurilaina 325 miljoonaa US-dollaria, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 13.9.2011. Lainan korko on 3 kuukauden USD Libor + 20 bps.

Lainat 1-5 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Kotimassa liikkeeseen laskettuja, kiinteäkorkoisia debentuurilainoja oli 31.12.2007 yhteensä 30,3 miljoonaa euroa (61,1).

Liikkeeseenlasku pvm	Kirjanpitoarvo, milj. e	Korko-prosentti	Eräpvm
4.6.2003	5,3	3,4 %	4.6.2009
19.11.2003	6,8	3,9 %	19.11.2009
10.3.2004	5,3	3,5 %	10.3.2010
15.9.2004	6,1	3,5 %	15.9.2010
16.3.2005	5,2	3,3 %	16.3.2011
30.11.2005	1,4	3,2 %	30.11.2011
20.9.2006	0,2	3,85 %	20.9.2012

OKOlla ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Tilinpäätöksessä lainojen hintaerona on kirjattu 0,2 miljoonaa euroa (0,2).

LIITE 37. Oma pääoma	31.12.2007	31.12.2006
Emoyhtiön omistajien osuus		
Osakepääoma	428	428
Rahastot		
Sidotut rahastot		
Ylikurssirahasto	519	519
Vararahasto	204	203
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot		
Käyvän arvon rahasto		
Rahavirran suojauksesta		
Muuntoeroista		
Käypään arvoon arvostamisesta	7	47
Muut sidotut rahastot	1	1
Vapaat rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		
Muut vapaat rahastot	27	23
Kertyneet voittovarot		
Edellisten kausien voitto (tappio)	473	427
Kauden voitto (tappio)	212	181
Emoyhtiön omistajien osuus	1 869	1 828
Vähemmistön osuus	0	0
Oma pääoma yhteensä	1 869	1 828

	Osakkeiden lukumäärä		Osakepääoma	Ylikurssi-rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
	A-sarja	K-sarja				
1.1.2006	157 170 608	44 006 352	423	515		938
Osakeanti				-1		-1
Osakeoptioiden käyttö	2 173 940		5	5		9
Osakkeiden muunnot	25 000	-25 000				
31.12.2006	159 369 548	43 981 352	428	519		946
Osakeanti						
Osakeoptioiden käyttö						
Osakkeiden muunnot	194 580	-194 580				
Omien osakkeiden hankinta						
31.12.2007	159 564 128	43 786 772	428	519		946

Osakepääoma ja osakkeet

Osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjan osakkeisiin. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa (ei tarkka arvo). Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu. K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkiosakeyhtiöt ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk. K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeiksi yhtiöjärjestyksessä määrättyjen osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

Omat osakkeet

OKOlla tai sen tytär- ja osakkuusyrittäyksillä ei ollut vuoden lopussa hallussaan OKOn omia osakkeita. Yhtiökokous ei ole antanut OKOlle valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

Esitetty osingonjako

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan kullekin A-sarjan osakkeelle 0,65 euroa (0,65) ja kullekin K-sarjan osakkeelle 0,62 euroa (0,62). Jaettavaksi esitettyjen osinkojen yhteismäärä on 131 miljoonaa euroa (131).

Rahastot

Ylikurssirahasto

Rahasto on muodostunut ennen 1.9.2006 voimassa olleiden säännösten aikana. Rahastoon kirjattuja eriä ovat olleet uusmerkinnässä osakkeista maksettu vasta-arvon ylittävä määrä sekä optio-oikeuteen perustuvasta osakemerkinnästä maksettu osakkeen vasta-arvon ylittävä määrä.

Ylikurssirahastoa voidaan alentaa noudattaen osakepääoman alentamista koskevia säännöksiä ja sitä voidaan käyttää osakepääoman korottamiseen. Syyskuussa ja marraskuussa 2006 optioilla merkittyjen osakkeiden kirjanpidollisen vasta-arvon ylittävä osa merkintähinnasta kirjattiin ylikurssirahastoon, koska yhtiökokouksen päätös optio-oikeuksien antamisesta oli tehty ennen uuden osakeyhtiölain voimaantuloa. Muutoin 1.9.2006 alkaen ylikurssirahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Vararahasto

Vararahasto on muodostunut sinne aikaisempina kausina siirretyistä voittovaroista sekä vuonna 1990 vararahastoon siirretyistä luottotappiovarauksista. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä. Vararahastoa voidaan käyttää myös osakepääoman korottamiseen ja sitä voidaan alentaa samalla tavoin kuin osakepääomaa. 1.9.2006 alkaen vararahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Muut sidotut rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin, joissa on määritelty myös niiden käyttötarkoitus.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältää ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

Käyvän arvon rahasto

Rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan silloin kun myytävissä olevasta arvoapaperista luovutaan tai kirjataan arvonalennus.

Muut vapaat rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiökokouksen päätöksiin.

Kertyneet voittovarot

Kertyneet voittovarot sisältävät myös konserniyritysten erillistilinpäätöksiin sisältyvät vapaaehtoiset varaukset ja poistokeron sekä vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärän, jotka IFRS-tilinpäätöksessä on merkitty kertyneisiin voittovaroihin laskennallisella verolla vähennettynä.

RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT

Riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet on kuvattu liitetiedossa 2. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasema on esitetty liitetiedoissa 38-57 ja vahinkovakuutustoiminnan riskiasema liitetiedoissa 58-69.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasema

Liitetiedoissa esitetyissä jaotteluissa on käytetty Tilastokeskuksen luokittelua, joka osin poikkeaa toimintakertomuksen riskiasemassa käytetystä luokittelusta.

LIITE 38. Varat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot

Milj. e	31.12.2007		31.12.2006	
	Tase-arvo	Arvonalentumistappiot	Tase-arvo	Arvonalentumistappiot
Käteiset varat	448		907	
Saamiset luottolaitoksilta	5 217		5 549	-2
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Saamistodistukset	4 701		4 795	
Osakkeet ja osuudet	0		6	
Johdannaissopimukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa	496		299	
Suojaavat	32		21	
Lainat ja muut saamiset				
Myönnettyt lainat	6 886	-19	5 556	-17
Rahoitusleasingsaamiset	452		414	
Repo-sopimukset	0			
Takaussaamiset	1	-1	1	-1
Muut saamiset	1 969		1 911	
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Saamistodistukset	618		94	
Osakkeet ja osuudet	82		100	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Pankkitakaukset	531		532	
Yhteensä	21 434	-20	20 185	-21

LIITE 39. Arvonalentumisten jakautuma riskilajeittain

	31.12.2007	31.12.2006
Luottoriskiin perustuvat		-20
Maariskiin perustuvat		-21
Muut		
Yhteensä		-20

LIITE 40. Pääoman hallinta, omat varat ja riskipainotettu tase

Liitetiedossa 2, riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, on kuvattu pääoman hallintaan liittyvät tavoitteet, periaatteet ja prosessit. OKO-konserni sekä kaikki pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa harjoittavat yhtiöt täyttävät viranomaisten asettamat vakavaraisuusvaatimukset.

Omat varat

Milj. e	31.12.2007	31.12.2006
Omat varat		
Oma pääoma	1 869	1 828
Pääomalainat	224	224
Aineettomat hyödykkeet	-847	-859
Käyvän arvon rahasto, eläkevastuun ylikate, tasoitusmäärän muutos ja sijoituskiinteistöjen arvonmuutos	-114	-115
Hallituksen esittämä voitonjako	-131	-131
Ensisijaiset omat varat	1 002	948
Käyvän arvon rahasto	7	47
Ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	299	200
Alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	488	474
Toissijaiset omat varat	793	721
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin	-164	-157
Muut vähennyserät	-1	-8
Vähennyserät yhteensä	-165	-165
Omat varat yhteensä	1 629	1 504

Riskipainotettu tase

Riski-luokka	Riskipaino, %	Tase-erät 31.12.2007		Tase-erät 31.12.2006	
		Kirjan-pito-arvo	Riski-paino-tettu arvo	Kirjan-pito-arvo	Riski-paino-tettu arvo
Ryhmä I	0	5 570		7 866	
Ryhmä II	20	7 707	1 541	5 677	1 135
Ryhmä III	50	497	248	458	229
Ryhmä IV	100	8 166	8 166	6 674	6 674
Ryhmä V	10	371	37		
Yhteensä		22 311	9 993	20 675	8 039
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			2 771		2 580
Riskipainotetut saamiset, sitoumukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä			12 763		10 619
Markkinariskin riskipainotettu arvo yhteensä			611		1 008
Riskipainotetut erät yhteensä			13 374		11 627

	31.12.2007	31.12.2006
Vakavaraisuussuhde, %	12,2	12,9
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	7,5	8,2
RAVA-lain mukainen vakavaraisuussuhde	1,09	1,13

Yllä olevissa taulukoissa on esitetty OKO-konsernin luvut.

LIITE 41. Vastuut

	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tase- arvo	Arvonalen- tumiset	Siirtyvä korko	Tase- arvo	Arvonalen- tumiset	Siirtyvä korko
31.12.2007						
Varat						
Saamiset luottolaitoksilta	4 955		21	262		2
Saamiset asiakkailta	8 258	-20	62	577		3
Rahoitusleasing	452			0		
Saamistodistukset	2 558		14	2 761		25
Muut	8			118		
Yhteensä	16 232	-20	98	3 718		29
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	3 385			71		
Takaukset ja remburssit	1 875			330		
Johdannaissopimukset	59			456		
Muut	110			396		
Yhteensä	5 429			1 253		
Vastuut yhteensä	21 661	-20	98	4 971		29
	Kotimaa			Ulkomaa		
	Tase- arvo	Arvonalen- tumiset	Siirtyvä korko	Tase- arvo	Arvonalen- tumiset	Siirtyvä korko
31.12.2006						
Varat						
Saamiset luottolaitoksilta	5 373		18	173	-2	1
Saamiset asiakkailta	7 038	-18	42	411		1
Rahoitusleasing	414			0		
Saamistodistukset	2 614		14	2 275		21
Muut	0			39		
Yhteensä	15 440	-18	74	2 899	-2	24
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	3 497			66		
Takaukset ja remburssit	1 661			422		
Johdannaissopimukset	32			250		
Muut	64			357		
Yhteensä	5 254			1 094		
Vastuut yhteensä	20 693	-18	74	3 993	-2	24

Johdannaissopimuksista on esitetty kirjanpidossa oleva positiivinen markkina-arvo.

LIITE 42. Vastuut sektoreittain

31.12.2007	Tasearvot		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Kotimaiset	Ulkomaiset	Kotimaiset	Ulkomaiset	
Yritykset	8 001	371	5 020	280	13 671
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6 596	3 283	337	972	11 188
Kotitaloudet	731	2	17	1	752
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	204	0	15		219
Julkisyhteisöt	798	91	40		929
Yhteensä	16 330	3 747	5 429	1 253	26 759

31.12.2006	Tasearvot		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Kotimaiset	Ulkomaiset	Kotimaiset	Ulkomaiset	
Yritykset	6 686	221	4 818	341	12 066
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	7 310	2 589	344	751	10 993
Kotitaloudet	672	3	19	2	695
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	175		37		211
Julkisyhteisöt	672	110	36		818
Yhteensä	15 514	2 923	5 254	1 094	24 784

Tasearvoina on esitetty kirjanpitosaldot mukaan lukien arvonalentumiset ja siirtyvät korot.

LIITE 43. Luotto- ja takausaamiset sekä ongelmasaamiset

31.12.2007	Luotto- ja takauskanta				Tase-arvo
	Ei arvonalennettu (brutto)	Arvonalennettu (brutto)	Yhteensä	Arvonalentumiset yhteensä	
Luotto- ja takausaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta	5 217		5 217		5 217
Saamiset asiakkailta, josta	8 828	27	8 855	-20	8 836
Pankkitakausaamiset	0	1	1	-1	0
Rahoitusleasing	452		452		452
Tilien ja limiittien ylitykset	8		8		8
Yhteensä	14 506	27	14 533	-20	14 513
Luotto- ja takausaamiset sektoreittain					
Yritykset	7 731	27	7 758	-17	7 741
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5 442		5 442		5 442
Kotitaloudet	735		735	-2	733
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	201	0	202	0	202
Julkisyhteisöt	395		395		395
Yhteensä	14 506	27	14 533	-20	14 513

Luotto- ja takauskanta

31.12.2006	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Arvon- alentumiset yhteensä	Tase- arvo
Luotto- ja takaussaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta	5 546	2	5 549	-2	5 546
Saamiset asiakkailta, josta	7 438	29	7 467	-18	7 449
Pankkitakaussaamiset		1	1	-1	
Rahoitusleasing	414		414		414
Tilien ja limiittien ylitykset					
Yhteensä	13 399	32	13 430	-21	13 410
Luotto- ja takaussaamiset sektoreittain					
Yritykset	6 399	29	6 429	-17	6 412
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5 768	2	5 771	-2	5 768
Kotitaloudet	676		676	-1	675
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	173		173	0	173
Julkisyhteisöt	382		382		382
Yhteensä	13 399	32	13 430	-21	13 410

Ongelmasaamiset

31.12.2007	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvon- alentumiset
Ongelmasaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta					
Saamiset asiakkailta, josta	16	29	45	16	-20
Pankkitakaussaamiset	0	1	1	0	-1
Rahoitusleasing	1		1	1	
Tilien ja limiittien ylitykset	8		8		
Yhteensä	25	29	54	17	-20
Ongelmasaamiset sektoreittain					
Yritykset	8	28	36	13	-17
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	8		8	0	
Kotitaloudet	9		9	4	-2
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0
Julkisyhteisöt					
Yhteensä	25	29	54	17	-20

Ongelmasaamiset

31.12.2006	Ei arvon- alennettu (brutto)	Arvon- alennettu (brutto)	Yhteensä	Rästit	Arvon- alentumiset
Ongelmasaamiset					
Saamiset luottolaitoksilta		2	2	3	-2
Saamiset asiakkailta, josta	16	29	46	15	-18
Pankkitakaussaamiset		1	1	1	-1
Rahoitusleasing				1	
Tilien ja limiittien ylitykset					
Yhteensä	16	32	48	18	-21
Ongelmasaamiset sektoreittain					
Yritykset	9	29	38	12	-17
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset		2	2	3	-2
Kotitaloudet	7		7	3	-1
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt			1		
Julkisyhteisöt					
Yhteensä	16	32	48	18	-21

31.12.2007	Kanta- yhteensä	Arvon- alentumiset	Tasearvo
Ongelmasaamiset			
Järjestämättömät	24	-8	15
Nollakorkoiset	2	-2	1
Alihintaiset	2	-1	0
Muut	26	-8	18

31.12.2006	Kanta yhteensä	Arvon- alentumiset	Tasearvo
Ongelmasaamiset			
Järjestämättömät	21	-8	13
Nollakorkoiset	2	-1	1
Alihintaiset	9	-2	7
Muut	15	-9	6

Erääntyneiden rahoitusvarojen maturiteettijakauma

31.12.2007	Vuorokautta		Yli 180
	30-90	yli 90-180	
Erääntyneet saamiset, ei arvonalennettu	53	8	11

31.12.2006	Vuorokautta		Yli 180
	30-90	yli 90-180	
Erääntyneet saamiset, ei arvonalennettu	54	8	9

LIITE 44. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys

Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys*

Milj. e	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Luottotappiot ja arvonalentumiset, brutto	7	3	5	4	8	7	11
Palautukset	-12	-6	-3	-3	-5	-6	-10
Luottotappiot ja arvonalentumiset, netto	-5	-3	2	1	3	1	1

*Vuosien 2001-2005 luvuista on poistettu vuonna 2005 myydyin vähittäispankkitoiminnan osuus.

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 11 miljoonaa euroa (7). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 10 miljoonaa euroa (6). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli miljoona euroa (1).

Vuonna 2007 luotto- ja takaustappioiden ja arvonalentumisten osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,01 prosenttia (0,01).

LIITE 45. Yritysvastuut toimialoittain

31.12.2007	Tase	Nettovastuut		
		Taseen ulko-puoliset	Yhteensä	%-jakauma
Kauppa	1 077	661	1 738	12,7
Metalliteollisuus	591	1 029	1 620	11,8
Asuntojen vuokraus ja hallinta	1 237	112	1 349	9,9
Muut toimialat	806	161	967	7,1
Rakentaminen	387	555	943	6,9
Metsäteollisuus	548	384	931	6,8
Muu teollisuus	429	442	871	6,4
Palvelut	603	255	858	6,3
Kuljetus ja liikenne	390	452	842	6,2
Muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta	651	176	827	6,0
Energian tuotanto	358	434	792	5,8
Elintarviketeollisuus	320	268	587	4,3
Kiinteistösijoitus	492	82	575	4,2
Tietoliikenne ja elektroniikka	148	220	367	2,7
Asuntoyhteisöt	231	5	236	1,7
Viestintä ja kustantaminen	103	65	168	1,2
Yhteensä	8 371	5 300	13 671	100,0

31.12.2006	Tase	Nettovastuut		
		Taseen ulko-puoliset	Yhteensä	%-jakauma
Metalliteollisuus	504	1 163	1 667	13,8
Kauppa	771	567	1 338	11,1
Asuntojen vuokraus ja hallinta	935	62	997	8,3
Muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta	688	281	969	8,0
Metsäteollisuus	484	465	950	7,9
Muu teollisuus	451	366	817	6,8
Rakentaminen	326	403	729	6,0
Palvelut	553	167	720	6,0
Muut toimialat	455	245	700	5,8
Energian tuotanto	323	365	688	5,7
Kuljetus ja liikenne	325	306	631	5,2
Elintarviketeollisuus	196	375	571	4,7
Kiinteistösijoitus	387	86	474	3,9
Tietoliikenne ja elektroniikka	185	156	340	2,8
Asuntoyhteisöt	212	56	268	2,2
Viestintä ja kustantaminen	114	95	209	1,7
Yhteensä	6 906	5 159	12 066	100,0

LIITE 46. Yritysvastuut rating-luokittain

Luokka	31.12.2007		31.12.2006	
	Netto- vastuut	%	Netto- vastuut	%
1 - 2	788	5,8	766	6,4
3 - 4	6 917	50,6	5 492	45,5
5 - 6	2 857	20,9	2 588	21,5
7 - 8	2 713	19,8	2 494	20,7
9 - 10	107	0,8	248	2,1
11 - 12	70	0,5	60	0,5
Luokittelematon	219	1,6	418	3,5
Yhteensä	13 671	100,0	12 066	100,0

LIITE 47. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan

31.12.2007				
Nettovastuun määrä, Milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0 - 1	976	31	1 007	7,4
1 - 10	2 163	197	2 361	17,3
10 - 50	3 588	360	3 948	28,9
50 - 100	2 383	63	2 445	17,9
100 -	3 910		3 910	28,6
Yhteensä	13 021	651	13 671	100,0

31.12.2006				
Nettovastuun määrä, Milj. e	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0 - 1	925	29	954	7,9
1 - 10	2 053	132	2 185	18,1
10 - 50	3 206	249	3 454	28,6
50 - 100	2 443		2 443	20,3
100 -	2 877	152	3 029	25,1
Yhteensä	11 504	562	12 066	100,0

LIITE 48. Rahoitus- ja vakuutuslaitosvastuut rating-luokittain

Luottoluokitusjakauma, Moody's -vastaavuus *)	31.12.2007		31.12.2006	
	Netto- vastuut	%	Netto- vastuut	%
Aaa	1 831	16,4	1 151	10,5
Aa1 - Aa3	7 935	70,9	7 903	71,9
A1 - A3	835	7,5	1 436	13,1
Baa1 - Baa3	202	1,8	101	0,9
Ba1 - Ba3	230	2,1	240	2,2
B1 - B3	82	0,7	79	0,7
Caa1 tai alempi	0	0,0	0	0,0
Luokittelematon	73	0,7	83	0,8
Yhteensä	11 188	100,0	10 993	100,0

*) OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yhteisöjen vastuut on luettu Aa1 - Aa3 luokkaan OKOn ulkoisen ratingin ja yhteisvastuun perusteella.

LIITE 49. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin

Maariski-ryhmä	Moody's vastaavuus	31.12.2007		31.12.2006	
		Netto- vastuu	%	Netto- vastuu	%
Ryhmä 1	Aaa	4 462	89,8	3 330	87,7
Ryhmä 2	Aa1 - A3	210	4,2	236	6,2
Ryhmä 3	Baa1 - Baa3	186	3,8	124	3,3
Ryhmä 4	Ba1 - B3	108	2,2	101	2,7
Ryhmä 5	Caa1 - C	0	0,0	6	0,2
Yhteensä		4 967	100,0	3 796	100,0

Toissijaisessa maariskissä on huomioitu sopimukseen liittyvien todellisten riskien siirtyminen toiseen maahan sopimuksin tai muutoin. Riskin siirtyminen voi tapahtua sopimuksen, eli yleisimmin takauksen, perusteella tai muutoin, esimerkiksi saamiset yrityksen sivukonttorilta on siirretty yrityksen pääkonttorin sijaintimaahan.

LIITE 50. Saadut vakuudet vakuuslajeittain

Milj. e	31.12.2007	Osuus, %	31.12.2006	Osuus, %
Kohdevakuus	1 454	31,1	1 348	30,5
Julkisyhteisön takaus	1 282	27,4	1 276	28,8
Kiinteistö- tai vuokraoikeuskiinnitys toimisto- tai teollisuuskiinteistöön	781	16,7	643	14,5
Kiinteistö- tai vuokraoikeuskiinnitys asuinkiinteistöön	251	5,4	225	5,1
Osakkeet, asunto-osakeyhtiöt ja asuinkäytössä olevat kiinteistöyhtiöt	219	4,7	194	4,4
Yrityskiinnitys	216	4,6	217	4,9
Osakkeet ja osuudet, muut	189	4,1	247	5,6
Muu vakuus	140	3,0	106	2,4
Saatavavakuudellinen rahoitus	95	2,0	95	2,1
Pankkitakaus	46	1,0	74	1,7
Yhteensä	4 674	100,0	4 425	100,0

Saadut vakuudet vakuuslajeittain on laskettu pankin hallussa olevien vastuille kohdistettujen vakuuksien vakuusarvojen perusteella. Vakuusarvon laskennan perustana on vakuuden käypä arvo, josta vakuusarvo saadaan varovaisesti arvioitujen vakuuslajikohtaisten arvostusprosenttien perusteella. Vastuut ylittäviä vakuusarvoja ei ole otettu lukuihin mukaan.

LIITE 51. Varainhankinnan rakenne

	31.12.2007	Osuus, %	31.12.2006	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	2 739	12,0	2 390	11,2
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	52	0,2		
Velat asiakkaille				
Talletukset	902	3,9	653	3,1
Muut	1 837	8,0	1 341	6,3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Sijoitustodistukset ja ECP:t	5 640	24,7	5 519	25,8
Joukkovelkakirjat	7 216	31,6	7 745	36,2
Muut velat	1 659	7,3	1 006	4,7
Velat, joilla huonompi etuoikeus	950	4,2	924	4,3
Oma pääoma	1 869	8,2	1 828	8,5
Yhteensä	22 862	100,0	21 406	100,0

LIITE 52. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2007	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 v	5 - 10 v	yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	448					448
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	1 077	752	1 907	965	0	4 701
Saamiset luottolaitoksilta	1 472	1 769	1 588	365	22	5 217
Saamiset asiakkailta	1 517	1 282	3 586	1 613	1 291	9 288
Sijoitusomaisuus	16	78	370	154		618
Varat yhteensä	4 529	3 881	7 451	3 097	1 313	20 271
Velat luottolaitoksille	2 567	124	32	16		2 739
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	52					52
Velat asiakkaille	2 179	8	9	270	273	2 738
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 633	2 028	4 912	283		12 856
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			757	108	85	950
Velat yhteensä	10 431	2 160	5 709	676	358	19 334
31.12.2006	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 v	5 - 10 v	yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	907					907
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	1 766	244	1 293	1 361	131	4 795
Saamiset luottolaitoksilta	2 375	1 263	1 647	251	10	5 546
Saamiset asiakkailta	1 342	1 295	3 023	1 070	1 133	7 864
Sijoitusomaisuus	4	19	35	36		94
Varat yhteensä	6 394	2 821	5 998	2 718	1 274	19 206
Velat luottolaitoksille	2 208	106	54	22		2 390
Velat asiakkaille	1 487	17	5	198	287	1 994
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 959	2 712	6 274	319		13 263
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	25	56	496	263	85	924
Velat yhteensä	7 679	2 892	6 829	801	371	18 572

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat varat muodostuvat saamistodistuksista, jotka voidaan myydä koska tahansa. Sijoitusomaisuus koostuu pääasiassa myytävissä olevista saamistodistuksista, jotka voidaan tarvittaessa myydä. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin varoihin sekä sijoitusomaisuuteen kuuluvat saamistodistukset on kuitenkin esitetty taulukossa jäljellä olevan juoksuajan perusteella määräytyvässä aikaluokassa. Velkojen nimellispääomat on esitetty erääntymisen mukaisissa luokissa. Kaupankäynnin velat esitetään lyhyimmässä maturiteettiluokassa. OKO-konsernin rahoitusriskin hallinnassa käytetään valuuttatermiinejä sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Näiden nettovaikutus eurovasta-arvoiseen rahoitusriskiin ei ole merkittävä, joten niitä ei ole erikseen esitetty.

Lyhyimpään maturiteettiluokkaan sisältyvien Vaadittaessa maksettavien velkojen määrä oli 1,4 mrd. € (1,0 mrd. €).

LIITE 53. Maksuvalmiusreservit

OKO ylläpitää OP-Pohjola -ryhmän maksuvalmiuden turvaamiseksi maksuvalmiusreserviä, jonka tavoitemäärä on noin 8 prosenttia OP-Pohjola -ryhmän pankkiliiketoiminnan taseesta.

Milj.e	31.12.2007	31.12.2006
Käteiset varat	446	505
Lyhytaikaiset saamistodistukset		
Pitkäaikaiset saamistodistukset:	1 581	1 668
Kaupankäynnin rahoitusvarat	638	801
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	2 481	2 325
Myytävissä olevat rahoitusvarat	603	85
Maksuvalmiusreservit yhteensä	5 749	5 384

Maksuvalmiusreservien maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2007, Milj. e

Vuotta	0 - 1	1 - 3	3 - 5	5 - 7	7 - 10	10 -	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	833	451	569	362	376	0	2 591	45,1 %
Aa1 - Aa3	1 398	239	294	216	26	0	2 173	37,8 %
A1 - A3	74	203	126	34	57	0	494	8,6 %
Baa1 - Baa3	14	31	71	22	0	0	138	2,4 %
Ba1 tai alempi	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Sisäisesti luokiteltu	35	133	157	15	12	0	353	6,1 %
Yhteensä	2 355	1 059	1 217	648	471	0	5 749	100,0 %

Maksuvalmiusreservien keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 2,7 vuotta

Sisäisesti luokitellut rahoitusvarat muodostuvat lähinnä suomalaisten yritysten ja yhteisöjen liikkeeseen laskemista saamistodistuksista ja ne on luokiteltu OP-Pohjola-ryhmän sisäisten luokitusten menetelmällä.

LIITE 54. Varojen ja velkojen maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan

31.12.2007	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	1-2 v	2-5v	yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	448						448
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	760	2 276	808	182	335	340	4 701
Saamiset luottolaitoksilta	1 384	1 419	2 174	85	103	51	5 217
Saamiset asiakkailta	2 593	2 481	2 547	349	610	707	9 288
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	163	255	30		124	46	618
Varat yhteensä	5 349	6 432	5 559	616	1 172	1 144	20 271
Velat luottolaitoksille	2 349	218	124	10	22	16	2 739
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat	52						52
Velat asiakkaille	2 178	553	7	0	0		2 738
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 809	7 854	1 581	122	236	253	12 856
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		453	50	12	374	61	950
Velat yhteensä	7 388	9 077	1 763	145	632	329	19 334

Veloista vaadittaessa maksettavia eriä oli yhteensä 1427 miljoonaa euroa ja ne muodostuivat lähinnä yleisön talletuksista.

31.12.2006	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	1-2 v	2-5v	yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	907						907
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	1 927	1 718	296	130	212	513	4 795
Saamiset luottolaitoksilta	1 534	2 247	1 509	121	129	7	5 546
Saamiset asiakkailta	2 184	1 994	2 201	340	557	587	7 864
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	20	51	15	5	2	1	94
Varat yhteensä	6 572	6 010	4 021	596	900	1 108	19 206
Velat luottolaitoksille	2 031	177	106	30	24	22	2 390
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat							
Velat asiakkaille	1 446	531	17				1 994
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 093	7 373	2 247	134	132	285	13 263
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		521	100		100	203	924
Velat yhteensä	6 570	8 602	2 470	163	256	509	18 572

Veloista vaadittaessa maksettavia eriä oli yhteensä 1018 miljoonaa euroa ja ne muodostuivat lähinnä yleisön talletuksista.

LIITE 55. Markkinariskin herkkyyssanalyysi

Markkinariskien osuus riskipainotetuista eristä oli vuoden vaihteessa 5 prosenttia (9).

Milj. e	Riskiparametri	Muutos	31.12.2007	31.12.2006
Korkoriski	Korko	1 %-yksikkö	18	12
Valuutariski	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	1	3
Volatiliteettiriski				
Korkovolatiliteetti	Volatiliteetti	20 %-yksikköä	2	4
Valuuttavolatiliteetti	Volatiliteetti	10 %-yksikköä	1	0
Luottoriskipreemio*	Luottoriskimarginaali	0.1 %-yksikköä	11	10
Hintariski				
Osakesalkku	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	3	3
Pääomasijoitusrahastot	Markkina-arvo	20 %-yksikköä	6	8
Kiinteistöriski	Markkina-arvo	10 %-yksikköä	3	4

Herkkyyssluvut on laskettu valuuttojen itseisarvojen summana.

*) Luottoriskipreemio on laskettu maksuvalmiusreserviin sisältyvistä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista ja myytävissä olevista saamistodistuksista.

Luottoriskimarginaalien yleinen 0,1 prosenttiyksikön nousu laskisi saamistodistusten markkina-arvoja 11 miljoonalla eurolla, josta 9 miljoonaa euroa kirjautuisi tuloslaskelmaan ja 2 miljoonaa euroa oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Osakkeet ja pääomarahastot on luokiteltu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, joten niiden arvonmuutokset kirjautuvat tuloslaskelman sijasta omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

LIITE 56. Osakeriski

Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo vuoden lopussa oli 44 miljoonaa euroa (52), josta osakesalkku muodosti 14 miljoonaa euroa (23) ja pääomasijoitusrahastot sijoituslupauksineen 30 miljoonaa euroa (29). Osakesalkun kolme suurinta toimialaa ja niiden suhteelliset osuudet olivat: perusteollisuus 33 prosenttia, informaatioteknologia 15 prosenttia ja teollisuustuotteet ja -palvelut 15 prosenttia.

Sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin olivat 16 miljoonaa euroa (21), minkä lisäksi sitovia sijoituslupauksia oli 14 miljoonaa euroa (10).

LIITE 57. Kiinteistöriski

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2007 lopussa 27 miljoonaa euroa (38), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 3 miljoonaa euroa (3). Tämän lisäksi kiinteistösijoitusyhtiöomistuksia oli 10 miljoonaa euroa (14).

Kiinteistökohteiden käyvistä arvoista hankittiin vuonna 2007 ulkopuolisen tahon arviot, joiden perusteella käypien arvojen yhteisn

Sijoituskiinteistöjen tilikauden muutokset on eritelty liitetiedossa 22 ja oman käytön liitetiedossa 25.

Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

LIITE 58. Riskinkantokyky

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2007 lopussa oli 613 miljoonaa euroa (592) eli suhteessa maksutuottoihin 72 prosenttia (75). Vahinkovakuutustoiminnan pääomitus tuotiin vuoden lopulla tehtyjen osingonjakopäätösten sekä Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan pääomalainan takaisinmaksun myötä lähemmäs 70 prosentin tavoitetasoa. Hallitus on vahvistanut vahinkovakuutuksen tavoitteeksi A -luottoluokituksen. Standard & Poors'in antama luottokelpoisuusluokitus Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolalle on A+ (12/2007).

Vahinkovakuutuksen tulee täyttää viranomaisten asettamat vakavaraisuusvaatimukset. Viranomaiset asettavat vakavaraisuusvaatimuksensa pääasiassa yhtiötasolla. Kaikilla vahinkovakuutusyhtiöillä on minimivaatimuksena sama EU direktiiveistä tuleva toimintapääomavaatimus. Lisäksi suomalaisilla vakuutusyhtiöillä on myös Suomen lainsäädännössä säädetty vakavaraisuusvaatimus.

Riskinkantokyvyllä kuvataan sitä, kuinka paljon yhtiöllä on vakavaraisuuspääomaa suhteutettuna erilaisiin tulos- ja tase-eriin. Korvauskuluihin ja vakuutusmaksutuottoihin suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vakuutusriskistä. Vastuuelkaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vastuuelan arvointiriskistä ja vastaavasti sijoituskantaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä sijoitustoiminnasta aiheutuvasta riskistä.

	31.12.2007		31.12.2006	
	Milj. e	Riskin- kanto- kyky, %	Milj. e	Riskin- kanto- kyky, %
Vakavaraisuuspääoma	613		592	
Korvauskulut*	583	105	579	102
Vakuutusmaksutuotot*	850	72**	788	75**
Vastuuelka*	1 956	31	1 887	31
Sijoituskanta	2 511	24	2 490	24

* Vähennettynä jälleenvakuuttajien osuudella (nettoliike)

** Vastuunkantokyky

LIITE 59. Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys

Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuspääomaan:

Riskimuuttuja	Kokonais määrä vuonna 2007,	Muutos riskimuut- tujassa	Vaikutus tulokseen / omaan pääomaan, milj. e	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen
Vakuutuskanta tai vakuutusmaksutuotto	850	kasvaa 1 %	8	paranee 1 % -yksikköä heikkenee 1 % -
Korvauskulujen kasvaminen	583	kasvaa 1 %	-6	yksikköä heikkenee 1 % -
Suurvahinko yli 5 M€		1 kappale	-5	yksikköä heikkenee 1 % -
Henkilöstökulut	101	kasvaa 8 %	-8	yksikköä heikkenee 1 % -
Toimintokohtaiset kulut *	254	kasvaa 4 %	-9	yksikköä

* Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja.

LIITE 60. Vakuutusmaksutulon ja vakuutusmäärien luokkajakaumia

Vakuutusmaksutulon jakautuminen EML* luokittain yritysten omaisuusvakuutuksessa

Omaisuusvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden EML* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	5-20	20-50	50-100	100-300
2007	8	11	6	4
2006	9	13	6	2

* EML = Estimated Maximum Loss, kohdekohtainen maksimivahingon määrä

Vakuutusmaksutulon jakautuminen TSI* luokittain yritysten vastuuvakuutuksessa.

Vastuuvakuutuksen riskillisyyttä voidaan tarkastella luokittelemalla riskit luokkiin niiden TSI* määrien mukaan. Oheisessa taulukossa on luokittelun perusteella laskettu kuhunkin luokkaan tulevien riskien maksutulo.

Milj. e	2-4	4-10	10-30	30-90
2007	2	6	5	4
2006	2	6	7	4

*TSI = Total Sum Insured, kokonaisvakuutusmäärä

Takausvakuutuksen sekä rakennusvirhevakuutuksen vakuutusmäärät

Takausvakuutuksen ja rakennusvirhevakuutuksen volyymia kuvaa vakuutus sopimusten vakuutusmäärä. Vakuutusmäärän brutto- ja nettoluvut on eritelty oheisessa taulukossa sopimustyypeittäin. Rakennusvirhevakuutuksen vakuutuskausi on 10 vuotta, mutta tuotetta on myyty vasta runsaat 8 vuotta, minkä vuoksi vakuutusmäärä kasvaa vuosittain.

Mij. e	Brutto		Netto *	
	2007	2006	2007	2006
Sopimustakaukset	62	78	62	78
Lainatakaukset	43	69	43	69
Muut	9	11	8	9
Takausvakuutus	114	158	113	156
Rakennusvirhevakuutus	1 443	1 156	1 241	964

* Vakuutusyhtiön vastuulla jälleenvakuuttajien osuuden ja vastavakuuksien jälkeen

LIITE 61. Suurvahinkojen kehitys

Havaittujen suurvahinkojen lukumäärät havaitsemisvuosittain vuosilta 2003-2007

Vahinkovakuutuksessa seurataan tiiviisti suurvahingoista aiheutuvaa korvausmenoa. Tämä korvausmeno selittää merkittävän osuuden vakuutusliikkeen vuosittaisesta tuloksen vaihtelusta. Lisäksi suurvahingoista aiheutuvan korvausmenon seurannalla voidaan havaita riskeissä tai niiden valinnassa tapahtuneita muutoksia. Tässä tarkastelussa suurvahingoiksi on luokiteltu vahingot, joiden brutto- tai nettomäärä on yli 2 miljoonaa euroa. Suurvahinkoja tapahtuu eniten omaisuus ja keskeytysvakuutuksessa. Lakisääteisissä vakuutuksissa suurvahinkoriski on pieni suhteessa vakuutuslajin suureen volyymiin.

Bruttomäärä Yli 2 Mij. euron vahinkojen lukumäärä	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeus- turva	Pitkä- kestoiset
2004			4	1		
2005	1			6		
2006	1			12		
2007	2			6	4	

Korvaukset yhteensä 158 Mij. e

Bruttomäärä korvaukset yhteensä Mij.euroa

2003-2007	13		14	116	15	
-----------	----	--	----	-----	----	--

Nettomäärä Yli 2 Mij. euron vahinkojen lukumäärä	Laki- sääteiset	Muu tapaturma ja sairaus	Kasko ja kuljetus	Omaisuus ja keskeytys	Vastuu ja oikeusturva	Pitkä- kestoiset
2004				1		
2005	1			6		
2006	1			10		
2007	1			5	3	

Korvaukset yhteensä 107 Mij. e

Nettomäärä korvaukset yhteensä Mij. euroa

2003-2007	9			88	10	
-----------	---	--	--	----	----	--

LIITE 62. Vakuutusliikkeen kannattavuus**Vakuutusmaksutuottojen (brutto ja netto) sekä yhdistetyn kulusuhteen (netto) kehitys**

Vakuutusmaksutuotoilla kuvataan vakuutusluokan volyyymiä. Sen avulla voidaan arvioida vakuutusluokan merkittävyyttä kokonaisuuden kannalta. Vastaavasti yhdistetyn kulusuhteen (CR) avulla voidaan arvioida vakuutusluokan tuloksen vaihtelua sekä vakuutusluokan kannattavuutta. Yhdistetty kulusuhde on esitetty erikseen oikaistuna kertaluonteisilla erillä, jotka kohdistuvat aikaisempiin vakuutuskausiin.

2007 milj. e	Brutto	Netto	Netto	Netto **
	VM-tuotto	VM-tuotto	CR*	CR*
Lakisääteiset	361	356	85 %	92 %
Muu tapaturma ja sairaus	78	77	89 %	104 %
Kasko ja kuljetus	193	187	97 %	96 %
Omaisuus ja keskeytys	209	179	90 %	89 %
Vastuu ja oikeusturva	56	48	102 %	103 %
Pitkäkestoiset	4	4	56 %	56 %
Yhteensä	900	850	90 %	94 %

2006 milj. e	Brutto	Netto	Netto	Netto **
	VM-tuotto	VM-tuotto	CR*	CR*
Lakisääteiset	335	330	94 %	93 %
Muu tapaturma ja sairaus	70	69	103 %	109 %
Kasko ja kuljetus	190	177	94 %	94 %
Omaisuus ja keskeytys	189	161	105 %	103 %
Vastuu ja oikeusturva	54	47	75 %	74 %
Pitkäkestoiset	4	3	33 %	33 %
Yhteensä	842	788	96 %	95 %

* Yhdistetty kulusuhde (Combined ratio) lasketaan jakamalla korvauskulujen (netto) ja

vakuutusliikkeen liikekulujen summa vakuutusmaksutuotoilla (netto). Aineettomien oikeuksien poistoja ei ole otettu huomioon.

** Kertaluonteiset vakuustekniseen laskelmaan vaikuttavat muutokset eliminoitu

LIITE 63. Vastuvelan herkkyyshanalyysi ja vastuvelan luonnetta kuvaavia tietoja

Vahinkovakuutus	Kanta käyvin arvoin, Milj. e	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus omaan pääomaan, Milj. e	
	31.12.2007			31.12.2007	31.12.2006
Kollektiivinen korvausvastuu	463	Inflaatio	0,25 %-yksikkö	-2	-2
Eläkemuotoinen korvausvastuu	1244	Elinikä	1 Vuotta	-29	-28
Eläkemuotoinen korvausvastuu	1244	Diskonttokorko	-0,1 %-yksikköä	-15	-15

Velan luonnetta kuvaavia tietoja

	2007	2006
Velat vakuutus sopimuksista (netto, milj. e)		
Latentit ammattitaudit	41	43
Muu	1 915	1 844
Yhteensä	1 956	1 887
Velan duraatio (vuosina)		
Lakisääteiset lajit	11,7	12,2
Muut lajit	2,2	2,0
Yhteensä	8,3	8,6

Diskontatun velan määrä (netto, milj. €)		
Tunnettu eläkeuotoinen korvausvastuu	1 010	989
Kollektiivinen korvausvastuu	201	185
Vakuutusmaksuvastuu	33	31
Yhteensä	1 244	1 205
Diskontatun velan duraatio (vuosina)	11,7	12,2

LIITE 64. Vastuuvelan arvioitu maturiteettijakauma

31.12.2007	0 - 1 v	1 - 5 v	5 - 10 v	10 - 15 v	yli 15 v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu *)	211	61	15	3	6	296
Korvausvastuu						
Diskonttaamaton	258	114	53	12	12	449
Diskontattu	82	298	272	193	367	1 211
Vastuovelka yhteensä	551	473	340	208	384	1 956

*) Sisältää diskontattua vastuuta 33 M€

31.12.2006	0 - 1 v	1 - 5 v	5 - 10 v	10 - 15 v	yli 15 v	Yhteensä
Vakuutusmaksuvastuu *)	181	52	13	3	5	254
Korvausvastuu						
Diskonttaamaton	264	117	54	12	12	459
Diskontattu	80	289	263	187	355	1 174
Vastuovelka yhteensä	525	457	331	202	373	1 887

*) Sisältää diskontattua vastuuta 31 M€

LIITE 65. Sijoitustoiminnan riskiasema

Sijoituskannan allokaatiojakauma	31.12.2007		31.12.2006	
	Käypä arvo Milj. e*		Käypä arvo Milj. e*	
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	51	2 %	69	3 %
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1 722	69 %	1 798	72 %
Valtiot	686	27 %	1 189	48 %
Investment Grade	882	35 %	441	18 %
Kehittyvät markkinat ja High Yield	155	6 %	168	7 %
Osakkeet yhteensä	413	16 %	430	17 %
Suomi	97	4 %	102	4 %
Kehittyneet markkinat	172	7 %	170	7 %
Kehittyvät markkinat	30	1 %	22	1 %
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0 %	9	0 %
Pääomasijoitukset	108	4 %	128	5 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	188	7 %	87	4 %
Hedge-fund rahastot	91	4 %	31	1 %
Raaka-aineet	23	1 %	20	1 %
Vaihtovelkakirjalainat	73	3 %	36	1 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	138	5 %	107	4 %
Suorat kiinteistöt	101	4 %	88	4 %
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	36	1 %	19	1 %
Yhteensä	2 511	100 %	2 490	100 %

* Sisältää siirtyvät korot

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon +3,3 miljoonaa euroa (-0,3)

LIITE 66. Sijoitusriskien herkkyyshanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä sijoitusluokittain. Vastuuvelan laskentaan liittyvän diskonttauskoron herkkyysharkastelu on esitetty vastuuvelan liitteessä 63. Sijoitusten ja vastuuvelan muutosten vaikutukset kumoavat toisiaan.

Sijoitusluokat	Kanta käyvin arvoin, Milj. e		Riskiparametri	Vaikutus omaan pääomaan, Milj. e		
	31.12.2007			Muutos	31.12.2007	31.12.2006
Joukkolainat ja korkorahastot *	1 843		Korko	1 %-yksikkö	69	90
Osakkeet **	391		Markkina-arvo	20 %-yksikköä	78	65
Pääomasijoitukset ja noteeramattomat osakkeet	113		Markkina-arvo	20 %-yksikköä	23	27
Raaka-aineet	23		Markkina-arvo	20 %-yksikköä	5	4
Kiinteistöt	138		Markkina-arvo	10 %-yksikköä	14	11
Valuutta	101		Avoinvaluuttapositio	20 %-yksikköä	20	19
Luottospread***	1 157		Spread	0,1 %-yksikköä	4	2
Johdannaiset	-		Volatiliteetti	20 %-yksikköä	0	0

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset, vaihtovelkakirjalainat ja korkojohdannaiset

** Sisältää hedge fund -rahastot ja osakejohdannaiset

*** Sisältää jvk- ja vvk-lainat sekä rahamarkkinasijoitukset pois lukien kehittyneiden valtioiden liikkeellelaskemat jvk-lainat

LIITE 67. Korkoriski

Koron muutoksista aiheutuvaa markkinariskiä seurataan luokittelemalla sijoitukset instrumenteittain duraation mukaan. Vastuuvelan korkoriskiä tasaavaa vaikutusta ei ole esitetty taulukossa, koska vastuuvelasta vain osa on diskontattu hallinnollisella korolla (liite 32).

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, Milj. e *)	31.12.2007	31.12.2006
0-1 vuotta	428	192
>1-3 vuotta	378	554
>3-5 vuotta	435	252
>5-7 vuotta	183	383
>7-10 vuotta	293	239
>10 vuotta	125	282
Yhteensä	1 843	1 903
Modifioitu duraatio	3,8	4,7
Efektiiivinen korko, %	4,8	4,2

*) Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja korkorahastot

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2007, Milj. e

Vuotta	0 - 1	1 - 3	3 - 5	5 - 7	7 - 10	10 -	yhteensä	%
AAA	54	185	128	43	116	86	613	35 %
AA	46	60	93	17	34	20	270	15 %
A	20	103	287	107	30	54	600	34 %
BBB	5	31	84	29	8	14	170	10 %
BB+ tai alempi	16	21	13	3	16	29	98	6 %
Sisäisesti luokiteltu	3	2	12	0	2	0	19	1 %
	144	403	616	198	205	203	1 769	100 %

Maturiteetti on ilmoitettu juoksuajan loppuun. Jos paperilla on Call-mahdollisuus, maturiteetti on ilmoitettu ensimmäiseen mahdolliseen Call-päivään saakka.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus S&P:n luokituksen mukaan on AA-.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen jäljellä oleva juoksu-aika on 5,4 vuotta (laskettu call-päivän ja eräpäivän perusteella)

LIITE 68. Valuuttariski

Valuuttapositio, Milj. e	31.12.2007	31.12.2006
USD	42	36
SEK	-6	-7
JPY	12	7
GBP	3	15
EEK, LVL, LTL**	-33	-23
Muut	5	5
Yhteensä*	101	94

* Valuuttapositio on 4,0 % (3,8) sijoituskannasta. Valuuttapositio lasketaan yksittäisten valuuttojen itseisarvojen summana

** Kuuluvat ERM2 -valuuttoihin

LIITE 69. Vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, Milj. e	31.12.2007		31.12.2006	
	Sijoitus*	Vakuutus**	Sijoitus*	Vakuutus**
AAA	613	0	902	1
AA	270	16	175	22
A	600	21	440	35
BBB	170	0	171	2
BB+ tai alempi	98	-	137	0
Sisäisesti luokiteltu	19	29	42	25
Yhteensä	1769	67	1867	84

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot

** Sisältää jälleenvakuuttajien osuuden vastuuvelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

MUUT TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 70. Varojen ja velkojen käyvät arvot

Rahoitusvarat	31.12.2007		31.12.2006	
	Käypä arvo	Tasearvo	Käypä arvo	Tasearvo
Milj. e				
Käteiset varat	448	448	907	907
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Kaupankäynnin rahoitusvarat				
Saamistodistukset				
Käypään arvoon arvostetut	2 220	2 220	2 470	2 470
Osakkeet				
Käypään arvoon arvostetut	0	0	6	6
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat				
Saamistodistukset				
Käypään arvoon arvostetut	2 481	2 481	2 325	2 325
Hankintamenoon arvostetut				
Saamistodistukset yhteensä				
Osakkeet				
Käypään arvoon arvostetut				
Hankintamenoon arvostetut				
Osakkeet yhteensä				
Johdannaissopimukset				
Käypään arvoon arvostetut	528	528	320	320
Saamiset luottolaitoksilta *	5 217	5 217	5 546	5 546
Saamiset asiakkailta *	9 288	9 288	7 864	7 864
Sijoitusomaisuus				
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Saamistodistukset				
Käypään arvoon arvostetut	618	618	94	94
Osakkeet				
Käypään arvoon arvostetut	19	19	23	23
Hankintamenoon arvostetut	63	63	77	77
Rahoitusvarat yhteensä 31.12.	20 882	20 882	19 632	19 632

Rahoitusvelat

Velat luottolaitoksille	2 739	2 739	2 390	2 390
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Lyhyeksi myydyt arvopaperit	52	52		
Johdannaissopimukset				
Käypään arvoon arvostetut	548	548	331	331
Velat asiakkaille	2 738	2 738	1 994	1 994
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Suojatut	1 723	1 723	1 207	1 207
Ei-suojauksessa olevat	11 133	11 133	12 057	12 057
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Suojatut	669	669	613	613
Ei-suojauksessa olevat	280	280	311	311
Rahoitusvelat yhteensä 31.12.	19 882	19 882	18 903	18 903

* Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta -erien käyvät arvot sisältävät taseeseen kirjatut arvonalentumiset.

LIITE 71. Annetut vakuudet

	31.12.2007	31.12.2006
Milj. e	Tasearvo	Tasearvo
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	2 631	2 520
Muut	110	31
Yhteensä	2 742	2 552
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut		
Kiinnitykset		
Pantit		
Muut		
Yhteensä		
Muiden puolesta annetut		
Kiinnitykset		
Pantit		
Muut	13	
Yhteensä	13	
Annetut vakuudet yhteensä		
Kiinnitykset	1	1
Pantit	2 631	2 520
Muut	123	31
Yhteensä	2 755	2 552
Vakuudelliset velat yhteensä	564	894

LIITE 72. Saadut rahoitusvakuudet

31.12.2007 31.12.2006

Saatujen vakuuksien käyvät arvot

Muut	95	4
Yhteensä	95	4

Johdannaisista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA- yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi arvopapereita tai käteistä. CSA-sopimukseen liittyvien, käteisenä saatujen vakuuksien määrä oli tilinpäätöshetkellä 94,7 miljoonaa euroa. Vakuudeksi saatuja arvopapereita ei tilinpäätöshetkellä ollut.

VASTUUSITOUMUKSIA JA JOHDANNAISIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 73. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	31.12.2007	31.12.2006
Takaukset	570	534
Takuuvastuut	1 489	1 384
Luottolupaukset	3 456	3 563
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	145	165
Muut	506	421
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	6 167	6 066

LIITE 74. Johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2007

Milj. e	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	20 383	20 510	5 048	45 941	221	-230	396
Korkotermit	2 250			2 250	0	0	0
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	1 750	5 562	1 403	8 714	132	0	181
Asetetut	1 513	5 507	1 522	8 542	0	-115	
Put ja floorit							
Ostetut	3 834	1 513	322	5 669	12	-5	24
Asetetut	1 066	1 384	224	2 674		-4	
OTC korkojohdannaiset yhteensä	30 795	34 476	8 519	73 791	366	-355	602
Korkofutuurit	3 756	3 301		7 057	2	-2	
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	1 000			1 000		0	
Asetetut	5 349			5 349	0	0	
Put							
Ostetut	1 000			1 000	0		
Asetetut	500			500		0	
Pörssijohdannaiset yhteensä	11 606	3 301		14 907	2	-2	
Korkojohdannaiset yhteensä	42 401	37 777	8 519	88 697	368	-357	602

Valuuttajohdannaiset

Valuuttatermiinit	7 989	126	298	8 414	53	-88	164
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	23		430	453	16	-15	48
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	164			164	3		5
Asetetut	235			235		-4	
Put							
Ostetut	137			137	1		2
Asetetut	210			210		-1	
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	8 759	126	728	9 613	73	-109	219
Valuuttafutuurit							
Valuuttajohdannaiset yhteensä	8 759	126	728	9 613	73	-109	219

Osake- ja indeksijohdannaiset

Osaketermiinit							
Osake-indeksiopiot							
Call							
Ostetut	14	263	58	334	51		79
Asetetut							
Put							
Ostetut		1		1	0		0
Asetetut							
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	14	264	58	335	51		79
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	14	264	58	335	51		79

Luottojohdannaiset

Luottoriskinvaihtosopimukset	71	125		196	0	-1	1
Luottojohdannaiset yhteensä	71	125		196	0	-1	1

Muut

Muut optiot							
Call							
Ostetut		6		6	2		2
Asetetut							
Put							
Ostetut	8			8			0
Asetetut							
Muut OTC johdannaiset yhteensä	8	6		14	2		2
Muut johdannaiset yhteensä	8	6		14	2		2
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	51 252	38 299	9 305	98 856	495	-466	903

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2006

Milj. e	Nimellisarvot /jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	13 499	11 054	2 771	27 324	140	-140	236
Korkotermit							
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	859	2 558	1 213	4 630	57		88
Asetetut	592	2 794	1 283	4 669		-51	
Put ja floorit							
Ostetut	334	891	159	1 384	4	-3	11
Asetetut	856	857	150	1 862		-3	
OTC korkojohdannaiset yhteensä	16 140	18 154	5 575	39 869	201	-198	334
Korkofutuurit	1 515			1 515	2	-1	
Korko-optiot							
Call							
Ostetut	1 583			1 583			
Asetetut							
Put							
Ostetut							
Asetetut	1 583			1 583			
Pörssijohdannaiset yhteensä	4 682			4 682	2	-1	
Korkojohdannaiset yhteensä	20 822	18 154	5 575	44 551	203	-199	334
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermit	5 882	123		6 004	31	-43	95
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		24	454	478	3	-2	38
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	93			94	1		2
Asetetut	98			99		-1	
Put							
Ostetut	71			72			1
Asetetut	98			99			
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	6 243	148	454	6 845	35	-47	136
Valuuttajohdannaiset yhteensä	6 243	148	454	6 845	35	-47	136
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osaketermit	1			1			1
Osake-indeksi-optiot							
Call							
Ostetut	27	135		162	32		45
Asetetut							
Put							
Ostetut		1		1			
Asetetut							
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	28	136		164	32	0	45
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	28	136		164	32	0	45

Luottojohdannaiset

Luottoriskinvaihtosopimukset	131	131	0	-1	1
Luottojohdannaiset yhteensä	131	131	0	-1	1

Muut

Muut optiot							
Call							
Ostetut	7	7	1		2		
Asetetut							
Put							
Ostetut	8	8	15				
Asetetut							
Muut OTC johdannaiset yhteensä	8	15	22	1	2		
Muut johdannaiset yhteensä	8	15	22	1	2		
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	27 100	18 584	6 029	51 713	271	-247	519

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2007

Milj. e	Nimellisarvot /jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v		Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	1 990	1 244	298	3 533	19	-21	30
OTC korkojohdannaiset yhteensä	1 990	1 244	298	3 533	19	-21	30
Korkojohdannaiset yhteensä	1 990	1 244	298	3 533	19	-21	30
Valuuttajohdannaiset							
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	372	1 524	267	2 163	4	-233	104
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	372	1 524	267	2 163	4	-233	104
Valuuttajohdannaiset yhteensä	372	1 524	267	2 163	4	-233	104
Suojauksen johdannaiset yhteensä	2 362	2 768	565	5 696	23	-254	134

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2006

Milj. e	Nimellisarvot /jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v		Varat	Velat	
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	1 065	798	272	2 134	11	-17	19
OTC korkojohdannaiset yhteensä	1 065	798	272	2 134	11	-17	19
Korkojohdannaiset yhteensä	1 065	798	272	2 134	11	-17	19
Valuuttajohdannaiset							
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
Valuuttajohdannaiset yhteensä	42	1 512	348	1 902	2	-85	104
Suojauksen johdannaiset yhteensä	1 106	2 310	620	4 036	13	-102	123

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 31.12.2007

Milj. e	Nimellisarvot /jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset	44 391	39 021	8 818	92 230	388	-378	632
Valuuttajohdannaiset	9 131	1 650	995	11 775	77	-342	323
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	14	264	58	335	51		79
Luottojohdannaiset	71	125		196	0	-1	1
Muut johdannaiset	8	6		14	2		2
Johdannaiset yhteensä	53 615	41 067	9 870	104 551	518	-720	1 037

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 31.12.2006

Milj. e	Nimellisarvot /jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot		Luotto- vasta-arvo
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Korkojohdannaiset	21 886	18 952	5 847	46 685	213	-215	353
Valuuttajohdannaiset	6 284	1 660	802	8 746	37	-132	241
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	28	136		164	32		45
Luottojohdannaiset		131		131		-1	1
Muut johdannaiset	8	15		22	1		2
Johdannaiset yhteensä	28 206	20 894	6 649	55 749	284	-349	642

LIITE 75. Ehdolliset velat ja varat

Konserniin kuuluvat vakuutusyhtiöt merkitsevät vakuutussopimuksia poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen veloitteista omien osuuksiensa suhteessa. Konserni kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Keskuskauppakamarin nimeämä välimiesoikeus päätti 2.5.2007 Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden lunastushinnaksi 14,35 euroa osakkeelta. Välimiesoikeuden päättämä lunastushinta on 1,00 euroa korkeampi kuin OKOn tarjoama lunastushinta 13,35 euroa osakkeelta. OKO on sopinut joulukuun 2007 loppuun mennessä noin 1 200 Pohjola-Yhtymä Oyj:n (Pohjola) entisen vähemmistöomistajan kanssa, että välitystuomion mukainen lunastushinta 14,35 euroa jää pysyväksi. Mainitut osakkeenomistajat edustavat yhteensä noin 11,8 miljoonaa osaketta eli noin 77,5 % kaikista Pohjolan riidanalaisista vähemmistöosakkeista. Muilta osin Pohjolan osakkeiden lunastushintaa koskeva riita jatkuu Helsingin käräjäoikeudessa. Riidan kohteena on noin 3,5 miljoonalle Pohjolan osakkeelle määrättävä lunastushinta. Välimiesoikeuden päätöksellä ei ole olennaista tulosvaikutusta. Lisäkauppahinta on kirjattu osakkeiden hankintamenon lisäykseksi toisella vuosineljänneksellä.

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola on tehnyt Helsingin kaupungin kanssa sopimuksen erään omistamansa tontin asemakaavamuutoksesta, jonka perusteella se on sitoutunut suorittamaan Helsingin kaupungille ko. tontin rakentamismahdollisuuksien parantamisesta enintään miljoona euroa. Viimeinen mahdollinen maksuajankohta on vuoden 2010 lopussa.

OKO Pankki Oyj:llä on yksityisasiakkaalta Korkeimman oikeuden vahvistama 2 miljoonan euron suuruinen saatava. Henkilön maksukyvyttömyyden johdosta ei kuitenkaan ole odotettavissa merkittäviä summia.

Veroasiamies on valittanut Pohjola Hallintopalvelu Oyj:n purkutumisesta vuonna 2003 syntyneen purkutappion jakotuksesta vuosien 2003 - 2005 verotuksissa. Konserniverokeskuksen oikaisulautakunta on hylännyt veroasiamiehen purkutappion jakotuksesta tekemät oikaisuvaatimukset. Asiaa käsitellään Helsingin hallinto-oikeudessa. Prosessilla ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia.

LIITE 76. Muut vuokrasopimukset

OKO-konserni vuokralle ottajana

Eräät konsernin yritykset ovat vuokranneet käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat vuodesta kymmeneen vuoteen ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Konserni on edelleen vuokrannut osan vuokraamistaan tiloista. Lisäksi konsernin eräät yritykset ovat vuokranneet leasingsopimuksin moottoriajoneuvoja ja konttorikoneita. Edellä mainituista eristä on liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattu vuokratuloja 13 miljoonaa euroa (6).

Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

Milj. e	31.12.2007	31.12.2006
Yhden vuoden kuluessa	12	14
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	37	34
Yli viiden vuoden kuluttua	22	27
Yhteensä	71	75

Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevat vastaiset vähimmäisvuokrat

	17	25
--	----	----

OKO-konserni vuokralle antajana

OKO-konsernin yritykset ovat antaneet vuokralle omistamiaan sijoituskiinteistöjä, joista kertyi vuokratuottoja 11 miljoonaa euroa (11). Sijoituskiinteistöjen lisäksi konserni on antanut vuokralle pääasiassa henkilöautoja, joiden vuokratuotot olivat 16 miljoonaa euroa (13).

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

Milj. e	31.12.2007	31.12.2006
Yhden vuoden kuluessa	32	27
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	63	42
Yli viiden vuoden kuluttua	16	9
Yhteensä	111	79

LIITE 77. Varainhoito

OKO-konsernissa Pohjola Varainhoito Oy harjoittaa omaisuudenhoitoliiketoimintaa ja tarjoaa instituutioasiakkaille ja varakkaille yksityishenkilöille täyden valtakirjan salkunhoitoon ja konsultatiiviseen salkunhoitoon perustuvia omaisuudenhoitopalveluita. Pohjola Varainhoito Oy:llä on salkunhoitovastuu valtaosasta OP-Rahastoyhtiön hallinnoimista sijoitusrahastoista.

Pohjola Varainhoito Oy:n täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksiin perustuvat hallinnoitavat asiakasvarat 31.12.2007 olivat 28,1 miljardia euroa ja konsultatiivisten omaisuudenhoitosopimusten perusteella hallinnoitavat varat olivat 1,8 miljardia euroa.

LIITE 78. Omistuksia muissa yrityksissä koskevat liitetiedot

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet on esitetty liitetiedossa 79 ja omistukset osakkuusyriksissä liitetiedossa 23.

Tilikauden aikana tapahtuneet muutokset tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Tilikauden aikana OKO Varainhoidon Oy:n nimi muutettiin Pohjola Varainhoito Oy:ksi.

Pohjola Varainhoito Oy:n omistaman Pohjola Private Oy:n nimi muutettiin Pohjola Private Equity Funds Oy:ksi. Lisäksi perustettiin Pohjola Varainhoidon tytäryhtiöksi SPEF I Oy, joka toimii SPEF I Ky:n vastuunalaisena yhtiömiehenä.

OKO Pankki Oyj myi Nooa Säästöpankki Oy:n osakkeet osake-enemmistön omistaville 24 säästöpankille 19.4.2007. OKO sai Nooan osakkeet omistukseensa vuoden 2006 lopussa Pohjola-Yhtymän sulaututtua OKOon. Nooan yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön muille osakkeenomistajille syntyi sulautumisessa oikeus lunastaa OKOLle siirtyneet osakkeet.

OKO Pankki Oyj osti Kesko Oyj:n tytäryhtiön K-Rahoitus Oy:n 21.12.2007. Kauppa toteutui lopullisesti 31.1.2008, kun viranomaisluvut saatiin.

OKO Capital East Oy myi tytäryhtiönsä ZAO OKO Capital Vostokin 21.12.2007. Kauppa toteutuu vuoden 2008 puolella, kun viranomaisluvut saadaan.

Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä yhteisyrityksissä**2007**

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus, %
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	100
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan omistamat yritykset::		
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Helsinki	53,7
Kiinteistö Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Helsinki	100

Konsernitilinpäätökseen on merkitty osuus yhteisessä määräysvallassa olevista omaisuuseristä ja niihin kohdistuvista veloista.

2006

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus, %
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	100
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan omistamat yritykset::		
Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki	Helsinki	34,2
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Helsinki	53,7

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 79. Lähipiiritapahtumat

OKO-konsernin osakkuusyhtiöt on lueteltu liitetiedossa 23. OKO-konsernin lähipiirin muodostavat emoyhtiö, osakkuusyhtiöt, hallintohenkilöt ja muut lähipiiriin kuuluvat yhtiöt.

OKO-konsernin emoyhtiö on Osuuspankkikeskus Osk.

OKO-konsernin hallintohenkilöihin kuuluvat OKOn toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, hallituksen jäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Hallintoneuvoston jäsenten sekä näiden läheisten perheenjäsenten tiedot sisältyvät lähipiiriin liiketapahtumiin 30.3.2006 asti, jolloin hallintoneuvosto lakkautettiin. Johdolle myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin ja lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

* Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OPK-konsernissa.

Saman konsernin yritykset

Yhtiö	Kotipaikka/kotimaa	Omistusosuus osakkeista, %	Osuus äänivallasta,%
OKO Pankki Oyj:n tytäryhtiöt :			
Pohjola Varainhoito Oy	Helsinki	86,50	86,50
OKO Corporate Finance Oy	Helsinki	64	64
OKO Venture Capital Oy	Helsinki	71	71
OKO Capital East Oy	Helsinki	70	70
ZAO OKO Capital Vostok	Venäjä	100	100
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	Helsinki	100	100
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100	100
Seesam International Insurance Company Ltd	Viro	100	100
Joint Stock Insurance Company "Seesam Latvia"	Latvia	100	100
Joint Stock Insurance Company "Seesam Lithuania"	Liettua	100	100
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	100	100
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	100	100
Pohjolan IT-Hankinta Oy	Helsinki	100	100
Conventum Venture Finance Oy	Helsinki	100	100
Kaivokadun PL-hallinto Oy	Helsinki	100	100
Real Estate Fund Finland Oy	Helsinki	100	100
Pohjola Private Equity Funds Oy	Helsinki	67,04	67,04
SPEF I Oy	Helsinki	100	100

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2007

Milj. e	Emoyhtiö	Yhdistellyt osakkus-yhtiöt	Hallinto-henkilöt	Muut*
Luotot	4			1 325
Muut saamiset	64			486
Talletukset				420
Muut velat	2			230
Korkotuotot	2			172
Korkokulut	6			102
Osinkotuotot				4
Vahinkovakuutuksen muut tuotot	3			2
Palkkiotuotot	1			27
Palkkiokulut	2			3
Kaupankäynnin tuotot				3
Kaupankäynnin kulut				4
Liiketoiminnan muut tuotot	6			11
Liiketoiminnan kulut	59			5
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Takaukset	8			45
Peruuttamattomat sitoumukset				77
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat				
Palkat ja palkkiot			1	
Lähipiirin omistamien				
Osakeoptioiden lukumäärä				
Osakkeiden lukumäärä	60 825 897		72 278	4 220 946

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2006

Milj. e	Emoyhtiö	Yhdistellyt osakkus-yhtiöt	Hallinto-henkilöt	Muut*
Luotot	27			1 741
Muut saamiset	8			70
Talletukset				108
Muut velat	4			135
Korkotuotot	2			53
Korkokulut	4			11
Osinkotuotot				3
Palkkiotuotot	1			21
Palkkiokulut	2			2
Liiketoiminnan muut tuotot	1			13
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Takaukset				36
Peruuttamattomat sitoumukset	8			62
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat				
Palkat ja palkkiot			3	

Lähipiirin omistamien

Osakeoptioiden lukumäärä

Osakkeiden lukumäärä

60 825 897

55 728 4 205 946

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten palkkiot seuraavasti:

Hallituksen jäsenille maksettiin vuonna 2007 palkkioita 529.200 euroa. Puheenjohtajan kuukausipalkkio oli 5.000 euroa, varapuheenjohtajan 4.000 euroa ja jäsenten 3.500 euroa. Kokouspalkkiota maksettiin kaikille hallituksen jäsenille 400 euroa kokousta kohti.

Puheenjohtaja Reijo Karhinen	69.200 euroa
Varapuheenjohtaja Tony Vepsäläinen	57.200 euroa
Hallituksen jäsenet:	
Merja Auvinen	48.800 euroa
Erkki Böös	50.000 euroa
Eino Halonen	50.000 euroa
Simo Kauppi	51.200 euroa
Satu Lähteenmäki	50.400 euroa
Harri Nummela	47.600 euroa
Heikki Vitie	51.200 euroa
Tom von Weymarn	50.400 euroa
Pekka Jaakkola	3.200 euroa

Toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen 31.12.2007 päättyneeltä tilikaudelta maksetut palkat ja tulospalkkiot olivat seuraavat:

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen	599.680 euroa
Toimitusjohtajan sijainen Timo Ritakallio	347.360 euroa

LIITE 80. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Optiojärjestelyt

Optio-ohjelma päättyi 31.12.2006.

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmään kuuluvat OKOn toimitusjohtaja, liiketoiminta-alueiden johtajat, osastonjohtajat ja erikseen määritellyissä johtaja-, esimies- ja asiantuntijatehtävissä toimivat henkilöt. Järjestelmän piirissä oli 31.12.2007 yhteensä 72 henkilöä. Hallitus vahvistaa toimitusjohtajan ja johtoryhmän järjestelmään kuulumisen. Muut järjestelmään kuuluvat vahvistetaan OKOn johtoryhmässä.

Palkitsemisjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada vuotuisina palkkioina OKO Pankki Oyj:n osakkeita vuosilta 2005-2007.

Vuonna 2007 johdon järjestelmässä sovelletut tavoitemittarit olivat

- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan ROE, painoarvo 25 %
- Vakuutustoiminnan yhdistetty kulusuhde, painoarvo 25 %
- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen kasvu, painoarvo 15 %
- Vahinkovakuutusmaksutuottojen kasvu, painoarvo 10 %
- Yhteisten asiakkaiden osuus OP-Pohjola-ryhmän henkilöasiakkaista, painoarvo 15%
- OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminnan markkinaosuuden kasvu, painoarvo 10%

Asetettujen tavoitteiden toteutuessa toimitusjohtajalla on oikeus 4 kuukauden, liiketoiminta-alueen johtajalla 3 kuukauden, osastonjohtajalla 2 kuukauden, ja muilla järjestelmän piiriin kuuluvilla henkilöillä 2 viikon säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Viimeksi mainittuun henkilöryhmään kuuluvilla on lisäksi oikeus henkilöstörahaston voittopalkkioon, kuitenkin yhteensä enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavaan määrään asti. Palkkio maksetaan henkilöille kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä.

Osakkeina ja rahana maksettavan palkkion arvo jaksetaan ansainta- ja sitouttamisjaksolle henkilöstökuluksi. Järjestelmästä kirjattiin kuluja tilikaudella 0,2 miljoonaa euroa.

Vuoden 2008 alusta pitkän aikavälin mittaristoa uudistettiin siten, että mittaristo muodostuu kahdesta tekijästä: kannattavuudesta ja kasvusta. Kannattavuusmittarin perusteena on tulos/ osake ja sen painoarvo on 50 %. Kasvumittareina käytetään Pohjola Vakuutus Oy:n etuasiakastalouksien määrän muutosta sekä OP-Pohjola-ryhmän keskittäjäasiakkaiden määrän muutosta. Molemmilla mittareilla on 25 %:n painoarvo. Voittopalkkiosiiro edellyttää, että ainakin toinen omista tavoitteista (kannattavuus tai kasvu) toteutuu vähintään 80-prosenttisesti. Jos kumpikaan omista tavoitteista ei toteudu, ei palkkiota kerry myöskään kasvu 2 -mittarista, vaikka sen toteutumisaste olisikin yli 80 prosenttia.

Henkilöstörahasto

OKO liittyi 26.10.2004 OP-ryhmän henkilöstörahasto hr:ään. Rahaston jäsenenä oli 2 616 OKO-konsernin työntekijää 31.12.2007. Tytäryhtiöiden henkilöstö ei Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan henkilöstöä lukuun ottamatta kuulunut henkilöstörahastoon.

Vuonna 2007 vuoden 2006 tuloksen perusteella henkilöstörahastoon siirrettiin n. 0,6 miljoonan euron suuruinen voittopalkkioerä.

Vuosina 2007 ja 2008 henkilöstörahastoon siirrettävän voittopalkkiosiiiron määrä perustuu samoihin tavoitemittareihin kuin johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmässä. Henkilöstörahastoon tehtävän voittopalkkiosiiiron määrä vuodelta 2008 on tavoitteiden toteutuessa 3,0 % rahaston jäsenten vuoden 2008 yhteenlasketusta palkkasummasta.

LIITE 81. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 9.10. hallituksen ehdotuksen mukaisesti yhtiön toiminimen ja yhtiöjärjestyksen 1 ja 2 §:n muuttamisesta. Emoyhtiön uusi toiminimi on Pohjola Pankki Oyj ja konsernin Pohjola-konserni. Nimenmuutos otetaan käyttöön 1.3.2008.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS

OKON TULOSLASKELMA

Milj. e	2007	2006
Korkotuotot	2 207	1 236
Leasingtoiminnan nettotuotot	26	18
Korkokulut	-2 122	-1 186
Korkokate	111	68
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	81	19
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	72	10
Omistusyhteisyryksistä	1	0
Muista yrityksistä	8	9
Palkkiotuotot	83	54
Palkkiokulut	-24	-11
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-28	34
Arvopaperikaupan nettotuotot	-48	8
Valuuttatoiminnan nettotuotot	19	26
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	17	21
Suojauslaskennan nettotulos	0	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	4	2
Liiketoiminnan muut tuotot	21	22
Hallintokulut	-85	-71
Henkilöstökulut	-46	-41
Palkat ja palkkiot	-38	-34
Henkilösivukulut	-8	-8
Eläkekulut	-5	-4
Muut henkilösivukulut	-3	-3
Muut hallintokulut	-39	-30
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-5	-4
Liiketoiminnan muut kulut	-27	-15
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	-1	-1
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot		
Liikevoitto	146	118
Tilinpäätössiirrot	-67	-82
Tuloverot	0	-6
Tilikauden verot	0	-5
Aikaisempien tilikausien verot	-1	0
Laskennallisen verovelan muutos	1	0
Varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen	79	31
Tilikauden voitto	79	31

OKON TASE

VASTAAVAA

Milj. e	31.12.2007	31.12.2006
Käteiset varat	448	907
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 572	3 873
Valtion velkasitoumukset	0	3
Muut	3 572	3 870
Saamiset luottolaitoksilta	5 217	5 546
Vaadittaessa maksettavat	249	195
Muut	4 967	5 351
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 789	7 483
Vaadittaessa maksettavat	0	5
Muut	8 789	7 478
Leasingkohteet	577	486
Saamistodistukset	1 875	1 081
Julkisyhteisöiltä	188	101
Muilta	1 687	980
Osakkeet ja osuudet	68	87
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	0	10
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	1 216	1 204
Johdannaissopimukset	528	320
Aineettomat hyödykkeet	13	17
Aineelliset hyödykkeet	28	33
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	22	27
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3	3
Muut aineelliset hyödykkeet	3	3
Muut varat	533	336
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	572	373
Laskennalliset verosaamiset	6	1
Vastaavaa yhteensä	23 441	21 756

VASTATTAVAA

Milj. e

31.12.2007 31.12.2006

Vieras pääoma

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 741	2 391
Keskuspankeille	110	445
Luottolaitoksille	2 631	1 946
Vaadittaessa maksettavat	536	368
Muut	2 095	1 577
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 773	2 101
Talletukset	908	712
Vaadittaessa maksettavat	898	709
Muut	9	3
Muut velat	1 866	1 388
Vaadittaessa maksettavat	0	0
Muut	1 865	1 388
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 022	13 373
Joukkovelkakirjalainat	7 264	7 704
Muut	5 758	5 669
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäynti tarkoituksessa pidettävät velat	601	331
Muut velat	1 056	537
Muut velat	1 056	534
Pakolliset varaukset	0	3
Siirtovelat ja saadut ennakot	545	349
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	950	924
Pääomalainat	193	198
Muut	757	727
Vieras pääoma yhteensä	21 687	20 006
Tilinpäätössiirtojen kertymä	439	372
Poistoero	76	71
Vapaaehtoiset varaukset	363	301
Oma pääoma		
Osakepääoma	428	428
Osakepääoma	428	428
Ylikurssirahasto	524	524
Muut sidotut rahastot	161	172
Vararahasto	164	164
Käyvän arvon rahasto	-3	9
Rahavirran suojauksesta		
Muuntoeroista		
Käypään arvoon arvostamisesta	-3	9
Vapaat rahastot	23	23
Muut rahastot	23	23
Edellisten tilikausien voitto	100	200
Tilikauden voitto	79	31
Oma pääoma yhteensä	1 315	1 378
Vastattavaa yhteensä	23 441	21 756
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	6 120	6 011
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	2 200	2 077
Takaukset ja pantit	2 055	1 913
Muut	145	165
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	3 920	3 933
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	14	
Muut	3 906	3 933

OKOn FAS rahavirtalaskelma

2007 2006

Milj. e

Liiketoiminnan rahavirta

Kauden voitto	79	31
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	119	129
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 031	-3 362
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	301	-1 286
Saamiset luottolaitoksilta	384	-810
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1 311	-1 069
Leasingkohteet	-209	-171
Saamistodistukset	-828	146
Osakkeet ja osuudet	24	32
Johdannaissopimukset	-62	-31
Sijoituskiinteistöt	6	6
Muut varat	-336	-178
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1 868	-766
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	350	-1 196
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	672	251
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	128	35
Muut velat	718	145

Maksetut tuloverot	-7	-10
Saadut osingot	21	19

A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä**50 -3 958****Investointien rahavirta**

Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	-11	-422
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	12	8
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-5	-6
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	4	2

B. Investointien rahavirta yhteensä**0 -420****Rahoituksen rahavirrat**

Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	153	407
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-126	-222
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	29 383	31 048
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-29 733	-26 180
Osakepääoma, lisäykset	0	4
Maksetut osingot	-131	-120
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0	4

C. Rahoituksen rahavirta yhteensä**-453 4 942****Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)****-404 564****Sulautumisessa siirtyneet rahavarat****11****Rahavarat tilikauden alussa****1 101 527****Rahavarat tilikauden lopussa****697 1 101****Rahavarojen muutos****-404 575****Saadut korot****2 013 1 081****Maksetut korot****-1 924 -1 054****Kauden voittoon tehdyt oikaisut****Erät joihin ei liity maksutapahtumaa**

Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	66	15
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-46	-37
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	-18	-22
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	191	190
Saamisten arvonalentumiset	4	2
Muut	-81	-13
	116	134

Erät jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-1	0
Myyntitappiot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	3	0
Fuusiovoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0	-4
	<u>119</u>	<u>129</u>

OKO PANKKI OYJ:N TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

YLEISTÄ

OKO Pankki Oyj on suomalainen luottolaitos, jonka konsernin liiketoimintoja ovat vuonna 2007 Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta ja Vahinkovakuutustoiminta. Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan kuuluvat liiketoiminta-alueet Yrityspankki, Pääomamarkkinat, Keskuspankki ja varainhallinta sekä Varainhoito. OKO Pankki Oyj keskittyy suomalaisiin asiakkaisiin, mutta tarjoaa ulkomaisille asiakkaille pankkipalvelut näiden Suomeen liittyvän liiketoiminnan tarpeisiin. Vahinkovakuutustoimintaa OKO Pankki Oyj harjoittaa tytäryhtiöidensä kautta Suomessa ja Baltiassa.

OKO Pankki Oyj kuuluu OP-Pohjola-ryhmään, joka muodostuu 229 jäsenosuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä Osuuspankkikeskus Osk:sta tytäryhtiöineen. Osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk ja jäsenluottolaitokset ovat vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.

OKO Pankki Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL308, 00101 Helsinki.

LAATIMISPERUSTA

OKO Pankki Oyj:n kansalliseen sääntelyyn perustuva tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernitalinpäätöstä koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Rahoitustarkastuksen tilinpäätös ja toimintakertomus -standardin mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi.

OKO Pankki Oyj:n tilinpäätös on esitetty miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta kaupankäynnin rahoitusvaroja ja -velkoja, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuja rahoitusvaroja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, johdannaissopimuksia sekä suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

ESITTÄMISTAPAMUUTOKSET

Luottolaitoslain 15.2.2007 voimaan tulleen muutoksen johdosta käyvän arvon rahasto luetaan sidotuksi omaksi pääomaksi ja taseessa se esitetään Muut sidotut rahastot erässä. Aikaisemmin käyvän arvon rahasto luettiin vapaaksi omaksi pääomaksi ja taseessa se esitettiin Vapaat rahastot erässä. Vertailutilikauden 2006 erät on ryhmitelty vastaamaan uutta esitystapaa.

Rahoitusinstrumenttien ryhmittely ja nimikkeistö muuttui vuonna 2007 johtuen Rahoitustarkastuksen Tilinpäätös ja toimintakertomus standardin muutoksesta. Taseessa on uusi Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -luokka, jonka kahtena alaryhmänä esitetään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset, osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiuden turvaamiseksi hankitut saamistodistukset on siirretty kaupankäynnin rahoitusvaroista alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi. Vertailutiedot vuodelta 2006 on muutettu vastaavasti. Esittämistavan muutoksella on pyritty selkeyttämään tilinpäätösinformaatiota. Muutoksella ei ole vaikutusta OKO Pankki Oyj:n tulokseen.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

OKO Pankki Oyj:n tilinpäätös laaditaan euroina, joka on tilinpäätöksen esittämismuuttuuta. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskipäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoittoina tai -tappioina tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Käyvän arvon määräytyminen

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos ei ole toimivia markkinoita omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Arvostusmenetelmissä käytetään diskontattujen kassavirtojen menetelmää, nykyarvon laskentaa sekä vertailua samanlaisiin, aktiivisilla markkinoilla noteerattaviin instrumentteihin. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen

Rahoitusvaroja ja -velkoja ei netoteta, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää. OKO Pankki Oyj:ssä ei ole tilikaudella sovellettu netottamista.

Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

Luokittelu ja kirjaaminen

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat

Kaikki rahoitusvarat ja -velat, joista katsotaan saatavan korkojen, hintojen ja kurssien aiheuttamaa tuottoa lyhyellä aikavälillä, tai jos kytkettyä johdannaista ei kyetä erottelemaan pääsopimuksesta, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Samoin kaupankäynnin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sisällytetään muut kuin suojauslaskennan piirissä olevat rahoitusjohdannaiset.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen arvostettuina käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat

OKO-konsernin riskienhallinnan periaatteiden mukaisesti sijoituksia hallinnoidaan ja niiden tuloksellisuutta arvioidaan käyvin arvoon mahdollisimman oikean ja ajantasaisen kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Raportointi konsernin johdolle tehdään käyvin arvoon. Liiketoiminnan luonne on pidemmän aikavälin sijoitustoimintaa, joten rahoitusvarat esitetään erillään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti peruuttamattomasti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat ovat maksuvalmiuden hallinnassa käytettyjä joukkovelkakirjalainoja. Lisäksi tähän ryhmään kirjataan yhdistelmä- instrumentit, joissa kytketyn johdannaisen käypää arvoa ei pystytä määrittämään erikseen. Nämä rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on aikaansaatu luovuttamalla rahaa tai palveluita. Lainoja ja saamia ei noteerata aktiivisilla markkinoilla ja ne käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä. Tähän erään luokitellut rahoitusvarat esitetään vastapuolen mukaisessa tase-erässä Saamiset luottolaitoksilta tai Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Pienten asiakasvastuiden osalta arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi ja tuloslaskelmassa erään Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisen johdosta saatu vakuutuskorvaus kirjataan arvonalentumistappion oikaisuksi. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Saamisen arvo on alentunut, jos siitä tulevat rahavirrat -vakuuden käypä arvo huomioituna - ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevien rahavirtojen erotus.

Saamisryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, mikäli on saatu objektiivista näyttöä, että ryhmään kuuluvien saamisten takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Arvonalentumisena kirjattava määrä perustuu kokemukseen siitä, missä määrin maksuhäiriöt johtavat luottotappioihin ja paljonko vakuuksien realisoinnit kattavat syntyvää tappiota.

Laina poistetaan taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai kirjaamisesta on muutoin tehty erillinen päätös. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuksi.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukyvyyn parantumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Järjestämättömän saamisen korko tuloutetaan, jos saaminen on muuttunut järjestämättömäksi 1.1.2005 tai sen jälkeen. Järjestämättömällä saamisella tarkoitetaan saamista, jonka korko, pääoma tai sen osa on ollut eräänntyneenä ja maksamattomana kolme kuukautta. Saaminen konkurssiin asetetulta yritykseltä merkitään järjestämättömäksi viimeistään konkurssiin

asettamispäivänä. Annettuun takaukseen perustuva saaminen merkitään järjestämättömäksi, kun takaukseen perustuva maksu suoritetaan.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, jotka on suoraan luokiteltu Myytävissä oleviksi tai joita ei ole sisällytetty edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin. Tämä luokka sisältää pääasiassa saamistodistuksia, pitkäaikaisia osakesijoituksia ja muita toiminnalle välttämättömiä osakkeita ja osuuksia.

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenon määräisinä ja arvostetaan käypään arvoon. Jos käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet sekä muut noteeraamattomat osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenuon. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan Käyvän arvon rahastoon, josta ne yhdessä myyntivoiton tai -tappion kanssa kirjataan tuloslaskelmaan Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoihin, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai sen arvon on todettu alentuneen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitetun, arvonalentuneen saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan. Jos arvonalentuneen osakkeen käypä arvo myöhemmin nousee, arvonnousu kirjataan omaan pääomaan.

Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjojen nimellisarvon ja hankintamenon välinen erotus jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä lainan juoksuajalle.

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrietyksissä ja samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyrietyksiin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintamenuon, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintamenuo, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenuon. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Muut varat

Muut varat koostuvat maksujen välityksestä syntyneistä, vaadittaessa maksettavista saamisista, erilaisilla selvittelytileillä olevista saamisista, johdannaisopimuksiin liittyvistä marginaalilisaisista sekä kaikista muista saamisista, joiden esittämiseen ei ole muuta sopivaa tase-erää, kuten erilaisista myynti- ja vuokrasaamisista sekä vakuutuskorvaussaamisista.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat.

Muut rahoitusvelat käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenon määräisinä. Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintamenon välinen erotus jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä lainan juoksuajalle. Vastaerä kirjataan velan kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Muut velat

Muut velat koostuvat pääosin maksujenvälitysveloista, ostovelosta ja arvopaperikauppaan liittyvistä veloista.

Johdannaissopimukset

Johdannainen on rahoitus- tai muu instrumentti, jonka arvo muuttuu tietyn koron, rahoitusinstrumentin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindeksin, luottoluokituksen tai luottoindeksin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosijoitusta, ja sopimus selvitetään tietyntä päivänä tulevaisuudessa.

Sekä ei-suojaavat että suojaavat johdannaiset merkitään aina taseeseen käypään arvoon. Ei-suojaavien koronvaihtosopimuksien korkokertymä merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot siirtosaamisiin ja -velkoihin. Ei-suojaavien korko-, luotto-, valuutta- osake- ja hyödykejohdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Positiiviset arvonmuutokset ja johdannaissopimuksista maksetut preemiomaksut kirjataan varoiksi erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset arvonmuutokset ja johdannaissopimuksista saadut preemiomaksut kirjataan erään Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat.

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja korkokatollisiin asuntoluottoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan korkoihin.

SUOJAUSLASKENTA

OKO Pankki Oyj:ssä tehdään johdannaissopimuksia, joilla tosiasiallisesti suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä nykyisiä suojauslaskennan vaatimuksia, eikä niitä voida siten käsitellä suojaavina kirjanpidossa.

Pankin riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi.

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Tällä hetkellä suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen käyvän arvon menetelmällä. Korkoriskin suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin.

Silloin, kun rahoitusinstrumentti määritellään suojaavaksi, suojaavan instrumentin (instrumenttien) ja suojattavan instrumentin välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista sekä suojausstrategiasta, sekä menetelmät, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tekohetkellä ja sen jälkeen juoksevasti vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tavallisesti tehokkaaksi, tekohetkellä ja myöhemmin, mikäli suojattavan erän käyvän arvon muutokset kumoutuvat suojattavan instrumentin käyvän arvon muutoksilla vaihteluvälillä 80 % -125 %.

Sopimuksia ei voida käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei enää täytä tehokkuuskriteerejä.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmassa Suojauslaskennan nettotulokseen.

Johdannaisia, joiden katsotaan olevan taloudellisessa mielessä suojaavia, mutta jotka eivät täytä suojauslaskennan kriteerejä, käsitellään kirjanpidossa kuten ei-suojaavia johdannaisia.

LEASINGKOHTEET

Vuokralle annettu omaisuus sekä leasingkohteiden ennakkomaksut kirjataan poistamattomaan hankintamenuon ja esitetään tase-erässä Leasingkohteet. Leasingkohteet poistetaan pääsääntöisesti annuiteettimenetelmän mukaisesti.

Leasingsopimuksin vuokralle annettujen hyödykkeiden vuokratuotot vähennettynä leasingkohteista tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla kirjataan tuloslaskelman erään Leasingtoiminnan nettotuotot. Erään luetaan lisäksi leasingkohteista kirjatut arvonalentumistappiot ja leasing - omaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot, asiakkailta perityt palkkiot sekä muut leasingsopimuksista välittömästi johtuvat tuotot ja kulut. Muut leasingtoiminnasta johtuvat tuotot ja kulut luetaan tuotto- tai kuluerän luonnetta vastaavaan tuloslaskelman erään.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 3-5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä.

Vastikkeellisesti hankitut aineettomat hyödykkeet (esim. atk-ohjelmat) aktivoidaan. Suunnitelman mukaiset poistot aloitetaan, kun hyödyke on valmis käytettäväksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

SIJOITUSKIINTEISTÖT

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton ja/tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin voidaan tehdä arvonnousuja, jos niiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä suurempi. Alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan vain, jos on todennäköistä, että kiinteistöstä näin saatu taloudellinen hyöty on alun perin arvioitua suurempi.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen liitetiedoissa esitetty käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustavalla tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonlennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja -tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30-50 vuotta
Koneet ja kalusto	4-10 vuotta
Atk-laitteistot	3-5 vuotta
Autot	6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5-10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä. Omassa käytössä olevin kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet esitetään taseen erässä Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet ja vuokratuotot tuloslaskelman erässä Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokratulot kirjataan tuloslaskelmaan tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa erään Liiketoiminnan muut kulut.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläke-etuudet

OKO Pankki Oyj:n työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP-Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään Henkilöstökulut. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

Osakeperusteiset työsuhde-etuudet

OKO Pankki Oyj:ssä on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella siihen kuuluva henkilö voi saada osittain OKO Pankki Oyj:n osakkeina ja osittain rahana selvitettävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamista palveluista.

Omana pääomana maksettavat osakeperusteiset työsuhde-etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi ja oman pääoman lisäykseksi ansainta- ja

sitouttamisjakson kuluessa. Rahana maksettavat osakeperusteiset palkkiot ja niitä vastaava velka arvostetaan käypään arvoon kunkin kauden päättyessä velan suorittamiseen saakka. Kirjaukset tehdään tuloslaskelmassa erään Palkat ja palkkiot ja taseessa Edellisten tilikausien voittovaroihin ja Siirtovelkoihin.

Henkilöstörahasto

OKO Pankki Oyj kuuluu OP-Pohjola-ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi.

PAKOLLISET VARAUKSET

Velvoitteen perusteella kirjataan tuloslaskelmaan ja taseeseen pakollinen varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä mutta toteutumisajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi velvoitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen velvoitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

PÄÄOMALAINAT

Pääomalaina merkitään omaksi eräkseen taseen erään Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla. Vakavaraisuuslaskelmassa pääomalainat luetaan ensisijaisiin omiin varoihin. Pääomalainalle saadaan maksaa korkoa voitonjakokelpoisten varojen puitteissa.

TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Vapaaehtoiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä vapaaehtoisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Vapaaehtoisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa pankin ennakoituja riskejä.

TULOVEROT

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OKO Pankki Oyj:n tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan tilinpäätökseen sisältyvistä kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron

purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joita ei kirjata tuloslaskelmaan, ei myöskään laskennallisen veron muutosta kirjata tuloslaskelmaan vaan omaan pääomaan.

TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaiset kertamaksulliset palkkiot, jotka koskevat useita vuosia ja joihin sisältyy mahdollinen palautusvelvollisuus, tuloutetaan maksuperusteisesti ja takaisinmaksuveloitteesta kirjataan pakollinen varaus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen.

Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen koronluonteinen ero (hintaero) jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

TULOSLASKELMAERIEN NETTOUTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimiitit sekä arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

OKON TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1. Korkotuotot ja korkokulut
2. Leasingtoiminnan nettotuotot
3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista
4. Palkkiotuotot ja -kulut
5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
7. Suojauslaskennan nettotulos
8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
9. Liiketoiminnan muut tuotot
10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
11. Liiketoiminnan muut kulut
12. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
13. Tuloverot
14. Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut
15. Tuotot, liikevoitto tai -tappio sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain

Tasetta koskevat liitetiedot

16. Saamiset luottolaitoksilta
17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
18. Leasingkohteet
19. Saamistodistukset
20. Osakkeet ja osuudet
21. Johdannaissopimukset
22. Aineettomat hyödykkeet
23. Aineelliset hyödykkeet
24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
25. Muut varat
26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
29. Muut velat
30. Pakolliset varaukset
31. Siirtovelat ja saadut ennakot
32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
33. Oma pääoma
34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 35a. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2007
- 35b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot 31.12.2007
36. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2007

Muut liitetiedot

37. Erilajiset osakkeet vuoden lopussa ja hallitukselle annetut valtuudet sekä pitkän tähtäimen kannustejärjestelmät
38. Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen
39. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2007
40. Eläkevastuut
41. Leasingvuokra- ja muut vuokrausvastuut
42. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
43. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
44. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
45. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2007
46. Notariaattitoiminta

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot

LIITE 1. Korkotuotot ja -kulut	2007	2006
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	270	180
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	396	274
Saamistodistuksista	224	171
Johdannaissopimuksista	1 309	608
Muista	7	2
Yhteensä	2 207	1 236
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	1	0
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	94	106
Veloista yleisölle ja julkisyhteisölle	84	53
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	599	395
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	1 290	595
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	46	33
Muista	8	4
Yhteensä	2 122	1 186

Konserni- ja osakkuusyrityksiltä saadut korkotuotot ja niille suoritettavat korkokulut

	2007	2006
	Osak	
	Tytäryri- kuus- tyksistä yrityksiltä	Tytäryri- tyksistä Osakkuus- yrityksiltä
Korkotuotot	3	0
Korkokulut	7	14

LIITE 2. Leasingtoiminnan nettotuotot	2007	2006
Vuokratuotot	150	127
Suunnitelman mukaiset poistot	-118	-103
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	-1	-1
Palkkiotuotot	1	1
Muut tuotot	0	0
Muut kulut	-6	-5
Yhteensä	26	18

LIITE 3. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	2007	2006
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista		
Myytavissä olevista	8	9
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	72	10
Omistusyhteisyryksistä	1	
Yhteensä	81	19

LIITE 4. Palkkiotuotot ja kulut	2007	2006
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	22	16
Talletuksista	0	0
Maksuliikenteestä	12	12
Rahastoista	1	0
OmaisuuDENhoidosta	9	7
Lainopillisista tehtävistä	0	0
Arvopaperinvälityksestä	25	6
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	2	2
Takauksista	6	6
Muista	4	4
Yhteensä	83	54
Palkkiokulut		
Maksetut toimitusmaksut	3	3
Muut	21	8
Yhteensä	24	11
LIITE 5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	2007	2006
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista*	-8	-9
Osakkeista ja osuuksista	0	0
Yhteensä	-8	-9
Käyvän arvon muutoksesta johtuvat		
Saamistodistuksista*	-65	-27
Osakkeista ja osuuksista		
Johdannaissopimuksista	26	45
Muista		
Yhteensä	-39	17
* Saamistodistuksista -kohdat sisältävät alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltujen rahoitusvarojen myyntituloksia 0,2 Milj. euroa (1,5) ja käyvän arvonmuutoksia 67,4 Milj. euroa (17,3).		
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-48	8
Valuuttatoiminnan nettotuotot	19	26
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot yhteensä	-28	34
LIITE 6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2007	2006
Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	0	
Yhteensä	0	
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	3	4
Arvonalentumistappiot	0	
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	15	17
Yhteensä	17	21
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	17	21
LIITE 7. Suojauslaskennan nettotulos	2007	2006
Suojausinstrumenttien nettotulos	-1	-16
Suojauskohteiden nettotulos	1	16
Yhteensä	0	0

LIITE 8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	2007	2006
Vuokra- ja osinkotuotot	3	4
Muut tuotot	0	0
Myyntivoitot	2	1
Vuokrakulut	-1	-2
Suunnitelman mukaiset poistot		
Myyntitappiot	-4	-1
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	2	1
Muut kulut	1	0
Yhteensä	4	2

LIITE 9. Liiketoiminnan muut tuotot	2007	2006
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	0
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0	0
Fuusiovoitoista		
Muista	21	22
Yhteensä	21	22

LIITE 10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	2007	2006
Suunnitelman mukaiset poistot	5	4
Arvonalentumiset	0	0
Yhteensä	5	4

LIITE 11. Liiketoiminnan muut kulut	2007	2006
Vuokrakuluista	4	4
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	1	0
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä		
Fuusiotappioista		
Muista	23	11
Yhteensä	27	15

LIITE 12. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

	Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	2		2	0
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8	1	8	1
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä				
Muista				
Yhteensä	10	1	10	1
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot				
Konserniosakkeista- ja osuuksista				
Omistusyhteysosakkeista ja -osuuksista				
Yhteensä				
Arvonalentumistappiot yhteensä	10	1	10	1

LIITE 13. Tuloverot	2007	2006
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	0	6
Tuloverot yhteensä	0	6

LIITE 14. Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut	2007	2006
--	-------------	-------------

Olennaisiin tähän erään liittyvä kulu on välimiesoikeuden velvoittama 10 miljoonan euron sopimussakko 32 säästöpankille. Välimiesoikeuden tuomion mukaan Pohjola-Yhtymä Oyj (Pohjola) oli olennaisesti rikkonut Nooa Säästöpankkia koskeneen osakassopimuksen määräyksiä.

Osakassopimusta koskeva riita liittyi kauppaan, jolla OKO osti 12.9.2005 Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomelta ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta Pohjolan osake-enemmistön. Kaupan jälkeen säästöpankkien ja Pohjolan välinen Nooa Säästöpankkia koskeva yhteistyö päättyi.

LIITE 15. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain

	Yrityspankki	Pääomamarkkinat	Keskuspankki ja varainhallinta	Muu	Yhteensä
Tuotot*	148	57	-10	93	288
Liikevoitto	74	30	-20	61	146
Varat	10 171	2 345	9 580	1 346	23 442
Velat	939	1295	19 434	19	21 687
Henkilömäärä, lkm	402	129	55	53	640

* Tuotot sisältävät seuraavat tuloslaskelman erät: korkokate, tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, suojauslaskennan nettotuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot yhteenlaskettuina.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 16. Saamiset luottolaitoksilta	31.12.2007	31.12.2006
---	-------------------	-------------------

Vaadittaessa maksettavat

Talletukset	154	152
Muut	95	42
Yhteensä	249	195

Muut kuin vaadittaessa maksettavat

Talletukset	6	128
Muut	4 961	5 224
Yhteensä	4 967	5 351

Saamiset luottolaitoksilta yhteensä

5 217	5 546
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	42 30

OKO Pankki Oyj:llä ei ole muita kuin vaadittaessa maksettavia saamisia Suomen Pankilta.

LIITE 17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	31.12.2007	31.12.2006
--	-------------------	-------------------

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain

Yritykset ja asuntoyhteisöt	6 937	5 806
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4	68
Julkisyhteisöt	347	360
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	198	170
Kotitaloudet	730	670
Ulkomaat	578	412
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-5	-4
Yhteensä	8 789	7 483
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	1	43

Tase-erään sisältyy luottoja 1,7 miljoonaa euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Luottojen arvonalentumiset

Arvonalentumiset tilikauden alussa	18	22
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	10	4
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	1	0
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	-9	-6
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-1	-3
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	20	18

LIITE 18. Leasingkohteet	31.12.2007	31.12.2006
---------------------------------	-------------------	-------------------

Ennakkomaksut	82	45
Koneet ja kalusto	432	375
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	53	58
Muu omaisuus	10	8
Yhteensä	577	486

LIITE 19. Saamistodistukset

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2007

	Keskus- pankki rahoituk- seen oikeutta- vat	Muut saamis- todistuk- set	Yhteen- sä	Josta huonom- malla etu- oikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	3 572	1 272	4 844	62
Myytavissä olevat		603	603	35
Yhteensä	3 572	1 875	5 447	97

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2007

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteen- sä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	4 817	26	4 844
Myytavissä olevat	603		603
Yhteensä	5 421	26	5 447

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmä sisältää alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuja rahoitusvaroja yhteensä 2481 miljoonaa euroa, jotka kaikki ovat julkisesti noteerattuja.

Saamistodistukset vaadetyypeittäin	31.12.2007	31.12.2006
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Valtion velkasitoumukset	0	3
Kuntatodistukset	327	33
Yritystodistukset	43	
Sijoitustodistukset	1 211	1 632
Vaihtovelkakirjalainat	0	0
Muut joukkovelkakirjalainat	3 262	3 201
Yhteensä	4 844	4 869
Myytavissä olevat		
Muut joukkovelkakirjalainat	603	74
Muut	0	11
Yhteensä	603	85

31.12.2007 OKO Pankki Oyj:n kaikille saamistodistuksille on kerrytetty kirjanpidossa korkoa.

LIITE 20 Osakkeet ja osuudet

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Myytavissä olevat	14	54	68
Tytäryritysosakkeet		1 216	1 216
Yhteensä	14	1 270	1 284

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon

	31.12.2007	31.12.2006
Osakkeet ja osuudet sektoreittain		
Yritykset ja asuntoyhteisöt	83	42
Rahoitus ja vakuutuslaitokset	1 182	1 234
Ulkomaiset yhteisöt	18	25
Yhteensä	1 284	1 301

LIITE 21. Johdannaissopimukset**Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 2007**

	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käypä arvo	
	alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	1 990	1 244	298	3 533	19	31
Koronvaihtosopimukset	1 990	1 224	298	3 533	19	31
Valuuttajohdannaiset	372	1 524	267	2 163	4	233
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	372	1 524	267	2 163	4	233
Osakejohdannaiset						
Muut johdannaiset						

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 2007

	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käypä arvo	
	alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	42 401	37 777	8 519	88 697	368	347
Futuuri- ja termiinisopimukset	6 006	3 301		9 307	2	2
Optiosopimukset	16 012	13 966	3 471	33 449	145	125
Ostetut	7 583	7 075	1 725	16 383	144	5
Asetetut	8 428	6 891	1 746	17 066	0	119
Koronvaihtosopimukset	20 383	20 510	5 048	45 941	221	220
Valuuttajohdannaiset	8 632	126	728	9 486	73	109
Termiinisopimukset	7 863	126	298	8 288	53	88
Optiosopimukset	746	0	0	746	4	5
Ostetut	301			301	4	0
Asetetut	445			445	0	5
Koron- ja valuutan- vaihtosopimukset	23	0	430	453	16	15
Osakejohdannaiset	14	264	58	335	51	0
Termiinisopimukset				0		
Optiosopimukset	14	264	58	335	51	0
Ostetut	14	264	58	335	51	
Asetetut						
Muut johdannaiset	79	86	45	210	2	1
Termiinisopimukset						
Optiosopimukset	8	6	0	14	2	0
Ostetut	8	6		14	2	
Asetetut						
Luottojohdannaiset	71	80	45	196	0	1

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Sopimusten luottovasta-arvot 2007

	Suojaamis- tarkoituksessa tehdyt	Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät
Korkojohdannaiset	30	602
Futuuri ja termiinisopimukset		0
Optiosopimukset	0	205
Ostetut		205
Asetetut		
Koronvaihtosopimukset	30	396
Valuuttajohdannaiset	104	215
Termiinisopimukset		160
Optiosopimukset	0	7
Ostetut		7
Asetetut		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	104	48
Osakejohdannaiset	0	79
Termiinisopimukset		0
Optiosopimukset	0	79
Ostetut		79
Asetetut		
Muut johdannaiset	0	3
Termiinisopimukset		
Optiosopimukset	0	2
Ostetut		2
Asetetut		
Luottojohdannaiset		1

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 2006

	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käypä arvo	
	alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	1 065	798	272	2 134	11	17
Koronvaihtosopimukset	1 065	798	272	2 134	11	17
Valuuttajohdannaiset	42	1 512	348	1 902	2	85
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	42	1 512	348	1 902	2	85
Osakejohdannaiset						
Muut johdannaiset						

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 2006

	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käypä arvo	
	alle 1v	1-5v	>5 v		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	17 614	18 154	5 575	41 343	202	198
Futuuri- ja termiinisopimukset	1 474			1 474		
Optiosopimukset	2 641	7 100	2 805	12 545	63	58
Ostetut	1 193	3 449	1 372	6 014	61	4
Asetetut	1 448	3 651	1 433	6 531	0	54
Koronvaihtosopimukset	13 499	11 054	2 771	27 324	140	140
Valuuttajohdannaiset	6 104	148	454	6 706	35	47
Termiinisopimukset	5 783	123		5 906	30	43
Optiosopimukset	321	1		322	2	2
Ostetut	144	1		145	2	
Asetetut	176	1		177		2
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		24	454	478	3	2
Osakejohdannaiset	28			28	32	0
Termiinisopimukset	1			1	0	0
Optiosopimukset	27	136		163	32	
Ostetut	27	136		163	32	
Asetetut						
Muut johdannaiset	39	115		154	1	1
Termiinisopimukset						
Optiosopimukset	8	15		22	1	
Ostetut	8	15		22	1	
Asetetut						
Luottojohdannaiset		131		131	0	1

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Sopimusten luottovasta-arvot 2006

	Suojaamis- tarkoituksessa tehdyt	Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät
Korkojohdannaiset	19	334
Optiosopimukset		99
Ostetut		99
Asetetut		
Koronvaihtosopimukset	19	236
Valuuttajohdannaiset	104	134
Termiinisopimukset		93
Optiosopimukset		3
Ostetut		3
Asetetut		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	104	38
Osakejohdannaiset		45
Termiinisopimukset		1
Optiosopimukset		45
Ostetut		45
Asetetut		
Muut johdannaiset		2
Optiosopimukset		2
Ostetut		2
Asetetut		
Luottojohdannaiset		1

Johdannaissopimuksia, joissa vastapuolena on OKO-konserniin kuuluva yritys, ei ole.

LIITE 22. Aineettomat hyödykkeet	31.12.2007	31.12.2006
ATK-menot	8	14
Muut pitkävaikutteiset menot	5	3
Yhteensä	13	17

LIITE 23. Aineelliset hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt		
	Omassa käytössä olevat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistöomistukset			
Maa- ja vesialueet	0	0	0
Rakennukset	0		
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	2	22	26
Yhteensä	3	22	26

LIITE 24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana	Aineet- tomat hyödyk- keet	Sijoitus- kiinteis- töt	Omassa käytössä olevat kiin- teistöt	Muut aineelli- set hyö- dykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	48	32	3	69
+ lisäykset tilikautena	5	1		0
- vähennykset tilikautena	7	8		0
+/- siirrot erien välillä				
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	4		0	0
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset		2		
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja	3	0		0

arvonlennukset tilikauden alussa				
- kertyneet poistot tilikauden alussa	31	0	0	65
- kertyneet arvonlennukset tilikauden alussa		5	1	
+ kertyneet arvonkorotukset tilikauden alussa				
+/- tilikauden arvonkorotukset ja niiden peruutukset				
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	13	22	3	3

LIITE 25. Muut varat	31.12.2007	31.12.2006
Arvopapereiden myyntisaamiset	233	46
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalisaamiset	9	5
Maksujenvälityssaamiset	88	7
Muut	204	278
Yhteensä	533	336

LIITE 26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	31.12.2007	31.12.2006
Korot		
Korkosaamiset	552	356
Maksetut korkoennakot	4	5
Yhteensä	556	361
Muut		
Muut maksetut ennakkomaksut	4	0
Muut siirtosaamiset	12	12
Yhteensä	16	12
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	572	373

LIITE 27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	5		5
Muista väliaikaisista eroista	1	0	1
Yhteensä	6	0	6

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä 0 euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat ovat pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista kirjattuja laskennallisia verosaamisia ja -velkoja.

Arvonkorotukset 31.12.2007

Taseeseen ei sisälly arvonkorotuksia

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Laskennalliset verovelat	Netto
Poistoero	76	20	56
Vapaaehtoiset varaukset	363	94	269
Yhteensä	439	114	325

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään.

LIITE 28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Kirjan- pitoarvo 31.12. 2007	Nimellis- arvo 31.12. 2007	Kirjan- pitoarvo 31.12. 2006	Nimellis- arvo 31.12. 2006
Sijoitustodistukset	2 996	3 030	3 653	3 687
Joukkovelkakirjalainat	7 264	7 338	7 704	7 740
Muut	2 762	2 777	2 016	2 037
Yhteensä	13 022	13 145	13 373	13 463

LIITE 29. Muut velat**31.12.2007 31.12.2006**

Maksujenvälitysvelat	481	421
Arvopapereiden ostovelat	288	24
Johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalivelat	45	4
Muut	242	88
Yhteensä	1 056	537

Muut velat erä "muut" sisältää osake- ja johdannaissovelkoja 228 miljoonaa euroa (68).

OKO on sopinut vuoden 2007 loppuun mennessä noin 1 250 Pohjola-yhtymä Oyj:n (Pohjola) entisen vähemmistöosakkeenomistajan kanssa, että välitystuomion mukainen lunastushinta 14,35 euroa jää pysyväksi. Välimiesoikeuden päättämä lunastushinta on 1,00 euroa korkeampi kuin OKOn tarjoama lunastushinta 13,35 euroa osakkeelta. Muilta osin Pohjolan osakkeiden lunastushintaa koskeva riita jatkuu Helsingin käräjäoikeudessa. Riidan kohteena on noin 3,34 miljoonalle Pohjolan osakkeelle (= noin 2,18 % Pohjolan kaikista osakkeista) maksettava lunastushinta.

Välimiesoikeuden päätöksellä ei ole olennaista tulosvaikutusta. Lisäkauppahinta on kirjattu osakkeiden hankintamenon lisäykseksi toisella vuosineljänneksellä.

LIITE 30. Pakolliset varaukset

	Eläkeva- raukset	Verova- raukset	Takaus- vastuut	Vuokra- vastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1						3
+ varausten lisäys						
- käytetyt varaukset				2	2	3
- peruutukset						
Varaukset 31.12						0

LIITE 31. Siirtovelat ja saadut ennakot**31.12.2007 31.12.2006****Korot**

Korkovelat	516	318
Saadut korkoennakot	1	1
Yhteensä	516	318

Muut

Muut saadut ennakomaksut	3	5
Muut siirtovelat	26	25
Yhteensä	29	30
Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä	545	349

LIITE 32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	Kirjanpi- toarvo	Nimellis- arvo
Ikkuiset lainat	286	286
Muut luottolaitoksen liikkeeseen laskemat velkasitoumukset	472	471
Pääomalainat	193	211
Yhteensä	950	968

Perpetuaalit ja debentuurit

1. Perpetuaali 100 miljoonaa GBP, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 28.12.2012. Lainasta maksetaan puolivuositain kiinteää 6,5 prosentin korkoa. Laina rinnastettu ylempiin toissijaisiin omiin varoihin liikkeeseenlaskukurssiin 148,6 miljoonaa euroa.
2. Perpetuaali 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2012. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,875 prosentin korkoa. Laina rinnastettu ylempiin toissijaisiin omiin varoihin.
3. Debentuurilaina 70 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2010. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,5 prosentin korkoa. Laina rinnastettu alempiin toissijaisiin omiin varoihin.
4. Debentuurilaina 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 21.3.2011. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 17,5 bps. Laina rinnastettu ylempiin toissijaisiin omiin varoihin.
5. Debentuurilaina 325 miljoonaa US-dollaria, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 13.9.2011. Lainan korko on 3 kuukauden USD Libor + 20 bps. Laina rinnastettu alempiin toissijaisiin omiin varoihin liikkeeseenlaskukurssiin 267,7 miljoonaa euroa.

Lainat 1-5 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Kotimaassa liikkeeseen laskettuja, kiinteäkorkoisia debentuurilainoja oli 31.12.2007 yhteensä 30,3 miljoonaa euroa (61,1).

Liikkee- seen lasku pvm	Kirjan- pitoar- vo milj. euroa	Korko- prosentti	Eräpvm
4.6.2003	5,3	3,4 %	4.6.2009
19.11.2003	6,8	3,9 %	19.11.2009
10.3.2004	5,3	3,5 %	10.3.2010
15.9.2004	6,1	3,5 %	15.9.2010
30.11.2005	1,4	3,2 %	30.11.2011
16.3.2005	5,2	3,3 %	16.3.2011
20.9.2006	0,2	3,85 %	20.9.2012

OKOlla ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Tilinpäätöksessä lainojen hintaerona on kirjattu 0,2 miljoonaa euroa (0,2).

Pääomalainat

Ensisijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1) Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 60,6 miljoonaa). Laina rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin liikkeeseenlaskukurssiin 73,7 miljoonaa euroa.

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko oli ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 60 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor +1,65 % (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25 %. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 30.10. 2010 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1 ja 3.

Lainojen korko- ja valuuttakurssiriski on suojattu johdannaisilla. Tilinpäätöksessä suojauksesta on kirjattu arvonmuutosta -17,8 miljoonaa euroa (-16,1).

LIITE 33. Oma pääoma

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäyk- set	Vähän- nykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	1 378				1 315
Osakepääoma	428				428
Osakeanti	0				
Ylikurssirahasto	524				524
Muut sidotut rahastot	172				161
Vararahasto	164				164
Käyvän arvon rahasto	9	7	19		-3
Käypään arvoon arvostamisesta	9	7	19		-3
Vapaat rahastot	23				23
Muut rahastot	23				23
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	231		131		100
Tilikauden voitto tai tappio		79			79

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäyk- set	Vähän- nykset	Tulos- laskel- maan siirretty	Tilikau- den päät- tyessä
Saamistodistukset	1		4	1	-4
Osakkeet ja osuudet	8	7		14	1
Yhteensä	9	7	4	15	-3

LIITE 34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät**Oma pääoma 31.12.2007**

Sidottu oma pääoma	1 113
Vapaa oma pääoma	202
Oma pääoma yhteensä	1 315

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2007

Vapaa oma pääoma	202
Voitonjakokelpoiset varat	202

LIITE 35a. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2007

Jäljellä oleva juoksuaika	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 vuotta	5-10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamisto- distukset	840	556	1 362	814	0
Saamiset luottolaitoksilta	1 472	1 769	1 588	365	22
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 503	1 220	3 333	1 574	1 159
Saamistodistukset	346	275	948	306	0
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 569	124	32	16	0
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 214	8	9	270	273
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 760	2 028	4 950	284	0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	757	108	85
Yhteensä	14 705	5 979	12 978	3 736	1 540

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiin luokkaan "alle 3 kk".

LIITE 35b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot 31.12.2007

Rahoitusvarat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	448	448
Saamiset luottolaitoksilta	5 217	5 217
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 789	8 789
Saamistodistukset	5 447	5 447
Osakkeet ja osuudet	68	68
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	1 216	1 216
Johdannaissopimukset	528	528
Yhteensä	21 712	21 712
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 741	2 741
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 773	2 773
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 022	13 022
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	601	601
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	950	950
Yhteensä	20 086	20 086

LIITE 36. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2007

	Koti- maan raha	Ulko- maan raha	Josta Tytäryrityk- Osakkuus- yrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	5 110	107	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 157	632	13
Saamistodistukset	5 348	100	
Johdannaissopimukset	483	46	
Muu omaisuus	3 410	51	1 278
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	2 453	288	2
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 426	348	35
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	9 791	3 231	24
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	555	46	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	532	418	
Muut velat	1 530	70	0
Yhteensä	39 794	5 335	1 352

Muut liitetiedot**MUUT LIITETIEDOT****LIITE 37. Erilajiset osakkeet vuoden lopussa ja hallitukselle annetut valtuudet sekä pitkän tähtäimen kannustejärjestelmät**

	A-sarja	K-sarja	Yhteensä
Osakepääoma, euroa	335540229	92077234	427617463
Osakkeita, kpl	159564128	43786772	203350900
Osuus osakepääomasta, %	78,5	21,5	100
Äänivalta/osake	1	5	
Osuus äänistä, %	42,2	57,8	100

OKOn osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa. Vasta-arvo ei ole tarkka. Liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä on kaksinkertaistettu osakepääomaa muuttamatta yhtiökokouksen 31.3.2004 tekemällä päätöksellä.

Osakkeiden hankintaa koskevat rajoitukset:

- A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita.
- A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu.
- K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkiosakeyhtiöt, ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk.
- K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeeksi.

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

Hallitukselle annetut valtuudet

OKOn varsinainen yhtiökokous 27.3.2007 valtuutti yhtiön hallituksen kahden vuoden ajaksi yhtiökokouksesta lukien päättämään yhdestä tai useammasta osakeannista tai optio-oikeuksien tai muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen erityisten oikeuksien antamisesta siten, että osakeannissa sekä optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien nojalla merkittävien uusien osakkeiden tulee olla A-sarjan osakkeita ja että niiden yhteenlaskettu lukumäärä saa olla yhteensä enintään 30 000 000 kappaletta. Osakeannissa tai optio- ja muita erityisiä oikeuksia annettaessa voidaan poiketa osakeyhtiölain 9 luvun 3 §:ssä säädetyistä etuoikeudesta, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy.

Yhtiökokouksen 30.3.2006 hallitukselle antama valtuutus peruutettiin käyttämättömänä. Hallitus ei kertomusvuonna käyttänyt saamaansa valtuutusta.

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

OKOssa johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmään kuuluvat toimitusjohtaja, liiketoiminta-alueiden johtajat, osastonjohtajat ja erikseen määritellyissä johtaja-, esimies- ja asiantuntijatehtävissä toimivat henkilöt. Järjestelmän piirissä oli 31.12.2007 yhteensä 42 henkilöä. Hallitus vahvistaa toimitusjohtajan ja johtoryhmän järjestelmään kuulumisen. Muut järjestelmään kuuluvat vahvistetaan OKOn johtoryhmässä.

Palkitsemisjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada vuotuisina palkkioina OKO Pankki Oyj:n osakkeita vuosilta 2005-2007.

Vuonna 2007 johdon järjestelmässä sovelletut tavoitemittarit olivat

- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan ROE, painoarvo 25 %
- Vakuutustoiminnan yhdistetty kulusuhde, painoarvo 25 %
- Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen kasvu, painoarvo 15 %
- Vahinkovakuutusmaksutuottojen kasvu, painoarvo 10 %
- Yhteisten asiakkaiden osuus OP-Pohjola-ryhmän henkilöasiakkaista, painoarvo 15 %
- OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminnan markkinaosuuden kasvu, painoarvo 10 %

Asetettujen tavoitteiden toteutuessa toimitusjohtajalla on oikeus 4 kuukauden, liiketoiminta-alueen johtajalla 3 kuukauden, osastonjohtajalla 2 kuukauden ja muilla järjestelmän piiriin kuuluvilla henkilöillä 2 viikon säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Viimeksi mainittuun henkilöryhmään kuuluvilla on lisäksi oikeus henkilöstörahaston voittopalkkioon, kuitenkin yhteensä enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavaan määrään asti. Palkkio maksetaan henkilöille kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä.

Osakkeina ja rahana maksettavan palkkion arvo jaksetaan ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökuluiksi. Järjestelmästä kirjattiin kuluja tilikaudella 0,1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2008 alusta pitkän aikavälin mittaristoa uudistettiin siten, että mittaristo muodostuu kahdesta tekijästä: kannattavuudesta ja kasvusta. Kannattavuusmittarin perusteena on tulos/osake ja sen painoarvo on 50 %. Kasvumittareina käytetään Pohjola Vakuutus Oy:n etuasiakastalouksien määrän muutosta sekä OP-Pohjola-ryhmän keskittäjäasiakkaiden määrän muutosta. Molemmilla mittareilla on 25 %:n painoarvo. Voittopalkkiosiiro edellyttää, että ainakin toinen omista tavoitteista (kannattavuus tai kasvu 1) toteutuu vähintään 80-prosenttisesti. Jos kumpikaan omista tavoitteista ei toteudu, ei palkkiota kerry myöskään kasvu 2-mittarista, vaikka sen toteutumisesta olisikin yli 80 prosenttia.

Henkilöstörahasto

OKO liittyi 26.10.2004 OP-Henkilöstörahasto hr:ään. Rahaston jäsenenä oli 618 OKOn toimihenkilöä 31.12.2007.

Vuonna 2007 vuoden 2006 tuloksen perusteella henkilöstörahastoon siirrettiin n. 0,6 miljoonan euron suuruinen voittopalkkioerä.

Vuosina 2007 ja 2008 henkilöstörahastoon siirrettävän voittopalkkiosiirron määrä perustuu samoihin tavoitemittareihin kuin johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmässä.

Henkilöstörahastoon tehtävän voittopalkkiosiirron määrä vuodelta 2008 on tavoitteiden toteutuessa 3,0 % rahaston jäsenten vuoden 2008 yhteenlasketusta palkkasummasta.

LIITE 38. Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen**Osakkeiden äänimäärästä eniten omistavat osakkeenomistajat**

(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2007)

		Osak- keita kpl	Osakkeita yhteensä kpl	Osuus osakkei s-	Osakkeiden äänimäärä	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus Osk	A	22236657				
	K	38589240	60 825 897	29,9	215 182 857	56,9
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	A	20833700				
	K		20 833 700	10,2	20 833 700	5,5
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	A	20335090				
	K		20 335 090	10,0	20 335 090	5,4
Oulun Osuuspankki	A	1600000				
	K	1012400	2 612 400	1,3	6 662 000	1,8
Keski-Uudenmaan Osuuspankki	A					
	K	491800	491 800	0,2	2 459 000	0,6
Keski-Suomen Osuus- pankki	A	5000				
	K	456560	461 560	0,2	2 287 800	0,6
Länsi-Suomen Osuus- pankki	A	699204				
	K	251 820	951 024	0,5	1 958 304	0,5
OP-Eläkekassa	A	1880793				
	K		1 880 793	0,9	1 880 793	0,5
OP-Eläkesäätiö	A	1800000				
	K		1 800 000	0,9	1 800 000	0,5
Pohjolan Osuuspankki	A	459 720				
	K	255 220	714 940	0,4	1 735 820	0,5
Yhteensä			110 907 204	54,5	275 135 364	72,8
Hallintarekisteröidyt osakkeet	A		36 589 196	18,0	36 589 196	9,7

Osakkeenomistajien lukumäärä yhteensä

30272**Osakepääomasta eniten omistavat osakkeenomistajat**

(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2007)

	Osakkeita kpl	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus Osk	60 825 897	29,9	56,9
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	20 833 700	10,2	5,5
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	20 335 090	10,0	5,4
Oulun Osuuspankki	2 612 400	1,3	1,8
Osuuspankkien Eläkekassa	1 880 793	0,9	0,5
Osuuspankkien Eläkesäätiö	1 800 000	0,9	0,5
Turun Seudun Osuuspankki	1 072 380	0,5	0,3
Länsi-Suomen Osuuspankki	951 024	0,5	0,5
Etelä-Karjalan Osuuspankki	850 284	0,4	0,2
Pohjolan Osuuspankki	714 940	0,4	0,5
Yhteensä	111 876 508	55,0	72,1
Hallintarekisteröidyt osakkeet	36 589 196	18,0	9,7

Osakeomistuksen jakautuminen (Osakasluettelon mukaan 31.12.2007)

Osakkeiden lukumäärä (A- ja K-sarjat)

	Osakkai- ta	Osuus osak- kaista,	Osakkeita kpl	Osuus osak- keista, %
1 -100	4 378	14,5	298 261	0,2
101 - 1000	20 998	69,4	6 881 343	3,4
1001 - 10 000	4 340	14,3	12 118 941	6,0
10 001 - 50 000	369	1,2	7 956 887	3,9
50 001 - 100 000	72	0,2	5 123 894	2,5
100 001-	115	0,4	170 971 574	84,1
Yhteistilillä				
Yhteensä	30 272	100	203 350 900	100

Osakeomistuksen jakautuminen sektoreittain (Osakasluettelon mukaan 31.12.2007)

Omistajatyypit	Osakkai- ta	Osuus osak- kaista, %	Osakkeita kpl	Osuus osak- keista, %	Osakkeiden äänimäärä	Osuus ääni- määrästä, %
Yritykset	829	2,7	4 697 170	2,3	4 697 170	1,2
Osuuspankkikeskus Osk ja jäsenosuuspankit	230	0,8	87 664 529	43,1	262811617	69,4
Muut rahoitus- ja vakuutuslaitokset	45	0,2	23 632 812	11,6	23 632 812	6,2
Julkisyhteisöt	32	0,1	25 358 406	12,5	25 358 406	6,7
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	310	1,0	2 926 720	1,4	2 926 720	0,8
Kotitaloudet	28781	95,1	22 301 159	11,0	22 301 159	5,9
Ulkomaat	35	0,1	180 908	0,1	180 908	0,0
Hallintarekisteröidyt	10	0,0	36 589 196	18,0	36 589 196	9,7
Yhteistilillä						
Yhteensä	30 272	100	203 350 900	100,0	378 497 988	100

LIITE 39. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2007**Vakuudeksi annettu omaisuus**

	Pantit	Kiinni- tykset	Yhteensä
Omien velkojen puolesta annetut vakuudet			
Velat luottolaitoksille			
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat			
Muut velat	110		110
Huonommalla etuoikeudella olevat velat			
Yhteensä	110		110
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	2 630		2630
Konserniyhtiön puolesta annetut			
Muiden puolesta annetut			
Muut	13		13
Annetut vakuudet yhteensä	2 753		2753

Vakuudelliset velat olivat yhteensä 562 miljoonaa euroa.

LIITE 40. Eläkevastuut

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu	4
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta	-
Eläkekulujen oikaisuksi kirjattu eläkesäätiön ylikatteen palautus	-

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta. Säätiöön ei ole otettu uusia edunsaajia 30.6.1991 jälkeen. Pankin eläkevastuut on täysin katettu.

LIITE 41. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

OKOlla ei ole merkittäviä leasingvuokra- ja muita vuokravastuita. Sopimukset ovat pääasiassa henkilökunnan leasingautoja ja pituudeltaan kolme vuotta.

LIITE 42. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	Tytäryri- tysten puolesta	Osak- kuusyri- tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteen- sä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2007			6 120	6 120
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset			2 200	2 200
Takaukset ja pantit			2 055	
Muut			145	
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset			3 920	3 920
Luottolupaukset			3 506	
Muut			413	

LIITE 43. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

OKOn sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin olivat vuoden lopussa 14,1 miljoonaa euroa. Edellä mainitut sitoumukset sisältyvät liitetieto 42 sitoumuksiin.

OKO on tehnyt sitoumuksen sijoittaa äänettämänä yhtiömiehenä Suomi Yritysjärjestelyrahasto I X Ky-rahastoon 10 miljoonaa euroa.

OKO on antanut tytäryritykselle, Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolalle option 50 miljoonan pääomalainaan. Tytäryritys voi käyttää optiota, jos sen vastuunkantokyky laskee alle 50 %:n. Vastuunkantokyky 31.12.2007 oli 73,4 %. Optio on voimassa 1.7.2008 saakka. Edellä mainittu sitoumus sisältyy liitetieto 42 sitoumuksiin.

Välitystoimintaan liittyviä asiakasvaroja oli 2,5 miljoonaa euroa, jotka sisältyivät tase-erään Velat yleisölle ja julkisyhteisöille.

Välitystoimintaan liittyviä ostovelkoja oli 88,2 miljoonaa euroa ja myyntisaamisia 85,7 miljoonaa euroa.

LIITE 44. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2007	Keskimääräinen	
	lkm	Muutos tilikauden aikana
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	536	40
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	16	8
Määräaikainen henkilöstö	67	-6
Yhteensä	619	42

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2007	Palkat ja palkkiot, miljoonaa euroa
Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1,5

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten palkkiot seuraavasti:

Hallituksen jäsenille maksettiin vuonna 2007 palkkioita 529.200 euroa.

Puheenjohtajan kuukausipalkkio oli 5000 euroa, varapuheenjohtajan 4000 euroa ja jäsenen 3500 euroa. Kokouspalkkiota maksettiin kaikille hallituksen jäsenille 400 euroa kokousta kohti.

Puheenjohtaja Reijo Karhinen 69.200 euroa.

Varapuheenjohtaja Tony Vepsäläinen 57.200 euroa.

Hallituksen jäsenet:

Merja Auvinen 48.800 euroa

Erkki Böös 50.000 euroa

Eino Halonen 50.000 euroa

Simo Kauppi 51.200 euroa

Satu Lähteenmäki 50.400 euroa

Harri Nummela 47.600 euroa

Heikki Vitie 51.200 euroa

Tom von Weymarn 50.400 euroa

Pekka Jaakkola 3.200 euroa

Toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen 31.12.2007 päättyneeltä tilikaudelta maksetut palkat ja tulospalkkiot olivat seuraavat:

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen 599.680 euroa.

Toimitusjohtajan sijainen Timo Ritakallio 347.360 euroa.

Toimielinten jäsenille myönnetyt luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2007

OKO ei ollut myöntänyt hallituksen jäsenille luottoja tai takauksia 31.12.2007 eikä 31.12.2006.

Eläkesitoumukset

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään näihin toimielimiin aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

Lähipiiri

OKO Pankki Oyj:n lähipiiriin kuuluvat OKO:n toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, hallituksen jäsenet, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä edellämainittujen aviopuolisot tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia OKO Pankki Oyj:n osakkeista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvissa yhteisöissä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitoaissa tarkoitettu määräysvalta.

	Omistus
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä 31.12.	4
Takaukset ja muut taseenulkoiset sitoumukset 31.12.	135

Eristä ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Johdon omistukset

OKOn hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen omistivat 31.12.2007 yhteensä 68 278 kappaletta OKOn A-sarjan osakkeita, joiden osuus oli 0,034 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,018 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

LIITE 45. Omistukset muissa yrityksissä, milj. e

Tytäryritykset	Omistus- osuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Pohjola Varainhoito Oy Helsinki	86,5	24	13
OKO Venture Capital Oy Helsinki	71	1	0
OKO Capital East Oy Helsinki	70	0	0
OKO Corporate Finance Oy Helsinki	64	1	1
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II Tampere	100	8	0
Avainholdco Oy Helsinki	100	1	0
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola Helsinki	100	80	107
A-vakuutus Oy Helsinki	100	43	5
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy Tampere	100	1	1
Pohjola IT-Hankinta Oy Helsinki	100	5	0
Kaivokadun PL-Hallinto Oy Helsinki	100	5	0
Seesam Latvia Latvia	100	5	-1
Seesam Lithuania Liettua	100	4	0
Seesam International Insurance Company Ltd. Viro	100	16	5
Vakuutuspalvelu Otava Oy Helsinki	100	0	0
Conventum Venture Finance Oy Helsinki	100	12	2
Northclaims Oy Helsinki	100	0	0

OKOlla ei ole omistuksia omistusyhteisyhteisöissä eikä yrityksissä, joissa OKOlla olisi rajoittamaton vastuu.

LIITE 46. Notariaattitoiminta

OKO tarjoaa yleisölle sijoituspalveluita sekä omaisuuden säilytys- ja hoitopalveluja.

Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot

OKOn emoyhtiö on Osuuspankkikeskus Osk (OPK), jonka konsernitilinpäätökseen OKO-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OPK-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa Osuuspankkikeskuksesta, Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki.

TILINTARKASTUSKERTOMUS

OKO Pankki Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet OKO Pankki Oyj:n kirjanpidon, toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1 - 31.12.2007. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laaditun konsernitilinpäätöksen, joka sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä Suomessa voimassa olevien määräysten mukaisesti laaditut toimintakertomuksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen, joka sisältää emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon konsernitilinpäätöksestä sekä toimintakertomuksesta, emoyhtiön tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät toimintakertomus ja tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallituksen sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten perusteella.

Konsernitilinpäätös

EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laadittu konsernitilinpäätös antaa näiden standardien ja kirjanpitolain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Emoyhtiön tilinpäätös, toimintakertomus ja hallinto

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain, luottolaitostoiminnasta annetun lain ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti ja antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa ja antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsinki 14. helmikuuta 2008

KPMG OY AB

Sixten Nyman
KHT

Raimo Saarikivi
KHT

OKO Pankki Oyj

(Pohjola Pankki Oyj 1.3.2008 alkaen)

Postiosoite: PL 308, 00013 Pohjola
Käyntiosoite: Teollisuuskatu 1b, Helsinki
Puhelin: 010 252 011
Faksi: 010 252 3646

www.pohjola.fi
etunimi.sukunimi@pohjola.fi

